

๑
658.42
ป/๑๒ ๓

การศึกษาอบรม กับ ความเป็นผู้ประกอบการ

ปริญญาโท

ของ

ปราโมทย์ เสนาการ

28 ก.ค. 2524

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตบучวิท 23 พระโชนง กรุงเทพฯ 11 โทร. 3921575, 3915058

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

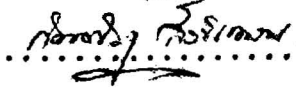
ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิ

กันยายน 2523

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

85674

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ความหลักสูตรปริญญาศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

.....ประธาน
.....กรรมการ
.....กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือของบุคคลหลายฝ่ายและเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะ คร.เฉลียว บุรีภักดิ์ คร.สมบูรณ์ ศรีสุพรรณศิริ และ คร.กิตติมา สังข์เกษม ได้ช่วยให้คำแนะนำ ให้ความคิดเพิ่มเติม รวมทั้งการตรวจรายงานการวิจัยทุกขั้นตอน ล้วนมีคุณค่ายิ่ง นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้งานครั้งนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ คร.วิรัช กุพทมาศ ที่ช่วยตรวจสอบรายงานการวิจัยและเป็นกรรมการสอบในขั้นสุดท้าย คร.ณัฐชาติ สุวรรณวงษ์ คร.โกวิท ประวาลพุกษ์ และ คร.สัญญา จัดตานนท์ ได้ช่วยเหลือให้คำแนะนำตลอดเวลาของการวิจัย คร.จรรยา สุวรรณทัต คร.ฟิลลิปส์ ฟอสเตอร์ คร.สุรัฐ ศิลปอนันต์ คร.เจอร์ลัค ไพรย์ คร.อนันต์ เจริญเจริญ คร.สมบูรณ์ ชิตพงษ์ คร.สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ และ คร.ประเทิน มหาชนธ์ ได้ช่วยกรุณาให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม ทำให้งานวิจัยครั้งนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น คร.กว้าง ไพรวรรณ ช่วยในการตรวจสอบและแก้ไขรายงานการวิจัย คร.ประสัท หลักลีลา และอาจารย์วิชญ์ หับเที่ยง ได้ช่วยให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในการดำเนินงาน คุณมิลินทร์ สำเภารเงิน ช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูล คุณมาลินี จิระโกสิน ช่วยในการพิมพ์ต้นฉบับ คุณโชติภักดิ์ กัลยาณมิตร คุณอำพร สงวนพงษ์ คุณจินตนา ถาวรกุล และคุณสำเร็จ สมไทย ได้ช่วยในการตรวจสอบการลงรหัส การพิมพ์เค้าโครงร่างรายงานวิจัย และการจัดสำเนาต้นฉบับ คุณศิริวรรณ เจนการ คุณวิไลวรรณ กัลปนารถ คุณชัช แซ่เบ๊ คุณวรรณดา เจนการ และคุณแม่แพ เจนการ ได้รับความต่างกรรมต่างวาระ เลี้ยงดูบุตรของผู้วิจัยตลอดเวลาอันยาวนาน ทำให้มีเวลาในการทำงานครั้งนี้ได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งคุณพ่อ สำราญ เจนการ ที่ได้สนับสนุนการเล่าเรียนของผู้วิจัยตลอดมา นอกจากนั้น กลุ่มบุคคลที่สำคัญที่สุด ที่ทำให้งานวิจัยครั้งนี้สัมฤทธิ์ผล และอาจเป็นประโยชน์ต่อประเทศในอนาคต ก็คือผู้ประกอบ การและลูกจ้างจากโรงงานขนาดย่อมในเขตกรุงเทพฯ จำนวนนับร้อย ได้เสียสละเวลาอันมีค่าให้สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม ซึ่งส่วนใหญ่กระทำด้วยความเต็มใจยิ่ง ผู้วิจัยจึงใคร่ขอขอบพระคุณท่านทั้งหลายไว้ ณ โอกาสนี้

สุดท้าย ขอขอบคุณคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติที่ได้สนับสนุนด้านการเงินสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ปราโมทย์ เจนการ

สารบัญ

บทที่		หน้า
๑	บทนำ.....	๑
	ความจำเป็นและความสำคัญ.....	๑
	การศึกษาอบรม กับ การพัฒนาคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ....	๒
	ปัญหาเฉพาะสำหรับประเทศไทย.....	๕
	ปัญหาเชิงวิจัย.....	๑๑
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	๑๒
	สมมุติฐานของการวิจัย.....	๑๓
	ขอบเขตของการวิจัย.....	๑๕
	คำอธิบายศัพท์และตัวแปร.....	๒๐
๒	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๒๓
	เอกสารและงานวิจัยด้านบทบาทของการประกอบการในการพัฒนาประเทศ.....	๒๓
	เอกสารและงานวิจัยด้านเงื่อนไขหรือบรรยากาศที่ส่งเสริมกิจกรรม ประกอบการ.....	๒๖
	เอกสารและงานวิจัยด้านพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ประกอบการ.....	๓๐
	เอกสารและงานวิจัยด้านเอกลักษณ์และคุณลักษณะเฉพาะของผู้ประกอบการ.....	๓๔
	เปรียบเทียบภายในกลุ่ม.....	๓๔
	เปรียบเทียบกับกลุ่มบุคคลอาชีพอื่น.....	๓๘
	เอกสารและงานวิจัยด้านการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมกิจกรรมประกอบการ..	๔๔
๓	วิธีดำเนินการวิจัย.....	๕๐
	แบบแผนของการวิจัย.....	๕๐
	ตัวแปร.....	๕๑
	กลุ่มตัวอย่าง.....	๕๔

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ.....	๖๐
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๖๓
การจัดกระทำกับข้อมูลและการเตรียมการก่อนการวิเคราะห์.....	๖๔
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	๖๕
๔ ผลการวิจัย.....	๖๗
ตอนที่ ๑ กระบวนการเข้าสู่อาชีพ สภาพปัจจุบันและปัญหาของผู้ประกอบการ	๖๗
ตอนที่ ๒ คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ของผู้ประกอบการ.....	๗๓
ตอนที่ ๓ ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ กับ พื้นฐาน ทางด้านการศึกษาอบรมและภูมิหลัง.....	๗๖
ตอนที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ความเป็นผู้ประกอบการ.....	๘๓
ผลการวิเคราะห์การจำแนกกลุ่ม.....	๘๓
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการ....	๘๔
๕ บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	๘๑
บทย่อ.....	๘๑
สรุปผลการวิจัย.....	๘๓
อภิปรายผลการวิจัย.....	๘๔
ข้อเสนอแนะ.....	๑๒๔
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอบรมเพื่อส่งเสริมความเป็น ผู้ประกอบการ.....	๑๒๔
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้งสถาบันเชื่อมต่อระหว่างการศึกษาในระบบ โรงเรียนกับการเข้าสู่อาชีพประกอบการ.....	๑๒๖
ข้อเสนอแนะทั่วไปในการส่งเสริมให้บุคคลเข้าสู่อาชีพประกอบการ.....	๑๒๗
ข้อเสนอแนะสำหรับการส่งเสริมผู้ประกอบการอุทิศสาหกรรรมการผลิต ขนาดย่อม.....	๑๒๘
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป.....	๑๒๘

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	๑๓๒
ภาคผนวก.....	๑๔๓
ภาคผนวก ก. แบบสัมภาษณ์.....	๑๔๘
ภาคผนวก ข. สมุทธศาสตร์และจำนวนผู้ตอบ.....	๑๕๘
ภาคผนวก ค. ตารางแสดงการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ.....	๑๕๙
การจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะต่าง ๆ	๑๕๙
ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างในด้านต่าง ๆ ระหว่างผู้ประกอบการกับลูกจ้าง	๒๑๑
ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์กับพื้นฐานทางด้านการศึกษา	
อบรมและภูมิหลัง.....	๒๑๘
บทคัดย่อ.....	๒๒๐

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
๓-๑	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทของอุตสาหกรรม.....	๕๖
๓-๒	จำนวนโรงงานกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนคนงาน.....	๕๘
๓-๓	จำนวนโรงงานกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเขตพื้นที่.....	๕๘
๔-๑	องค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการภายหลังการหมุนแกน.....	๖๔
๕-๑	องค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการที่กำหนดไว้เดิม.....	๑๒๒
๕-๒	องค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการที่ได้จากการวิเคราะห์.....	๑๒๒
ก-๑	ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามอาชีพเดิม.....	๑๔๐
ก-๒	ผู้ประกอบการจำแนกตามการได้รับการสอนหรือฝึกหัดเกี่ยวกับการผลิตก่อนที่จะ ดำเนินกิจการ.....	๑๔๐
ก-๓	ผู้ประกอบการจำแนกตามผู้ให้ความช่วยเหลือในระยะเริ่มกิจการ.....	๑๔๑
ก-๔	ผู้ประกอบการจำแนกตามการได้รับความช่วยเหลือในระยะเริ่มกิจการ.....	๑๔๑
ก-๕	ผู้ประกอบการจำแนกตามบ่อเกิดของความคิดในการก่อตั้งธุรกิจ.....	๑๔๒
ก-๖	ผู้ประกอบการจำแนกตามความคิดเห็นต่อสิ่งที่เป้าหมายมุ่งหมายในการประกอบธุรกิจ ส่วนตัว.....	๑๔๒
ก-๗	ผู้ประกอบการจำแนกตามแรงจูงใจให้ประกอบอาชีพ.....	๑๔๓
ก-๘	ผู้ประกอบการจำแนกตามความต้องการเปลี่ยนอาชีพ.....	๑๔๓
ก-๙	ผู้ประกอบการจำแนกตามธุรกิจที่ต้องการก่อตั้งเพิ่มเติม.....	๑๔๔
ก-๑๐	ผู้ประกอบการจำแนกตามปัญหาที่เผชิญ.....	๑๔๔
ก-๑๑	ผู้ประกอบการจำแนกตามความต้องการในการให้รัฐบาลช่วยเหลือ.....	๑๔๕
ก-๑๒	ผู้ประกอบการจำแนกตามการทำงานในวันหยุดประจำสัปดาห์.....	๑๔๕
ก-๑๓	ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามอายุ.....	๑๔๖ ✓
ก-๑๔	ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามเพศ.....	๑๔๖ ✓
ก-๑๕	ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามเชื้อชาติ.....	๑๔๗

ค-๑๖	ผู้ประกอบและลูกจ้างจำแนกตามศาสนา.....	๑๙๗
ค-๑๗	ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามภูมิลำเนา.....	๑๙๘
ค-๑๘	ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามสถานภาพสมรส.....	๑๙๘
ค-๑๙	ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามระยะเวลาที่ดำเนินกิจการหรือระยะเวลาที่ทำงาน.....	๑๙๙
ค-๒๐	ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	๑๙๙
ค-๒๑	ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามการศึกษาชั้นวิชาชีพ.....	๒๐๐
ค-๒๒	ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามการได้เคยฝึกอบรมวิชาชีพ.....	๒๐๐
ค-๒๓	ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามประสบการณ์เกี่ยวกับการหัดศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ.....	๒๐๑
ค-๒๔	ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามความคิดเห็นต่อวิชาที่เรียนที่ทำงานทำได้ง่าย.....	๒๐๒
ค-๒๕	ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามสาขาวิชาที่ต้องการให้บุตรศึกษาแล้วเรียน..	๒๐๒
ค-๒๖	ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามความต้องการศึกษาแล้วเรียนถ้ามีโอกาส...	๒๐๓
ค-๒๗	ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเพิ่มเติม.....	๒๐๓
ค-๒๘	ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามการได้เคยสอคล้องหาช่องทางฝึกอาชีพเพิ่มเติม.....	๒๐๔
ค-๒๙	ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามการได้เคยอ่านหนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับงานที่ทำ.....	๒๐๔
ค-๓๐	ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามฐานะของบิดามารดาหรือผู้ปกครองเมื่อเยาว์วัย.....	๒๐๕
ค-๓๑	ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามทรัพย์สินสมบัติบางประการของบิดามารดาหรือผู้ปกครองเมื่อเยาว์วัย.....	๒๐๕
ค-๓๒	ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามอาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครองเมื่อเยาว์วัย.....	๒๐๕

ค-๓๓	ผู้ประกอบการจำแนกตามความคิดเห็นในการจัดการศึกษาอบรมเพื่อส่งเสริม ความเป็นผู้ประกอบการ.....	๒๑๐
ค-๓๔	ความแตกต่างในด้านความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผลระหว่างผู้ประกอบการ กับลูกจ้าง.....	๒๑๑
ค-๓๕	ความแตกต่างในด้านคุณลักษณะคิคนั้นประดิษฐ์ระหว่างผู้ประกอบการกับลูกจ้าง...	๒๑๑
ค-๓๖	ความแตกต่างในด้านความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจระหว่าง ผู้ประกอบการกับลูกจ้าง.....	๒๑๒
ค-๓๗	ความแตกต่างในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างผู้ประกอบการกับลูกจ้าง.....	๒๑๒
ค-๓๘	ความแตกต่างในด้านความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายในระหว่าง ผู้ประกอบการกับลูกจ้าง.....	๒๑๓
ค-๓๙	ความแตกต่างในด้านความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ระหว่างผู้ประกอบการ กับลูกจ้าง.....	๒๑๓
ค-๔๐	ความแตกต่างในด้านความเป็นผู้นำระหว่างผู้ประกอบการกับลูกจ้าง.....	๒๑๔
ค-๔๑	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนคุณลักษณะด้านต่าง ๆ ของ ผู้ประกอบการและลูกจ้าง.....	๒๑๕
ค-๔๒	ตัวแปรอิสระในการวิเคราะห์แบบคิสมินันต์.....	๒๑๖
ค-๔๓	ตัวแปรในสมการจำแนกผู้ประกอบการกับลูกจ้าง.....	๒๑๗
ค-๔๔	ความสัมพันธ์เบื้องต้นระหว่างคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์กับพื้นฐานทางด้าน การศึกษาอบรม และภูมิหลัง.....	๒๑๘
ค-๔๕	ความสัมพันธ์แบบซีกอิทธิพลของตัวแปรอื่นระหว่างคุณลักษณะองค์ประกอบ เชิงมนุษย์ กับพื้นฐานทางด้านการศึกษาอบรมและภูมิหลัง.....	๒๑๙

The most valuable 100 people to bring into a deteriorating society would not be economists, or politicians, or engineers, but rather 100 entrepreneurs.

UNESCO, Readings in the Economics of Education. 1968, p.623.

บทที่ ๑

บทนำ

การวิจัยนี้มีความประสงค์ที่จะค้นหากระบวนการเรียนรู้ หรือกระบวนการทางการศึกษาอบรมที่ส่งเสริมให้บุคคลดำเนินอาชีพประกอบการ และจะนำผลมาเป็นแนวทางในการจัดประกอบการเสริมสร้างผู้ประกอบการ (entrepreneur) ในหมู่ชาวไทย อันเป็นอาชีพที่จำเป็นยิ่งสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ สารสำคัญของการวิจัยประกอบด้วย การสำรวจกระบวนการเข้าสู่อาชีพ สภาพปัจจุบันและปัญหาในอาชีพ การค้นหาคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ (human factors) เฉพาะของผู้ประกอบการที่แตกต่างจากผู้รับจ้าง และการหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์กับพื้นฐานการศึกษาอบรมและภูมิหลัง

ความจำเป็นและความสำคัญ

หลายปีที่ผ่านมา ความยากจนและอคอยากของประชากรได้กลายเป็นปัญหาสำคัญ ที่ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง ทั้งในหมู่ประเทศที่กำลังพัฒนาซึ่งเป็นเจ้าของปัญหาเอง และประเทศที่พัฒนาแล้วที่มีความตระหนักอยู่ตลอดเวลาว่า ภัยดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อประเทศของตนเองด้วย ความพยายามและความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงเกิดขึ้นและต่อเนื่องมาเป็นเวลาช้านาน ด้วยเหตุนี้ คำว่า "การพัฒนาเศรษฐกิจ" หรือความพยายามที่จะยกระดับความเป็นอยู่ของประชากร จึงได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้อทุกระดับและทุก ๆ วงการ ทั้งในค่านระหว่างประเทศและภายในประเทศของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง นักบริหาร นักวิชาการ แม้กระทั่งนักธุรกิจเอกชน ต่างก็นำเอา "การพัฒนาเศรษฐกิจ" เป็นเป้าหมายนำทาง และในบางครั้ง ใช้เป็นข้ออ้างแห่งวิชาชีพของตน

นักวิชาการด้านเศรษฐกิจ ซึ่งตระหนักอยู่ตลอดเวลาว่า ภาระดังกล่าวเป็นหน้าที่โดยตรงของตน อีกทั้งบ่อยครั้งที่นักการเมือง นักบริหาร แม้กระทั่งประชาชนทั่วไป มักจะโยนความรับผิดชอบ หรือขอคำปรึกษาหารือในปัญหาดังกล่าวเสมอมา แรงผลักดันทั้งหลายเหล่านี้ ทำให้การแก้ไขปัญหาดังกล่าวอยู่กับนักวิชาการกลุ่มนี้เป็นส่วนมาก ฉะนั้น การเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจเท่าที่แล้วมาจึงหลีกเลี่ยงไม่พ้นที่จะเน้นความสำคัญของปัจจัยทางเศรษฐกิจ นั่นคือ การออมทรัพย์ หรือการสะสมทุน (capital formation) ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าจำเป็นสำหรับกระบวนการเจริญเติบโต

ทางเศรษฐกิจของประเทศ ภาวะการณ์เช่นนี้ ทำให้การแก้ไขปัญหาวนเวียนอยู่ในปัจจัยดังกล่าว รวมทั้งด้านที่เกี่ยวข้องใกล้ชิด ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจแทบทั้งสิ้น ทำให้ขาดความสนใจในด้านอื่น ๆ ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเช่นกัน และในบางครั้ง บางสังคม ทำให้การพัฒนาไม่สามารถดำเนินไปได้เลย^๑ ด้วยเหตุนี้ จึงพบว่า มีหลายประเทศวนเวียนอยู่ในวัฏจักรแห่งความยากจนเช่นปัจจุบัน จากปัญหาดังกล่าว ทำให้มีการหันเหความสนใจไปสู่ปัจจัยที่มีใช้เชิงเศรษฐกิจ แต่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาเช่นกัน นักวิชาการด้านอื่น ๆ เช่น สังคมวิทยา จิตวิทยา รัฐศาสตร์ จึงได้เข้ามามีบทบาทเพิ่มขึ้นจนเป็นที่ยอมรับกันว่ากระบวนการพัฒนานั้น เป็นภาระหน้าที่ของทุก ๆ ฝ่ายและนักวิชาการทุก ๆ สาขา

แมกซ์ เวเบอร์^๒ นักสังคมวิทยามีชื่อเสียงชาวเยอรมัน ได้ชี้ให้เห็นว่า การอบรมสั่งสอน โดยเฉพาะการอบรมสั่งสอนทางศาสนานั้น มีผลต่อความรู้สึกนึกคิดของบุคคลเป็นอันมาก และความรู้สึกนึกคิดดังกล่าวจะเป็นตัวการสำคัญที่กำหนดพฤติกรรมโดยส่วนรวมของบุคคลในสังคมนั้น เวเบอร์ได้ยกตัวอย่างคำสอนในศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ ที่ได้พยายามสั่งสอนให้เห็นว่า มนุษย์เป็นสิ่งประเสริฐเหนือสิ่งอื่นใด ทุกสิ่งทุกอย่างถูกสร้างขึ้นมาจากมนุษย์ทั้งสิ้น ดังนั้นมนุษย์จะต้องต่อสู้เพื่อเอาชนะสิ่งแวดล้อมรอบตัวตลอดเวลา คุณลักษณะดังกล่าวของบุคคลในนิยามนี้เองที่เวเบอร์ได้สรุปว่า เป็นคุณลักษณะเยี่ยงผู้ประกอบการ อันเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนช่วยให้แทบทุกประเทศในทวีปยุโรปและสหรัฐอเมริกามีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจเช่นในปัจจุบัน

เควิน ซี แมคเคลแลนด์^๓ นักจิตวิทยาอเมริกันได้ศึกษาปัจจัยทางจิตใจ หรือบุคลิกภาพของประชากรที่จะมีส่วนช่วยทำให้สังคมเจริญรุ่งเรืองหรือเสื่อมทรามลง ผลปรากฏว่าปัจจัยที่สำคัญได้แก่ "พลังจิตใจของมนุษย์" ที่จะเป็นสิ่งช่วยกระตุ้นให้บุคคลภายในชาติประกอบกิจการใด ๆ อันจะมีผลทำให้เกิดการเร่งรัดความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศ ในท้ายที่สุด ท่านผู้นี้ได้เสนอแนะให้มีการส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูเด็กในทางที่จะช่วยก่อให้เกิดทัศนคติและค่านิยม

¹E. E. Hagen. On the Theory of Social Change. p. 86.

²M. Weber. Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism. tran. by Talcott Parsons. 292 p.

³D. C. McClelland. The Achieving Society. 512 p.

แบบใหม่ ๆ ตามแบบของผู้ประกอบการ อันจะเป็นการช่วยสนับสนุนให้การพัฒนาเศรษฐกิจของ
ประเทศเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากประสบการณ์เท่าที่แล้มาแล้ว การเร่งรัดพัฒนาอันเกี่ยวเนื่องกับ
การจัดสรรปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ที่เป็นวัตถุแทบทั้งสิ้น โดยเฉพาะ เงิน และมิได้ให้ความสนใจ
ปัจจัยด้านบุคคลซึ่งเป็นผู้กระทำการจัดสรรปัจจัยเหล่านั้น นั่นคือ "ผู้ประกอบการ" บางครั้งเพียง
แต่การกล่าวถึงกลุ่มบุคคลดังกล่าวในฐานะที่เป็นปัจจัยการผลิตประการหนึ่งเท่านั้น แต่เมื่อถึงขั้น
การพิจารณารายละเอียด หรือการวิเคราะห์คำเนนต่อไป ปัจจัยทางด้านตัวผู้ประกอบการมักจะ
ถูกละเลย เท่ากับเป็นการกำหนดให้มีปริมาณคงที่ และเพียงพอสำหรับการประกอบกิจกรรมทาง
เศรษฐกิจซึ่งมีปริมาณเพิ่มขึ้นตลอดเวลานั่นเอง เป็นการทอดทิ้งความสำคัญของตัวจักรที่ทำการ
จัดสรร หรือผสมผสานปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ทั้งหลายเข้าด้วยกัน

เอเลียเซอ เอยาล นักเศรษฐศาสตร์ผู้ซึ่งสนใจและทำการค้นคว้าเกี่ยวกับอุปสรรค
ของการพัฒนา โดยเฉพาะอุปสรรคในด้านที่มีใช้เชิงเศรษฐกิจ (non-economic factors)
ในหมู่ประเทศที่กำลังพัฒนา ได้พบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้ประเทศต่าง ๆ ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียง
เฉียงใต้ไม่สามารถพัฒนาไปได้เท่าที่ควรนั้น เนื่องมาจากการขาดแคลนทักษะทางธุรกิจของบุคคล
ภายในชาติ โดยเฉพาะกรณีของประเทศไทย นอกจากนั้น ท่านผู้นี้ยังได้ทำการเปรียบเทียบผล
ของการพัฒนาระหว่างประเทศอินโดนีเซียกับประเทศมาเลเซีย โดยแสดงให้เห็นว่า ผลแห่งการ
พัฒนาที่แตกต่างกันนั้น มิใช่เกิดจากความผิดพลาดในการใช้นโยบายเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมของ
อินโดนีเซีย แต่เนื่องมาจากมาเลเซียมีประชากรที่มีทักษะทางธุรกิจหรือมีคุณลักษณะของความเป็น
ผู้ประกอบการเป็นสัดส่วนมากกว่า อันได้แก่ชาวจีนที่อาศัยอยู่ในมาเลเซียนั่นเอง

ผู้ประกอบการ (entrepreneur) เป็นผู้ที่น่าเอาปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ได้แก่ เงิน
ที่ดิน และแรงงาน มาผสมผสานจัดสรรเพื่อก่อให้เกิดการผลิตหรือบริการ ตลอดจนการดำเนินการ
จัดหาตลาดเพื่อจำหน่ายผลผลิตหรือบริการนั้น ๆ อย่างไรก็ตาม มีผู้อธิบายความหมายของคำว่า
"ผู้ประกอบการ" ไว้แตกต่างกันหลายแนวทาง แล้วแต่ความต้องการและความสนใจในสาขาวิชา

¹E. E. Ayal. "Some Crucial Issues in Thailand Economic Development," Pacific Affairs. 157-164, Summer, 1961.

ของแต่ละบุคคล ว่าจะให้ความสำคัญในด้านใด กระนั้นก็ตาม แนวทวนของการอธิบายจะวนเวียนอยู่ภายในขอบเขตของคำจำกัดความดังกล่าว บางท่านเห็นว่า "ผู้ประกอบการ" สามารถที่จะอธิบายได้ในรูปของบุคคลผู้ก่อให้เกิดสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ¹ เป็นผู้ทำการจัดสรรปัจจัยการผลิตทำการเสี่ยง และรวมทั้งการตัดสินใจเพื่อกำหนดการอย่างหนึ่งอย่างใด² นักพฤติกรรมศาสตร์อธิบายกลุ่มบุคคลดังกล่าวในแง่ของ "แรงจูงใจ" กล่าวคือ เป็นบุคคลผู้ซึ่งมีแรงจูงใจอย่างมากที่ต้องการความสำเร็จในชีวิต³ เป็นผู้ที่สามารถรับรู้โอกาสทางเศรษฐกิจที่แฝงเร้น พร้อมทั้งสามารถดำเนินการหาผลประโยชน์มาสู่ตนเองได้⁴ ในทางค่านิยมธุรกิจ ส่วนมากจะให้ความหมายผู้ประกอบการในรูปของบุคคลผู้ทำการผลิตได้มากกว่าส่วนที่ตนเองจะบริโภค หรือเป็นบุคคลผู้ทำการตัดสินใจภายในองค์การธุรกิจว่าจะผลิตสินค้าหรือบริการชนิดใด เป็นจำนวนเท่าไร จะขายอย่างไร ด้วยราคาเท่าไร จะใช้จ่ายเงินอย่างไร เป็นค่าอะไรบ้าง ตลอดจนทำการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือขยายกิจการ⁵ โจเซฟ ชุมปีเตอร์ นักเศรษฐศาสตร์มีชื่อเสียงเชื้อชาติออสเตรีย ผู้มีผลงานมากมายที่แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ก็คือ ตัวผู้ประกอบการนั่นเอง ท่านผู้นี้ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับ "ผู้ประกอบการ" ไว้ว่า เป็นบุคคลที่ทำการค้นคิดสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ โดยมีสาระสำคัญห้าประการ กล่าวคือ ประการแรก ได้แก่ การเสนอสินค้าชนิดใหม่ ๆ หรือสินค้าที่มีคุณภาพแตกต่างออกไป ยังไม่มีในท้องตลาดขณะนั้น ประการที่สอง ได้แก่ การนำเอากรรมวิธีการผลิตใหม่ ๆ ที่ยังมีได้มีการใช้ในการผลิตสินค้า ณ ที่ใด ๆ มาก่อน มาใช้ดำเนินการผลิตสินค้าของตน ประการที่สาม ได้แก่ การเปิดตลาดแห่งใหม่เพื่อการขายสินค้าหรือบริการ ประการที่สี่ ได้แก่ การค้นพบ

¹J. Schumpeter. Business Cycles. Abridged by R. Fels. p.77.

²P. Kilby. "Hunting the Heffalum" in P. Kilby ed., Entrepreneurship and Economic Development. p.2..

³D. C. McClelland. "The Achievement Motive in Economic Growth" in P. Kilby ed., Entrepreneurship and Economic Development. p.116;
D. C. McClelland and D. G. Winter. Motivating Economic Achievement. p.23-24

⁴A. H. Cole. Business Enterprise in its Social Setting. 286 p.

⁵G. L. Bach. Economics. p.294; D. C. McClelland. (1961), op.cit. p. 65.

วัตถุนิติใหม่ ๆ และนำมาใช้ในการผลิตสินค้า ประการสุดท้าย ได้แก่การดำเนินการจัดตั้งองค์การอุตสาหกรรมขึ้นใหม่ อันเป็นกิจการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาในระบบเศรษฐกิจของประเทศ

ด้วยเหตุนี้ จะเห็นได้ว่า ลักษณะของกิจการที่ดำเนินโดยผู้ประกอบการจึงมิใช่เป็นการจัดการธุรกิจตามปกติโดยทั่วไปที่ดำเนินไปตามเทคนิคการผลิตและสถานการณ์ในขณะนั้น แต่จะต้องมีลักษณะสร้างสรรค์ประการหนึ่งประการใดซึ่งได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เพิ่มสิ่งเป็นประโยชน์แปลก ๆ ใหม่ ๆ เข้ามาแทนที่สิ่งเก่า ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา อันเป็นลักษณะของการเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศนั่นเอง

โดยปกติแล้ว ระบบเศรษฐกิจของประเทศหนึ่งประเทศใด จะวนเวียนเป็นลักษณะวัฏจักรตามกาลเวลา กล่าวคือจะประกอบด้วยทั้งระยะเวลาที่เจริญรุ่งเรือง และระยะเวลาที่ตกต่ำซบเซา ในขณะที่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำซบเซา ผู้ประกอบการซึ่งมองเห็นโอกาสที่จะได้กำไรจากการทำกิจการธุรกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง จะดำเนินการจัดหาทุน อันอาจเป็นการระดมจากญาติมิตร หรือการกู้จากธนาคารพาณิชย์โดยยอมเสียดอกเบี้ย เพื่อนำเงินมาดำเนินการผลิตสินค้า หรือการบริการชนิดใหม่ ๆ ออกขายหรือให้บริการในท้องตลาด ช่วงต่อมา จะมีผู้อื่นประกอบกิจการตามอย่างเป็นจำนวนมาก ระยะนี้เองที่ทำให้รายได้รวมของบุคคลสูงขึ้น เป็นระยะของระบบเศรษฐกิจที่เรียกว่า "ระยะเจริญรุ่งเรือง" (prosperity) ตามทฤษฎีวัฏจักรธุรกิจ (business cycles) หลังจากนั้น เป็นระยะที่การผลิตเข้าสู่สภาพเต็มกำลัง (full capacity) มีการแข่งขันกันเป็นจำนวนมาก เป็นผลให้รายได้ของแต่ละกิจการลดลงทุกขณะ เป็นช่วงของเศรษฐกิจตกต่ำ (recession) ซึ่งเป็นระยะที่สองในวัฏจักร ระยะที่สามนั้นเกิดขึ้นในขณะที่ธุรกิจต่าง ๆ ทำการชำระหนี้สินธนาคารด้วยผลกำไรจากกิจการของตน ทำให้ปริมาณเงินตราในท้องตลาดลดลง เป็นผลให้อุปสงค์ต่อสินค้าต่าง ๆ ลดลงตามไปด้วย นั่นคือความต้องการในการหาซื้อสินค้าต่าง ๆ ของประชาชนโดยส่วนรวมน้อยลง ดังนั้น ในระยะนี้จะไม่มีการประกอบการรายใดต้องการระดมทุนหรือกู้เงินเพื่อก่อตั้งกิจการธุรกิจขึ้นใหม่ เป็นระยะของเศรษฐกิจ

¹J. Schumpeter. "The Fundamental Phenomenon of Economic Development" in P. Kilby ed., Entrepreneurship and Economic Development. p. 47.

ทรุคโทรม (depression)) มีความขบเซาเกิดขึ้นมากที่สุดในระบบเศรษฐกิจโดยส่วนรวมของ
ประเทศ หลังจากนั้น ระยะต่อ ๆ มา ระบบเศรษฐกิจจะเริ่มฟื้นตัวก็โดยที่มีผู้ประกอบการบาง
รายเริ่มนำเอานวัตกรรมใหม่ ๆ หยอเข้าสู่ท้องตลาดเท่านั้น

การพิจารณาวงจรแห่งความเจริญรุ่งเรืองและตกต่ำของระบบเศรษฐกิจ หรือวัฏจักร
ธุรกิจดังกล่าว ทำให้เห็นชัดเจนว่า ผู้ประกอบการนั้น เป็นตัวจักรสำคัญที่ทำหน้าที่เสมือนตัวเร่ง
ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หรือเป็นเสมือนผู้จุดไฟให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศสามารถดำเนิน
ต่อไปได้ตลอดเวลา

การศึกษาอบรม กับ การพัฒนาคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ

การประกอบการเป็นกิจกรรมที่ต้องดำเนินการภายใต้ภาวะความเสี่ยง ตามความ
แปรปรวนของสภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้ง บางครั้งภายใต้ภาวะความไม่แน่นอนทางการ
เมืองอีกด้วย โดยเฉพาะสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลาย เหตุนี้ บุคคลผู้ที่กล้าลงทุนดำเนิน
กิจกรรมดังกล่าว จะต้องมีความพิเศษ และมีคุณลักษณะทางจิตใจบางประการที่แตกต่างจาก
บุคคลทั่ว ๆ ไป^๒ เช่น มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าบุคคลทั่วไป^๓ สูงกว่ากลุ่มข้าราชการและ
สูงกว่ากลุ่มผู้จัดการบริษัท^๔ มีความเชื่อว่าตนเองมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตนเองมากกว่าผู้จ
ัดการบริษัท^๕ มีความมุ่งมั่นหมายแห่งชีวิตที่ชัดเจน มีการแสวงหาแนวทางใหม่ ๆ ให้แก่ชีวิตของ
ตนเองตลอดเวลา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง และมีความเชื่อใน

¹J. Schumpeter. (1964), op.cit., p.108, p.111-112, p.152,
p.189, p.224, p.233-235, p.263.

²G. F. Papanek. "The Development of Entrepreneurship" in P.
P. Kilby ed., Entrepreneurship and Economic Development. p.317-318

³R. C. McClelland. (1961) loc. cit.

⁴L. V. Wiley. "Some Social and Personal Characteristics of
Philippine Manufacturing Entrepreneurs: A Comparative Study,"
Dissertation Abstracts International. 37(10): 6777-A, April, 1977.

⁵R. H. Brockhaus. "Locus of Control and Risk Taking Propensity
as Entrepreneurial Characteristics: A Comparative Study," Dissertatio
Abstracts International. 37(12): Part I:7838-A, June, 1977.

ความสามารถของตนเอง มากกว่ากลุ่มข้าราชการ^๑ เป็นต้น

การศึกษาอบรม เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลง ปลุกฝังทักษะ ความรู้สึกนึกคิดและค่านิยมต่าง ๆ ให้แก่บุคคล^๒ ดังนั้น โอกาสที่จะจัดการศึกษาอบรมเพื่อเสริมสร้างให้บุคคลมีบุคลิกภาพ อันเป็นคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ ย่อมมีความเป็นไปได้ ในต่างประเทศนั้น ได้มีการจัดโครงการฝึกอบรมทางด้านจิตวิทยา เพื่อกระตุ้นให้บุคคลภายในชาติมีแรงจูงใจที่จะดำเนินอาชีพประกอบการ และได้ผลเป็นที่น่าพอใจ โดยเฉพาะประเทศอินเดีย ได้ดำเนินกิจกรรมดังกล่าวอย่างแพร่หลาย เช่น โครงการที่ดำเนินโดยสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งชาติ^๓ ทำการฝึกอบรมผู้ประสงค์ที่จะประกอบอุตสาหกรรมการผลิต (manufacturing industries) และผู้จบการศึกษาระดับต่าง ๆ ที่ว่างงานอยู่ในขณะนั้นการดำเนินงานกระทำในระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๗๐ - ๑๙๗๓ โดยใช้หลักสูตรที่เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจด้านอุตสาหกรรม พร้อมกับการให้คำแนะนำสำหรับสิ่งที่ต้องปฏิบัติในระยะแรกเริ่มดำเนินกิจการ สำหรับผู้มีงานทำอยู่แล้วใช้เวลาในการอบรมรวม ๕๐ วัน เฉพาะในเวลาเย็น สัปดาห์ละห้าวัน และสำหรับผู้ที่ยังว่างงานใช้เวลาอบรมทั้งสิ้นห้าเดือน โดยอยู่ประจำ ผลของการฝึกอบรมครั้งนี้ปรากฏว่า เมื่อสิ้นปี ๑๙๗๓ ผู้เข้ารับการอบรมที่เป็นลูกจ้างอยู่ในกิจการอื่นทั้งหมด ๒๕๒ ราย มีจำนวน ๑๐๕ ราย ที่ได้จัดตั้งหน่วยอุตสาหกรรมของตนเองเสร็จเรียบร้อยแล้ว และอีก ๓๖ ราย ได้เสนอโครงการผ่านความเห็นชอบของสถาบันทางการเงิน กำลังอยู่ในระหว่างการรอเครื่องจักร และการก่อสร้างโรงงาน สำหรับผู้ว่างงานที่ผ่านการอบรมจำนวน ๒๕๓ ราย มีปัญหาอยู่บ้าง ผู้ที่สำเร็จการศึกษา

¹M. Ehrenberg. "Attitudinal and Personality Differences between Entrepreneurial and Bureaucratic Man," Dissertation Abstracts International. 31(10):5518-A, April, 1977; R. G. Stoke. "The Afrikaner Entrepreneurs: Social Origins, Psychological Disposition and Values" Dissertation Abstracts International. 32(10):5914-A, April, 1972.

^๒เอกวิทย์ ณ ถลาง "เพื่อความเข้าใจสาระสำคัญ และธรรมชาติของการศึกษา" ใน วรรณไวทยาการ การศึกษา หน้า ๔, ส. ศิวลักษณ์ ปรัชญาการศึกษา หน้า ๑๒

³V. G. Patel. "Entrepreneurship Development," Development Digest. 15(2): 51-59, April, 1977.

ทางด้านการค้าและวิศวกรรมศาสตร์เท่านั้น มีแนวโน้มที่จะยึดอาชีพการประกอบการมากกว่า ผู้สำเร็จการศึกษาด้านอื่น ๆ ในจำนวนทั้งหมดมีเพียง ๑๕ ราย ที่ได้จัดตั้งกิจการของตนเอง เสร็จเรียบร้อยแล้ว อีก ๒๐ ราย กำลังจะเปิดดำเนินการภายใน ๓-๕ เดือน ผลประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการฝึกอบรมครั้งนี้ ได้ก่อให้เกิดการลงทุนเพิ่มขึ้นทั้งหมด เป็นจำนวนเงิน ๓๗.๖ ล้านบาท ผลผลิตเพิ่มขึ้นมูลค่า ๔๖.๔ ล้านบาท สร้างตำแหน่งงานเพิ่ม ๓,๓๑๕ ตำแหน่ง

อีกโครงการหนึ่ง ดำเนินการโดยสถาบันฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมกิจการอุตสาหกรรมขนาดเล็กของอินเดีย ร่วมกับนักจิตวิทยาชาวอเมริกันสองท่าน ได้แก่ เดวิด ซี แมคเคลแลนด์ และ ดี จี วินเตอร์ ทำการฝึกอบรมทางด้านจิตวิทยาให้แก่ผู้ประกอบการของอินเดีย เพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มกิจกรรมทางการประกอบการให้มากยิ่งขึ้น เนื้อหาของหลักสูตรการอบรมประกอบด้วย การอภิปราย การปฏิบัติงานที่กำหนด และเกมส์ทางธุรกิจ เป็นต้น โครงการฝึกอบรมดังกล่าว ได้จัดขึ้นหลายครั้งและในหลายเมืองของอินเดีย เพื่อเป็นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของโครงการ หลังจากนั้นเป็นเวลาสองปี จึงได้ทำการประเมินผล ปรากฏว่า ผู้ผ่านการอบรมมีการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมในทางที่ดีขึ้น ทั้งการเปรียบเทียบกับตนเองในระยะเวลาที่ผ่านมา และการเปรียบเทียบกับกลุ่มนักธุรกิจที่ได้จัดไว้เป็นกลุ่มควบคุม (controlled group) ตัวอย่างของการเปลี่ยนแปลงที่แสดงให้เห็นได้แก่การเพิ่มขึ้นของชั่วโมงการทำงาน การริเริ่มก่อตั้งธุรกิจใหม่ ๆ การว่าจ้างคนงานเพิ่มขึ้น รวมทั้งการเพิ่มขึ้นของรายได้

นอกจากนี้ สำหรับประเทศอินเดีย ยังได้นำนักวิชาการ^๑ พยายามที่จะเสนอหลักสูตรสำหรับการสอนเพื่อเตรียมนักศึกษาด้านวิศวกรรมศาสตร์ ให้ออกไปดำเนินอาชีพประกอบการ เนื้อหาของหลักสูตรประกอบด้วย ทฤษฎีเกี่ยวกับการประกอบการและเนื้อหาทางด้านจิตวิทยาที่จะช่วยพัฒนาคุณลักษณะแห่งความเป็นผู้ประกอบการ ได้แก่ ความกล้าเสี่ยง ความเต็มใจที่จะงัดเงินในบางสิ่งเพื่อผลตอบแทนในอนาคตที่ดีกว่า ความคิดริเริ่ม ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ท้าทาย เป็นต้น

¹D. C. McClelland and D. G. Winter. loc. cit.

²M. L. Sardana. "A Curriculum Design for Entrepreneurial Education for Indian Engineering Colleges," Dissertation Abstracts International. 30(11):4743A-4744A, May, 1970.

แม้ว่า การพัฒนาคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการจะกระทำได้หลายด้าน แต่กระบวนการทางด้านการศึกษาอบรมเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถดำเนินการได้ ทั้งยังเป็นการแก้ไขปัญหาค้นเหตุ อันจะเป็นผลดีในระยะยาวต่อไป นอกจากนี้ การศึกษาอบรมนั้นมีหลายรูปแบบ มิใช่มีแต่การศึกษาอบรมในระบบโรงเรียน และโครงการฝึกอบรมที่จัดขึ้นอย่างเป็นทางการ ดังได้กล่าวถึงแล้ว เท่านั้น การศึกษาอบรมรูปแบบอื่น เช่น การฝึกหัดงานในสถานธุรกิจ สถานธุรกิจ การฝึกหัดอาชีพจากครอบครัว การทัศนศึกษาดูกิจการธุรกิจ ซึ่งแบบของการเรียนรู้ต่างๆ เหล่านี้ สามารถจัดให้มีทิศทางตามต้องการได้เช่นกัน ดังนั้น โอกาสที่จะพัฒนากิจการร้านค้าผู้ประกอบการด้วยกระบวนการดังกล่าว ย่อมมีช่องทางที่จะกระทำได้ และทั้งยังมีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากเป็นการแก้ไขปัญหาค้นเหตุ ดังได้กล่าวมาแล้ว

ปัญหาเฉพาะสำหรับประเทศไทย

ในปัจจุบัน เป็นที่ทราบดีแล้วว่า ประเทศไทยกำลังประสบปัญหาทุก ๆ ด้าน เช่นเดียวกับประเทศที่กำลังพัฒนาโดยทั่วไป กล่าวคือ มีปัญหามากมายทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม เช่น ปัญหาการว่างงาน ปัญหาความยากจนของประชากร ปัญหาการขาดดุลการค้า ปัญหาการปกครอง ปัญหายาเสพติดให้โทษ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีปัญหาด้านบุคคลิกภาพ ค่านิยม และขนบธรรมเนียมประเพณีบางประการของประชากรที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ และปัญหาเหล่านี้เองที่ในบางครั้งกลายเป็นอุปสรรคสำคัญยิ่งที่ทำให้การพัฒนาไม่สามารถดำเนินไปได้ ปัญหาทั้งหลายเหล่านี้ บางปัญหาเป็นสาเหตุ บางปัญหาเป็นผลมาจากความล้มเหลวในการพยายามที่จะพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

ในอดีต การวางแผนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ส่วนใหญ่นำเน้นการจัดสรรปัจจัยทางกายภาพ มิได้ให้ความสำคัญแก่ปัจจัยด้านอื่นมากเท่าที่ควร โดยเฉพาะปัจจัยทางด้านสังคม และบุคคลิกภาพของบุคคลภายในชาติ อันเป็นสิ่งที่มิอิทธิพลยิ่งต่อการพัฒนาเช่นกัน สิ่งเหล่านี้ได้แก่ ค่านิยม ความเชื่อ และแรงจูงใจของประชากร ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนให้การพัฒนาเป็นไปได้ และปัญหาด้านนี้เองที่ปรากฏว่าเป็นอุปสรรคอย่างใหญ่หลวงต่อการพัฒนาของไทย

เท่าที่แล้มาแล้ว และในปัญหาคำนี้ สิ่งที่เป็นอุปสรรคโดยตรงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยก็คือ การขาดแคลนทักษะทางธุรกิจ เพราะคนไทยส่วนมากขาดคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ^๒

ในอนาคต ธุรกิจการค้า โดยเฉพาะกิจการที่ต้องอาศัยทักษะทางการประกอบการย่อม มีความสำคัญขึ้นตามลำดับ เนื่องจากการประกอบกิจการด้านการเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพส่วนใหญ่ ของชาวไทยในปัจจุบัน มีข้อจำกัด เพราะพื้นที่เพาะปลูกไม่สามารถทำให้เพิ่มต่อไปได้ตลอดเวลา กระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจในระยะต่อไปจึงมีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยปริมาณของผู้ประกอบการ เพิ่มขึ้น

ดังได้กล่าวแล้วว่า ประเทศไทยนั้นเป็นประเทศ аграрно-капиталистический ประชากรส่วนใหญ่ประกอบ อาชีพทางการเกษตร ผลผลิตค่านี้นี้จึงมีปริมาณมาก ความจำเป็นที่จะต้องส่งเป็นสินค้าออกย่อมมี ความสำคัญตามมา ทว่าโดยธรรมชาตินั้น สินค้าทางการเกษตรส่วนใหญ่มีน้ำหนักมาก รูปร่างไม่ เป็นระบบ เน่าและเสียหายได้ง่าย ไม่สะดวกต่อการขนส่งโดยเฉพาะการขนส่งในระยะทางไกล ทั้งยังสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ในขณะที่ราคาขายอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเป็นเช่นนี้ การเปลี่ยนรูป การ บำรุงรักษาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ หรือการนำเข้ากระบวนการผลิตอีกครั้งหนึ่งย่อมมีความ จำเป็น

ด้านการลงทุนในปัจจุบัน เราไม่เพียงแต่อาศัยเงินทุน เทคโนโลยี เครื่องจักร และ อุปกรณ์การผลิตสินค้าต่าง ๆ จากต่างประเทศเท่านั้น เรายังต้องอาศัยทักษะในคำอื่น ๆ ของชาวต่างชาติเป็นจำนวนมากด้วย แม้แต่ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน ก็ได้ตระหนักถึง ปัญหาดังกล่าว โดยได้มีการอนุญาตให้กิจการที่ได้รับการส่งเสริม นำผู้ชำนาญการด้านการผลิต

¹E. B. Ayal. "Value System and Economic Development in Japan and Thailand," Journal of Social Issues. 29(1):35-51, January, 1963; E. B. Ayal. "Private Enterprises and Economic Progress in Thailand," Journal of Asian Studies. 26(1):5-14, November, 1966.

²K. Mitani. "Key Factors in Economic Development of Thailand" in Committee for Economic Development. Ed., Economic Development Issues: Greece, Israel, Taiwan and Thailand. p.159-210; E. B. Ayal. (1961), loc. cit.

เข้ามาภายในประเทศได้^๑

ในด้านการว่าจ้างงาน การว่างงานเป็นปัญหาเรื้อรังของประเทศมาตลอด ในแต่ละปีมีประชากรเข้าสู่ตลาดแรงงานเป็นจำนวนมาก ระบบราชการและรัฐวิสาหกิจมีตำแหน่งงานเพิ่มแต่ละปีเป็นจำนวนเพียงเล็กน้อย งานอาชีพอิสระก็กระทำได้ในวงจำกัดและขาดศักยภาพในเชิงแข่งขัน ความหวังส่วนใหญ่จึงอยู่ที่ธุรกิจเอกชน อันเป็นแนวทางสำคัญที่สามารถเพิ่มตำแหน่งงานได้มาก ทั้งยังเป็นการแก้ปัญหาการว่างงานที่ต้นเหตุ ซึ่งจะทำให้เป็นผลดีในระยะยาวต่อไป

จากปัญหาและความจำเป็นทั้งหลายเหล่านี้ การเพิ่มปริมาณของผู้ประกอบการที่พึงประสงค์ในหมู่ชาวไทย จึงมีความจำเป็นและสำคัญยิ่ง เป็นหลักประกันได้ว่า การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศจะสามารถดำเนินไปได้ด้วยตนเองในอนาคต

เท่าที่แลมาแล้ว กระทั่งในปัจจุบัน เรามีได้สนใจที่จะใช้กระบวนการศึกษาอบรมเพื่อจุดมุ่งหมายดังกล่าว แม้ในสถาบันการศึกษาของเอกชนสาขาวิชาธุรกิจ ก็จัดการเรียนการสอนเน้นเฉพาะเนื้อหาวิชาที่จะออกไปประกอบอาชีพการจัดการ หรือปฏิบัติงานในองค์การธุรกิจในฐานะลูกจ้างเท่านั้น ปัญหาที่ค้านี้จึงถูกละเลยตลอดมา

ปัญหาเชิงวิจัย

จากสภาพของปัญหาต่าง ๆ เท่าที่ประสบอยู่ภายในประเทศขณะนี้ รวมทั้งในอนาคตต่อไป ได้ชี้ให้เห็นว่า การเสริมสร้างและส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการในหมู่ชาวไทยด้วยกระบวนการทางด้านการศึกษาอบรม เป็นสิ่งจำเป็นและมีความเป็นไปได้ อีกทั้งการวิจัยเท่าที่แลมาแล้ว แม้กระทั่งในต่างประเทศก็มีได้มีผู้ใดกระทำไว้เพื่อจุดมุ่งหมายดังกล่าวโดยตรง ดังนั้น ปัญหาที่น่าหยิบยกขึ้นมาทำการศึกษาในชั้นรายละเอียด อาจจำแนกได้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

๑. ผู้ประกอบการมีกระบวนการเข้าสู่อาชีพ สภาพปัจจุบัน และปัญหา อย่างไร

^๑พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน มาตรา ๒๕ ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๕๔ ตอนที่ ๓๔ วันที่ ๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๒๐

๒. ผู้ประกอบการมีคุณลักษณะด้านองค์ประกอบเชิงมนุษย์ แตกต่างจากลูกจ้าง
ในค่านิโคบ้าง*

๓. คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ มีความสัมพันธ์กับพื้นฐานทางด้านการ
ศึกษาอบรม ภูมิหลัง และประสบการณ์แบบใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้ ก็เพื่อที่จะค้นหาแนวทางทางด้านการศึกษาอบรมเพื่อ
การเสริมสร้างความเป็นผู้ประกอบการให้แก่บุคคล และการที่จะให้ได้มาซึ่งคำตอบดังกล่าว มี
ความจำเป็นที่จะต้องทราบสิ่งต่าง ๆ อันเป็นความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้ คือ

๑. เพื่อทราบกระบวนการเข้าสู่อาชีพ สภาพปัจจุบันและปัญหาของอาชีพประกอบการ

การสำรวจสภาพทั่วไปในลักษณะนี้ ก็เพื่อการทำความเข้าใจกับเรื่องที่กำลังศึกษา อัน
จะเป็นประโยชน์ในการนำไปประกอบการเสนอแนะยุทธวิธีเพื่อการส่งเสริมต่อไป

๒. เพื่อทราบความแตกต่างในด้านคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ระหว่าง
ผู้ประกอบการ กับลูกจ้าง

การเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านต่าง ๆ ขององค์ประกอบเชิงมนุษย์ดังกล่าว จะทำให้
ทราบว่าองค์ประกอบเชิงมนุษย์ที่เป็นลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้มีอาชีพประกอบการที่แตกต่างจาก
บุคคลอาชีพรับจ้างนั้น มีประการใดบ้าง อันจะเป็นประโยชน์ในการกำหนดทิศทางการเบื้องต้นสำหรับ
การส่งเสริมในเรื่องนี้ต่อไป

๓. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ กับพื้นฐาน
ทางด้านการศึกษาอบรม และภูมิหลัง

* การเลือกผู้มีอาชีพรับจ้างเป็นกลุ่มเปรียบเทียบ เพราะเป็นอาชีพที่มีลักษณะตรงข้ามกับ
อาชีพการประกอบการโดยตรง กล่าวคือ ไม่ได้มีการก่อตั้งกิจการขึ้นเพื่อดำเนินการเอง แต่ไป
รับจ้างทำงานในกิจการของผู้อื่น สำหรับกลุ่มตัวอย่างผู้รับจ้างนี้มีขอบข่ายทุกระดับ ตั้งแต่ตำแหน่ง
ผู้จัดการโรงงาน ผู้จัดการฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้าคนงานรวมทั้งคนงาน เป็นต้น โปรดดูรายละเอียด
เกี่ยวกับเกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้รับจ้างนี้จากหัวข้อ "กลุ่มตัวอย่าง"

การหาความสัมพันธ์ในลักษณะนี้ จะทำให้ทราบว่า มีปัจจัยใดบ้างและมีอิทธิพลมากน้อยเพียงไร ที่มีส่วนช่วยส่งเสริมให้เกิดคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ โดยเฉพาะในด้านที่เป็นลักษณะเฉพาะของผู้ประกอบการที่แตกต่างจากลูกจ้าง อันจะเป็นประโยชน์โดยตรงในการเสนอแนวทางด้านการศึกษาอบรมเพื่อการส่งเสริมต่อไป

สมมุติฐานของการวิจัย

สมมุติฐานของการวิจัยครั้งนี้ เป็นคำตอบที่คาดว่าจะได้พบเมื่อการวิจัยเสร็จเรียบร้อยแล้ว แนวทางของคำตอบส่วนมากได้มาจากการปริทัศน์งานวิจัยและเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. เกี่ยวกับกระบวนการเข้าสู่อาชีพ สภาพปัจจุบันและปัญหาของอาชีพประกอบการ สำหรับในเรื่องนี้ ไม่มีการตั้งสมมุติฐาน เพราะเป็นการสำรวจข้อเท็จจริง

เบื้องต้นเกี่ยวกับเรื่องที่ทำการศึกษาค้นคว้า แนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล จะพยายามเก็บข้อมูลในด้านปัจจัยสนับสนุน และแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพ ความต้องการและปัญหาในอาชีพ นอกจากนั้นจะได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงทั่วไปเกี่ยวกับอายุ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา ภูมิลำเนา สถานภาพสมรส จำนวนปีที่ดำเนินกิจการ ประเภทของอุตสาหกรรม และจำนวนคนงาน

๒. สมมุติฐานที่เกี่ยวกับความแตกต่างในด้านองค์ประกอบเชิงมนุษย์ระหว่าง ผู้ประกอบการกับลูกจ้าง

๒.๑ สมมุติฐานหลัก ผู้ประกอบการจะมีคุณลักษณะด้านองค์ประกอบเชิงมนุษย์
บางประการในระดับสูงกว่าลูกจ้าง

๒.๒ สมมุติฐานย่อย

๒.๒.๑ ผู้ประกอบการจะมีความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุผล

(rational risk taking) สูงกว่าลูกจ้าง

เกี่ยวกับความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุผลนี้ เป็นคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของการดำเนินอาชีพประกอบการ เพราะจะต้องตัดสินใจกระทำธุรกิจภายใต้

ภาวะการณ์ที่ไม่แน่นอน เมลลอน^๑ ได้พบว่า ผู้ประกอบการที่ดำเนินกิจการทางการศึกษาด้านธุรกิจของสหรัฐอเมริกา มีคุณลักษณะเช่นนี้ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่แตกต่างจากนักการศึกษาโดยทั่วไป และลอเฟอร์^๒ ได้พบว่า ผู้ประกอบการชาวฝรั่งเศสที่ดำเนินกิจการประสบความสำเร็จทั้งในด้านการบริหารธุรกิจและเทคนิค มีคุณลักษณะของความกล้าเสี่ยง ดังกล่าว

๒.๒.๒ ผู้ประกอบการ จะมีคุณลักษณะคิดค้นประดิษฐ์ (inventiveness)

สูงกว่าลูกจ้าง

คุณลักษณะคิดค้นประดิษฐ์เป็นคุณลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งสำหรับการประกอบอาชีพประกอบการ โดยจะต้องเป็นผู้มีอุปนิสัยสนใจในการที่จะประดิษฐ์สิ่งต่างๆ อยู่เสมอ อันจะเป็นพื้นฐานต่อการประกอบอาชีพดังกล่าวต่อไป เมลลอน^๑ ได้พบว่า ผู้ประกอบการชาวอเมริกันนั้น ชอบคิดประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อยู่เสมอ

๒.๒.๓ ผู้ประกอบการจะมีความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ (perception of business opportunity) มากกว่าลูกจ้าง

คุณลักษณะในด้านนี้ จำเป็นสำหรับการเป็นผู้ประกอบการ เพราะเป็นอาชีพที่ต้องแสวงหาโอกาสดังกล่าวตลอดเวลา กิลมอร์^๔ ได้พบว่า ผู้ประกอบการ

¹D. E. Mellon. "The Role of the Entrepreneur Educator in Private Business Education in the United States from 1850 to 1915: A Study of Conditioned Entrepreneurship," Dissertation Abstracts International. 36(8): 5446-A, February, 1976.

²J. M. H. Laufer "French Entrepreneurship : A study of Interaction between Cultural, Technical and Economic Variables in Entrepreneurship," Dissertation Abstracts International. 36(6) : 4038A-4039A, December. 1975.

³D. E. Mellon. loc. cit.

⁴J. B. Gilmore. "An Investigation of Selected Entrepreneurial Models Ability to Predict Successful Entrepreneurial Activity," Dissertation Abstracts International. 32(9):477-A, March, 1972..

ส่วนมากมีคุณลักษณะดังกล่าวสูงกว่าบุคคลโดยทั่วไป ฮาร์วิส^๑ พบว่า คุณลักษณะเช่นนี้จะส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จในกิจการ และทรัน^๒ พบว่า การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการมีความสามารถที่จะมองเห็นช่องทางหรือโอกาสในทางเศรษฐกิจ จะส่งผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศในระยะต่อไป

๒.๒.๔ ผู้ประกอบการจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (achievement motives) สูงกว่าผู้จ้าง

มีเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยหลายชิ้น ได้พบคุณลักษณะเช่นนี้ในตัวผู้ประกอบการ เช่น แมคเคลแลนด์^๓ พบว่า ผู้ประกอบการจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าบุคคลโดยทั่วไป ไวเลย์^๔ พบว่า ผู้ประกอบการมีคุณลักษณะดังกล่าว สูงกว่าข้าราชการและผู้จัดการบริษัท บอร์แลนด์^๕ ได้พบว่า นักศึกษาที่มีความประสงค์จะออกไปก่อตั้งบริษัทของตนเองนั้น มีคุณลักษณะดังกล่าวอยู่ในระดับสูงกว่านักศึกษาที่ไม่มีความประสงค์ดังกล่าว เหล่านี้เป็นต้น

๒.๒.๕ ผู้ประกอบการจะมีความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน (internal control) สูงกว่าผู้จ้าง

คุณลักษณะเช่นนี้เป็นความเชื่อหรือแรงจูงใจภายในตัวบุคคล ที่จะสนับสนุนให้บุคคลมีความมั่นใจในกิจการต่าง ๆ ด้วยความสามารถของตนเอง ซึ่งเป็น

¹J. R. Harris. "Nigerian Entrepreneurship in Industry" in P. Kilby ed. Entrepreneurship and Economic Development. p.331-355.

²K. L. Tran. "Economic Development in Vietnam: The Role of Entrepreneurship and Public Policy," Dissertation Abstracts International. 36(3) : 1659-A September, 1975.

³D. C. McClelland. (1961) loc. cit.

⁴L. V. Wiley. loc. cit.

⁵C. M. Borland. "Locus of Control, Need for Achievement and Entrepreneurship," Dissertation Abstracts International. 36(2) : 771-A, August, 1975.

คุณลักษณะที่จำเป็นประการหนึ่งของผู้มีอาชีพประกอบการ โดยมีเอกสารงานวิจัยที่สนับสนุนในเรื่องนี้ เช่น บรอกเฮาส์^๑ โต้พบว่า ผู้ประกอบการมีคุณลักษณะดังกล่าวสูงกว่าผู้ที่ทำหน้าที่รับจ้างในการจัดการบริษัท เป็นต้น

๒.๒.๖ ผู้ประกอบการจะมีความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ (economic rationality) สูงกว่าลูกจ้าง

คุณลักษณะด้านความมีเหตุผลในทางเศรษฐศาสตร์นี้ เกี่ยวข้องโดยตรงกับความเป็นผู้ประกอบการ โดยเฉพาะในด้านของการเก็บออมเพื่อการลงทุนในอนาคต และทัศนคติที่เกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิต^๒

๒.๒.๗ ผู้ประกอบการจะมีความเป็นผู้นำ (leadership) สูงกว่าลูกจ้าง

ความเป็นผู้นำ เป็นคุณลักษณะอีกประการหนึ่งที่สำคัญสำหรับผู้ที่เป็นผู้ประกอบการ เพราะจะต้องใช้ศิลปวิธีการ และสิ่งล่อใจต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลใ้บังคับบัญชาหรือลูกจ้าง ใ้ทำงานเต็มความสามารถตามจุดประสงค์ของตน สำหรับในภาวะการณ์ของประเทศไทย ซึ่งเป็นระบบเศรษฐกิจแบบมีกำลังแรงงานเหลือเฟือ (labour surplus economy) ค่ายแล้ว การเสริมสร้างผู้ประกอบการที่มีคุณลักษณะ เช่นนี้ย่อมสอดคล้องกับการแก้ปัญหของประเทศโดยตรง

๓. สมมุติฐานที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์กับพื้นฐานทางด้านการศึกษาอบรมและภูมิหลัง

๓.๑ สมมุติฐานหลัก คุณลักษณะด้านองค์ประกอบเชิงมนุษย์ จะมีความสัมพันธ์กับพื้นฐานทางด้านการศึกษาอบรมและภูมิหลังบางประการ

๓.๒ สมมุติฐานย่อย

๓.๒.๑ คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ จะมีความสัมพันธ์กับระดับของการศึกษา

¹R. H. Brockhaus. loc. cit.

^๒สัญญา จัตตานนท์ การศึกษากับการประกอบอาชีพอิสระ หน้า ๕

ตัวแปรด้านระดับการศึกษานั้น พบว่าจะส่งผลต่อการดำเนิน
กิจการ หรือการประกอบการในค้าอื่น ๆ อันเกี่ยวข้องกับอาชีพประกอบการในอนาคต¹

๓.๒.๒ คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ จะมีความสัมพันธ์กับการศึกษา
วิชาชีพ

การศึกษาวิชาชีพนั้น เป็นพื้นฐานสำคัญประการหนึ่งที่จะส่งเสริม
ให้บุคคลดำเนินอาชีพประกอบการ อเล็กซานเดอร์² พบว่าผู้ประกอบการชาวตุรกีส่วนหนึ่ง
ดำเนินกิจการโดยขยายกิจการงานช่างของตนที่มีอยู่เดิม สำหรับในประเทศไทยนั้น แสง สงวน
เรือง สัมศักดิ์ แทมบุญเลิศชัย และ นิตย์ สัมมาพันธ์³ พบว่า ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมผลิต
ขนาดเล็กและขนาดกลางของไทยดำเนินงานของตนเพราะมีความรู้ในกิจการนั้น ๆ อยู่ก่อนแล้ว

๓.๒.๓ คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ มีความสัมพันธ์กับการประกอบการ
วิชาชีพ

การประกอบการเกี่ยวกับวิชาชีพ เป็นพื้นฐานที่สำคัญอีกประการหนึ่ง
ที่ส่งเสริมให้บุคคลดำเนินอาชีพประกอบการ งานวิจัยของอเล็กซานเดอร์ และ แสง สงวนเรือง
ดังที่กล่าวถึงในข้อ ๓.๒.๒ ได้สนับสนุนในเรื่องนี้ นอกจากนั้น ไคแอมบอมบา⁴ พบว่า ผู้ประกอบ
ส่วนใหญ่ในประเทศด้อยพัฒนาเคยได้รับการฝึกฝนอบรมวิชาชีพมาก่อน

¹A. R. Diambonba. "Education, Environment and Entrepreneurship: A Study of Factors Contributing to Entrepreneurial Performance in Developing Country," Dissertation Abstracts International. 33(5): 2233A-2234A, November, 1972.

²A. P. Alexander. "Industrial Entrepreneurship in Turkey : Origins and Growth," Economic Development and Cultural Change. 3(4) 349-365, July, 1960.

³แสง สงวนเรือง, สัมศักดิ์ แทมบุญเลิศชัย และ นิตย์ สัมมาพันธ์ รายงานการวิจัย
เรื่อง อุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดกลางในประเทศไทย เล่ม ๑ หน้า ๑๓๘

⁴A. R. Diambonba. loc. cit.

๓.๒.๔ คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ จะมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ด้านการพัฒนาการศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ

ประสบการณ์ด้านดังกล่าว มีผลที่จะให้บุคคลเกิดแนวความคิดเกี่ยวกับการดำเนินอาชีพประกอบการต่อไปในอนาคต ซายิกท์¹ พบว่า ผู้ประกอบการชาวเลบานอนส่วนหนึ่ง เริ่มดำเนินอาชีพจากการได้ท่องเที่ยวพบสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ เกี่ยวกับธุรกิจ นอกจากนี้ คอลลินส์ และ มัวร์² ยังได้พบว่า ผู้ประกอบการชาวอเมริกันส่วนหนึ่งดำเนินอาชีพเนื่องจากการได้พบเคยคบค้ากับนักธุรกิจอื่น ๆ มาก่อน และมีจำนวนมากที่ออกจากมหาวิทยาลัยกลางคืน สาเหตุเนื่องจากได้ไปพบว่างานธุรกิจน่าสนใจ และสามารถหาเงินได้มากกว่า

๓.๒.๕ คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ จะมีความสัมพันธ์กับทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ

ทัศนคติและค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ ย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมในค่านี้อย่างตรง ดังนั้นบุคคลที่มีคุณลักษณะดังกล่าว ย่อมแสดงให้เห็นแนวโน้มในอนาคตของการศึกษาอบรมด้านอาชีพ อันเป็นพื้นฐานต่อการประกอบอาชีพประกอบการต่อไปถึงผลงานของ อเล็กซานเดอร์, แสง สว่างเรือง และ ไอแอมบอมมา ที่ได้กล่าวถึงแล้วในข้อ ๓.๒.๒ นอกจากนี้ที่สำคัญก็คือ คุณลักษณะดังกล่าวสามารถที่จะจัดให้เกิดขึ้นได้ด้วยกระบวนการศึกษาอบรมซึ่งเป็นจุดประสงค์โดยตรงของการวิจัยครั้งนี้

๓.๒.๖ คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์จะมีความสัมพันธ์กับความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ

ความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ เป็นคุณลักษณะอีกประการหนึ่งที่จะแสดงให้เห็นแนวโน้มของพฤติกรรมการศึกษาอบรมวิชาชีพในอนาคต ซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับอาชีพประกอบการ และความสนใจดังกล่าว เป็นคุณลักษณะที่สามารถจัดให้เกิดขึ้นได้ด้วยกระบวนการศึกษาอบรม เช่นเดียวกับคุณลักษณะในข้อ ๓.๒.๕

¹Y. A. Sayigh. Entrepreneurs of Lebanon : The Role of the Business Leader in Developing Economy. 181 p.

²O. F. Collins and D. G. Moore. The Organization Maker : A Behavioral Study of Independent Entrepreneurs. 237 p.

๓.๒.๓ คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ จะมีความสัมพันธ์กับฐานะ

ความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัย

อาชีพประกอบการเป็นอาชีพที่จำเป็นจะต้องใช้เงินทุนบ้างในระยะแรกเริ่มกิจการ ฉะนั้นฐานะความเป็นอยู่ย่อมจะส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมประเภทนี้ กิลมอร์^๑ ได้พบว่า พื้นฐานส่วนบุคคลมีส่วนช่วยเพิ่มทักษะเกี่ยวกับการประกอบการ และ ชัสบาวเออร์^๒ พบว่า ฐานะทางการเงิน มีส่วนช่วยส่งเสริมความสำเร็จในกิจการ

๓.๒.๔ คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ จะมีความสัมพันธ์กับลักษณะ

อาชีพของครอบครัว

สภาพแวดล้อม ย่อมมีอิทธิพลที่จะผลักดันให้บุคคลประกอบอาชีพใด ๆ อาชีพของผู้ปกครองเป็นสภาพแวดล้อมที่ใกล้ชิดกับบุคคล จึงย่อมจะมีอิทธิพลมาก ทรัน^๓ ได้พบว่า ผู้ประกอบการชาวเวียตนามส่วนมาก เริ่มกิจการโดยได้รับความช่วยเหลือแนะนำจากญาติพี่น้อง ซายิกห์^๔ พบว่า ผู้ประกอบการชาวเลบานอนมีบิดาประกอบอาชีพทางการค้ามากกว่าอาชีพอื่น ๆ และ บอร์แลนด์^๕ พบว่า พื้นฐานทางครอบครัว โดยเฉพาะอาชีพของบิดามารดา นั้น มีอิทธิพลมากที่สุดที่ผลักดันให้นักศึกษาในมหาวิทยาลัยมีความคิดที่จะก่อตั้งบริษัทเป็นของตนเองในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาเฉพาะผู้ประกอบการด้านอุตสาหกรรมการผลิต (manufacturing entrepreneur) โดยเลือกกลุ่มจากเจ้าของโรงงานขนาดย่อม ที่มีคนงาน

¹J. B. Gilmore. loc. cit.

²J. C. Susbouer. "The Technical Company Formation Process: A Particular Aspect of Entrepreneurship," Dissertation Abstracts. 30(4): 1311A-1312A, October, 1969.

³K. L. Tran. loc. cit.

⁴Y. A. Sayigh. loc. cit.

⁵C. M. Borland. loc. cit.

ตั้งแต่ ๑๐-๔๕ คน ในเขตกรุงเทพมหานคร สำหรับกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบ คือกลุ่มลูกจ้าง ซึ่งได้ทำการเลือกหนึ่งราย จากโรงงานเกี่ยวกับผู้ประกอบการกลุ่มตัวอย่งนั้น ด้วยเหตุนี้ ขอบข่ายของตัวแปรต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในการศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งเน้นที่การเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งสอง

คำอธิบายศัพท์และตัวแปร

๑. การศึกษาอบรม หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ของบุคคลจากทุกแหล่ง รวมทั้งจากระบบการศึกษาในโรงเรียนตามปกติ (formal education) เช่น สถาบันการศึกษาของรัฐฯ จากการศึกษาออกโรงเรียน (non-formal education) ที่จัดขึ้นอย่างเป็นทางการ เช่น การศึกษาผู้ใหญ่ การจัดฝึกอบรมวิชาชีพโดยส่วนราชการต่าง ๆ และจากการเรียนรู้ที่เกิดภายนอกโรงเรียน (informal education) เช่น จากสื่อมวลชน จากการฝึกหัดอาชีพด้วยตนเอง หรือจากปิตามารดา เป็นต้น

๒. ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลที่ดำเนินการผสมผสานปัจจัยการผลิตต่าง ๆ อันได้แก่ ทุน ที่ดิน และแรงงาน ทำการก่อตั้งสถานธุรกิจผลิตสินค้าหรือบริการ เพื่อการจำหน่ายให้แก่บุคคลทั่วไป ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จำกัดขอบเขตของ "ผู้ประกอบการ" ให้เป็นบุคคลที่เป็นเจ้าของ หรือเป็นส่วนหนึ่งในอุตสาหกรรมการผลิต (manufacturing entrepreneur) โดยจะต้องเป็นผู้ที่ริเริ่มก่อตั้งสถานธุรกิจและดำเนินการมาด้วยตนเอง มิได้เป็นเจ้าของอันเนื่องมาจากการรับมรดก หรือซื้อกิจการของผู้อื่นมาดำเนินการ

๓. ผู้มีอาชีพรับจ้าง หมายถึง บุคคลที่ดำรงชีพด้วยการรับจ้างในกิจการของผู้อื่น โดยได้รับค่าจ้าง อันอาจเป็นเงิน หรือเป็นสวัสดิการต่าง ๆ หรือทั้งสองประการ เป็นค่าตอบแทนในการใช้แรงงานของตน การวิจัยครั้งนี้ ได้เลือกเอาผู้รับจ้างในโรงงานกลุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบการ โดยต้องมีเป็นเครือญาติกับผู้ประกอบการในโรงงานนั้น ๆ มิได้เป็นเจ้าของธุรกิจอื่นใด และเป็นผู้ปฏิบัติงานมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานที่สุดในโรงงานดังกล่าว

๔. คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ หมายถึง สภาวะทางจิตใจที่มีอยู่ในตัวบุคคล โดยเฉพาะในด้านความรู้ความเข้าใจ หัสนคติ และแนวโน้มแห่งความมีทักษะในเรื่องนั้น ๆ สภาวะดังกล่าววัดได้ด้วยแบบสัมภาษณ์ที่มีข้อความแบบกึ่งสำรวจกึ่งสอบวัด ผู้ที่ได้คะแนนสูงในข้อถามเกี่ยว

กับคุณลักษณะใด ๆ แสดงว่าคุณลักษณะดังกล่าวมากหรืออยู่ในระดับสูง ผู้ที่ได้คะแนนต่ำแสดงว่าคุณลักษณะนั้น ๆ น้อย หรืออยู่ในระดับต่ำ คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ด้านต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

๔.๑ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล หมายถึง ความโน้มเอียงทางจิตใจที่จะดำเนินการใด ๆ ภายใต้ภาวะการณ์ที่ไม่แน่นอน โดยหวังผลตอบแทนที่สูงกว่าปรกติถ้าเหตุการณ์นั้น ๆ เป็นไปตามที่คาดหมาย ทั้งนี้ ในการตัดสินใจเพื่อกระทำการดังกล่าว จะต้องใช้ความสามารถของตนเองควบคู่ไปกับความไม่แน่นอนนั้น ๆ ด้วย

๔.๒ คุณลักษณะคิดค้นประดิษฐ์ หมายถึง สภาวะทางจิตใจที่แสดงให้เห็นถึงความโน้มเอียงที่จะสร้างสรรค์สิ่งขึ้นมาแปลก ๆ ใหม่ ๆ ยังมิได้มีผู้ใดคิดค้นประดิษฐ์มาก่อน โดยเฉพาะสิ่งที่เป็นรูปธรรม

๔.๓ ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจในช่องทาง หรือโอกาสทางธุรกิจที่แฝงเร้นอยู่ พร้อมทั้งการแสดงให้เห็นถึงความสามารถที่จะดำเนินการตามช่องทางหรือโอกาสนั้น ๆ เพื่อนำประโยชน์มาสู่ตนเองได้

๔.๔ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาที่จะทำการใด ๆ อันจะนำความรุ่งเรือง มั่งคั่ง หรือความมีชื่อเสียงมาสู่ตนเอง

๔.๕ ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน หมายถึง ความรู้สึก หรือความเชื่อ ว่าตนเองเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมของตนเอง ลักษณะเช่นนี้ มีความหมายตรงข้ามกับ "การควบคุมจากภายนอก" ซึ่งหมายถึง ความเชื่อที่ว่าสิ่งอื่น ๆ ภายนอก มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตนเองมากกว่า

๔.๖ ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง ความโน้มเอียงทางจิตใจที่จะดำเนินการใด ๆ อันจะมีผลตอบแทนที่สูงกว่า โดยเฉพาะผลตอบแทนทางการเงินและวัตถุ

๔.๗ ความเป็นผู้นำ หมายถึง ความสามารถในการจูงใจ หรือใช้อิทธิพลที่จะให้ผู้อื่นร่วมมือปฏิบัติงานเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง

๕. ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับชั้นของการศึกษาที่สำเร็จจากโรงเรียน วิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย

๖. การศึกษาค้นคว้าวิจัย หมายถึง ระดับชั้นของการศึกษาค้นคว้าวิจัย หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ที่สำเร็จจากระบบโรงเรียนตามปกติ เช่น สาขาวิชาการช่าง ๆ ต่าง การค้า การพาณิชย์ หรือ วิศวกรรมศาสตร์ เป็นต้น

๗. การฝึกอบรมวิชาชีพ หมายถึง การได้เคยปฏิบัติหรือฝึกหัดวิชาชีพในสถานราชการ หรือ สถานธุรกิจของเอกชน

๘. ประสบการณ์ด้านการพัฒนาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ หมายถึง การได้เคยไปเยี่ยมชมหรือทำงานในสถานธุรกิจ งานแสดงสินค้า หรืองานแสดงผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

๙. ทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ หมายถึง ท่าที ความรู้สึก หรือความโน้มเอียงทางจิตใจที่มีต่อการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพลักษณะต่าง ๆ ในทางที่ชอบหรือไม่ชอบ

๑๐. ความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ หมายถึง ความปรารถนา ความไม่หา การศึกษาหรือการฝึกอบรมวิชาชีพหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ รวมทั้งประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจและแนวโน้มแห่งการประพฤติปฏิบัติที่แสดงให้เห็นถึงความปรารถนา ความไม่หาในเรื่องดังกล่าว

๑๑. ฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัย หมายถึง ระดับชั้นแห่งความเป็นอยู่ของบิดามารดา หรือผู้ปกครองเมื่อเยาว์วัยอายุไม่เกิน ๑๖ ปี โดยเฉพาะในด้านรายได้ การครองชีพ สถานภาพทางสังคม เป็นต้น

๑๒. ลักษณะของครอบครัว หมายถึง ประเภทอาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครองเมื่อเยาว์วัย อายุไม่เกิน ๑๖ ปี เช่น ค้าขาย รับราชการ รับจ้าง ประกอบกิจการธุรกิจขนาดใหญ่ เป็นต้น

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการ อาจจำแนกได้ห้าลักษณะ กล่าวคือ ประการแรก ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับบทบาทของการประกอบการในการพัฒนาประเทศ ประการที่สอง เกี่ยวกับเงื่อนไขหรือบรรยากาศ รวมทั้งกิจกรรมทางด้านการศึกษาอบรม ที่สนับสนุนส่งเสริม หรือก่อให้เกิดกิจกรรมประเภทนี้ ประการที่สาม เกี่ยวกับพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มบุคคลผู้มีอาชีพประกอบการ ซึ่งรวมทั้งพื้นฐานทางด้านการศึกษาอบรม ประการที่สี่ เกี่ยวกับเอกลักษณ์หรือคุณลักษณะเฉพาะด้านบุคลิกภาพในหมู่ผู้ประกอบการ และในประการสุดท้าย ได้แก่เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการฝึกอบรมเพื่อสร้างแรงจูงใจ และส่งเสริมคุณลักษณะเยี่ยงผู้ประกอบการให้แก่บุคคล อย่างไรก็ตาม เอกสารและงานวิจัยหลายชิ้นได้ครอบคลุมเนื้อหาหลายลักษณะ กรณีเช่นนี้ การจัดประเภทจะยึดหลักการให้ความสำคัญแก่ลักษณะหนึ่งลักษณะใดของงานนั้น ๆ สำหรับเอกสารและงานวิจัยสี่ประการสุดท้าย จะได้ให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เพราะเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้โดยตรง

๑. เอกสารและงานวิจัยด้านบทบาทของการประกอบการในการพัฒนาประเทศ

อัล กาเซมี^๑ ได้ศึกษาปัจจัยทางการประกอบการในกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศคูเวต โดยพยายามที่จะสร้างสมการทางเศรษฐกิจที่แสดงความสำคัญของการประกอบการที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ความพยายามครั้งนี้เกิดขึ้นเนื่องจากปัญหาเฉพาะของประเทศคูเวตเอง ที่รัฐบาลได้เข้าจัดการกิจกรรมทางเศรษฐกิจแทบทุกประเภท โดยเฉพาะกิจการค้าน้ำมัน ซึ่งเป็นสินค้าออกที่มีมูลค่ามากที่สุดเพียงชนิดเดียว และโดยที่คูเวตเป็นประเทศที่มีทุนเหลือเฟือ (capital surplus economy) บางครั้งทำให้เกิดปัญหาบางประการตามมา เช่นเมื่อเร็ว ๆ นี้ ได้เกิดภาวะเงินผันผวนทั่วโลก เป็นสาเหตุให้มีการส่งกลับคืนเงินที่ได้นำไปลงทุนยังต่างประเทศ

¹F. A-R. Al-Kasemi, "The Entrepreneurial Factors in Economic Development : Kuwait," Dissertation Abstracts International. 35(4): 1822-A, October, 1974.

เหตุการณ์เช่นนี้เป็นแรงผลักดันให้มีการหาช่องทางการลงทุนในประเทศของคนมากยิ่งขึ้น ดังนั้น รัฐบาลจึงพยายามที่จะกระจายการพัฒนาไปสู่กิจกรรมทางด้านการอุตสาหกรรมอื่น ๆ เพื่อการพึ่งตนเองในอนาคต กรณีเช่นนี้ ผู้ประกอบการในภาคเอกชนจะเป็นกุญแจสำคัญไปสู่จุดหมายดังกล่าว การวิจัยชิ้นนี้ จึงได้สร้างสมการการผลิตสินค้าทุกประเภทนอกจากร้ำมัน ตามวิธีการของคอบบ์-ดักลาส* แต่พบว่าจะเกิดกรณีของความไม่ประหยัดเนื่องจากการผลิตขยายตัวไม่ได้เต็มที่

วิลเคน¹ ได้ศึกษาเปรียบเทียบอิทธิพลของผู้ประกอบการทางอุตสาหกรรม (manufacturing entrepreneur) ที่ส่งผลต่อความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศสหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส ปรุสเซีย ญี่ปุ่น และสหภาพโซเวียตรัสเซีย โดยการใช้ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมในศตวรรษที่ ๑๘ และ ๑๙ เพื่อที่จะค้นหาว่า คุณลักษณะแห่งความเป็นผู้ประกอบการนั้นมีส่วนช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมเพียงไร และมีปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการไต่บ้งที่มีส่วนช่วยส่งเสริมให้เกิดปริมาณของผู้ประกอบการเพิ่มขึ้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของ "การประกอบการ" ในฐานะที่เป็น "การผสมผสานปัจจัยการผลิตเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการผลิตสินค้า" การค้นหาอิทธิพลของความเป็นผู้ประกอบการใช้วิธีอนุมานจากการเปรียบเทียบสภาวะที่ก่อให้เกิดผลดีในทางด้านเศรษฐกิจ กับ อัตราความเจริญทางด้านอุตสาหกรรมในแต่ละประเทศ โดยกำหนดล่วงหน้าว่า ความเป็นผู้ประกอบการจะมีอิทธิพลต่อความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ ถ้าอัตราความเจริญทางด้านอุตสาหกรรมมีค่ามากกว่าสภาวะที่ก่อให้เกิดผลดีทางด้านเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ที่จะมีอิทธิพลส่งเสริมให้เกิดปริมาณของผู้ประกอบการเพิ่มขึ้นนั้น ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบนโยบายของรัฐบาลแต่ละยุคเพื่อหาความสัมพันธ์กับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศนั้น ๆ ผลของการศึกษาครั้งนี้

* เป็นสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณของผลผลิต กับสัดส่วนของปัจจัยการผลิตต่าง ๆ เช่น ทุน และแรงงาน เป็นต้น

¹P. H. Wilken. "Catalysts of Change? : A Comparative Analysis of the Significance of Entrepreneurship in the Eighteenth and Nineteenth Centuries," Dissertation Abstracts International. 38(2) : 1062-A, August, 1977.

พบว่าความเป็นผู้ประกอบการนั้นมีผลต่อความสำเร็จทางด้านอุตสาหกรรม แต่มีขอบเขตจำกัด ใน
ด้านปัจจัยที่ก่อให้เกิดปริมาณของผู้ประกอบการเพิ่มขึ้นนั้นพบว่า ปัจจัยทั้งทางด้านเศรษฐกิจและ
สังคมเป็นสิ่งจำเป็น จะขาดอย่างหนึ่งอย่างใดมิได้ โดยเฉพาะนโยบายของรัฐบาลนับเป็นตัว
อิทธิพลสำคัญที่จะทำให้กิจกรรมประเภทนี้เพิ่มขึ้นหรือลดลง

กันนิงแฮม¹ ได้ทำการตรวจสอบเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบต่าง ๆ
กับประสิทธิภาพขององค์การสาธารณะ ซึ่งรวมทั้งหน่วยงานของรัฐบาล และองค์การอาสาสมัคร
ต่าง ๆ โดยผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่า องค์การที่บริหารงานโดยผู้บริหารที่มีคุณลักษณะเยี่ยม
ผู้ประกอบการ (entrepreneurial executives) จะมีผลงานลักษณะริเริ่มใหม่ ๆ มากกว่า
องค์การที่บริหารงานโดยผู้จัดการแบบปฏิบัติงานตามกิจวัตร (routine managers) หน่วยงาน
ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เลือจากหน่วยงานรัฐบาลและองค์การอาสาสมัครในมลรัฐฟิลาเดเฟียที่มี
งบประมาณดำเนินการประจำปีตั้งแต่ ๕๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐ ขึ้นไป เพราะเห็นว่าเป็นขนาดใหญ่
พอที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชากรส่วนใหญ่ในเมืองได้ สำหรับการวัดผลงานของหน่วยงานว่า
จะมีลักษณะริเริ่มใหม่ ๆ หรือไม่นั้น ผู้วิจัยได้ยึดหลักว่า ถ้ามีเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความไม่พอใจของ
ประชากรภายในเมือง ได้รับการกำจัดให้หมดสิ้นหรือบรรเทาเบาบางลงโดยหน่วยงานใด จะ
ถือว่าหน่วยงานนั้นมีผลงานในลักษณะริเริ่ม การพิสูจน์สมมุติฐานดำเนินการเป็นสองระยะ ระยะ
แรกทำการสัมภาษณ์และใช้แบบทดสอบกับผู้บริหารในองค์การกลุ่มตัวอย่าง เพื่อการจัดระดับเป็น
สามระดับ ได้แก่ ผู้บริหารที่มีคุณลักษณะเยี่ยมผู้ประกอบการ ผู้บริหารที่มีคุณลักษณะกึ่งผู้ประกอบการ
และผู้บริหารลักษณะปฏิบัติงานตามกิจวัตร ระยะที่สอง ทำการวัดประสิทธิภาพขององค์การ โดย
การใช้ข้อมูลจากผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ เพื่อตรวจสอบว่ามีเหตุการณ์อันไม่เป็นที่พอใจของประชาชน
ในเมืองได้รับการแก้ไขโดยองค์การใด มากน้อยเท่าใด หลังจากนั้นได้ทำการจัดระดับของผลงาน
เป็นประเภทที่มีลักษณะริเริ่มสูง ริเริ่มต่ำ และประเภทไม่มีลักษณะริเริ่มเลย ผลของการศึกษา
ครั้งนี้เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่าง

¹J. V. Cunningham. "Entrepreneurship and the Urban Public Executive," Dissertation Abstracts International. 32(8) : 4226-A, February, 1972.

ผู้บริหารแบบต่าง ๆ กับผลงานขององค์การ โดยผู้บริหารที่มีคุณลักษณะเยี่ยมผู้ประกอบการ มีผลงานในลักษณะริเริ่มมากกว่าผู้บริหารแบบปฏิบัติงานตามกิจวัตร ในการวิจัยครั้งนี้ยังได้พบว่าไม่มีองค์การใดในภาคนี้ตัวอย่างที่มีผลงานริเริ่มสูงบริหารงานโดยผู้บริหารแบบปฏิบัติงานตามกิจวัตร ประการที่สองพบว่า ความเป็นผู้ประกอบการและผลงานในลักษณะริเริ่มมีความสัมพันธ์กันในองค์การประเภทอาสาสมัครมากกว่าในองค์การของรัฐบาล กล่าวคือ ผู้บริหารที่มีคุณลักษณะเยี่ยมผู้ประกอบการถ้าได้ดำเนินการในองค์การอาสาสมัคร จะก่อให้เกิดงานริเริ่มได้มากกว่าผู้บริหารลักษณะเดียวกันแต่ปฏิบัติงานในองค์การของรัฐบาล นอกจากนี้ยังได้พบว่า ผู้บริหารงานที่มีคุณลักษณะเยี่ยมผู้ประกอบการ ส่วนมากปฏิบัติงานในองค์การที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ ๆ และปฏิบัติงานมาเป็นระยะเวลาสั้นกว่าผู้บริหารแบบปฏิบัติงานตามกิจวัตร จากผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารในหน่วยงานต่าง ๆ โดยการเพิ่มผู้บริหารวัยหนุ่มที่มีคุณลักษณะเยี่ยมผู้ประกอบการสูง เพราะส่งผลดีต่อคุณภาพของสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในเมืองโดยตรง

โดยสรุป งานวิจัยในหัวข้อนี้ ได้ชี้ให้เห็นความสำคัญ และบทบาทของความเป็นผู้ประกอบการ ที่มีต่อการพัฒนาต่าง ๆ ของประเทศ ถึงแม้บทบาทดังกล่าวมีความจำเป็น แต่ยังมีข้อจำกัด นั่นคือ จะต้องอาศัยปัจจัยเกื้อหนุนอื่น ๆ นอกจากนั้นในประการสุดท้าย ตามผลการวิจัยของคันทิงแฮมยังได้แสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะเยี่ยมผู้ประกอบการนั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์กับกิจการชนิดอื่น ๆ ได้ดีและมีประสิทธิภาพอีกด้วย เนื่องจากลักษณะริเริ่มที่มีประจำอยู่ในตัวบุคคลนั่นเอง

๒. เอกสารและงานวิจัยด้านเงื่อนไขหรือบรรยากาศที่ส่งเสริมกิจกรรมประกอบการ

เบลล์^๑ ได้พยายามที่ค้นหาเอกลักษณ์และสถานการณ์ที่จะทำให้เกิดผู้ประกอบการเพื่อการแก้ไขปรับปรุงทฤษฎีที่แล้ว ๆ มาซึ่งอธิบายผู้ประกอบการด้วยคุณลักษณะทางบุคคลสภาพและค่านิยมทางวัฒนธรรม ทำให้ไม่สามารถนำมาประกอบการพิจารณาในด้านนโยบายการพัฒนาได้

¹P. F. Bell. "The Role of the Entrepreneur in Economic Development : A Case Study of Thailand," Dissertation Abstracts. 29(2): 392-A, August, 1968.

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์หาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของบุคคลกับกิจกรรมใหม่ ๆ ในด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่าง ๆ ประกอบกับการใช้แบบสำรวจกลุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาลในประเทศไทย ผลการวิจัยพบความสัมพันธ์อย่างมีระบบระหว่างปริมาณของผู้ประกอบการ กับตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ที่สามารถนำมาประกอบการพิจารณาในค่านโยบายได้ แม้ว่าจากการสำรวจจะพบผู้ประกอบการของไทยจำนวนหนึ่งแจ้งว่า การตัดสินใจลงทุนของตนเกิดขึ้นเนื่องจากการส่งเสริมของรัฐบาล แต่จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านต่าง ๆ พบว่า แรงจูงใจด้านการตลาดเป็นข้ออิทธิพลสำคัญ เหตุนี้ทำให้ผู้วิจัยสรุปว่า ไม่มีทฤษฎีใดเพียงทฤษฎีเดียวจะสามารถอธิบายการเพิ่มของผู้ประกอบการในประเทศไทยได้

ลอเพอร์¹ ได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อตรวจสอบลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการในฐานะที่เป็นผลผลิตจากปฏิสัมพันธ์หลายขั้นตอน ระหว่างวัฒนธรรม เทคโนโลยี และตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจ การวิจัยดำเนินการโดยวิเคราะห์บทบาทและอิทธิพลของตัวแปรแต่ละด้านจากข้อมูลที่ได้สำรวจจากกลุ่มผู้ประกอบการชาวฝรั่งเศส ซึ่งคัดเลือกจากภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ การค้นคว้าพบว่าสภาพแวดล้อมภายในประเทศฝรั่งเศสเอง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและวัฒนธรรม เป็นมูลเหตุสำคัญต่อการเกิดและความเจริญเติบโตของกิจกรรมประเภทนี้ ในด้านเกี่ยวกับตัวบุคคลพบว่า ผู้ประกอบการที่มีลักษณะอนุรักษ์นิยม มีแนวโน้มที่จะดำเนินการในลักษณะปกป้องและรักษาสถานะเดิมของสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งในด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ในขณะที่ผู้ประกอบการที่มีคุณลักษณะของความกล้าเสี่ยง พร้อมที่จะดำเนินการใหม่ ๆ ด้วยตนเอง และมีการดำเนินการกิจกรรมที่ก้าวหน้าทั้งในแง่เศรษฐกิจและเทคนิค การวิจัยครั้งนี้ได้สรุปผลว่า ความเจริญและการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการของฝรั่งเศสนั้น ได้รับอิทธิพลจากปฏิสัมพันธ์ทั้งทางด้านสถาบัน และด้านบุคคลสภาพส่วนบุคคล โดยเฉพาะกระบวนการพัฒนาประเทศจะเป็นตัวกำหนดความมากมายของโอกาสในด้านเศรษฐกิจ สำหรับผู้ประกอบการทั้งในปัจจุบันและอนาคต

¹J. M. H. Laufer. loc. cit.

รูป^๑ ได้วิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อผู้ประกอบการชาวพื้นเมืองของเกาหลี ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๙๐ - ๑๙๔๐ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีการครอบงำทางเศรษฐกิจจากประเทศมหาอำนาจต่าง ๆ โดยพยายามที่จะตรวจสอบดูว่า ผู้นำทางการเมืองจะเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดปริมาณของผู้ประกอบการเพิ่มขึ้นหรือไม่ ผลของการศึกษาค้นคว้าพบว่า ความเป็นผู้ประกอบการของเกาหลีนั้นได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจมากกว่าปัจจัยทางด้านสังคมและวัฒนธรรม นั่นคือ แรงผลักดันในด้านความทันสมัย มีอิทธิพลมากกว่าแต่ขณะเดียวกัน ในระยะเวลาดังกล่าว การส่งเสริมกิจกรรมการผลิตขนาดใหญ่ให้แก่ชาวญี่ปุ่นได้ทำลายการเกิดของผู้ประกอบการชาวพื้นเมือง รวมทั้งเป็นอุปสรรคอย่างใหญ่หลวงที่ชาวพื้นเมืองจะได้มีโอกาสรับประสบการณ์ด้านการจัดการธุรกิจขนาดใหญ่ ฉะนั้น ผู้นำทางการเมืองของเกาหลีนั้นเองที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการพัฒนาในด้านนี้เป็นอันมาก

ซัสบาวเออร์^๒ ได้ทำการตรวจสอบตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการจัดตั้งสถานธุรกิจประกอบกิจการด้านเทคนิค โดยการศึกษาพื้นฐาน และคุณลักษณะของผู้ประกอบการในธุรกิจดังกล่าว เช่น ในด้านการดำเนินงาน แรงจูงใจ รวมทั้งเงื่อนไขที่มีส่วนช่วยส่งเสริมการก่อตั้ง กลุ่มตัวอย่างเป็นสถานธุรกิจที่เริ่มดำเนินการในระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๓๙ - ๑๙๖๔ ในเมืองฮอสติน มลรัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลของการวิจัยพบว่า กระบวนการก่อตั้งธุรกิจด้านเทคนิคดังกล่าว มีความยุ่งยากสลับซับซ้อนมาก ไม่สามารถชี้เฉพาะเงื่อนไขที่มีอิทธิพลได้ ไม่มีตัวแปรหนึ่งตัวแปรใดอธิบายได้ครบถ้วน ลักษณะทางสังคมของผู้ประกอบการเอง อันได้แก่ อายุ การศึกษา ประสบการณ์ ก็ไม่แสดงอิทธิพลให้เห็น ลักษณะทางด้านจิตใจและความคิด พบว่า มีความสำคัญ แต่ก็ไม่เพียงพอที่จะใช้อธิบาย ตัวแปรอิทธิพลที่พบส่วนมากเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่ไม่มีความหมายมากพอ ตัวแปรทางด้านแรงจูงใจพบว่ามีความสำคัญมากที่สุดจากการวิจัยครั้งนี้ นอกจากจะมีอิทธิพลในการผลักดันให้ผู้ประกอบการ

¹D. S. Juhn. "Entrepreneurship in an Underdeveloped Economy : The Case of Korea, 1890 - 1940," Dissertation Abstracts. 27(4): 863A - 864A, October, 1966.

²J. C. Susbauer. loc. cit.

ออกมาจากสภาพการเป็นลูกจ้างในกิจการของผู้อื่นแล้ว ยังเป็นแรงกระตุ้น ส่งเสริมให้เกิดการก่อตั้งสถานธุรกิจของตนเอง ตัวแปรอื่น ๆ ที่มีส่วนช่วยส่งเสริมได้แก่ เพื่อนร่วมงาน ฐานะทางการเงิน และกลุ่มลูกค้า ส่วนตัวแปรที่เป็นอุปสรรคสำคัญเท่าที่พบ ได้แก่ การรับรู้เกี่ยวกับฐานะทางสังคม และความไม่ต้องการเป็นอิสระ

ไคแอมบอมบา¹ ได้ทำการวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง ประเภทและระดับของการศึกษา กับ กิจกรรมทางด้านการประกอบการ เพื่อที่จะกำหนดกระบวนการทางด้านการศึกษา และการฝึกอบรม ที่จะนำไปสู่การประกอบกิจกรรมด้านนี้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อที่จะค้นหา สัดส่วนของการศึกษาประเภทและระดับต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมดังกล่าวในระดับสูงสุด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักธุรกิจที่ทำหน้าที่ประกอบการ เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความมีอิสระ และเป็นตัวจักรสำคัญสำหรับระบบเศรษฐกิจของประเทศ การวัดกิจกรรมทางการประกอบการกระทำเป็นสองลักษณะ ประการแรกเป็นการพิจารณาจากรายได้รวมของสถานธุรกิจ ซึ่งเป็นดัชนีชี้ถึงความสำเร็จ ประการที่สอง เป็นการวัดประสิทธิภาพ ได้จากการหารรายได้ที่เพิ่มขึ้น เฉพาะส่วนที่ผู้ประกอบการใช้แรงงานของตนเองหารด้วยรายได้รวมของสถานธุรกิจ (current income) ผลที่ได้รับจะเป็นอัตราของประสิทธิภาพ (efficiency rate) การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ใช้เทคนิคทางสถิติการวิเคราะห์ตัวแปรพหุคูณ ผลของการวิจัยโดยสรุปคือ ค่าเฉลี่ยของระยะเวลาการศึกษาอบรมในโรงเรียนของผู้ประกอบการเท่ากับ ห้าปี แสดงให้เห็นว่า ระดับการศึกษาของกลุ่มบุคคลดังกล่าวไม่สูงไปกว่าประชาชนโดยทั่วไป แต่ส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพมาบ้าง ในด้านระดับการศึกษาเมื่อเปรียบเทียบกับอายุ ปรากฏว่าระดับการศึกษาลดลงเมื่ออายุมากขึ้น ซึ่งนอกจากจะแสดงให้เห็นถึงโอกาสของการศึกษาแล้วยังอาจเป็นดัชนีชี้ให้เห็นถึงภาวะเพื่อในระบบการศึกษาได้ด้วย นั่นคือ สภาพของงานอาจคงเดิมแต่ระบบการศึกษา ถูกใช้เป็นสื่อกลางในการคัดเลือกบุคคล การฝึกอบรมวิชาชีพเฉพาะอย่างตามหลักสูตรมีผลต่อกิจกรรมทางการประกอบการมากกว่าการฝึกงานในโรงงาน การศึกษาในระบบโรงเรียนพบว่ามีอิทธิพลต่อกิจกรรมดังกล่าวโดยตรงน้อยมาก แต่จะส่งผลต่อการฝึกอบรมด้าน

¹ A. R. Diambomba. loc. cit.

อื่น ๆ ต่อไป ในด้านระดับของการศึกษา พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับสถานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดาหรือญาติพี่น้อง ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าความสามารถส่วนบุคคลเท่านั้น ที่เป็นตัวกำหนดระดับของการศึกษา ประการสุดท้ายพบว่า กิจกรรมในทางการประกอบการนั้นมีความสัมพันธ์กับปริมาณของเงินลงทุนเริ่มแรกน้อยมาก ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักธุรกิจเกี่ยวกับการเก็งกำไร อันได้แก่การส่งสินค้าเข้า และส่งสินค้าออก ซึ่งเป็นกิจการที่ไม่จำเป็นต้องใช้เงินทุนมากในระยะเริ่มดำเนินการ

โดยสรุปแล้วมีปัจจัยหลายด้านในลักษณะเอื้ออำนวยต่อกันที่สนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมการประกอบการ แม้ว่า งานของเบลล์ และ จุง ที่ศึกษาในประเทศไทยและเกาหลีตามลำดับพบว่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ หรือด้านการตลาดเป็นแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการดำเนินการมากที่สุด แต่การวิจัยดังกล่าวยังพบว่าอิทธิพลด้านอื่น ๆ ก็มีความสำคัญเช่นกัน นอกจากนั้นในการศึกษาของลอเฟอร์¹ ที่ใช้กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการชาวฝรั่งเศส พบว่า ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรมและบุคคลิกภาพส่วนบุคคลมีอิทธิพลมากกว่า รวมทั้งการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการก่อตั้งธุรกิจในประเทศเท็กซัสของชัสวาวเออร์ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลนั้นสลับซับซ้อนมาก ไม่มีปัจจัยหนึ่งเพียงปัจจัยเดียวสามารถใช้อธิบายได้ ในการศึกษาเกี่ยวกับด้านพื้นฐานทางการศึกษา ปรากฏว่า การศึกษาในระบบโรงเรียนไม่มีอิทธิพลต่อกิจกรรมด้านนี้มากนัก นอกจากจะส่งผลต่อการฝึกหัดในสถานธุรกิจต่อไป

๓. เอกสารและงานวิจัยด้านพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ประกอบการ

เฮิร์ชเมียร์¹ ได้ทำการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจของญี่ปุ่นในสมัยเมจิ โดยพยายามที่จะพิจารณาตัวแปรด้านสังคม ได้แก่ อาชีพเดิม สมาชิกกลุ่มสังคม อายุ ภูมิฐานะ และการศึกษาอบรมที่เคยได้รับเมื่อเยาว์วัย (อายุก่อน ๒๐ ปี) และพยายามหาความสัมพันธ์ของตัวแปรเหล่านี้ กับ กิจกรรมและประเภทของการประกอบการ ผลของการศึกษาปรากฏโดยสรุปคือ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มาจากกลุ่มชาวนา (๔๖%) มีอาชีพเดิมเกี่ยวกับการค้า (๖๐%) และมีภูมิฐานะในเมืองหลวงหรือกรุงโตเกียว (๕๔%) ผู้ประกอบการกลุ่มสูงอายุนั้นเกิดก่อน

¹J. Hirschmeier. "The Origin of Entrepreneurship in Meiji Japan" in P. Kilby ed., Entrepreneurship and Economic Development. p.241-266.

ปี ค.ศ. ๑๙๔๐ มีแนวโน้มที่จะพยายามช่วยตนเองและชอบที่จะดำเนินกิจการตามลำพัง ส่วนกลุ่ม
หนุ่มที่เกิดหลังปี ค.ศ. ๑๙๔๐ มีแนวโน้มที่จะร่วมลงทุนกับบุคคลอื่น และมีความต้องการให้รัฐบาล
เข้าช่วยเหลือ อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี หลังจากที่ได้ศึกษาประวัติชีวิตของผู้ประกอบการเป็นรายบุคคลแล้ว ผู้
วิจัยได้สรุปว่า ตัวกำหนดของการเข้ามาเป็นผู้ประกอบการนั้น แท้ที่จริงแล้วมีไข่มุมสังคม อาชีพ
ของผู้ปกครอง หรือปัจจัยทางสังคมด้านอื่น ๆ แต่เป็นแนวความคิดและค่านิยมใหม่ ๆ ที่ผู้ประกอบการ
แต่ละคนได้รับ

อเล็กซานเดอร์^๑ ได้ทำการค้นหาแหล่งกำเนิดทางสังคมของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม
ตุรกี การวิจัยดำเนินการในเซอีจัน ซึ่งเป็นเขตที่มีปริมาณของอุตสาหกรรมประมาณหนึ่งในสี่ของ
ประเทศ และเป็นเขตอุตสาหกรรมที่สำคัญที่สุด รองมาจากเซอีตันบูล กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย
เจ้าของกิจการอุตสาหกรรม จำนวน ๖๓ ราย จากจำนวนทั้งหมด ๓๔๐ ราย โดยเลือกเฉพาะ
กิจการที่มีจำนวนคนงานตั้งแต่ ๑๐ คนขึ้นไป และดำเนินการหลังจากปี ค.ศ. ๑๙๔๐ เป็นต้นมา
ซึ่งเป็นระยะแรกที่มีการริเริ่มพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม
แต่ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาเพียงครึ่งจำนวน ผู้วิจัยจึงได้ออกทำการสัมภาษณ์ผู้ที่ไม่ได้ส่งแบบกลับ
คืน ผลของการศึกษาครั้งนี้ พบว่า อาชีพเดิมของผู้ประกอบการส่วนใหญ่ได้แก่การค้าขาย (๔๓%)
ชาวนาระดับสูง (๑๕.๔%) และคนงานระดับทักษะ (๑๗.๓%) ตามลำดับ ในหมู่ผู้ประกอบการที่
มีอาชีพค้าขาย และบิดาดำเนินกิจกรรมอุตสาหกรรมมาก่อนจะครอบครองกิจการขนาดใหญ่ที่มีคน
งานตั้งแต่ ๕๐ คนขึ้นไป แสดงให้เห็นว่า ขนาดของกิจการขึ้นอยู่กับทุนในด้านการเงินเป็นอันมาก
เกษตรกรที่เริ่มเข้าสู่กิจการอุตสาหกรรมเพราะมีผลผลิตทางการเกษตรของตนเป็นวัตถุดิบ คนงาน
ระดับทักษะเนื่องจากการขยายขนาดการผลิตเดิมของตน ส่วนผู้ที่มาจากอาชีพค้าขาย มิได้มีสิ่งหนึ่ง
สิ่งใดแสดงให้เห็นว่าจะชอบชนิดของอุตสาหกรรมประเภทใดเป็นพิเศษ แต่จะขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ
ทางด้านการตลาดและโอกาสด้านอื่น ๆ มากกว่า

ทรัน^๒ ได้ทำการประเมินบทบาทของการประกอบการในการพัฒนาเศรษฐกิจของ
ประเทศเวียดนาม โดยพยายามที่จะค้นหาจุดเริ่มต้น ปัญหาโดยทั่วไป รวมทั้งทัศนคติและแรงจูงใจ

¹A. P. Alexander. loc. cit.

²K. L. Tran. loc. cit.

ของผู้ประกอบการ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนทางนโยบายภาครัฐบาล ในการค้นคว้าครั้งนี้ได้ทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง อาจารย์มหาวิทยาลัย นักวางแผนเศรษฐกิจและนักธุรกิจอื่นเป็นข้อมูลประกอบอีกด้วย ผลของการวิจัยสรุปว่า ผู้ประกอบการของเวียดนามนั้นมาจากกลุ่มบุคคลหลายประเภท พื้นภูมิต่างต่าง ๆ กัน โดยขึ้นอยู่กับโอกาสในทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ในด้านเกี่ยวกับอาชีพดั้งเดิม ปรากฏว่า บุคคลกลุ่มนี้มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา แต่ส่วนมากจะวนเวียนอยู่กับการค้า เริ่มแรกของการดำเนินกิจการจะพยายามหาความช่วยเหลือจากญาติพี่น้องทั้งในด้านคำแนะนำต่าง ๆ เงินทุน และอื่น ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของครอบครัวและญาติพี่น้องที่มีต่อกิจการค้านี้ สำหรับกิจการขนาดใหญ่ในเวียดนามขยายตัวได้ช้าและมีอุปสรรคมาก เนื่องจากการขาดแคลนทักษะ ประสบการณ์ ความรู้ การจัดการ สำหรับกิจการขนาดเล็กนั้นขยายตัวได้ตลอดเวลาและมีปริมาณเพียงพอ โดยสรุปแล้ว ความสามารถในการปรับตัวเท่านั้นที่จะเป็นอุปสรรคในการพัฒนากิจกรรมประเภทนี้มากกว่าทางด้านความสนใจและความต้องการของผู้ประกอบการเอง ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า การส่งเสริมกิจกรรมดังกล่าวนี้ รัฐบาลจะต้องส่งเสริมด้านการตลาด การส่งออก การจัดหาวัตถุดิบ และโดยเฉพาะการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธุรกิจ ให้ผู้ประกอบการสามารถมองเห็นช่องทางหรือโอกาสในทางเศรษฐกิจ รวมทั้งให้รัฐบาลสนับสนุนการขยายตัวของกิจการขนาดเล็กเป็นพิเศษในด้านการเงินและการจัดการ

✓ **ชายิกซ์¹** ได้ศึกษาผู้ประกอบการในประเทศเลบานอน โดยพยายามที่จะค้นหาคุณลักษณะและพื้นฐานทางด้านสังคมอย่างละเอียดในทุก ๆ ด้าน การเก็บข้อมูลกระทำโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๐๗ ราย เป็นผู้ประกอบการผลิตสินค้า ๒๒.๔% ผู้ประกอบการค้าปลีก ๓.๓% ผู้ประกอบการด้านการเงิน ๖.๔% และผู้ประกอบการด้านการบริการ ๒๒.๓% ผลของการวิจัยสรุปได้คือ ประการแรก เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ ผู้ประกอบการส่วนมากเห็นว่าหน้าที่ของตนควรมีลำดับความสำคัญดังนี้ คือ จักรูปแบบองค์กร ศึกษาหาหนทางเกี่ยวกับธุรกิจ จัดการกิจกรรมประจำวัน ตัดสินใจเกี่ยวกับเทคนิค และจัดหาทุน ในด้านการศึกษาปรากฏว่า

¹Y. A. Sayigh. loc. cit.

ผู้ประกอบการทางการเกษตรส่วนมากสำเร็จชั้นมัธยมและมหาวิทยาลัย ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมส่วนมากไม่เคยได้รับการศึกษาในโรงเรียนมาก่อน (๔๐%) และอีกส่วนหนึ่งสำเร็จการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย (๓๖%) ส่วนผู้ประกอบการด้านการเงินและการบริการจำนวนมากสำเร็จการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ในด้านเกี่ยวกับอาชีพของบิดามารดา พบว่าบิดามารดาของผู้ประกอบการส่วนมากทำการค้า (๓๑%) ประกอบกิจการอุตสาหกรรมขนาดเล็กและอุตสาหกรรมในครัวเรือน (๒๖%) และพบว่าส่วนมากจะประกอบกิจการที่แตกต่างไปจากบิดาของตน นอกจากผู้ประกอบการด้านอุตสาหกรรม ในด้านพื้นฐานทางอาชีพ ปรากฏว่าผู้ประกอบการจำนวนสองในสามมาจากอาชีพการค้าและการอุตสาหกรรม เหตุผลในการยกอาชีพส่วนมากแจ้งว่าเป็นแรงจูงใจทางด้านกำไรและความมั่นคง เกี่ยวกับแหล่งที่มาของแนวคิดในการจัดตั้งธุรกิจ ส่วนมาก (๒๖%) แจ้งว่าเป็นความสนใจและริเริ่มของตนเอง จำนวน ๑๙% แจ้งว่าเกิดขึ้นโดยบังเอิญ อีกจำนวน ๑๖% แจ้งว่าเกิดจากการได้ติดต่อกับหาสมาคมกับนักธุรกิจ ที่เหลือ คือจำนวน ๔%, ๔%, ๙% และ ๖% แจ้งว่า เกิดจากการเคยได้รับการอบรม จากประสบการณ์ จากการสนับสนุนของญาติ จากการได้ท่องเที่ยวพบสิ่งแปลก ๆ ใหม่ และจากการศึกษาที่ได้รับในโรงเรียน ตามลำดับ

โดยสรุป ในด้านที่เกี่ยวกับภูมิหลัง โดยเฉพาะอาชีพพื้นฐานนั้น การวิจัยทุกครั้งพบว่าอาชีพค้าขายเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะก้าวไปสู่ความเป็นผู้ประกอบการ งานของหัตถ์ที่กระทำในวัยต้นมยังได้พบว่า ครอบครัวและเครือญาติมีส่วนช่วยสนับสนุนและส่งเสริม งานของอเลกซานเดอร์ที่กระทำในธุรกิจพบว่า ผู้ประกอบการที่มาจากอาชีพอื่นนั้นเกิดจากปัจจัยและสภาพแวดล้อมอย่างหนึ่งอย่างใดเชื้ออำนาจอยู่แล้วเช่น เกษตรกร เกิดจากมีผลผลิตทางเกษตรของตนที่จะนำมาประกอบการผลิต คนงานระดับทักษะ เกิดจากการขยายกิจการดั้งเดิมของตน ผลการวิจัยเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมรอบตัวมีอิทธิพลมากต่อความเป็นผู้ประกอบการ การที่ได้พบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในเมืองก็เป็นการสนับสนุนข้อสรุปดังกล่าว แม้ว่าเฮิร์ชเมียร์จะได้สรุปงานของตนเองไว้ว่า ตัวกำหนดการเข้าสู่ความเป็นผู้ประกอบการนั้น มีใช้กลุ่มสังคม หรืออาชีพของบิดามารดา แต่เป็นแนวความคิดใหม่ ๆ ที่แต่ละคนได้รับ และการวิจัยของชายอีกพบว่าผู้ประกอบการจำนวนหนึ่งแจ้งว่า การประกอบการเกิดจากความศรัทธาเริ่มของตนเอง กระนั้นก็ตามสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เช่น อาชีพดั้งเดิม ภูมิลำเนา อาชีพของบิดา ที่พบในงานวิจัยทั้งสอง เป็นสิ่งยืนยันว่า มีอิทธิพลอยู่เบื้องหลังแนวความคิดและความริเริ่มใหม่ ๆ เหล่านั้น

๔. เอกสารและงานวิจัยด้านเอกลักษณ์และคุณลักษณะเฉพาะของผู้ประกอบการ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อนี้ ได้จำแนกออกเป็นสองลักษณะ กล่าวคือ ประการแรก เป็นเอกลักษณ์และคุณลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ประกอบการ รวมทั้งการเปรียบเทียบภายในกลุ่ม ประการที่สอง เป็นเอกลักษณ์และคุณลักษณะระหว่างผู้ประกอบการ เปรียบเทียบกับกลุ่มบุคคลในอาชีพอื่น ๆ

๔.๑ เปรียบเทียบภายในกลุ่ม ผลงานวิจัยในหัวข้อนี้มีลักษณะกระจุกกระจายอยู่บ้าง แต่จะพยายามเพ่งเล็งผลการวิจัยในด้านคุณลักษณะทางจิต เช่น แรงจูงใจ ทัศนคติ ความกล้าเสี่ยง การรับรู้ทางและโอกาสทางธุรกิจ

เบลลอน^๑ ได้ศึกษาผู้ที่เป็นเจ้าของกิจการวิทยาลัยธุรกิจในประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๕๐ - ๑๙๖๕ เพื่อที่จะค้นหาว่า บุคคลกลุ่มนี้ ซึ่งเป็นผู้ประกอบการอีกประเภทหนึ่ง จะมีคุณลักษณะแตกต่างจากผู้ประกอบการในกิจการอื่น ๆ ในด้านความถนัดทางการประกอบการ คุณลักษณะทางจิต และพื้นฐานทางค่านิยมธุรกิจสังคมหรือไม่ การศึกษาครั้งนี้ได้ค้นคว้าจากงานวิจัยเชิงสำรวจซึ่งมีการกระทำมาตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๖๐ และรวมทั้งการค้นคว้าที่เป็นประวัติ ส่วนบุคคล ผลของการวิจัย สรุปได้ว่า ในด้านพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมนั้น ทั้งสองกลุ่มมีความคล้ายคลึงกัน เฉพาะพื้นฐานทางค่านิยมครอบครัว ปรากฏว่าผู้ประกอบการด้านการศึกษา ส่วนมากมาจากครอบครัวระดับกลางที่เกิดและเติบโตในไร่นา ในด้านบุคลิกภาพปรากฏว่า ผู้ประกอบการด้านศึกษานั้นมีคุณลักษณะโดยทั่วไปแตกต่างจากครูหรือนักการศึกษา กล่าวคือ มีคุณลักษณะต่าง ๆ คล้ายคลึงกับผู้ประกอบการทางธุรกิจมากกว่า โดยมีคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการทำหน้าที่ประกอบการครบถ้วน ได้แก่ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล การชอบคิดค้นสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ การตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพเกี่ยวกับนโยบาย และเป็นผู้ที่สามารถผสมผสานปัจจัยการผลิต คือ หุ่น ที่ดิน และแรงงานได้อย่างดีเยี่ยม โดยสรุปแล้ว ผู้ประกอบการทางด้านการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาสมัยนั้น มีความแตกต่างจากผู้ประกอบการธุรกิจอื่น ๆ เพียงในด้านพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมบางส่วนเท่านั้น

¹D. E. Mellon loc. cit.

ซอสโลว์^๑ ได้ทำการเปรียบเทียบคุณลักษณะทางด้านสังคมและทางด้านจิตใจระหว่างผู้ประกอบการที่แท้จริง ใ้แก่ผู้ที่ริเริ่มก่อตั้งธุรกิจประเภทที่มีใ้เคยมีใ้ใ้ก่อตั้งมาก่อน กับผู้ประกอบการที่ใ้รับมรดกหรือซื้อกิจการของผู้อื่นมาดำเนินการและใ้กับนักธุรกิจชั้นบริหารที่ใ้รับการเลื่อนตำแหน่งมาตามลำดับชั้น โดยมีความประสงค์ที่จะตรวจสอบว่าผู้ประกอบการที่แท้จริงจะมีคุณลักษณะและสภาพพื้นฐานต่าง ๆ เป็นไปตามทฤษฎีของคอลลินส์และมัวร์^๒ หรือไม่ ประการใ้คังต่อไปนี้คือ เป็นชาวต่างชาติ มีพื้นฐานทางครอบครัวและพื้นฐานทางสังคมในระดับต่ำ มีชีวิตลำบากเมื่อเยาว์วัย มีความกระตือรือร้นและจริงจัง เป็นต้น ผลของการศึกษาพบว่า หนึ่งในแปดของผู้ประกอบการที่แท้จริงเป็นผู้ที่เกิดในต่างประเทศ ซึ่งมากกว่ากลุ่มอื่น ด้านสภาพพื้นฐานทางสังคมซึ่งวัดจากการศึกษาและอาชีพของบิดา ปรากฏว่ากลุ่มผู้ประกอบการที่แท้จริงอยู่ในระดับต่ำกว่าทั้งสองกลุ่มอย่างมีนัยยะ โดยกลุ่มนักธุรกิจชั้นบริหารมีพื้นฐานทางครอบครัวในระดับสูงสุด ในด้านสภาพของชีวิตเมื่อเยาว์วัย ปรากฏว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยยะ ระดับการศึกษาของผู้ประกอบการที่แท้จริงต่ำกว่ากลุ่มอื่น และอีกเช่นกันที่กลุ่มนักธุรกิจชั้นบริหารมีระดับการศึกษาสูงสุด โดยมีจำนวนที่จบมหาวิทยาลัยสูงถึง ๙๙% ส่วนกลุ่มผู้ประกอบการที่ใ้รับมรดกกิจการ กับผู้ประกอบการที่แท้จริง จบมหาวิทยาลัย จำนวน ๓๔% และ ๒๔% ตามลำดับ ในด้านความคิดเห็น ผู้ประกอบการที่แท้จริงมีความเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์ว่าเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นมากที่สุดสำหรับอาชีพ แต่นักธุรกิจชั้นบริหารเห็นว่าเป็นการศึกษาในระบบโรงเรียน

กิลมอร์^๓ ได้ตรวจสอบทฤษฎีที่ใ้แลมาเกี่ยวกับผู้ประกอบการที่กล่าววว่า ผู้ประกอบการส่วนมากที่ประสบความสำเร็จจะมีลักษณะทางด้านพื้นฐานและบุคลิกภาพ ดังต่อไปนี้ ประการแรก เป็นชาวต่างชาติ หรือมีบิดามารดาเป็นชาวต่างชาติ ประการที่สอง มีแรงจูงใจใ้ต้องการความสำเร็จในชีวิตระดับสูง ประการที่สาม มีโอกาส ประการที่สี่ มีการดำเนินงานที่สามารปรับปรับตัว

¹N. G. Soslow. "A Comparision of the Origins and Orientations of True Entrepreneurs, Other Owners and Business Hierarchs," Dissertation Abstracts. 27(7) : 1967-A, January 1969.

²O. F. Collins and D. G. Moore. loc. cit.

³J. B. Gilmore. loc. cit.

ได้ติดตามโอกาสทางเศรษฐกิจ และ ประการสุดท้าย มีความเข้าใจถูกต้องและถูกต้องตามความเป็นจริง การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และการทดลอง โดยให้มีการเข้าร่วมในกิจกรรมค้นหาความกล้าเสี่ยง ในการนี้ ผู้ประกอบการกลุ่มตัวอย่างจะต้องแสดงรายรับรายจ่ายในกิจการของตนด้วย โดยเลือกเอาจากผู้ประสบความสำเร็จที่ดำเนินกิจการในมลรัฐโอคลาโฮมา ผลของการศึกษารั้้นนี้ พบว่า พื้นฐานส่วนบุคคลมีส่วนเพิ่มทักษะในการประกอบการ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบกิจการที่สามารถปรับตัวได้ดีตามโอกาสทางเศรษฐกิจ ในด้านแรงจูงใจที่ต้องการความสำเร็จในชีวิตไม่พบความสำคัญ กลุ่มตัวอย่างมีทั้งประเภทที่คอยหาโอกาสและประเภทที่มีแนวโน้มคอยป้องกันความล้มเหลว ประการสุดท้ายเกี่ยวกับการรับรู้ พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจอย่างถ่องแท้และถูกต้องต่อทั้งธุรกิจของตนเองและลูกค้า

เฮเกน^๑ ได้ค้นหาสาเหตุแห่งความเจริญเติบโตทางด้านการเศรษฐกิจของประเทศโคลัมเบีย และพบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจ โดยเฉพาะผู้ประกอบการเชื้อสาย Antiquenos เป็นตัวการสำคัญ การค้นคว้าจึงได้ทำการตรวจสอบต่อไปถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีส่วนช่วยส่งเสริมให้เกิดผู้ประกอบการเชื้อสายดังกล่าว ผลปรากฏว่า บริเวณที่กลุ่มบุคคลดังกล่าวอาศัยอยู่มีภูมิสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ประกอบกิจการต่าง ๆ แต่ประการใด ไม่ว่าจะเป็นด้านการตลาด ด้านเทคนิคการผลิต ด้านเงินทุน หรือแม้แต่ในด้านทรัพยากรธรรมชาติ แต่สาเหตุที่สำคัญเป็นคุณลักษณะทางจิตของบุคคลกลุ่มนี้เอง การวิจัยครั้งนี้ได้มีการใช้แบบสอบวัดทางจิตวิทยา (Thematic Apperception Test) ทำการวัดเพื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้ประกอบการเชื้อสายดังกล่าว กับผู้ประกอบการในภาคอื่น ๆ ที่มีชื่อเสียงในระดับเดียวกันในประเทศ ปรากฏว่า ผู้ประกอบการชาว Antiquenos มีคุณลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากกลุ่มอื่น ๆ ในด้านบุคลิกภาพสร้างสรรค์

อาร์ริส^๒ ได้ศึกษาคุณลักษณะทางด้านสังคมและด้านจิตใจของผู้ประกอบการชาวไนจีเรีย เช่น ภูมิสำเนา อาชีพพื้นฐานของบิดา การศึกษาอบรม วัฒนธรรมและความเชื่อ

¹E. E. Hagen. 1971(B), loc. cit.

²J. R. Harris. loc. cit.

ผลของการค้นคว้าสรุปได้ว่า ผู้ประกอบการที่มีความแตกต่างกันในด้านเชื้อชาติ จะมีความแตกต่างกันในด้านสังคมและคุณลักษณะทางจิตด้วย แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอธิบายได้ว่าขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย เช่น ประสบการณ์ทางอาชีพ ระดับการศึกษาที่ได้รับรวมทั้งความมีโอกาสในทางเศรษฐกิจ ประการที่สอง พบว่าการศึกษาอบรมและประสบการณ์ด้านอาชีพการค้า ช่างฝีมือ และงานเสมียน จะส่งผลถึงความสำเร็จในกิจการ แต่ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับความสามารถส่วนตัวอื่น ๆ ของผู้ประกอบการอีกด้วย เช่น ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ ความสามารถในการจัดการ ประการที่สาม พบว่าแรงจูงใจด้านกำไรมีอิทธิพลต่อการริเริ่มกิจการประเพณีนี้มาก แต่เฉพาะกรณีของประเทศในจีเรียเองมีอุปสรรคทางด้านการตลาด รวมทั้งการขาดแคลนกำลังแรงงานระดับทักษะ ประการที่สี่ พบว่าทุนในด้านการเงินไม่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการประกอบกิจการ และในประการสุดท้ายพบว่าทักษะในการจัดการธุรกิจของชาวไนจีเรียนั้นอยู่ในมาตรฐานที่ต่ำมาก เนื่องมาจากการขาดประสบการณ์และความคุ้นเคยกับกิจการขนาดใหญ่ เพราะมีจำนวนเพียงเล็กน้อยภายในประเทศ

✓ **ซอนฟิลด์¹** ได้ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อธุรกิจระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็กชาวอเมริกันผิวขาวและผิวขาว ในมลรัฐนิวยอร์ก ชิคาโก คีทรอยด์ และซานฟรานซิสโก กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบจับคู่ จำนวน ๕๐๐ คู่ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีส่งแบบสอบถามประกอบด้วยคำถามสองลักษณะ คือ ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว และอีกส่วนหนึ่งเป็นแบบสอบวัดทัศนคติ ได้รับแบบสอบถามคืน ๒๒% ผลของการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันในแง่ของทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการ แต่แตกต่างกันในด้านความสนใจและความเอาใจจริงเอาใจกับธุรกิจของตนเอง ซึ่งชาวผิวขาวมีมากกว่า โดยสรุปแล้ว ศักยภาพที่จะดำเนินธุรกิจนั้นมีเท่าเทียมกัน

✓ **คอลลินส์ และ มัวร์²** ได้พยายามที่จะค้นหาวามีแรงจูงใจหรือปัจจัยประการใดบ้างที่ผลักดันให้ชาวอเมริกันดำเนิอาชีพประกอบการ การศึกษากระทำโดยการค้นคว้าและสอบถาม

¹M. G. Sonfield. "The Entrepreneurship in Black and White: An Additudinal Comparision of Black and White Small Businessmen," Dissertation Abstracts International. 38(7) : 5231A-5232A, February, 1977.

²O. F. Collins and D. G. Moore. loc. cit.

ประวัติชีวิตของผู้ประกอบการเป็นรายบุคคล เริ่มแรก ผู้วิจัยได้พยายามคู่อธิพลของปิตามารดา แต่ไม่พบความสัมพันธ์ แต่เมื่อตรวจสอบชีวิตในเยาว์วัย ปรากฏว่าพบความสำคัญ กล่าวคือ ผู้ประกอบการส่วนมากเคยเผชิญชีวิตมาด้วยความลำบากและมักจะต้องหาเลี้ยงชีพด้วยตนเอง กลุ่มคนพวกนี้มักจะเคยพบหรือเคยคบค้ามากับบุคคลแทบทุกประเภท เป็นผู้ที่มีความต้องการมาก แต่มักจะนึกว่าตนเองได้รับเพียงเล็กน้อย ผู้ประกอบการหลายรายออกจากราชการมาดำเนินธุรกิจเพราะไม่สามารถก้าวหน้าในชีวิตราชการได้ เช่น ขาดคุณสมบัติทางการศึกษา ไม่สามารถอยู่ใต้บังคับบัญชาของผู้อื่น ผู้ประกอบการจำนวนไม่น้อยที่เคยผ่านมหาวิทยาลัย แต่ออกก่อนจบการศึกษาเสียกลางคัน เนื่องจากพบว่างานธุรกิจน่าสนใจ รวมทั้งสามารถหาเงินได้มากกว่า

โดยสรุป ผลของงานวิจัยในหัวข้อนี้ ได้แสดงให้เห็นว่า พื้นฐานทางเศรษฐกิจสังคมของผู้ประกอบการเมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลโดยทั่วไปแล้วอยู่ในระดับต่ำ ส่วนมากจะมีชีวิตลำบากมาเมื่อเยาว์วัย เช่น ต้องทำมาหาเลี้ยงชีพเองตั้งแต่เล็ก มีเงินบ้างสำหรับผู้ประกอบกิจการทางด้านการศึกษาเท่านั้นที่มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมระดับกลาง งานวิจัยหลายชิ้นได้พบว่า ผู้ประกอบการจำนวนมากเป็นชนกลุ่มน้อย หรือเป็นชาวต่างชาติ เนื่องจากชนกลุ่มน้อยในแทบทุกประเทศมีความรู้สึกถูกทอดทิ้ง เป็นแรงผลักดันให้มีความมานะพยายาม ในด้านคุณลักษณะทางจิตใจ พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะมีคุณลักษณะดังนี้ คือ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการค้นคิดสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ มีความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล มีความสามารถในการตัดสินใจระดับนโยบาย มีความสามารถในการประสานปัจจัยการผลิตต่าง ๆ มีสติปัญญาค่อนข้างสูงแต่ไม่ถึงกับฉลาดมาก มีแรงจูงใจต้องการความสำเร็จในชีวิต มีความสามารถในการปรับตัวโดยเฉพาะการปรับตัวตามโอกาสทางเศรษฐกิจ มีความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจและด้านอื่น ๆ มีแรงจูงใจในด้านการทำกำไร มีทักษะในด้านการจัดการ เป็นต้น

๔.๒ เปรียบเทียบกับกลุ่มบุคคลอาชีพอื่น

ไวเลย์^๑ ได้ศึกษาผู้ประกอบการด้านการผลิต (manufacturing entrepreneur) ของฟิลิปปินส์ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะค้นหาปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดความเป็นผู้ประกอบการ การเก็บ

^๑L. V. Wiley. loc. cit.

รวบรวมข้อมูลกระทำโดยการสัมภาษณ์ ตามแบบสอบถามที่มีข้อถามสองลักษณะ ประการแรกเป็นข้อถามลักษณะปรนัย เช่น พื้นฐานทางครอบครัว อาชีพเดิมก่อนเข้าสู่อาชีพประกอบการ ประวัติชีวิตอื่น ๆ เป็นต้น ประการที่สอง เป็นข้อถามลักษณะอัตนัย เช่น แรงจูงใจ คุณลักษณะอนุรักษนิยม และความทันสมัยส่วนบุคคล ซึ่งข้อถามเหล่านี้ เป็นแบบสอบถามทัศนคติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เปรียบเทียบได้แก่กลุ่มนักการเมือง และกลุ่มผู้จัดการบริษัท สำหรับผู้ประกอบการได้เลือกจากผู้ที่มีสัญชาติฟิลิปปินส์โดยกำเนิด ผลของการศึกษาพบว่า มีความแตกต่างในคุณลักษณะค่านิยมระหว่างนักการเมืองกับผู้ประกอบการมากกว่า ระหว่างผู้จัดการบริษัทกับผู้ประกอบการ ภูมิสำเนาของผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นเขตในเมือง รวมทั้งการเคยได้ประกอบอาชีพทางด้านการค้ามาก่อน เกี่ยวกับคุณลักษณะทางค่านิยม พบว่า ผู้ประกอบการมีแรงจูงใจสูงกว่า แต่มีลักษณะอนุรักษนิยมต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ ในด้านความทันสมัยส่วนบุคคลปรากฏว่า มีความแตกต่างกัน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บรอกเฮาส์¹ ได้ศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะค่านิยมจิตใจในแง่ของความกล้าเสี่ยง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมภายใน (Internal-External Control) ระหว่างผู้จัดการบริษัทกับผู้ประกอบการ และระหว่างผู้ประกอบการกับประชาชนทั่วไป ข้อมูลทำการเก็บจากผู้ประกอบการ จำนวน ๓๑ ราย ซึ่งเป็นเจ้าของหุ้นใหญ่และทำหน้าที่จัดการธุรกิจที่มีชื่ออยู่ในฐานะลูกจ้าง และได้เริ่มกิจการมาก่อนวันเก็บข้อมูลไม่น้อยกว่าสามเดือน กลุ่มผู้จัดการเลือกจากผู้ทำหน้าที่จัดการบริษัทที่มีได้เป็นเจ้าของกิจการอื่นใดจำนวนสองกลุ่ม ๆ ละ ๓๑ ราย กลุ่มแรกเป็นกลุ่มที่ได้เปลี่ยนบริษัทจัดการมาภายในระยะเวลาสามเดือนก่อนวันเก็บข้อมูล กลุ่มหลังมิได้มีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งหรือสถานที่ปฏิบัติงาน การวัดแนวโน้มแห่งความกล้าเสี่ยงใช้แบบทดสอบ Choice Dilemmas Questionnaire และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมภายในภายนอกใช้แบบทดสอบ I-E Locus of Control Scale การวิจัยครั้งนี้พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .15$) ในด้านความกล้าเสี่ยง ระหว่างผู้ประกอบการกับกลุ่มผู้จัดการบริษัททั้งสองกลุ่ม และในด้านความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมภายในภายนอก ($p > .80$)

¹R. H. Brockhaus. loc. cit.

ส่วนค่านอื่น ๆ เช่น โอกาสที่เคยได้รับการสนับสนุน ความกลัวที่จะถูกไล่ออกจากงานในอดีต จำนวนสถานที่ที่เคยปฏิบัติงานมาก่อน จำนวนปีที่เข้ามาอยู่อาศัยในเขตที่ทำการวิจัย (เซนต์หลุยส์) และระดับของการศึกษาที่ได้รับ พบว่า ส่วนใหญ่ของผู้ประกอบการมิได้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจากผู้จัดการทั้งสองกลุ่ม นอกจากในด้านของการสนับสนุนส่งเสริมหน้าที่การงานในอดีตแล้ว พบว่า ผู้ประกอบการมีความพอใจน้อยกว่ากลุ่มผู้จัดการที่มีได้มีการเปลี่ยนแปลงบริษัท ($p < .05$) ในด้านระดับการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการได้รับการศึกษาค่ำกว่ากลุ่มผู้จัดการทั้งสองกลุ่ม ($p < .05$) และประการสุดท้ายพบว่า จำนวนปีที่เข้ามาอยู่อาศัยในเขตเซนต์หลุยส์ของผู้ประกอบการมีความยาวนานกว่า ($p < .05$) ผู้จัดการทั้งสองกลุ่ม

เออร์นเบอร์ก^๑ ได้ทำการตรวจสอบความแตกต่างในด้านทัศนคติและบุคลิกลักษณะอื่น ๆ ระหว่างผู้ประกอบการ กับ พนักงานองค์การ กลุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบการได้เลือกจากผู้ที่มีเริ่มประกอบอาชีพและมีรายได้ด้วยตนเองจากธุรกิจ จำนวน ๑๔ ราย กลุ่มพนักงานองค์การได้เลือกจากผู้ที่ได้รับจ้างทำงานให้ผู้อื่นในองค์การ โดยได้รับรายได้ในรูปของเงินเดือน จำนวน ๑๖ ราย ทั้งสองกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเป็นชนชั้นระดับสูงในสังคม การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำโดยการสัมภาษณ์อย่างละเอียดและถี่ถ้วน พร้อมทั้งการใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยาต่าง ๆ ผลของการวิจัยพบว่า พนักงานองค์การนั้นมีลักษณะทั่วไปดังนี้คือ ไม่สามารถกำหนดจุดมุ่งหมายแห่งชีวิตของตนเองได้ชัดเจน มีแนวโน้มที่จะยึดมั่นเฉพาะงานในหน้าที่ของตนเอง มีความพอใจกับตำแหน่งของตนเอง แต่มีความรู้สึกว่าคุณภาพประสบความสำเร็จเพียงเล็กน้อย ไม่มีความริเริ่มสร้างสรรค์และไม่มีความกล้าได้กล้าเสีย แต่มีแนวโน้มแห่งความร่วมมือพร้อมทั้งการระแวงระวังตัวอยู่ตลอดเวลา สำหรับผู้ประกอบการนั้น สามารถกำหนดจุดมุ่งหมายแห่งการทำงานได้ชัดเจน มีการแสวงหางานอื่น ๆ ที่ดีกว่าทำตลอดเวลา มีความไม่พอใจกับฐานะตำแหน่งที่เป็นอยู่ถึงแม้มีความรู้สึกว่าคุณภาพประสบความสำเร็จพอควร มีความริเริ่มสร้างสรรค์ และต้องการเป็นอิสระ นอกจากนี้ยังพบความแตกต่างในด้านทัศนคติและความรู้สึกผูกพันกับกลุ่มบุคคลอื่น กล่าวคือ พนักงานองค์การมีสำนึกของความรับผิดชอบต่องานมากกว่า และมีความหวังต่ออนาคตของตนเองในแง่ของการพัฒนา หรือในลักษณะ

^๑ M. Ehrenberg. loc. cit.

ของกลุ่ม แทนที่จะเป็นความสำเร็จเฉพาะตัว ในด้านการรับรู้บทบาทของบิคา ปรากฏว่า พนักงานองค์การเห็นว่าบิคาของตนไม่ได้หวังความสำเร็จในชีวิตของลูกมากนัก ในขณะที่ผู้ประกอบการรู้สึกว่ายบิคาของตนมีความต้องการอย่างมากและมากเกินไปในความสำเร็จของตน โดยสรุปแล้ว พนักงานองค์การจะมีคุณลักษณะโดยทั่วไปอยู่ในซีกจำกัด มีแนวโน้มของความไม่มีศักยภาพ ในขณะที่ผู้ประกอบการมีความกระตือรือร้นเกี่ยวกับศักยภาพของตนเอง แต่มีความไม่แน่ใจว่าความสามารถของตนเองนั้นเพียงพอที่จะดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ

สโตกส์¹ ได้ทำการศึกษาพื้นฐานทางสังคม คุณลักษณะทางจิตใจ และค่านิยมของผู้ประกอบการ และผู้จัดการชาวอัฟริกันิสถาน โดยการใช้กลุ่มข้าราชการเป็นกลุ่มควบคุมเปรียบเทียบ ผลของการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการส่วนมากมีกำเนิดในเมือง มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมตั้งแต่ระดับกลางขึ้นไป ซึ่งคล้ายคลึงกับกลุ่มผู้จัดการ แต่ตรงข้ามกับกลุ่มข้าราชการ ประการที่สองเกี่ยวกับคุณลักษณะทางจิตใจพบว่า ผู้ประกอบการมีแรงจูงใจที่ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิตระดับสูง มีความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง มีแนวโน้มแสดงออกให้เห็นถึงความสามารถของตนเอง แทนที่จะยอมรับอิทธิพลจากภายนอกอื่น ๆ ซึ่งคุณลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้คล้ายคลึงกับกลุ่มผู้จัดการ แต่แตกต่างจากกลุ่มข้าราชการอีกเช่นเคย ในประการสุดท้าย ได้พบว่า ผู้ประกอบการชาวอัฟริกันิสถานมีจิตใจผูกพันกับกลุ่มเชื้อชาติของตนเองมาก และความรู้สึกผูกพันดังกล่าวมีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมทางเศรษฐกิจของกลุ่มตนเอง กรณีนี้ แตกต่างจากกลุ่มผู้จัดการและกลุ่มข้าราชการ

ชเวียเออร์² ได้พยายามที่จะสร้างพื้นฐานเพื่อความเข้าใจในการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพของผู้ประกอบการ อันจะเป็นประโยชน์ในการให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพประกอบการ เนื่องจากปัจจุบันขาดการศึกษาค้นคว้าทางด้านบุคลิกภาพและความสนใจของนักศึกษา

¹R. G. Stokes. loc. cit.

²J. W. Schreier. "Identification and Comparision of Interest and Personality Profiles for College Business Students Based on Background and Intention for Entrepreneurial Activity," Dissertation Abstracts International. 37(4):1998-A, October, 1976.

ระดับมหาวิทยาลัยที่จะทำให้สามารถคาดการณ์พฤติกรรมแห่งการประกอบการที่มีประสิทธิภาพได้ ผู้วิจัยจึงได้ทำการค้นคว้า โดยการใช้แบบทดสอบความสนใจ (Strong Campbell Interest Inventory) แบบทดสอบบุคลิกภาพ (16 Personality Factor Questionnaire) และแบบทดสอบพื้นฐานรวมทั้งทดสอบความตั้งใจที่จะดำเนินอาชีพประกอบการ (Entrepreneur Background and Intention Scale) ทำการทดสอบนักศึกษาสาขาธุรกิจของวิทยาลัย เมอร์แมรี และมหาวิทยาลัยมาร์เคทท์ ในประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน ๒๕ และ ๒๐ คน ตามลำดับ ผลของการทดสอบ สรุปได้ว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างคะแนนสูง-ต่ำ ในด้านพื้นฐานทางการประกอบการกับคะแนนจากแบบทดสอบความสนใจ และในการทดสอบครั้งนี้ ไม่ปรากฏความแตกต่างใด ๆ ที่จะจำแนกนักศึกษาที่ได้คะแนนสูง-ต่ำจากแบบทดสอบความรู้พื้นฐานทางการประกอบการได้ ฉะนั้นจากการศึกษาครั้งนี้จึงสรุปว่า มาตรการวัดความสนใจดังกล่าวไม่สามารถนำมาใช้ในการแนะแนวเพื่อให้นักศึกษาออกไปประกอบอาชีพการประกอบการอย่างมีประสิทธิภาพได้

บอร์แลนด์^๑ ได้ทำการตรวจสอบคุณลักษณะของนักศึกษาที่มีความต้องการเป็นผู้ประกอบการในอนาคต แรงผลักดันของการค้นคว้าครั้งนี้มาจากความขัดแย้งของผลของการวิจัยที่แล้วมา งานวิจัยบางชิ้นพบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีแรงจูงใจที่ต้องการประสบความสำเร็จชีวิต และมีความสามารถที่จะควบคุมสิ่งต่าง ๆ ในระดับสูง บางชิ้นพบว่า ความสามารถในการควบคุมอาจช่วยลดความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิตได้ และบางชิ้นพบว่า ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จจะนำไปสู่พฤติกรรมเพียงผู้ประกอบการได้โดยเฉพาะกรณีที่บุคคลผู้นั้นมีความสามารถในการควบคุมเท่านั้น ผลของการวิจัยทั้งหลายเหล่านี้ แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการควบคุมนั้น อาจมีได้หลายทิศทาง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้โดยการใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการควบคุมของเลเวนสัน (Levenson' 3 Locus of Control Scales) ทำการวัดคุณลักษณะต่าง ๆ สามด้านคือ ความเชื่อในความสามารถควบคุมของตนเอง (I) ความเชื่อในการถูกควบคุมโดยสถานการณ์ (C) และความเชื่อในการถูกควบคุมโดย

¹C. M. Borland. loc. cit.

สิ่งมีอำนาจ (P) พร้อมทั้งใช้แบบทดสอบวัดแรงสูงใจที่ต้องการความสำเร็จในชีวิตแบบแปลมาตราส่วนของลิ้นน์ ทำการทดสอบกับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทกซัส ที่เมืองออสติน เป็นนักศึกษาชาย สาขาธุรกิจ จำนวน ๓๐๒ คน โดยมีข้อถามว่าต้องการที่จะก่อตั้งบริษัทด้วยตนเองหรือไม่ไว้วางใจ สมมุติฐานได้กำหนดไว้ว่า คะแนนสูงทางด้านแรงสูงใจที่ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต จะมีความสัมพันธ์กับความต้องการที่จะก่อตั้งบริษัทของตนเองในกลุ่มที่มีความเชื่อในความสามารถควบคุม ไม่เชื่อในการถูกควบคุมโดยโอกาสหรือสิ่งมีอำนาจอื่น ๆ ผลปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างในด้านความต้องการที่จะก่อตั้งบริษัทในกลุ่มผู้ได้คะแนนสูงและคะแนนปานกลางในด้านความเชื่อในการถูกควบคุมโดยโอกาสและความเชื่อในอิทธิพลของสิ่งมีอำนาจอื่น ๆ แต่นักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำทั้งสองด้านและมีคะแนนแรงสูงใจสูงนั้น มีความต้องการอย่างมากที่จะก่อตั้งบริษัทของตนเอง สำหรับคะแนนความเชื่อในความสามารถควบคุมของตนเองไม่สามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการแยกความต้องการที่จะจัดตั้งบริษัทในกลุ่มผู้ได้คะแนนแรงสูงใจสูงได้ แต่ในกลุ่มที่มีคะแนนแรงสูงใจต่ำและมีคะแนนความเชื่อในความสามารถควบคุมตนเองสูงนั้น มีความต้องการที่จะจัดตั้งบริษัทมากกว่าผู้ได้คะแนนความเชื่อในความสามารถควบคุมตนเองต่ำ และความต้องการนี้มีมากเท่ากับกลุ่มคะแนนแรงสูงใจสูง ดังนั้น สรุปได้ว่า ความสามารถในการควบคุมจะมีส่วนในการลดอิทธิพลของแรงสูงใจที่จะก่อตั้งบริษัท ฉะนั้น กลุ่มนักศึกษาที่มีความต้องการที่จะก่อตั้งบริษัทของตนเองในระดับสูงจะมีสองลักษณะ คือ ประการแรกมีคะแนนสูงใจสูง แต่มีคะแนนความเชื่อในการถูกควบคุมโดยโอกาสและคะแนนความเชื่อในการถูกควบคุมโดยอิทธิพลอื่น ๆ ค่าประการที่สอง มีคะแนนแรงสูงใจต่ำแต่มีคะแนนความเชื่อในความสามารถควบคุมตนเองสูง อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้ได้พบว่า พื้นฐานทางครอบครัวมีอิทธิพลมาก โดยเฉพาะอาชีพของบิดา นักศึกษาที่มีบิดาเคยเป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งบริษัทมาก่อนนั้น คะแนนจากการทดสอบทุกชนิดจะไม่มีผลในการกำหนดความต้องการที่จะก่อตั้งบริษัทมากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษาที่มีบิดาไม่เคยเป็นผู้ก่อตั้งบริษัท นอกจากนั้น ผู้วิจัยยังได้ทำการเปรียบเทียบคะแนนประเภทต่าง ๆ ตามระดับชั้นการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีตั้งแต่ชั้นปีที่สองของปริญญาตรีไปจนถึงชั้นปีที่สองของปริญญาโท ผลปรากฏว่า นักศึกษาชั้นปริญญาตรีปีที่สามมีคะแนนความเชื่อในความสามารถควบคุมตนเองต่ำที่สุด และคะแนนความเชื่อในการถูกควบคุมโดยโอกาสนั้นเริ่มลดลงจากนักศึกษาชั้นปีที่สามเป็นต้นไปตามลำดับ

งานวิจัยในหัวข้อนี้ ได้พยายามที่จะเปรียบเทียบคุณลักษณะทางค่านิยมระหว่างผู้ประกอบการ กับกลุ่มผู้มีอาชีพอื่น ๆ เช่น ผู้จัดการบริษัท ประชาชนทั่วไป พนักงานองค์กรที่ได้รับรายได้ในรูปของเงินเดือน รวมทั้งการเปรียบเทียบในกลุ่มนักศึกษา ระหว่างผู้ที่สนใจจะออกไปประกอบอาชีพประกอบการ กับ ผู้ที่ต้องการออกไปประกอบอาชีพอื่น ๆ ผลของการวิจัยทั้งหลายเหล่านี้ได้ชี้ให้เห็นว่า กลุ่มผู้ประกอบการนั้นจะมีคุณลักษณะโดยทั่วไปแตกต่างจากกลุ่มบุคคลอาชีพอื่น กล่าวคือ จะมีคุณลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ในระดับสูงกว่า ได้แก่ แรงจูงใจที่ต้องการความสำเร็จในชีวิต ความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถของตนเองในการควบคุม การกำหนดจุดหมายแห่งชีวิตของตนเอง การแสวงหาแนวทางแห่งชีวิตที่ดีกว่าตลอดเวลา ความตื่นตัวพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีกว่า ความมั่นใจในความสามารถของตนเอง รวมทั้งการมีลักษณะอนุรักษ์นิยมน้อยกว่า เป็นต้น ส่วนบุคคลอาชีพอื่น เช่น พนักงานองค์กร จะมีคุณลักษณะที่แตกต่างออกไป เช่น มีความยึดมั่นเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน มีการกำหนดจุดหมายแห่งชีวิตของตนเองที่ไม่ชัดเจน ไม่มีความกล้าได้กล้าเสีย มีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมแต่ละวาระวังตัวอยู่ตลอดเวลา เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า การวิจัยของชเวียเออร์ โดยการใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา ระหว่างผู้ที่ต้องการออกไปประกอบอาชีพประกอบการ กับผู้ที่ต้องการออกไปประกอบอาชีพอื่น ปรากฏว่า ไม่สามารถแยกนักศึกษาทั้งสองกลุ่มออกจากกันได้ด้วยความสนใจและบุคคลลักษณะ ซึ่งอาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาในสาขาธุรกิจเช่นกัน และมีจำนวนเพียงเล็กน้อย จึงทำให้ผลของการวิจัยพบข้อเท็จจริงแตกต่างออกไป

๕. เอกสารและงานวิจัยด้านการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมกิจกรรมประกอบการ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อนี้ ประกอบด้วยการจัดการฝึกอบรมโดยตรงและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หรืองานวิจัยที่ได้กระทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางไปสู่การจัดโครงการฝึกอบรม

สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งอุตสาหกรรมของอินเดีย ได้จัดโครงการฝึกอบรมผู้ประสงค์จะทำการประกอบการเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการผลิต และผู้จบการศึกษาสาขาต่าง ๆ ที่ว่างงาน โดยดำเนินการในระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๗๐ - ๑๙๗๓^๑ เพื่อจุดประสงค์ในการเพิ่มปริมาณผู้ประกอบการ

^๑ V. G. Patel. loc. cit.

อันจะเป็นผลดีต่อการเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นการเพิ่มการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เนื่องจากการแข่งขันกันในการผลิตอีกด้วย นอกจากนั้น ยังเป็นการสร้างงานให้แก่ผู้ว่างงานได้อีกโสดหนึ่ง คุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรมนั้น จะต้องแสดงให้เห็นถึงศักยภาพที่จะเป็นผู้ประกอบการที่มีประสิทธิภาพในอนาคต โดยผ่านการทดสอบของสถาบันในด้านความคิดและคุณลักษณะทางจิตใจ อันเกี่ยวข้องกับความเป็นผู้ประกอบการ เช่น แรงจูงใจที่ต้องการความสำเร็จในชีวิต แรงจูงใจที่ต้องการความมีอิสระ ฐานะทางการเงิน จุดมุ่งหมายแห่งชีวิต ความสามารถในการแก้ปัญหา ความคิดริเริ่ม แรงจูงใจในการทำงาน การวางแผนงานตามกำหนดเวลา และความสามารถในการแสวงหาสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับตัวเอง การจัดฝึกอบรมสำหรับผู้ประกอบการกระทำในเวลาเย็น เป็นเวลา ๕ วันต่อสัปดาห์ รวมเวลาทั้งสิ้น ๕๐ วัน หลักสูตรที่ใช้ได้แก่ การฝึกเพื่อสร้างแรงจูงใจทางด้านการอุตสาหกรรมโดยเฉพาะ การแนะนำเกี่ยวกับการผลิตและการซื้อของทางโอกาสทางเศรษฐกิจ การจัดการธุรกิจซึ่งเริ่มตั้งแต่กระบวนการก่อตั้งไปจนถึงขั้นดำเนินงาน การดูงานตามกิจการที่เกี่ยวข้องเฉพาะตัว การแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำรายงานโครงการเพื่อการขอความช่วยเหลือจากแหล่งต่าง ๆ การแนะนำแหล่งความช่วยเหลือทางด้านการเงินและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ สำหรับผู้จบการศึกษาที่ว่างงานอยู่นั้น ใช้ข้อทดสอบเพื่อการคัดเลือกและหลักสูตรการฝึกอบรมเช่นเดียวกัน แต่ทำการอบรมเต็มเวลา และให้ผู้ฝึกประจำ รวมทั้งการใช้เวลาในการอบรมยาวนานกว่า เป็นเวลาทั้งหมด ๕ เดือน โดยทางสถาบันออกค่าใช้จ่ายในการกินอยู่ทั้งหมด และผู้สำเร็จการอบรมตามหลักสูตรดังกล่าวแล้ว จะได้รับความช่วยเหลือทางด้านการเงินลงทุนในการจัดตั้งโรงงานและการซื้อเครื่องจักร ผลของการฝึกอบรมปรากฏว่า เมื่อสิ้นปี ๑๙๗๓ ผู้เข้ารับการอบรมที่เป็นลูกจ้างในกิจการอื่นอยู่ทั้งหมด ๒๔๒ ราย มีจำนวน ๑๐๕ รายที่ได้จัดตั้งหน่วยอุตสาหกรรมเป็นของตนเอง และอีก ๓๖ ราย ได้เสนอโครงการผ่านความเห็นชอบจากสถาบันการเงินเรียบร้อยแล้ว กำลังอยู่ระหว่างการรอเครื่องจักรและการก่อสร้างโรงงาน สำหรับผู้เข้ารับการอบรมหน้าใหม่ จำนวน ๒๕๓ ราย มีปัญหาอยู่บ้าง ผู้สำเร็จการศึกษาทางด้านการค้าและวิศวกรรมศาสตร์เท่านั้นที่มีแนวโน้มจะยึดอาชีพประกอบการ ในจำนวนทั้งหมดมีเพียง ๑๕ ราย ที่ได้จัดตั้งกิจการเสร็จเรียบร้อยแล้ว อีก ๓๐ ราย กำลังจะเปิดกิจการใน ๓-๕ เดือน สรุปผลประโยชน์ที่ได้จากโครงการฝึกอบรมครั้งนี้ คือ มีการลงทุนเพิ่มขึ้นทั้งหมด จำนวน ๓๗.๖ ล้านบาท มีผลผลิตเพิ่มต่อปีมูลค่า ๔๖.๔ ล้านบาท ผู้ประกอบการ

เริ่มใหม่แต่ละรายว่าจ้างคนงานเพิ่มเฉลี่ยรายละ ๑๗ คน สร้างตำแหน่งงานเพิ่มใหม่ทั้งหมด ๓,๓๑๕ ตำแหน่ง ซึ่งคิดเป็นเงินลงทุนเฉลี่ยตำแหน่งละ ๑๔,๐๐๐ รูปี

แมคเคลแลนด์และวินเทอร์^๑ ร่วมกับสถาบันฝึกอบรมส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดเล็กของอินเดีย ได้ทำการวิจัยเชิงทดลอง ฝึกอบรมนักธุรกิจของอินเดียเพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจเกี่ยวกับการประกอบการ เนื้อหาของการฝึกอบรมประกอบด้วย การอภิปราย การปฏิบัติงานที่กำหนด การศึกษาเฉพาะกรณี เกมสันทนาการ และการสาธิตต่าง ๆ โครงการฝึกอบรมดังกล่าวได้จัดขึ้นหลายครั้งและในหลายเมืองของอินเดีย เพื่อนำมาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของโครงการอย่างละเอียดทุกแง่มุม หลังจากนั้น เป็นเวลาสองปี ได้มีการประเมินผลผู้ผ่านการฝึกอบรมครั้งต่าง ๆ พร้อมทั้งการเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม ผลปรากฏโดยสรุปคือ ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรดังกล่าว มีการเปลี่ยนแปลงในค่านิยมทางเศรษฐกิจในทางที่ดีขึ้น ทั้งการเปรียบเทียบกับตนเอง และการเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม มีผลที่แสดงให้เห็นถึงความกระตือรือร้นในธุรกิจของตนปรากฏให้เห็น เช่น การทำงานเพิ่มขึ้นในแง่ของเวลา การริเริ่มก่อตั้งธุรกิจใหม่ ๆ การว่าจ้างคนงานเพิ่มขึ้น และรวมทั้งการมีรายได้เพิ่มขึ้น ได้มีการคำนวณผลประโยชน์ต่อส่วนรวมที่เกิดขึ้นเนื่องจากโครงการฝึกอบรมนี้ ปรากฏว่า ก่อให้เกิดการลงทุนเพิ่มขึ้น ๓๗๖,๐๐๐ รูปี และมีตำแหน่งงานเพิ่ม ๑๓๕ ตำแหน่ง

วูล์ฟ^๒ ได้ทำการประเมินผลโครงการฝึกอบรมด้านการจัดการธุรกิจที่จัดให้แก่ผู้ประกอบการชาวนิโกร ในเขตสลัมของสหรัฐอเมริกา ว่าจะมีผลในการช่วยเพิ่มระดับของความเป็นผู้ประกอบการอย่างแท้จริงเพียงใด ผลปรากฏว่า โครงการฝึกอบรมดังกล่าว มีผลตอบแทนเพียงเล็กน้อย ในจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมดมีจำนวนเพียงเล็กน้อยเท่านั้นที่ริเริ่มก่อตั้งธุรกิจใหม่ ๆ ขึ้น ส่วนรายอื่น ๆ มีผลเพียงทำให้การประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นเท่านั้น ผู้วิจัยจึงได้สรุปว่า การฝึกอบรมทางด้านการจัดการเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งในหลาย ๆ ปัจจัยที่มีผลต่อ

¹D. C. McClelland and D. G. Winter. loc. cit.

²J. A. Wolf. "Increasing Black Entrepreneurship in the Ghetto : An Exploratory Study of a Management Training Program for Harlem Black," Dissertation Abstracts International. 32(6):2876A-2877A December, 1971.

ความเป็นผู้ประกอบการ ไม่มีโครงการใด ๆ เพียงโครงการเดียวจะมีความสมบูรณ์ก่อให้เกิดกิจกรรมดังกล่าวได้ โดยเฉพาะชาวอเมริกันเชื้อสายนิโกรที่จะต้องกลับคืนสู่สภาพแวดล้อมของตนเอง อันเป็นแหล่งสลับ มีสภาพต่าง ๆ ที่ไม่เอื้ออำนวยต่ออาชีพประกอบการ เช่น การไม่มีที่ดินร่นเกี่ยวข้องกับธุรกิจ การมีปัญหาคื่น ๆ เกี่ยวกับครอบครัว เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมเป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจ ฉะนั้น ในการจัดโครงการฝึกอบรมทางธุรกิจให้แก่เกษตรกรกลุ่มดังกล่าว การฝึกอบรมในด้านการจัดการควรจะเป็นส่วนหนึ่งของโครงการเท่านั้น เนื้อหาของหลักสูตรไม่ควรมีเพียงการฝึกทักษะในทางการบริหารและทักษะในทางเทคนิคเท่านั้น แต่ควรเพิ่มเติมการส่งเสริมคุณลักษณะส่วนบุคคลที่จำเป็นสำหรับการเป็นผู้ประกอบการอีกด้วย

มิรอน^๑ ได้ทำการประเมินผลเพื่อเปรียบเทียบผู้ประกอบการที่เคยผ่านโครงการฝึกอบรมทางด้านการจิตวิทยา ในประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อที่จะค้นหาว่า การเปลี่ยนแปลงการอบรมตามข้อเสนอของ แมคเคลแลนด์ และ วินเคอร์^๒ จะส่งผลแตกต่างกันหรือไม่ ประการที่สองโครงการที่เพิ่มหลักสูตรด้านการจัดการ และการฝึกหัดด้านเทคนิค จะก่อให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจมากกว่าการได้รับการอบรมเพียงด้านการสร้างแรงจูงใจประการเดียวหรือไม่ และในประการสุดท้าย เพื่อที่จะทราบว่า ผู้ที่เคยผ่านการฝึกอบรมที่มีแรงจูงใจต้องการความสำเร็จในชีวิตสูงนั้น จะมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าผู้ที่ได้รับการอบรมหลักสูตรเดียวกันแต่มีบุคคลลึกลงกันข้ามหรือไม่ กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ประกอบการ จำนวน ๑๕๖ ราย จากจำนวนทั้งหมด ๑๘๖ ราย ที่เคยผ่านการฝึกอบรมสามโครงการที่มีเนื้อหาคล้ายกัน แต่ดำเนินการต่างสถานที่กัน โครงการแรกเป็นการจัดอบรมเพียงด้านการสร้างแรงจูงใจ อีกสองโครงการมีการเพิ่มเติมเนื้อหาจิตวิทยาอื่น ๆ การเพิ่มการฝึกหัดด้านการจัดการและการฝึกหัดด้านเทคนิค สำหรับเกณฑ์ในการวัดการเปลี่ยนแปลงในกิจกรรมทางเศรษฐกิจนั้นได้พิจารณาจากยอดขายรายหน่วย กำไรหลังจากหักภาษี รายได้ส่วนตัว การสร้างตำแหน่งงานใหม่ การลงทุนเพิ่ม และการริเริ่มก่อตั้งธุรกิจใหม่ ๆ

¹D. Miron. "Economic Effects of Achievement Motivation Training on Entrepreneurs in Three Population," Dissertation Abstracts International. 37(7) : 4067-A, January, 1967.

²D. C. McClelland and D. G. Winter. loc. cit.

การประเมินผลได้กระทำหลังจากการฝึกอบรมผ่านพ้นไปแล้วเป็นเวลา ๑๒ เดือนสำหรับกลุ่มแรก และ ๑๘ เดือนสำหรับสองกลุ่มหลัง ผลของการประเมินครั้งนี้ ปรากฏว่าโครงการฝึกอบรมที่มีการเพิ่มเติมเนื้อหาด้านการจัดการและการฝึกหัดด้านเทคนิค จะก่อให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจมากกว่าโครงการที่มีเนื้อหาแค่เพียงด้านการสร้างแรงจูงใจเพียงประการเดียว ผู้ผ่านการฝึกอบรมที่มีแรงจูงใจต้องการความสำเร็จในชีวิตสูงอยู่แล้ว จะมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าผู้ผ่านการอบรมที่มีคุณลักษณะต่างข้าม เช่น รายที่มีแรงจูงใจไม่อ่านาจ เป็นต้น

“ซาร์คานา” ได้พยายามที่จะวิเคราะห์ความขาดแคลนผู้ประกอบการในประเทศอินเดีย ซึ่งเป็นสาเหตุแห่งความค่อยพัฒนาของประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศอินเดียเอง และพยายามที่จะเสนอหลักสูตรสำหรับการสอนเพื่อเตรียมนักศึกษาสาขาวิศวกรรมศาสตร์ ให้ออกไปดำเนินอาชีพผู้ประกอบการ ในการวิจัยครั้งนี้ มีการให้คำจำกัดความของความเป็นผู้ประกอบการในฐานะที่เป็นผู้นำเอาความคิด ทักษะ เงินทุน อุปกรณ์ และการตลาด มาผสมผสานเพื่อก่อให้เกิดผลกำไร กลุ่มตัวอย่างคัดเลือกจากผู้เริ่มก่อตั้งอุตสาหกรรมการผลิตขนาดเล็ก การเสนอหลักสูตรเพื่อการสร้างผู้ประกอบการครั้งนี้ มีพื้นฐานแนวความคิดทางทฤษฎีในด้านคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการเป็นผู้ประกอบการจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ อันได้แก่ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุผล ความเต็มใจที่จะคว่มนางสิ่งบางอย่างเพื่ออนาคตที่ดีกว่า ความต้องการที่จะดำเนินกิจการใด ๆ ด้วยตัวเอง ความสามารถในการจัดองค์การ ความสามารถในการวางแผนงาน ความสามารถในการตัดสินใจ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่ท้าทายและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของหลักสูตรที่เสนอ ประกอบด้วยการแก้ไขปัญหาคาดแคลนผู้ประกอบการทั้งสามด้าน กล่าวคือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านจิตวิทยา และด้านสังคมวัฒนธรรม รายละเอียดของหลักสูตรประกอบด้วยเนื้อหาห้าประการ ได้แก่ ความรู้ทางทฤษฎีเกี่ยวกับการประกอบการ เกมส่ทางการศึกษา หรือโครงการทำงานที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาทัศนคติและคุณลักษณะที่เอื้อต่อการดำเนินอาชีพผู้ประกอบการ ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของรัฐบาลในการสร้างแรงจูงใจทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และความรู้เกี่ยวกับการจัดการตลาด

¹M. L. Sardana. loc. cit.

จากเอกสารและงานวิจัยด้านการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการประกอบการนั้น มีข้อนำ
สังเกตหลายประการ กล่าวคือ ประการแรก ได้มีการตื่นตัวและดำเนินการในประเทศค่อยพัฒนา
เพียงประเทศเดียวเท่านั้นคือ ประเทศอินเดีย ส่วนประเทศค่อยพัฒนาอื่น ๆ ซึ่งเชื่อกันว่าชาว
แกลนผู้ประกอบการเช่นกัน ยังมีได้มีการตื่นตัวมากนัก เกี่ยวกับความสัมฤทธิ์ผลของการ
จัดโครงการฝึกอบรม ปรากฏว่า ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ผู้ประกอบการที่เคยผ่านการฝึกอบรมมีแนว
โน้มที่จะประกอบกิจกรรมทางค้าเศรษฐกิจใหม่ ๆ และขยายกิจการเดิมของคนเพิ่มขึ้นทั้งเป็น
การช่วยเพิ่มงานและการนำเงินตราต่างประเทศเข้า นับเป็นการสงวนเงินตราต่างประเทศไป
ในขณะเดียวกันด้วย ในด้านเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่ใช้ในการฝึก ปรากฏว่า การฝึกอบรมทาง
ด้านจิตวิทยาเพื่อการสร้างแรงจูงใจภายในตัวบุคคลเพียงประการเดียว ไม่ก่อให้เกิดผลเป็นที่
พอใจมากนัก จะต้องมึเนื้อหาต่าง ๆ เช่น การจัดการ การแนะนำช่วยเหลือทางด้านเทคนิค
ความรู้ด้านการตลาด และอื่น ๆ เพิ่มเติมประกอบด้วย

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนของการวิจัย

แบบแผนที่เลือกใช้ในการวิจัย เป็นแบบของการวิจัยที่เรียกว่า Ex post facto research ซึ่งเป็นแบบของการวิเคราะห์ที่เหมาะสมสำหรับตัวแปรตาม (dependent variable) ที่เกิดขึ้นอยู่ก่อนแล้ว อันได้แก่ "ความเป็นผู้ประกอบการ" ในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการโดยเก็บข้อมูลจากผู้ที่เป็นผู้ประกอบการอยู่แล้ว แล้วทำการศึกษาย้อนหลังไปหาตัวแปรต้น (independent variables) และตัวแปรคั่นกลาง อันได้แก่ พื้นฐานทางด้านการศึกษาอบรม พื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจสังคม และคุณลักษณะด้านองค์ประกอบเชิงมนุษย์ โดยพยายามตรวจสอบสิ่งเหล่านี้ในระยะเวลาก่อนที่ผู้นั้นจะเข้ามาสู่อาชีพผู้ประกอบการ เพื่อที่จะดูว่าสิ่งใดจะมีอิทธิพลสนับสนุนส่งเสริมให้บุคคลกลุ่มดังกล่าวกลายเป็นผู้ประกอบการ

การวิจัยนี้เป็นลักษณะของการให้ความสำคัญกับปัญหาที่ประเทศกำลังเผชิญอยู่ โดยพยายามที่จะใช้กระบวนการทางด้านการศึกษาอบรมปรับปรุงแก้ไขปัญหาเหล่านั้นด้วยวิธีการส่งเสริมกลุ่มบุคคลที่ประเทศต้องการให้มีความพร้อมและมีปริมาณเพียงพอสำหรับการพัฒนาในระยะต่อไป ในการศึกษาค้นคว้าได้พยายามพิจารณาปัญหาทางด้านทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และคุณลักษณะทางจิตใจ หรือด้านองค์ประกอบเชิงมนุษย์ อันเป็นสภาพที่แท้จริงที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ฉะนั้น รูปแบบของการวิจัยจึงเป็นลักษณะของการวิจัยที่เน้นปัญหาเชิงสหวิทยาการ (problem focus multi-disciplinary research)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสาระสำคัญของการวิจัย ได้ให้ความสำคัญแก่ปัญหาของประเทศเป็นเบื้องต้น การเก็บข้อมูลกระทำหลังจากที่ตัวแปรตาม และตัวแปรต้นเกิดขึ้นอยู่ก่อนแล้ว แต่ในขั้นของการออกแบบการวิจัย ได้พยายามควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน (intervening variables) อื่น ๆ พร้อมทั้งการใช้กลุ่มเปรียบเทียบ (purposive comparative group) ดังนั้น แบบของการวิจัยจึงมีลักษณะคล้ายเป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (quasi-experimental research) อีกด้วย ซึ่งนับว่ามีความเหมาะสมกับปัญหาที่ต้องการวิจัยครั้งนี้

ตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยจำแนกออกเป็นสี่หมวด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

หมวด ก. ตัวแปรด้านกระบวนการเข้าสู่อาชีพ สภาพปัจจุบันและปัญหาในอาชีพ
จำแนกออกเป็นตัวแปรร้อย ๑๓ ตัวแปร ดังนี้

๑. ปัจจัยสนับสนุนการเข้าสู่อาชีพ
๒. แรงจูงใจที่เข้าสู่อาชีพ
๓. ความต้องการในอาชีพ
๔. ปัญหาในอาชีพ
๕. อายุ
๖. เพศ
๗. เชื้อชาติ
๘. ศาสนา
๙. ภูมิสำเนา
๑๐. สถานภาพสมรส
๑๑. ระยะเวลาที่ดำเนินกิจการ
๑๒. ประเภทของอุตสาหกรรมที่ดำเนินการ
๑๓. จำนวนคนงาน

หมวด ข. ตัวแปรด้านคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ จำแนกออกเป็นตัวแปร
ย่อยเจ็ดตัวแปร ดังนี้

๑. ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล
๒. คุณลักษณะคึกคักกระตือรือร้น
๓. ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ
๔. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
๕. ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน
๖. ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์
๗. ความเป็นผู้นำ

ดังนี้

หมวด ค. ตัวแปรด้านการศึกษาอบรม จำแนกออกเป็นตัวแปรย่อยหกตัวแปร

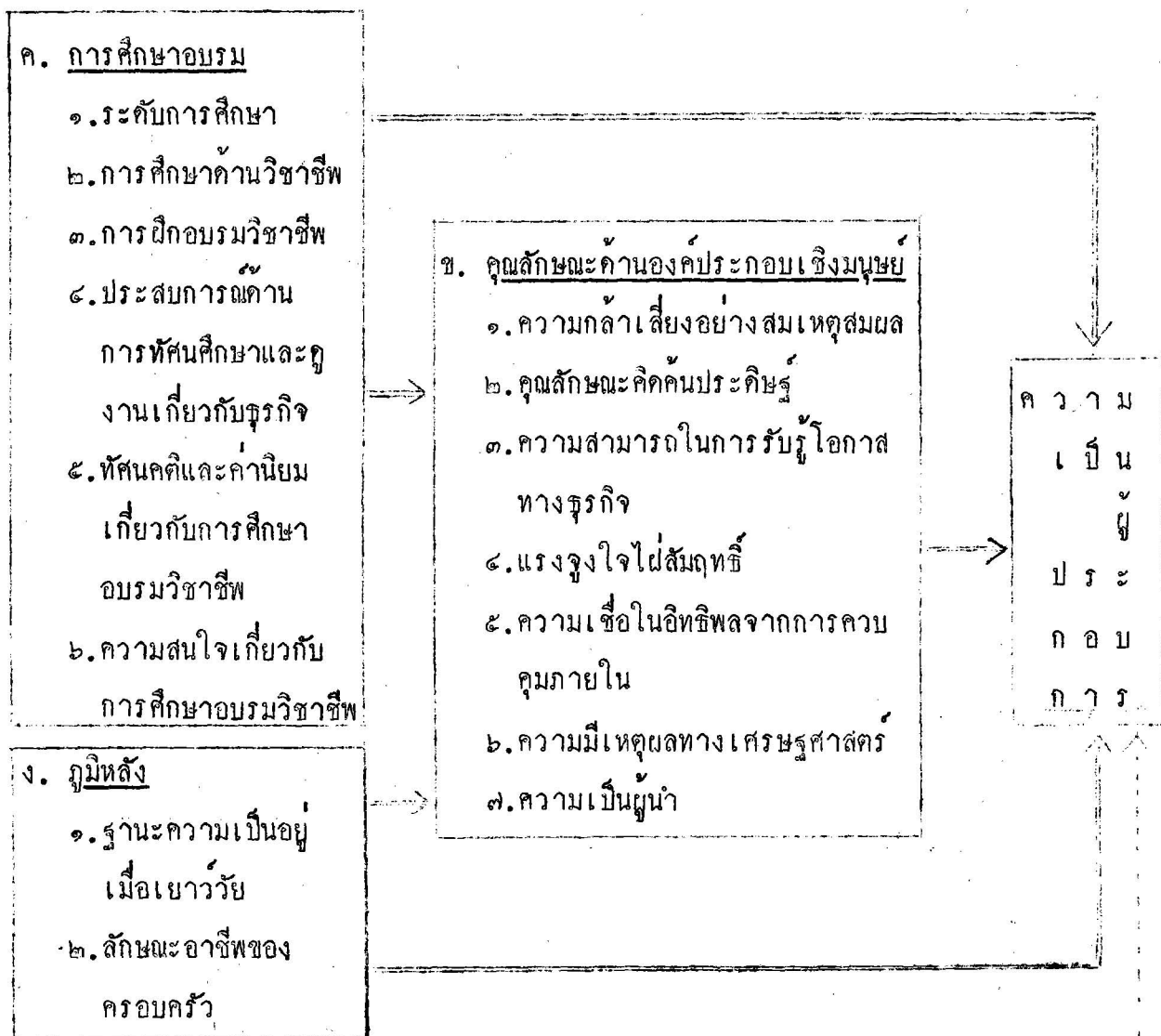
๑. ระดับการศึกษา
๒. การศึกษาด้านวิชาชีพ
๓. การฝึกอบรมวิชาชีพ
๔. ประสบการณ์ด้านการทัศนศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ
๕. ทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ
๖. ความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ

หมวด ง. ตัวแปรด้านภูมิหลัง จำแนกออกเป็นตัวแปรย่อยสองตัวแปร ดังนี้

๑. ฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัย
๒. ลักษณะอาชีพของครอบครัว

นอกจากนี้ยังได้ทำการเก็บรวบรวมความคิดเห็นของผู้ประกอบการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอบรมที่ส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ เป็นข้อมูลเพิ่มเติมมาด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ตามสมมุติฐาน แสดงไว้ด้วยแผนภูมิต่างต่อไปนี้

ก. สภาพปัจจุบัน ปัญหา และกระบวนการเข้าสู่อาชีพ อายุ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา ภูมิลำเนา สถานภาพสมรส ระยะเวลาที่ดำเนินกิจการ ประเภทของอุตสาหกรรมที่ดำเนินการ จำนวนคนงาน ปัญหาในอาชีพ ปัจจัยสนับสนุนการเข้าสู่อาชีพ แรงจูงใจการเข้าสู่อาชีพ และความต้องการในอาชีพ (เป็นข้อเท็จจริงที่ทำการสำรวจเพื่อประกอบการทำความเข้าใจกับเรื่องที่ศึกษา และเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการเสนอแนะยุทธวิธีส่งเสริม มิได้นำไปหาความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ ตามวิธีการทางสถิติ)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้ประกอบการและลูกจ้าง จำนวนทั้งสิ้น ๒๐๐ ราย โดยจำแนกเป็นผู้ประกอบการ ๑๐๐ ราย และลูกจ้าง ๑๐๐ ราย เท่ากัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. ผู้ประกอบการ ได้ทำการเลือกกลุ่มจากเจ้าของโรงงานผลิตสินค้า (manufacturing industries) ที่ริเริ่มก่อตั้งและดำเนินกิจการด้วยตนเอง หรือเป็นหุ้นส่วนที่มีคุณลักษณะดังกล่าวจากโรงงานขนาดย่อมที่มีจำนวนคนงานตั้งแต่ ๑๐-๔๙ คน ในเขตกรุงเทพมหานคร

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้ดำเนินการตามเหตุผลและขั้นตอนดังนี้

๑.๑ การเลือกประเภทของผู้ประกอบการ ได้เลือกผู้ประกอบการผลิตสินค้า (manufacturing entrepreneur) เพราะเป็นกิจการที่ก่อให้เกิดผลผลิตเพิ่ม หรือก่อให้เกิดผลเพิ่มในผลิตภัณฑ์ประชาชาติ (National Products) โดยตรง และเป็นกิจการที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งทักษะในการประกอบการมาก ได้แก่ การจัดหา จัดสรร ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ทั้งที่ดินเพื่อการก่อสร้างโรงงาน หุ่นเพื่อการดำเนินงาน และแรงงานเพื่อการปฏิบัติงาน รวมทั้งการจัดหาวัตถุดิบ การจัดหาตลาด การจัดเกี่ยวกับการขนส่ง และการจัดการในเรื่องอื่น ๆ อีกมาก

๑.๒ การเลือกขนาดของกิจการ ได้เลือกโรงงานอุตสาหกรรมขนาดย่อมเป็นประชากรของการวิจัย เพราะมีความสำคัญและสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัยหลายประการ เช่น เป็นขนาดที่สะดวกต่อการระดมทุนเพราะสามารถระดมจากญาติมิตรได้ในขณะที่สถาบันทางการเงินมีจำนวนน้อยและกระจายการบริการอยู่ในวงจำกัดเช่นปัจจุบัน มีความคล่องตัวในการเปลี่ยนรูปแบบหรือชนิดของสินค้าที่ผลิต เป็นขนาดของกิจการที่สามารถดำเนินได้ง่ายแม้ในชนบท เป็นการส่งเสริมการกระจายรายได้ เป็นขนาดที่ส่งเสริมให้ประเทศสามารถพึ่งตนเองได้จากผลผลิตภายในประเทศ มีความต้องการปัจจัยด้านแรงงานมากกว่าการใช้เครื่องจักร (labour intensive)¹ และที่สำคัญก็คือ เป็นขนาดของกิจการที่เปิดช่องทางให้แก่ผู้ริเริ่มใหม่ ๆ ได้พัฒนาความสามารถในการประกอบการ อันสอดคล้องกับความมุ่งหมายในการวิจัยครั้งนี้โดยตรง

¹R. E. Nelson. "Entrepreneurship Education in Developing Countries," Asian Survey. 17(9) : 381, September, 1977.

สำหรับโรงงานขนาดอื่นมีความไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมายในการวิจัย กล่าวคือ โรงงานขนาดเล็กนั้น เป็นกิจการในลักษณะของการประกอบอาชีพอิสระมากกว่า และส่วนมากจะดำเนินการในระบบเครือญาติ ไม่ได้แสดงถึงความสามารถในการจัดสรรปัจจัยการผลิตด้านแรงงาน ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญมากแห่งความเป็นผู้ประกอบการ ส่วนโรงงานขนาดกลางและโรงงานขนาดใหญ่ที่มีการว่าจ้างคนงานตั้งแต่ ๕๐ คนขึ้นไปนั้นมีการริเริ่มก่อตั้งมีความสลับซับซ้อน และมีข้อจำกัดในด้านปริมาณ ไม่เหมาะสมและไม่สามารถดำเนินการส่งเสริมด้วยวิธีการตามความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้

๑.๓ การเลือกหน่วยตัวอย่างเพื่อศึกษา ในขั้นแรกได้ทำการหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างแบบโควตาตามประเภทของอุตสาหกรรม หรือตามชนิดของสินค้าที่ทำการผลิต ขึ้นต่อไปได้ทำการสุ่มแบบระบบ (systematic sampling) จากบัญชีรายชื่อเรียงลำดับตามตัวอักษรที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นจากบัญชีของกรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม กลุ่มตัวอย่างจะเป็นเจ้าของหรือหุ้นส่วนในโรงงานที่ ๒๐, ๔๐, ๖๐ ... ตามลำดับ ในกรณีที่มีปัญหาไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ เช่น โรงงานได้ปิดกิจการไปก่อน หรือเป็นโรงงานที่ผู้เป็นเจ้าของมิได้มีคุณสมบัติตามที่กำหนดรวมทั้งปัญหาอื่น ๆ ได้ทำการเก็บข้อมูลในโรงงานถัดไปจากบัญชี ส่วนกรณีที่เหลือได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์เดิม และในกรณีที่จำนวนโรงงานในอุตสาหกรรมใดมีจำนวนหรือเหลือจำนวนจากการสุ่มครั้งก่อนไม่ถึง ๒๐ ได้ใช้โรงงานลำดับที่ ๑๙ เป็นโรงงานกลุ่มตัวอย่าง

๒. ผู้มีอาชีพรับจ้าง มีจำนวน ๑๐๐ ราย เช่นกัน โดยเลือกผู้ทำงานในฐานะลูกจ้างจากโรงงานกลุ่มตัวอย่างควบคู่กับผู้ประกอบการ โดยทำการเลือกหนึ่งรายจากลูกจ้างทุกระดับ ตั้งแต่หัวหน้าคนงานฝ่ายต่าง ๆ จนกระทั่งถึงคนงาน ตามหลักเกณฑ์สามประการ คือ มิได้เป็นเครือญาติกับผู้ประกอบการในโรงงานนั้น ๆ มิได้เป็นเจ้าของธุรกิจอื่นใด และเป็นผู้ปฏิบัติงานมาเป็นระยะเวลาานที่สุกในโรงงานนั้น ๆ

หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว ได้โรงงานกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอุตสาหกรรม จำแนกตามจำนวนคนงาน และจำแนกตามเขตพื้นที่ตามลำดับดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๓-๑ จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม

ที่	ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนโรงงาน มวลประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
			ผู้ประกอบการ	ผู้รับจ้าง
๑	การผลิตอาหาร ยกเว้นโรงสีข้าว และโรงทำ น้ำแข็ง	๒๓๔	๑๒	๑๒
๒	การทำเครื่องปั้น	๑๑	๑	๑
๓	การผลิตยาสูบ	๒	-	-
๔	การผลิตสิ่งทอสิ่งถัก	๒๓๗	๑๒	๑๒
๕	การผลิตเครื่องแต่งกาย ยกเว้นรองเท้า	๑๖๐	๔	๔
๖	การผลิตหนังสือพิมพ์ ผลิตภัณฑ์จากหนังสือพิมพ์ หนังสือ และหนังสือพิมพ์	๔๒	๒	๒
๗	การผลิตรองเท้า	๑๔	๑	๑
๘	การผลิตไม้ ผลิตภัณฑ์ไม้ ไม้ก๊อก ยกเว้นการ แปรรูปไม้	๔๔	๕	๕
๙	การผลิตเครื่องเรือนหรือเครื่องตกแต่งปูพื้น ยกเว้นที่ทำด้วยโลหะเป็นส่วนใหญ่	๔๐	๕	๕
๑๐	การผลิตกระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ	๔๗	๓	๓
๑๑	การผลิตเคมีภัณฑ์สำหรับงานอุตสาหกรรม	๑๓	๑	๑
๑๒	การผลิตเคมีภัณฑ์อื่น ๆ	๑๒๗	๖	๖
๑๓	โรงกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม และถ่านหิน	๕	-	-
๑๔	การผลิตผลิตภัณฑ์ยาง	๔๖	๕	๕
๑๕	การผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกที่มีได้จัดไว้ใน ประเภทใด	๔๗	๕	๕

ตารางที่ ๓-๑ (ต่อ)

ที่	ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนโรงงาน มวลประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
			ผู้ประกอบการ	ผู้รับจ้าง
๑๖	การผลิตเครื่องปั้นดินเผา	๕	-	-
๑๗	การผลิตแก้วและผลิตภัณฑ์แก้ว	๑๐	๑	๑
๑๘	การผลิตผลิตภัณฑ์จากแร่โลหะอื่น ๆ	๓๘	๒	๒
๑๙	อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้าขั้นมูลฐาน	๘๘	๔	๔
๒๐	อุตสาหกรรมขั้นมูลฐานสำหรับโลหะที่ไม่ใช่เหล็ก	๒๓	๑	๑
๒๑	การผลิตผลิตภัณฑ์โลหะ ยกเว้นเครื่องจักรและอุปกรณ์	๒๑๐	๑๑	๑๑
๒๒	การผลิตเครื่องจักร ยกเว้นเครื่องไฟฟ้า	๓๘	๒	๒
๒๓	การผลิตเครื่องจักร เครื่องมือ และเครื่องที่ใช้ไฟฟ้า	๕๔	๓	๓
๒๔	การผลิตอุปกรณ์การขนส่ง	๗๐	๔	๔
๒๕	การผลิตเครื่องควบคุม เครื่องวัด เครื่องมือวิทยาศาสตร์ อุปกรณ์การถ่ายภาพ และแว่นตา	๑	-	-
๒๖	อุตสาหกรรมการผลิตอื่น ๆ	๑๑๗	๖	๖
รวมอุตสาหกรรมทุกประเภท		๑,๔๓๓	๑๐๐	๑๐๐

ตารางที่ ๓-๒ จำนวนโรงงานกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนคนงาน

จำนวนคนงาน (คน)	จำนวน	%
๑๐-๑๙	๔๔	๔๔.๐๐
๒๐-๒๙	๓๐	๓๐.๐๐
๓๐-๓๙	๑๙	๑๙.๐๐
๔๐-๔๙	๕	๕.๐๐
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๓-๓ จำนวนโรงงานกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเขตพื้นที่

เขตพื้นที่	จำนวน	%
พระนคร	-	-
ฉิมพวันวงศ	-	-
บางรัก	๑	๑.๐๐
ปทุมวัน	๒	๒.๐๐
ยานนาวา	๑๐	๑๐.๐๐
กุสิน	๑	๑.๐๐
ป้อมปราบศัตรูพ่าย	-	-

ตารางที่ ๓-๓ (ต่อ)

เขตพื้นที่	จำนวน	%
บางกระบี่	๒	๒.๐๐
พระโขนง	๑๔	๑๔.๐๐
มีนบุรี	๓	๓.๐๐
บางเขน	๔	๔.๐๐
พญาไท	๒	๒.๐๐
ห้วยขวาง	๒	๒.๐๐
ลาดกระบัง	-	-
ชนบุรี	๑	๑.๐๐
บางกอกใหญ่	๑	๑.๐๐
บางกอกน้อย	๕	๕.๐๐
คลองสาน	-	-
คลองตัน	๑	๑.๐๐
บางขุนเทียน	๒๑	๒๑.๐๐
ภาษีเจริญ	๑๒	๑๒.๐๐
หนองแขม	๗	๗.๐๐
ราษฎร์บูรณะ	๑๑	๑๑.๐๐
หนองจอก	-	-
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

ลักษณะของเครื่องมือ เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยการถามประเภททั้งสำรวจ ทั้งสอบวัด ทั้งรายละเอียดต่อไปนี้

๑. ตัวแปรด้านการศึกษาอบรมที่ ๑-๔ ได้แก่ ระดับการศึกษา การศึกษาด้านวิชาชีพ การฝึกอบรมวิชาชีพ ประสบการณ์ด้านการพัฒนาศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ และตัวแปรด้านพื้นฐานทางเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ ฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัย และ ลักษณะอาชีพของครอบครัว เป็นข้อถามเชิงสำรวจ มีการให้คะแนนมากน้อยตามความเกี่ยวข้องกับอาชีพประกอบการ (ตามสมมุติฐาน) เพื่อนำไปหาความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ ตามวิธีการทางสถิติ เช่น ตัวอย่างของข้อถามที่ต้องการวัดการฝึกอบรมวิชาชีพ มีลักษณะดังนี้

"ก่อนที่จะทำงานนี้ คุณเคยได้ฝึกวิชาชีพในที่อื่น ๆ มาก่อนหรือไม่"

- _____ ไม่เคยเลย
- _____ เคย ฝึกอยู่นาน ๑-๖ เดือน
- _____ เคย ฝึกอยู่นาน ๖-๑๒ เดือน
- _____ เคย ฝึกอยู่นาน ๑ ปีขึ้นไป"

จากตัวอย่างของข้อถามนี้ นอกจากการหาค่าความถี่ของผู้ตอบแต่ละประเภทแล้ว ใ้มีการให้คะแนนจากน้อยไปหามากจากตัวเลือกแรกถึงตัวเลือกสุดท้ายตามลำดับ หรือตัวอย่างของข้อถามที่เกี่ยวกับ ประสบการณ์ด้านการพัฒนาศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ มีลักษณะดังนี้

"ก่อนที่จะทำงานนี้ คุณเคยได้ทำสิ่งต่อไปนี้ มากน้อยเพียงไร"

ก. ไปเยี่ยมชมโรงงาน หรือสถานธุรกิจขนาดใหญ่

- _____ ไม่เคย
- _____ เคยสองสามครั้ง
- _____ เคยมากกว่าสามครั้ง

ข. ไปดูงานแสดงสินค้า

- _____ ไม่เคย
- _____ เคยสองสามครั้ง
- _____ เคยมากกว่าสามครั้ง

ค. ไปดูงานแสดงเครื่องจักรสำหรับผลิตสินค้า

_____ ไม่เคย

_____ เคยสองสามครั้ง

_____ เคยมากกว่าสามครั้ง"

จากตัวอย่างของข้อถามนี้ นอกจากการหาค่าความถี่ของผู้ตอบแล้ว ได้มีการให้คะแนนจากน้อยไปหามาก จากตัวเลือกแรกไปสู่ตัวเลือกสุดท้ายของแต่ละข้อย่อย เป็นต้น

๒. ตัวแปรด้านการศึกษาอบรมที่ ๕-๖ ได้แก่ ทักษะคิดและค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ ความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ และตัวแปรด้านคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ทั้งหมด อันได้แก่ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุผล คุณลักษณะคิคนักวิชาชีพ ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ และความเป็นผู้นำ เป็นข้อถามทางจิตวิทยาเชิงสอวัก ส่วนมากของข้อถามจะเป็นการกล่าวข้อความให้แสดงความเห็น ว่าเห็นด้วยหรือไม่ เพียงไร และเป็นการกล่าวลักษณะบางประการให้ผู้ตอบเปรียบเทียบกับตนเอง ว่าตรงกันหรือไม่ เพียงไร และมีการให้คะแนนตามคำตอบ เช่นตัวอย่างของข้อถามที่ต้องการวัดความเชื่อในการควบคุมจากอิทธิพลภายใน มีลักษณะดังนี้

"ถ้าจะเริ่มทำธุรกิจ หรือทำกิจการใด ๆ ควรจะต้องถูกพยายามให้กี่ก่อน

_____ เห็นด้วยอย่างยิ่ง

_____ เห็นด้วย

_____ ไม่มีความเห็น

_____ ไม่เห็นด้วย

_____ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง"

จากตัวอย่างของข้อถามนี้ ได้มีการให้คะแนนน้อยไปมากจากตัวเลือกแรกถึงตัวเลือกสุดท้ายตามลำดับ เป็นต้น หรือตัวอย่างของข้อถามที่ต้องการวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีลักษณะดังนี้

"ถ้าท่านทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดเต็มความสามารถ แต่ประสบความล้มเหลว ท่านจะรู้สึกท้อถอย

_____ จริงที่สุด

_____ จริง
 _____ จริงครึ่งเดียว
 _____ จริงน้อย
 _____ ไม่จริงเลย"

จากตัวอย่างของข้อถามนี้ ได้มีการให้คะแนนค่าสูงตามลำดับจากตัวเลือกแรกถึงตัวเลือกสุดท้าย เป็นต้น

การสร้างและการทดลองเครื่องมือ

สำหรับการสร้างเครื่องมือให้มีความเที่ยงตรง (validity) และมีความเชื่อมั่น (reliability) ได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

๑. สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อการวัดตัวแปรต่าง ๆ ตามที่ต้องการ แต่ละข้อถามได้แนวความคิดมาจากงานวิจัยและเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ โดยปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมของไทย และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในอาชีพประกอบการ

๒. นำแบบที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญทางพฤติกรรม และผู้เชี่ยวชาญทางเศรษฐกิจ จำนวนสี่ท่าน สอบถามความคิด โดยเฉพาะในด้านที่เกี่ยวกับความเที่ยงตรงของเครื่องมือ นำมาเปรียบเทียบกับความต้องการของผู้วิจัย และทำการปรับปรุงแก้ไข

๓. นำแบบที่แก้ไขแล้วไปทดสอบกับผู้ประกอบการและนักธุรกิจจำนวน ๑๐ ท่าน โดยสอบถามว่า ถ้าบุคคลถูกถามเช่นนี้ ตอบอย่างนี้ จะมีลักษณะทางจิตใจอย่างไร นำผลมาประกอบการแก้ไขเพิ่มเติม

๔. นำแบบไปทดลองสัมภาษณ์ผู้ประกอบการและลูกจ้าง รวมสามครั้ง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๔.๑ ทดลองสัมภาษณ์ผู้ประกอบการและลูกจ้าง กลุ่มละห้าราย ปรากฏว่าแบบสัมภาษณ์มีข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไขรวมสี่ประการ ประการแรก ข้อถามที่วัดคุณลักษณะค่านองค์ประกอบเชิงมนุษย์ส่วนมากเป็นข้อถามที่มีลักษณะชักนำมากเกินไป ทำให้ผู้ตอบมีแนวโน้มที่จะเห็นด้วยอยู่ตลอดเวลา ประการที่สอง เกี่ยวกับข้อถามวัดคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ เช่นกัน บางข้อมีเนื้อความไม่รัดกุม ไม่มีอำนาจจำแนก ประการที่สาม ข้อถามบางข้อ ผู้ตอบไม่เข้าใจ เพราะมีถ้อยคำเชิงวิชาการมากเกินไป และประการสุดท้าย การเรียงลำดับของข้อถามในแบบ

สัมภาษณ์เรียงลำดับตามตัวแปร ซึ่งไม่สะดวกต่อผู้ตอบ ควรจัดลำดับใหม่ตามระยะเวลาก่อนหลัง ผู้วิจัยจึงได้แก้ไขข้อบกพร่องเหล่านี้ เสร็จแล้วนำไปทดลองสัมภาษณ์ใหม่

๔.๒ ทดลองสัมภาษณ์กับผู้ประกอบการและลูกจ้างอีกกลุ่มละห้าราย ปรากฏว่าคำถามส่วนใหญ่ใช้ได้ตามวัตถุประสงค์ มีบางข้อที่ควรปรับปรุงถ้อยคำให้ราบรื่นและกระชับ ผู้วิจัยจึงได้ทำการปรับปรุง เสร็จแล้วนำไปทดลองใหม่

๔.๓ ทดลองสัมภาษณ์กับผู้ประกอบการและลูกจ้างในกลุ่มประชากรของการวิจัย แต่มิได้รับการสุ่มให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวนกลุ่มละ ๑๕ ราย ปรากฏว่าคำถามทุกข้อใช้ได้ดีแล้ว เฉพาะคำถามที่วัดคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ ซึ่งมีอยู่ตัวแปรละ ๗-๑๒ ข้อ ได้คัดเลือกไว้ตัวแปรละ ๕ ข้อที่มีอำนาจจำแนกสูงตามลำดับ ในขั้นนี้มิได้มีการแก้ไขแบบสัมภาษณ์แต่ประการใด นอกจากการจัดทำใหม่ให้เป็นแบบที่สมบูรณ์และมีจำนวนมากพอที่จะนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ก่อนที่จะดำเนินการออกสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดทำบัญชีรายชื่อโรงงาน กลุ่มตัวอย่างอีกครั้งหนึ่งโดยจำแนกออกเป็นเขตพื้นที่เพราะสะดวกในการเดินทาง การออกสัมภาษณ์ใช้พาหนะส่วนตัวของผู้วิจัยเอง ได้เริ่มจากทางฝั่งธนบุรีก่อนเนื่องจากโรงงานกลุ่มตัวอย่างส่วนมากอยู่ทางเขตนี้ เริ่มจากเขตบางกอกใหญ่ ภาษีเจริญ หนองแขม ธนบุรี บางขุนเทียน ราษฎร์บูรณะ บางกอกน้อย และเขตคลองสามตามลำดับ หลังจากนั้นได้ทำการสัมภาษณ์ทางฝั่งพระนคร โดยเริ่มจากเขตยานนาวาและพระโขนงก่อนเพราะมีจำนวนโรงงานกลุ่มตัวอย่างมากกว่าเขตอื่น ๆ มาก หลังจากนั้นได้ทำการสัมภาษณ์ในเขตอื่น ๆ วันละ ๑-๓ เขต เพราะมีโรงงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพียงเขตละ ๑-๓ โรงเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลได้พบปัญหาบางประการที่ทำให้ไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ทันที เช่น โรงงานไม่เข้าคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ โดยมีเจ้าของหรือหุ้นส่วนมิได้เป็นผู้เริ่มก่อตั้งกิจการด้วยตนเอง ผู้ประกอบการและลูกจ้างไม่มีเวลาว่างพอที่จะให้สัมภาษณ์ได้ในขณะนั้นเพราะจะต้องทำงานชนิดที่ต่อเนื่อง รวมทั้งปัญหาการไม่ได้รับความร่วมมือ ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้พบเป็นจำนวนร้อยละ ๓๐ ด้วยเหตุนี้ทำให้การเดินทางเก็บรวบรวมข้อมูลต้องวนเวียนระหว่างเขตอยู่ตลอดเวลา สำหรับการแก้ไขได้เตรียมการไว้ล่วงหน้าเพราะส่วนมากเป็นปัญหาที่ไ้พบในการออกทดลองแบบสัมภาษณ์มาก่อนแล้ว กรณีที่โรงงานมิได้มีคุณสมบัติตามที่กำหนดโดยพบจำนวนสามโรงได้ทำการเปลี่ยนเป็นโรงงานถัดไปจาก

บัญชีซึ่งมีรายชื่อสำรองไว้แล้ว และในกรณีที่ผู้ประกอบการหรือลูกจ้างไม่มีช่วงเวลาพอที่จะให้ทำการสัมภาษณ์ก็จะทำการนัดใหม่ในวันถัดไป ถ้าพบปัญหาเช่นเดิมอีกจะทำการฝึกแบบสัมภาษณ์ไว้ให้ช่วยตอบพร้อมทั้งชี้แจงการตอบไว้ด้วย และนัดวันมารับคืนภายใน ๗-๑๐ วัน ขณะที่กลับไปเก็บแบบสัมภาษณ์ที่ตอบแล้วคืนมาได้ตรวจสอบอย่างละเอียด เมื่อมีปัญหาหรือข้อสงสัยประการใดจะสอบถามเพิ่มเติมเพื่อแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ทุกฉบับ จำนวนแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการตอบเช่นนี้มีจำนวนทั้งสิ้น ๓๕ ราย จำแนกออกเป็นผู้ประกอบการ ๑๑ ราย และลูกจ้าง ๒๔ ราย หรือเท่ากับร้อยละ ๑๑ และ ๒๔ ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละประเภทตามลำดับ จากปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าว ทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลค่อนข้างล่าช้าเป็นอันมาก ใช้เวลาทั้งสิ้นสามเดือนครึ่ง โดยเริ่มทำการเก็บในต้นเดือนมิถุนายน ๒๕๒๒ และเสร็จสิ้นเรียบร้อยในกลางเดือนกันยายนปีเดียวกัน ได้จำนวนแบบสัมภาษณ์ทั้งสิ้น ๒๐๐ ราย เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ ๑๐๐ ราย และลูกจ้าง ๑๐๐ ราย เท่ากัน

การจัดกระทำกับข้อมูลและการเตรียมการก่อนการวิเคราะห์

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้ดำเนินการดังนี้

๑. การตรวจสอบข้อมูล ในขั้นนี้ได้ทำการตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อดูว่าแบบที่ไ้รวบรวมมาทั้งหมดยังมีสิ่งใดและแบบใดขาดตกบกพร่องหรือไม่ รวมทั้งได้ตรวจสอบและเปรียบเทียบข้อถามบางข้อที่มีความเกี่ยวเนื่องและสัมพันธ์กัน เช่น ระยะเวลาการทำงานของลูกจ้างกับระยะเวลาในการดำเนินกิจการของผู้ประกอบการโรงงานเดียวกัน เป็นต้น ผลจากการตรวจสอบปรากฏว่าแบบสัมภาษณ์ทุกฉบับมีความถูกต้องสมบูรณ์

๒. การลงรหัส หลังจากได้ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสัมภาษณ์ทุกฉบับแล้ว ได้ทำการลงรหัสตามที่ได้อำหนดไว้แล้ว ตามรายละเอียดในสมุดรหัสภาคผนวก ข.

๓. การถ่ายถอดรหัสลงแบบรหัสข้อมูล (data coding form) หลังจากได้ลงรหัสในแบบสัมภาษณ์ทั้งหมดแล้ว ได้ทำการถ่ายถอดรหัสลงแบบรหัสข้อมูล โดยเริ่มจากผู้ประกอบการก่อนเรียงลำดับตามหมายเลขที่ให้ไว้ขณะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน ๑๐๐ ราย ต่อด้วยลูกจ้างเริ่มจากหมายเลข ๑๐๑ ลำดับตามโรงงานควบคู่กับผู้ประกอบการกลุ่มตัวอย่าง ในการนี้ได้ทำการถ่ายถอดรหัสออกเป็นสองชุด ชุดแรกเป็นการถ่ายถอดรหัสที่แท้จริงลงในแบบเพื่อให้สามารถหาค่าความถี่ของผู้ตอบในแต่ละคำตอบลงสมุดรหัส (code book) ได้ ส่วนอีกชุดหนึ่งเป็น

การถ่ายทอดโดยการเปลี่ยนแปลงรหัสบางตัวที่ยังมิได้เป็นคะแนนให้เป็นคะแนนเพื่อให้สามารถนำไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่อไปได้

๔. การจัดทำสมุดรหัส (code book) เนื่องจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนไม่มากนัก ในขั้นนี้จึงได้นับจำนวนผู้ตอบในแต่ละคำตอบและลงในสมุดรหัสดังรายละเอียดในภาคผนวก ข.

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้จากการสัมภาษณ์ ได้นำมาวิเคราะห์เพื่อนำเสนอข้อเท็จจริงทั่วไป เพื่อพิสูจน์สมมุติฐาน และเพื่อเป็นข้อมูลประกอบเพิ่มเติม การวิเคราะห์ได้ใช้โปรแกรมสำเร็จของ SPSS (Statistical Package for Social Sciences) ณ สถาบันวิชาการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รายละเอียดของการวิเคราะห์มีดังต่อไปนี้

๑. การวิเคราะห์เพื่อนำเสนอข้อเท็จจริงทั่วไปเกี่ยวกับกระบวนการเข้าสู่อาชีพ สภาพปัจจุบันและปัญหาในอาชีพ วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

๒. การวิเคราะห์เพื่อพิสูจน์สมมุติฐาน

๒.๑ การหาความแตกต่างในด้านคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์เจ็ดประการ ระหว่างผู้ประกอบการและลูกจ้าง วิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) โดยใช้สูตร

$$\chi^2 = \sum_i \frac{(f_o^i - f_c^i)^2}{f_c^i} \dots (1)$$

๒.๒ การหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ กับพื้นฐานทางด้านการศึกษอบรมและภูมิหลัง วิเคราะห์ด้วยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรอื่น (partial correlation) โดยใช้สูตร

$$r_{ij.k} = \frac{r_{ij} - (r_{ik})(r_{jk})}{\sqrt{1 - r_{ik}^2} \sqrt{1 - r_{jk}^2}} \dots (2)$$

¹N. H. Nie and others. Statistical Package for Social Sciences. p. 223.

²Ibid. p. 302.

๓. การวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลประกอบเพิ่มเติม

๓.๑ การวิเคราะห์องค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการ ได้นำข้อมูลในแต่ละข้อถามของตัวแปรด้านองค์ประกอบเชิงมนุษย์วิเคราะห์ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) แบบตัวประกอบหลัก (principle factoring) โดยการหมุนแกนตั้งฉากวารีแมกซ์ (orthogonal rotation, varimax) ใช้สูตร

$$\sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^n \frac{a_{jp}^4}{h_j} - \sum_{p=1}^n \sum_{j=1}^n \left(\frac{a_{jp}^2}{h_j} \right)^2 \rightarrow \text{Maximum} \dots (1)$$

๓.๒ การวิเคราะห์คุณลักษณะด้านต่าง ๆ ว่าจะสามารถจำแนกกลุ่มบุคคลทั้งสองออกจากกันได้และมากน้อยเพียงไร ซึ่งได้นำมาจากการแปรทุกตัวที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ด้วยการของกิสคริมินันต์ (discriminant analysis) ใช้สูตร

$$D_1 = d_{11}Z_1 + d_{12}Z_2 \dots + d_{1p}Z_p \dots (2)$$

¹Ibid. p. 485.

²Ibid. p. 435.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายสามประการ ประการแรกต้องการทราบปัจจัยที่สนับสนุนบุคคลให้เข้าสู่อาชีพประกอบการ รวมทั้งสภาพปัจจุบันและปัญหาในอาชีพ ประการที่สองต้องการทราบความแตกต่างในด้านคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์หรือภาวะทางจิตใจระหว่างผู้ประกอบการ กับลูกจ้าง และประการสุดท้ายต้องการที่จะทราบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์กับพื้นฐานการศึกษาอบรมและภูมิหลัง ด้วยเหตุนี้การเสนอผลของการวิจัยจะได้จำแนกสารออกเป็นสามตอนตามลำดับเช่นกัน และต่อจากนั้นจะได้เสนอผลการหาอิทธิพลของตัวแปรที่มีอำนาจจำแนกกลุ่มผู้ประกอบการกับกลุ่มลูกจ้าง และการหาองค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการไปตามลำดับอีกด้วย

อนึ่ง การเสนอผลจะกระทำในรูปของการบรรยายโดยตลอด มิได้นำเอาตารางมาอธิบายประกอบด้วย แต่จะอ้างอิงไว้ให้ผู้สนใจเป็นพิเศษสามารถพลิกไปดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ สัญลักษณ์ของตารางกำหนดไว้สองประเภทใหญ่ ๆ ประเภทแรกเป็นตารางที่ขึ้นต้นด้วยตัวเลข ซึ่งหมายถึงตารางประจำบท ตารางประเภทที่สองเป็นตารางที่ขึ้นต้นด้วยตัวอักษร ซึ่งหมายถึงตารางในภาคผนวก สัญลักษณ์ที่ใช้ในตารางทั้งสองมีความหมายคือ สำหรับตารางประจำบท ตัวเลขตัวแรกหมายถึงบทที่และตัวเลขต่อไปหมายถึงลำดับที่ของตารางประจำบทนั้น ๆ เช่น ตารางที่ ๓-๑ หมายถึงตารางลำดับที่ ๑ ในบทที่ ๓ สำหรับตารางในภาคผนวกที่ขึ้นต้นด้วยอักษร ตัวอักษรหมายถึงหมวดของภาคผนวก ตัวเลขต่อไปหมายถึงลำดับที่ของตาราง เช่น ตารางที่ ก-๓ หมายถึงตารางลำดับที่ ๓ ในภาคผนวก ก. เป็นต้น

ต่อไปจะเป็นการเสนอผลการวิจัยตามลำดับและวิธีการที่ได้ชี้แจงมาแล้ว

๑. กระบวนการเข้าสู่อาชีพ สภาพปัจจุบันและปัญหาในอาชีพประกอบการ

ผลการวิจัยในตอนนี้ มิได้เป็นการพิสูจน์สมมุติฐาน แต่จะเป็นผลการสำรวจข้อเท็จจริงเบื้องต้นในเรื่องปัจจัยสนับสนุน หรือแรงจูงใจในการเข้าสู่อาชีพประกอบการ และปัญหาในอาชีพ รวมทั้งข้อเท็จจริงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑.๑ ปัจจัยสนับสนุนการเข้าสู่อาชีพ

อาชีพเดิมหรืออาชีพที่เป็นพื้นฐานไปสู่ความเป็นผู้ประกอบการ ได้แก่อาชีพค้าขายซึ่งพบว่ามีสูงถึงร้อยละ ๔๓ อาชีพสำคัญรองลงมาได้แก่การรับจ้างในโรงงาน มีร้อยละ ๓๖ ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ ๑๕ ยังไม่ได้ทำอาชีพใด ๆ มาก่อน และพบอีกเล็กน้อยในอาชีพรับจ้างอื่น ๆ รวมทั้งการรับราชการและอาชีพอื่นโดยมีจำนวนรวมร้อยละ ๖ (ตารางที่ ค-๑) สำหรับอาชีพเดิมของลูกจ้างนั้นมีความแตกต่างกันออกไป ร้อยละ ๓๒ ยังไม่เคยทำอาชีพใด ๆ มาก่อน ร้อยละ ๒๗ เคยรับจ้างในโรงงานอื่น ๆ และอีกร้อยละ ๒๓ ทำอาชีพอื่น ๆ โดยเฉพาะการทำนาและทำสวนที่เหลืออีกร้อยละ ๑๔, ๔ และ ๑ เคยทำงานรับจ้าง, งานค้าขายและรับราชการตามลำดับ

ในด้านการเคยได้รับการสอนหรือฝึกฝนเกี่ยวกับการผลิตสินค้าที่กำลังดำเนินการ พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เคยได้รับการสอนหรือฝึกฝนเกี่ยวกับการผลิตสินค้าชนิดนั้น ๆ มาก่อนแล้ว โดยจำแนกเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝนมาอย่างถึร้อยละ ๕๕ และเคยได้รับการฝึกฝนมาบ้างอีกร้อยละ ๒๗ ที่เหลือเพียงร้อยละ ๑๘ เท่านั้นที่แจ้งว่าไม่เคยได้รับการฝึกหัดมาก่อนเลย(ตารางที่ ค-๒)

ในระยะแรกเริ่มกิจการนั้นมีผู้ประกอบการจำนวนมากถึงร้อยละ ๔๐ ได้รับการช่วยเหลือ (ตารางที่ ค-๓) โดยจำแนกออกเป็น ได้รับการช่วยเหลือจากบิดามารดาหรือญาติพี่น้องมากที่สุด ร้อยละ ๔๔ จากเพื่อนฝูงในวงการธุรกิจร้อยละ ๒๓ จากผู้อื่น ๆ อีกร้อยละ ๔ ส่วนผู้ที่มิได้เคยรับการช่วยเหลือจากผู้ใดเลยมีเพียงร้อยละ ๒๐ เท่านั้น ถ้าจำแนกตามเรื่องที่ได้รับการช่วยเหลือ ปรากฏว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ได้รับการช่วยเหลือในด้านการเงินและการจำหน่ายสินค้า โดยมีร้อยละ ๔๖ และ ๒๑ ตามลำดับ จำนวนที่เหลือได้รับการช่วยในด้านอื่น ๆ ร้อยละ ๑๓ ส่วนที่มีเคยได้รับการช่วยเหลือในด้านใด ๆ มีร้อยละ ๒๐ (ตารางที่ ค-๔)

ในด้านแหล่งกำเนิดของความคิดที่ทำให้เกิดการก่อตั้งโรงงานปัจจุบันนั้น ผู้ประกอบการส่วนใหญ่แจ้งว่าได้ก่อตั้งโรงงานขึ้นมาจากสาเหตุสำคัญสามประการ ได้แก่ บิดามารดาหรือญาติพี่น้องแนะนำให้ทำ การที่ได้ติดต่อกับลูกค้ากับนักธุรกิจ และการเคยฝึกหัดงาน โดยมีจำนวนร้อยละ ๒๔, ๒๗ และ ๒๑ ตามลำดับ ส่วนผู้ประกอบการที่คิดก่อตั้งธุรกิจขึ้นมาด้วยตนเอง พบจำนวนร้อยละ ๑๖ ที่เหลืออีกร้อยละ ๔ จากการที่ได้ศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียน ร้อยละ ๒ จากการที่ได้เห็นทางพบเห็นสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ และอีกร้อยละ ๒ ไม่สามารถระลึกถึงสาเหตุที่ทำ

ให้ตนคิดก่อตั้งโรงงานขึ้นมา และสาเหตุอื่น ๆ (ตารางที่ ค-๕)

๑.๒ แรงจูงใจที่เข้าสู่อาชีพ

ผู้ประกอบการมีความเห็นแตกต่างกันออกไปต่อสิ่งที่เป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดในการประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวนมากที่สุดคือร้อยละ ๒๒ เห็นว่าต้องพยายามดำเนินการให้ไถ่กำไร ร้อยละ ๒๐ เห็นว่า จะต้องผลิตสินค้าให้มีคุณภาพดี ร้อยละ ๑๘ เห็นว่า จะต้องให้มีคนงานมาก ๆ ร้อยละ ๑๔ เห็นว่าเป็นการสนุกสนานกับงานที่ทำรวมทั้งการได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่เหลืออีกร้อยละ ๑๐, ๕, ๕, ๓ และ ๓ เห็นว่าทำให้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก การผลิตสินค้าให้ได้หลายชนิด การได้ใช้เทคนิคและวิธีการผลิตใหม่ ๆ การขยายกิจการหรือขยายสาขา และกรณีอื่น ๆ ตามลำดับ (ตารางที่ ค-๖)

ในค่านแรงจูงใจให้ประกอบอาชีพ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ตอบคำถามเป็นลักษณะของแรงผลักดันให้ประกอบอาชีพมากกว่า กล่าวคือ แจ้งว่า เนื่องจากสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวยบ้าง ได้รับการฝึกมาอย่างนี้บ้าง หรือพอจะทำอาชีพนี้ได้ โดยมีจำนวนรวมร้อยละ ๓๒ ที่เหลืออีกร้อยละ ๒๔ แจ้งว่าเป็นเพราะอาชีพประกอบการมีความก้าวหน้าและมั่นคง ร้อยละ ๑๕ แจ้งว่าเป็นอาชีพที่มีรายได้ดี นอกนั้นอีกร้อยละ ๘, ๗, ๕, ๒ และ ๑ แจ้งว่าเป็นอาชีพที่มีความเป็นอิสระ เป็นเพราะความจำเป็นบีบบังคับให้ต้องหาเลี้ยงชีพ บิคามารคาหรือญาติพี่น้องแนะนำให้ทำ เป็นการหารายได้ให้บุตรได้ศึกษาเล่าเรียนและเป็นทุนในการประกอบอาชีพต่อไป และเป็นความสนุก ตามลำดับ ส่วนอีกสองรายไม่สามารถตอบได้ว่าสิ่งใดเป็นแรงจูงใจให้ตนประกอบอาชีพดังกล่าว (ตารางที่ ค-๗)

๑.๓ ความต้องการในอาชีพ

ในค่านความต้องการที่จะเปลี่ยนอาชีพหรือไม่นั้น ผู้ประกอบการส่วนใหญ่แจ้งว่าไม่ต้องการเปลี่ยนอาชีพ ซึ่งมีจำนวนมากถึงร้อยละ ๕๖ โดยร้อยละ ๕๖ แจ้งว่าต้องการทำธุรกิจปัจจุบัน และอีกร้อยละ ๔๐ แจ้งว่าต้องการเปลี่ยนไปทำธุรกิจอย่างอื่นที่เป็นการประกอบธุรกิจเช่นเดียวกัน ส่วนที่เหลืออีกจำนวนเพียงเล็กน้อย คือร้อยละ ๒ ต้องการเปลี่ยนไปเป็นอาชีพรับจ้าง และอีกกรณีเดียวต้องการเปลี่ยนไปเป็นการรับราชการ และเปลี่ยนไปทำอาชีพอย่างใดก็ได้ (ตารางที่ ค-๘)

สำหรับความต้องการในการก่อตั้งธุรกิจเพิ่มเติม นั้น ผู้ประกอบการมีความต้องการแตกต่างกันออกไป จำนวนหนึ่งในสาม (ร้อยละ ๓๓) ไม่ต้องการที่จะก่อตั้งธุรกิจใด ๆ เพิ่มเติม ที่เหลืออีกร้อยละ ๖๗ มีความต้องการที่จะก่อตั้งธุรกิจอื่น ๆ เพิ่มเติม กล่าวคือ ร้อยละ ๒๐ ต้องการก่อตั้งธุรกิจการนำสินค้าเข้าและส่งออก อีกร้อยละ ๒๐ เท่ากัน ต้องการที่จะก่อตั้งกิจการค้าส่งและค้าปลีก ร้อยละ ๑๐ ต้องการก่อตั้งสถาบันการเงิน เช่น ธนาคารหรือบริษัทการเงิน อีกร้อยละ ๙, ๖ และ ๒ ต้องการก่อตั้งกิจการอื่น ๆ กิจการรับเหมาก่อสร้าง และกิจการธุรกิจด้านบริการตามลำดับ (ตารางที่ ก-๕)

๑.๔ ปัญหาในอาชีพ

สำหรับปัญหาในอาชีพนั้น ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการเงินและการจัดการ โดยมีจำนวนเท่ากัน คือ ต่างมีค่าเท่ากับร้อยละ ๑๕ ปัญหาที่พบในลำดับต่อไปได้แก่ปัญหาด้านการจำหน่าย ปัญหาการจัดหาวัตถุดิบ รวมทั้งปัญหาอื่น ๆ ซึ่งมีจำนวนร้อยละ ๑๒, ๖ และ ๔ ตามลำดับ (ตารางที่ ก-๑๐)

ในด้านความต้องการที่จะได้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาล ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ต้องการให้รัฐบาลช่วยเหลือในด้านการเงินซึ่งมีร้อยละ ๔๑ ความต้องการให้ช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ ได้แก่ ต้องการได้รับความช่วยเหลือด้านการจัดการร้อยละ ๒๓ ด้านการจำหน่ายร้อยละ ๑๕ ด้านการจัดหาวัตถุดิบร้อยละ ๕ ที่เหลืออีกร้อยละ ๑๖ ต้องการได้รับความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ (ตารางที่ ก-๑๑)

เกี่ยวกับการทำงานในวันหยุดประจำสัปดาห์นั้น ผู้ประกอบการแทบทั้งสิ้นต้องทำงานในวันหยุด มีจำนวนสูงถึง ร้อยละ ๕๕ โดยต้องทำงานในวันเสาร์ ร้อยละ ๗๗ และต้องทำงานทั้งในวันเสาร์และวันอาทิตย์อีกร้อยละ ๒๒

๑.๕ อายุ

ผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นบุคคลในวัยกลางคน กล่าวคือ ร้อยละ ๔๒ มีอายุระหว่าง ๓๖-๔๕ ปี และอีกร้อยละ ๓๐ ระหว่าง ๔๖-๕๕ ปี ส่วนวัยหนุ่ม (๒๖-๓๕ ปี) มีจำนวนร้อยละ ๒๒ ที่เหลืออีก ๖ ราย เป็นผู้มีอายุ ๕๖ ปีขึ้นไป จำนวน ๕ ราย และอายุ ๑๕-๒๕ ปี อีกจำนวน ๑ ราย สำหรับลูกจ้างนั้นส่วนใหญ่มีอายุเยาว์วัยกว่า ผู้ประกอบการ กล่าวคือ ร้อยละ ๔๔ มีอายุระหว่าง ๒๖-๓๕ ปี ร้อยละ ๓๕ ระหว่าง ๑๕-๓๕ ปี

ลูกจ้างในวัยกลางคนขึ้นไป (อายุ ๓๖-๔๕ ปี) มีจำนวนเพียงร้อยละ ๑๒ ส่วนลูกจ้างสูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ ๔๖ ปีขึ้นไปไม่พบในการวิจัยครั้งนี้

๑.๖ เพศ

ผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแทบทั้งสิ้นเป็นเพศชาย ในจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ๑๐๐ ราย พบเพศหญิงเพียง ๕ รายเท่านั้น สำหรับลูกจ้างพบเพศหญิงในสัดส่วนมากกว่า กล่าวคือ ลูกจ้างที่เป็นเพศหญิงมีร้อยละ ๓๕ (ตารางที่ ก-๑๔)

๑.๗ เชื้อชาติ

เชื้อชาติของผู้ประกอบการที่พบในการวิจัยครั้งนี้มีส่วนใกล้เคียงกันระหว่างเชื้อชาติไทยและจีน กล่าวคือเป็นเชื้อชาติไทยร้อยละ ๕๗ และเป็นเชื้อชาติจีนร้อยละ ๔๓ สำหรับลูกจ้างพบสัดส่วนของผู้มีเชื้อชาติไทยมากกว่า และมีจำนวนสูงถึงร้อยละ ๘๔ ลูกจ้างเชื้อชาติจีนพบเพียงร้อยละ ๑๑ เท่านั้น ส่วนเชื้อชาติอื่น ๆ ทั้งในกลุ่มผู้ประกอบการและลูกจ้างไม่พบในการวิจัยครั้งนี้ (ตารางที่ ก-๑๕)

๑.๘ ศาสนา

ศาสนาของผู้ประกอบการและลูกจ้างที่พบในการวิจัยครั้งนี้ เป็นพุทธศาสนาแทบทั้งสิ้น กล่าวคือ ผู้ประกอบการนับถือศาสนาพุทธร้อยละ ๘๘ พบเพียงรายเดียวเท่านั้นที่นับถือศาสนาคริสต์ สำหรับลูกจ้างนับถือศาสนาพุทธมีจำนวนมากเช่นกัน คือร้อยละ ๘๗ ที่เหลืออีก ๓ ราย นับถือศาสนาคริสต์ ส่วนผู้นับถือศาสนาอื่น ๆ ทั้งในกลุ่มผู้ประกอบการและลูกจ้างไม่พบในการวิจัยครั้งนี้ (ตารางที่ ก-๑๖)

๑.๙ ภูมิลำเนา

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีชีวิตรับราชการในเขตกรุงเทพฯ และถ้าเป็นชาวต่างจังหวัดจะมีภูมิลำเนาจากในเมือง หรือในเขตเทศบาล นอกนั้นยังพบว่า เป็นชาวต่างประเทศอยู่บ้าง จากตารางที่ ก-๑๗ จะเห็นได้ว่า ร้อยละ ๗๐ มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพฯ ร้อยละ ๒๖ มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาลต่างจังหวัด และอีกร้อยละ ๔ มาจากที่อื่น ๆ ซึ่งพบว่ามาจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ผู้ประกอบการที่มีภูมิลำเนาในต่างจังหวัดซึ่งอยู่นอกเขตเทศบาลไม่พบในการวิจัยครั้งนี้ สำหรับลูกจ้างนั้นพบว่าส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตเทศบาลในต่างจังหวัด โดยมีจำนวนสูงถึงร้อยละ ๕๘ ผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพฯ มีเพียงร้อยละ ๓๐ ส่วนอีกร้อยละ ๑๒ มา

จากเขตเทศบาลในต่างจังหวัด

๑.๑๐ สถานภาพสมรส

ผู้ประกอบการและลูกจ้างส่วนใหญ่เป็นผู้ที่สมรสแล้ว แต่สัดส่วนของ
ผู้ประกอบการที่สมรสสูงกว่าลูกจ้าง กล่าวคือ ผู้ประกอบการมีร้อยละ ๘๖ ในขณะที่ลูกจ้างมี
ร้อยละ ๖๔ จำนวนที่เหลือของผู้ประกอบการร้อยละ ๑๔ และของลูกจ้างร้อยละ ๓๖ มีสถาน-
ภาพสมรสเป็นโสด สำหรับสถานภาพอื่น ๆ ได้แก่ หย่า และหม้าย ไม่พบทั้งในกลุ่มผู้ประกอบการ
และกลุ่มลูกจ้าง (ตารางที่ ค-๑๘)

๑.๑๑ ระยะเวลาที่ดำเนินกิจการหรือระยะเวลาที่ทำงาน

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ กล่าวคือ ร้อยละ ๕๔ ดำเนินกิจการมาเป็นระยะ
เวลาระหว่าง ๑-๕ ปี ร้อยละ ๓๐ ระหว่าง ๖-๑๐ ปี ร้อยละ ๙ ระหว่าง ๑๑-๑๕ ปี และ
ร้อยละ ๔ ดำเนินกิจการมาไม่ถึง ๑ ปี ที่ดำเนินการมาเป็นระยะเวลานานตั้งแต่ ๑๖ ปีขึ้นไป
พบเพียงรายเดียวเท่านั้น สำหรับลูกจ้างมีระยะเวลาทำงานระยะสั้นกว่าการดำเนินการของ
ผู้ประกอบการมาก กล่าวคือมีจำนวนสูงถึงร้อยละ ๙๑ ที่ทำงานมาระหว่างเวลา ๑-๕ ปี ร้อยละ
๑๔ ทำงานมาระหว่างเวลา ๖-๑๐ ปี ร้อยละ ๙ ทำงานมาไม่ถึง ๑ ปี และร้อยละ ๔ ทำงาน
มา ๑๑-๑๕ ปี ตามลำดับ (ตารางที่ ค-๑๙)

๑.๑๒ ประเภทของอุตสาหกรรมที่ดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประเภท
อุตสาหกรรมไว้ก่อนล่วงหน้า ประเภทอุตสาหกรรมได้จำแนกออกเป็น ๒๒ ประเภท ดังราย-
ละเอียดในตารางที่ ๓-๑ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนสูงได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิตอาหาร
การผลิตสิ่งทอสิ่งถัก และการผลิตผลิตภัณฑ์โลหะ ซึ่งมีร้อยละ ๑๒, ๑๒ และ ๑๑ ตามลำดับ
อุตสาหกรรมที่มีจำนวนรองลงมาได้แก่ การผลิตเครื่องแต่งกายมีร้อยละ ๘ สำหรับอุตสาหกรรม
อื่น ๆ มีจำนวนอีกเพียงร้อยละเล็กน้อย ร้อยละ ๔-๖ ได้แก่ การผลิตเคมีภัณฑ์ (๖ ราย)
อุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่จัดเข้าประเภทไม่ได้ (๖ ราย) การผลิตไม้ ผลิตภัณฑ์ไม้และไม้กอก
(๕ ราย) การผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ไม่ได้จัดไว้ในประเภทใด (๕ ราย) อุตสาหกรรมเหล็กกล้า
และเหล็กกล้าขั้นมูลฐาน (๔ ราย) สำหรับประเภทของอุตสาหกรรมที่เหลือจำนวน ๑๐ อุตสาห-
กรรมมีจำนวนระหว่าง ๑-๓ ราย รวมทั้งอุตสาหกรรมอีกสี่ประเภท มีจำนวนไม่เพียงพอที่จะ

คัดเลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่างได้

๑.๑๓ จำนวนคนงาน

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดให้อุตสาหกรรมขนาดย่อมที่มีจำนวนคนงานระหว่าง ๑๐-๔๙ คน เป็นประชากรของการศึกษาค้นคว้า จำนวนคนงานจึงมีจำนวนอยู่ในระหว่างช่วงดังกล่าว ผลการวิจัยพบว่า มีโรงงานขนาดเล็กมากกว่าโรงงานขนาดใหญ่ลดหลั่นตามลำดับ คือ ร้อยละ ๔๔ มีคนงานระหว่าง ๑๐-๑๙ คน ร้อยละ ๓๐ มีคนงานระหว่าง ๒๐-๒๙ คน ร้อยละ ๑๗ มีคนงานระหว่าง ๓๐-๓๙ คน และอีกร้อยละ ๙ มีคนงานระหว่าง ๔๐-๔๙ คน (ตารางที่ ๓-๒)

๒. คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ของผู้ประกอบการ

ผลของการวิจัยในตอนนี้เป็นการพิสูจน์สมมุติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างในด้านคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์เจ้าผู้ประกอบการระหว่างผู้ประกอบการกับลูกจ้าง รายละเอียดของสมมุติฐานมีดังต่อไปนี้

๒.๑ สมมุติฐานหลัก ผู้ประกอบการจะมีคุณลักษณะด้านองค์ประกอบเชิงมนุษย์บางประการสูงกว่าลูกจ้าง

๒.๒ สมมุติฐานย่อย

๒.๒.๑ ผู้ประกอบการจะมีความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผลสูงกว่าลูกจ้าง

๒.๒.๒ ผู้ประกอบการจะมีคุณลักษณะคึกคักกระตือรือร้นสูงกว่าลูกจ้าง

๒.๒.๓ ผู้ประกอบการจะมีความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจมากกว่า

ลูกจ้าง

๒.๒.๔ ผู้ประกอบการจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าลูกจ้าง

๒.๒.๕ ผู้ประกอบการจะมีความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายในสูงกว่า

ลูกจ้าง

๒.๒.๖ ผู้ประกอบการจะมีความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์สูงกว่าลูกจ้าง

๒.๒.๗ ผู้ประกอบการจะมีความเป็นผู้นำสูงกว่าลูกจ้าง

การเสนอผลของการวิจัย จะได้เสนอค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนคุณลักษณะด้านต่าง ๆ เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งสอง สำหรับเกณฑ์ในการพิสูจน์สมมุติฐาน

จะถือเกณฑ์ผลการทดสอบค่าไค-สแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.05$ ขึ้นไป

ต่อไปนี้จะเป็นการวิจัย ตามลำดับและรายละเอียดดังต่อไปนี้

๒.๑ ผู้ประกอบการจะมีความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผลสูงกว่าลูกจ้าง

แบบทดสอบความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผลมีคำถามห้าข้อมีช่วงคะแนนตั้งแต่ ๕-๒๕ คะแนน ผลของการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มผู้ประกอบการได้คะแนนเฉลี่ย ๒๑.๕๒ คะแนน และมีความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๒.๓๘ ส่วนกลุ่มลูกจ้างได้คะแนนเฉลี่ย ๑๑.๕๐ คะแนน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๓.๓๗ (ตารางที่ ค-๔๑) ผลการทดสอบความแตกต่างด้วยไค-สแควร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองมีความแตกต่างในคุณลักษณะดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.001$ (ตารางที่ ค-๓๔)

ดังนั้น ผลของการวิจัยจึงเป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า กลุ่มผู้ประกอบการมีความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผลสูงกว่ากลุ่มลูกจ้าง

๒.๒ ผู้ประกอบการจะมีคุณลักษณะคิคนัประชีฐสูงกว่าลูกจ้าง

แบบทดสอบคุณลักษณะคิคนัประชีฐมีคำถามห้าข้อ มีช่วงคะแนนตั้งแต่ ๕-๒๕ คะแนน ผลของการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มผู้ประกอบการได้คะแนนเฉลี่ย ๒๐.๒๐ และมีความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๓.๔๘ กลุ่มลูกจ้างได้คะแนนเฉลี่ย ๑๑.๒๓ คะแนน และมีความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๓.๒๑ (ตารางที่ ค-๔๑) ผลการทดสอบความแตกต่างด้วยไค-สแควร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองมีความแตกต่างในคุณลักษณะดังกล่าว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.001$ (ตารางที่ ค-๓๕)

ดังนั้นผลของการวิจัยจึงเป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่ากลุ่มผู้ประกอบการมีคุณลักษณะคิคนัประชีฐสูงกว่ากลุ่มลูกจ้าง

๒.๓ ผู้ประกอบการจะมีความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจมากกว่าลูกจ้าง

แบบทดสอบความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ มีคำถามห้าข้อ มีช่วงคะแนนตั้งแต่ ๐-๒๕ คะแนน ผลของการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มผู้ประกอบการได้คะแนนเฉลี่ย ๒๒.๔๑ คะแนน และมีความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๒.๒๒ กลุ่มลูกจ้างได้คะแนนเฉลี่ย ๑๓.๓๕ คะแนน และมีความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๒.๔๗ (ตารางที่ ค-๔๑) ผลการทดสอบความแตกต่างด้วยไค-สแควร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองมีความแตกต่างในคุณลักษณะดังกล่าว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.001$ (ตารางที่ ค-๓๖)

ดังนั้นผลของการวิจัยจึงเป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า กลุ่มผู้ประกอบการมีความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ มากกว่ากลุ่มลูกจ้าง

๒.๔ ผู้ประกอบการจะมีความแตกต่างในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าลูกจ้าง

แบบทดสอบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีคำถามห้าข้อ มีช่วงคะแนนตั้งแต่ ๕-๒๕ คะแนน ผลของการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มผู้ประกอบการได้คะแนนเฉลี่ย ๒๐.๕๐ คะแนน และมีความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๒.๔๕ กลุ่มลูกจ้างได้คะแนนเฉลี่ย ๑๕.๗๕ คะแนน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๒.๕๕ (ตารางที่ ค - ๔๑) ผลการทดสอบความแตกต่างด้วย ไค-สแควร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองมีความแตกต่างในคุณลักษณะดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.001$ (ตารางที่ ค-๓๗)

ดังนั้นผลของการวิจัยจึงเป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า กลุ่มผู้ประกอบการมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่มลูกจ้าง

๒.๕ ผู้ประกอบการจะมีความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายในสูงกว่าลูกจ้าง

แบบทดสอบความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน มีคำถามห้าข้อ มีช่วงคะแนนตั้งแต่ ๕-๒๕ คะแนน ผลของการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มผู้ประกอบการได้คะแนนเฉลี่ย ๒๑.๗๕ คะแนน และมีความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๒.๗๗ กลุ่มลูกจ้างได้คะแนนเฉลี่ย ๑๔.๐๔ คะแนน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๓.๒๓ (ตารางที่ ค-๔๑) ผลการทดสอบความแตกต่างด้วยไค-สแควร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองมีความแตกต่างในคุณลักษณะดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.001$ (ตารางที่ ค-๓๘)

ดังนั้นผลของการวิจัยจึงเป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า กลุ่มผู้ประกอบการมีความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายในสูงกว่ากลุ่มลูกจ้าง

๒.๖ ผู้ประกอบการจะมีความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์สูงกว่าลูกจ้าง

แบบทดสอบความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์มีคำถามห้าข้อ มีช่วงคะแนนตั้งแต่ ๕-๒๕ คะแนน ผลของการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มผู้ประกอบการได้คะแนนเฉลี่ย ๒๒.๔๖ คะแนน และมีความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๒.๐๗ กลุ่มลูกจ้างได้คะแนนเฉลี่ย ๑๔.๗๕ คะแนน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๓.๒๖ (ตารางที่ ค-๔๑) ผลการทดสอบความแตกต่างด้วยไค-สแควร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองมีความแตกต่างในคุณลักษณะดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.001$ (ตารางที่ ค-๓๘)

ดังนั้นผลของการวิจัยจึงเป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า กลุ่มผู้ประกอบการมีความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์สูงกว่ากลุ่มลูกจ้าง

๒.๓ ผู้ประกอบการจะมีความเป็นผู้นำสูงกว่าลูกจ้าง

แบบทดสอบความเป็นผู้นำ มีคำถามห้าข้อ มีช่วงคะแนนตั้งแต่ ๕-๒๕ คะแนน ผลของการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มผู้ประกอบการได้คะแนนเฉลี่ย ๑๕.๐๐ คะแนน และมีความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๓.๔๔ กลุ่มลูกจ้างได้คะแนนเฉลี่ย ๑๒.๐๐ คะแนน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๔.๐๕ (ตารางที่ ก-๔๑) ผลการทดสอบความแตกต่างด้วยไค-สแควร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองมีความแตกต่างในคุณลักษณะดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.001$ (ตารางที่ ก-๔๐)

ดังนั้นผลของการวิจัย จึงเป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า กลุ่มผู้ประกอบการมีความเป็นผู้นำสูงกว่ากลุ่มลูกจ้าง

โดยสรุปแล้วกลุ่มผู้ประกอบการมีคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ทุกประการสูงกว่ากลุ่มลูกจ้าง ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน

๓. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์กับพื้นฐานทางด้านการศึกษาอบรมและภูมิหลัง

ความสัมพันธ์ในด้านนี้แต่เดิมได้ตั้งสมมุติฐานย่อยไว้แปดประการ ดังรายละเอียดในหน้า ๑๖-๑๘ แต่เนื่องจากในขั้นของการวิเคราะห์ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จ SPSS (Statistical Package for Social Science) ซึ่งการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์แบบซีกอิทธิพลของตัวแปรอื่น (partial correlation) ของโปรแกรมสำเร็จดังกล่าวสามารถทำการได้ไม่เกินห้าอันดับเท่านั้น (five orders of partial correlation, excluding the zero-order correlation) ผู้วิจัยจึงได้จัดกลุ่มตัวแปรที่มีลักษณะใกล้เคียงกันสองตัวแปรให้เป็นตัวแปรเดียวรวมสองคู่ เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติดังกล่าวได้ ตัวแปรที่จัดกลุ่มได้แก่ "การศึกษาระดับวิชาชีพกับการฝึกอบรมวิชาชีพ" รวมกันใช้ชื่อใหม่ว่า "การศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ" และ "ทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ กับ ความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ" รวมกันใช้ชื่อใหม่ว่า "ทัศนคติ ค่านิยม และความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ"

ดังนั้น สมมุติฐานใหม่จึงมีการเปลี่ยนแปลงไปเล็กน้อย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. สมมุติฐานหลัก คุณลักษณะด้านองค์ประกอบเชิงมนุษย์จะมีความสัมพันธ์กับพื้นฐานทางด้านการศึกษาอบรมและภูมิหลังบางประการ

๒. สมมุติฐานย่อย

๒.๑ คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์จะมีความสัมพันธ์กับระดับของการศึกษา

๒.๒ คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์จะมีความสัมพันธ์กับการศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ

๒.๓ คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์จะมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ด้านการทัศนศึกษา และงานเกี่ยวกับธุรกิจ

๒.๔ คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์จะมีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ค่านิยม และความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ

๒.๕ คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์จะมีความสัมพันธ์กับฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัย

๒.๖ คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์จะมีความสัมพันธ์กับลักษณะอาชีพของครอบครัว

ในการเสนอผลการวิจัยนั้น จะเสนอทั้งความสัมพันธ์แบบเบื้องต้น (zero-order correlation) และความสัมพันธ์แบบขจัดอิทธิพลของตัวแปรอื่น (partial correlation) แต่หลักเกณฑ์ในการพิสูจน์สมมุติฐาน จะยึดถือเกณฑ์ของความสัมพันธ์แบบขจัดอิทธิพลของตัวแปรอื่นโดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.05$ ขึ้นไป

สำหรับตารางผลการวิจัยในภาคนี้ได้จัดทำสรุปไว้ในภาคผนวก ค-๓ แล้ว รวมสองตาราง ตารางแรก (ค-๔๔) เป็นตารางสรุปความสัมพันธ์แบบเบื้องต้น และตารางที่สอง (ค-๔๕) เป็นตารางสรุปความสัมพันธ์แบบขจัดอิทธิพลของตัวแปรอื่น

๓.๑ คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์จะมีความสัมพันธ์กับระดับของการศึกษา

ในจำนวนคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ทุกด้าน อันได้แก่ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล คุณลักษณะคึกคักกระตือรือร้น ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ แรงจูงใจไม่ล้มเหลว ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ และความ

เป็นผู้นำนั้นผลของการวิจัยปรากฏว่า มีคุณลักษณะดังกล่าว จำนวนสามด้านที่มีความสัมพันธ์เบื้องต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับของการศึกษา ได้แก่ คุณลักษณะคิคนัประคิษฐ์ ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน และควมมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ ซึ่งมีค่าของความสัมพันธ์เท่ากับ ๐.๒๔ ($df = ๑๔๔, p < ๐.๐๐๑$) ๐.๑๖ ($df = ๑๔๔, p < ๐.๐๕$) และ ๐.๒๑ ($df = ๑๔๔, p < ๐.๐๐๑$) ตามลำดับ และเมื่อขจัดอิทธิพลของตัวแปรอื่นออกไป จะเหลือคุณลักษณะดังกล่าวเพียงสองประการเท่านั้น ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับของการศึกษา ได้แก่ คุณลักษณะคิคนัประคิษฐ์ และควมมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ ซึ่งมีค่าของความสัมพันธ์เท่ากับ ๐.๓๒ ($df = ๑๔๓, p < ๐.๐๐๑$) และ ๐.๑๓ ($df = ๑๔๓, p < ๐.๐๕$) ตามลำดับ

กล่าวโดยสรุปผลการวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐานสองประการได้แก่ คุณลักษณะคิคนัประคิษฐ์มีความสัมพันธ์กับระดับของการศึกษา และควมมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์มีความสัมพันธ์กับระดับของการศึกษา ผลการวิจัยที่ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานมีห้าประการได้แก่ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผลไม่มีความสัมพันธ์กับระดับของการศึกษา ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจไม่มีความสัมพันธ์กับระดับของการศึกษา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษา ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายในไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษา และความเป็นผู้นำไม่มีความสัมพันธ์กับระดับของการศึกษา

๓.๒ คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์จะมีความสัมพันธ์กับการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ทุกด้านมีความสัมพันธ์เบื้องต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ กล่าวคือ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผลมีค่าของความสัมพันธ์เท่ากับ ๐.๕๖ ($df = ๑๔๔, p < ๐.๐๐๑$) คุณลักษณะคิคนัประคิษฐ์มีค่าของความสัมพันธ์เท่ากับ ๐.๕๔ ($df = ๑๔๔, p < ๐.๐๐๑$) ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจมีค่าของความสัมพันธ์เท่ากับ ๐.๕๖ ($df = ๑๔๔, p < ๐.๐๐๑$) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีค่าของความสัมพันธ์เท่ากับ ๐.๕๓ ($df = ๑๔๔, p < ๐.๐๐๑$) ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายในมีค่าของความสัมพันธ์เท่ากับ ๐.๖๔ ($df = ๑๔๔, p < ๐.๐๐๑$) ควมมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์มีค่าของความสัมพันธ์เท่ากับ ๐.๕๔ ($df = ๑๔๔, p < ๐.๐๐๑$) และความเป็นผู้นำ มีค่าของความสัมพันธ์เท่ากับ ๐.๓๓ ($df = ๑๔๔, p < ๐.๐๐๑$) แต่เมื่อขจัดอิทธิพลของตัวแปรอื่น ๆ ออกไป

จะเหลือตัวแปรต้นองค์ประกอบเชิงมนุษย์เพียงสองด้านเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์ดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ แรงจูงใจไม่ล้มเหลว และความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายในซึ่งมีค่าของความสัมพันธ์เท่ากับ ๐.๑๒ ($df = ๑๕๓, p < ๐.๐๕$) และ ๐.๓๓ ($df = ๑๕๓, p < ๐.๐๐๑$) ตามลำดับ

กล่าวโดยสรุปผลของการวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐานสองประการได้แก่ แรงจูงใจไม่ล้มเหลวมีความสัมพันธ์กับการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ และความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายในมีความสัมพันธ์กับการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ ผลการวิจัยที่ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานมีรวมห้าประการ ได้แก่ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผลไม่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ คุณลักษณะคิคนัประคิษฐ์ไม่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจไม่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ไม่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ และความเป็นผู้นำไม่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

๓.๓ คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์จะมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ด้านการทัศนศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ

คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ทุกด้านมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ด้านการทัศนศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในแง่ของความสัมพันธ์เบื้องต้น และความสัมพันธ์แบบซิกซ์อิทธิพลของตัวแปรอื่น กล่าวคือ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล มีความสัมพันธ์เบื้องต้นเท่ากับ ๐.๗๕ ($df = ๑๕๔, p < ๐.๐๐๑$) และมีความสัมพันธ์แบบซิกซ์อิทธิพลของตัวแปรอื่นเท่ากับ ๐.๕๖ ($df = ๑๕๓, p < ๐.๐๐๑$) คุณลักษณะคิคนัประคิษฐ์มีความสัมพันธ์เบื้องต้นเท่ากับ ๐.๗๕ ($df = ๑๕๔, p < ๐.๐๐๑$) และมีความสัมพันธ์แบบซิกซ์อิทธิพลของตัวแปรอื่น เท่ากับ ๐.๕๗ ($df = ๑๕๓, p < ๐.๐๐๑$) ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ มีความสัมพันธ์เบื้องต้นเท่ากับ ๐.๕๑ ($df = ๑๕๔, p < ๐.๐๐๑$) และมีความสัมพันธ์แบบซิกซ์อิทธิพลของตัวแปรอื่นเท่ากับ ๐.๕๓ ($df = ๑๕๓, p < ๐.๐๐๑$) แรงจูงใจไม่ล้มเหลว มีความสัมพันธ์เบื้องต้นเท่ากับ ๐.๖๔ ($df = ๑๕๔, p < ๐.๐๐๑$) และมีความสัมพันธ์แบบซิกซ์อิทธิพลของตัวแปรอื่นเท่ากับ ๐.๖๕ ($df = ๑๕๓, p < ๐.๐๐๑$) ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายในมีความสัมพันธ์แบบเบื้องต้นเท่ากับ ๐.๗๖ ($df = ๑๕๔, p < ๐.๐๐๑$) และมีความสัมพันธ์แบบซิกซ์อิทธิพลของตัวแปรอื่นเท่ากับ ๐.๕๑ ($df = ๑๕๔, p < ๐.๐๐๑$) ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์มีความสัมพันธ์เบื้องต้นเท่ากับ ๐.๗๗

($df = ๑๔๔, p < ๐.๐๐๑$) และมีความสัมพันธ์แบบซีกอิทธิพลของตัวแปรอื่นเท่ากับ ๐.๔๖ ($df = ๑๔๓, p < ๐.๐๐๑$) ความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์เบื้องต้นเท่ากับ ๐.๖๐ ($df = ๑๔๔, p < ๐.๐๐๑$) และมีความสัมพันธ์แบบซีกอิทธิพลของตัวแปรอื่นเท่ากับ ๐.๓๑ ($df = ๑๔๓, p < ๐.๐๐๑$)

กล่าวโดยสรุปผลของการวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐานทุกประการได้แก่ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผลมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ด้านการทัศนศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ คุณลักษณะคิคนัประกิจมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ด้านการทัศนศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ด้านการทัศนศึกษา และงานเกี่ยวกับธุรกิจ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ด้านการทัศนศึกษา และงานเกี่ยวกับธุรกิจ ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายในมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ด้านการทัศนศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ด้านทัศนศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ และความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ด้านการทัศนศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ

๓.๔ คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์จะมีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ค่านิยม และความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ

คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ทุกด้านมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับทัศนคติ ค่านิยม และความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ ทั้งในแง่ของความสัมพันธ์เบื้องต้นและความสัมพันธ์แบบซีกอิทธิพลของตัวแปรอื่น กล่าวคือ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผลมีความสัมพันธ์เบื้องต้นเท่ากับ ๐.๖๗ ($df = ๑๔๔, p < ๐.๐๐๑$) และมีความสัมพันธ์แบบซีกอิทธิพลของตัวแปรอื่นเท่ากับ ๐.๓๔ ($df = ๑๔๓, p < ๐.๐๐๑$) คุณลักษณะคิคนัประกิจมีความสัมพันธ์เบื้องต้นเท่ากับ ๐.๗๔ ($df = ๑๔๔, p < ๐.๐๐๑$) และมีความสัมพันธ์แบบซีกอิทธิพลของตัวแปรอื่นเท่ากับ ๐.๕๐ ($df = ๑๔๓, p < ๐.๐๐๑$) ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจมีความสัมพันธ์เบื้องต้นเท่ากับ ๐.๖๔ ($df = ๑๔๔, p < ๐.๐๐๑$) และมีความสัมพันธ์แบบซีกอิทธิพลของตัวแปรอื่นเท่ากับ ๐.๒๓ ($df = ๑๔๓, p < ๐.๐๐๑$) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีค่าความสัมพันธ์เบื้องต้นเท่ากับ ๐.๖๗ ($df = ๑๔๔, p < ๐.๐๐๑$) และมีความสัมพันธ์แบบซีกอิทธิพลของตัวแปรอื่นเท่ากับ ๐.๓๗ ($df = ๑๔๓, p < ๐.๐๐๑$) ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายในมีค่าความสัมพันธ์เบื้องต้นเท่ากับ ๐.๖๑ ($df = ๑๔๔, p < ๐.๐๐๑$) และมีค่า

ความสัมพันธ์แบบซิกซ์อิทธิพลของตัวแปรอื่นเท่ากับ ๐.๑๖ ($df = ๑๔๓, p < ๐.๐๐๑$) ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์มีค่าความสัมพันธ์เบื้องต้นเท่ากับ ๐.๖๑ ($df = ๑๔๔, p < ๐.๐๑$) และมีค่าความสัมพันธ์แบบซิกซ์อิทธิพลของตัวแปรอื่นเท่ากับ ๐.๒๑ ($df = ๑๔๓, p < ๐.๐๐๑$) ความเป็นผู้นำมีค่าความสัมพันธ์เบื้องต้นเท่ากับ ๐.๕๗ ($df = ๑๔๔, p < ๐.๐๐๑$) และมีค่าความสัมพันธ์แบบซิกซ์อิทธิพลของตัวแปรอื่นเท่ากับ ๐.๒๔ ($df = ๑๔๓, p < ๐.๐๐๑$)

กล่าวโดยสรุปผลของการวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐานทุกประการ ได้แก่ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผลมีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ค่านิยม และความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ คุณลักษณะคิกคั่นประคิษฐ์มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ค่านิยม และความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจมีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ค่านิยม และความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ แรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ค่านิยม และความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายในมีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ค่านิยม และความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ และความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ค่านิยม และความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ

๓.๕ คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์จะมีความสัมพันธ์กับฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัย

คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์จำนวนสี่ด้าน มีความสัมพันธ์เบื้องต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัย ได้แก่ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล คุณลักษณะคิกคั่นประคิษฐ์ ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ และความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ ซึ่งมีค่าของความสัมพันธ์เท่ากับ ๐.๑๓ ($df = ๑๔๔, p < ๐.๐๕$) ๐.๐๖ ($df = ๑๔๔, p < ๐.๐๕$) ๐.๑๕ ($df = ๑๔๔, p < ๐.๐๕$) และ ๐.๑๔ ($df = ๑๔๔, p < ๐.๐๑$) ตามลำดับ และมีจำนวนสองด้านที่มีความสัมพันธ์แบบซิกซ์อิทธิพลของตัวแปรอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัย ได้แก่ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล และคุณลักษณะคิกคั่นประคิษฐ์ ซึ่งมีค่าของความสัมพันธ์เท่ากับ ๐.๑๓ ($df = ๑๔๓, p < ๐.๐๕$) และ ๐.๑๖ ($df = ๑๔๓, p < ๐.๐๕$) ตามลำดับ แต่ความสัมพันธ์ทั้งสองกรณีเป็นไปในทางลบ

กล่าวโดยสรุปผลของการวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐานสองประการ ได้แก่ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผลมีความสัมพันธ์กับฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัย และคุณลักษณะคิกคั่นประคิษฐ์มีความสัมพันธ์กับฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัย ผลการวิจัยที่ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานมีห้าประการได้แก่

ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจไม่มีความสัมพันธ์กับฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่มีความสัมพันธ์กับฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัย ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายในไม่มีความสัมพันธ์กับฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัย ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ไม่มีความสัมพันธ์กับฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัย และความเป็นผู้นำไม่มีความสัมพันธ์กับฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัย ।

๓.๖ คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์จะมีความสัมพันธ์กับลักษณะอาชีพของครอบครัว

คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์จำนวนหกด้านมีความสัมพันธ์เบื้องต้น

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับลักษณะอาชีพของครอบครัว ได้แก่ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล คุณลักษณะคิคนั้นประคิษฐ์ ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ และความเป็นผู้นำซึ่งมีค่าของความสัมพันธ์เท่ากับ ๐.๓๑ (df = ๑๕๘, $p < ๐.๐๐๑$) ๐.๑๘ (df = ๑๕๘, $p < ๐.๐๐๑$) ๐.๒๘ (df = ๑๕๘, $p < ๐.๐๑$) ๐.๑๕ (df = ๑๕๘, $p < ๐.๐๑$) ๐.๒๑ (df = ๑๕๘, $p < ๐.๐๑$) และ ๐.๑๗ (df = ๑๕๘, $p < ๐.๐๑$) ตามลำดับ และมีจำนวนเพียงสองด้านที่มีความสัมพันธ์แบบซิกไดอิทธิพลของตัวแปรอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับลักษณะอาชีพของครอบครัว ได้แก่ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล และความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ ซึ่งมีค่าของความสัมพันธ์เท่ากับ ๐.๒๘ (df = ๑๕๓, $p < ๐.๐๐๑$) และ ๐.๑๘ (df = ๑๕๓, $p < ๐.๐๑$) ตามลำดับ

กล่าวโดยสรุปผลของการวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐานสองประการ ได้แก่ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผลมีความสัมพันธ์กับลักษณะอาชีพของครอบครัวและความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจมีความสัมพันธ์กับลักษณะอาชีพของครอบครัว ผลการวิจัยที่ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานมีรวมห้าประการ ได้แก่ คุณลักษณะคิคนั้นประคิษฐ์ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะอาชีพของครอบครัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะอาชีพของครอบครัว ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายในไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะอาชีพของครอบครัว ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะอาชีพของครอบครัวและความเป็นผู้นำไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะอาชีพของครอบครัว

๔. ผลการวิเคราะห์ความเป็นผู้ประกอบการ

๔.๑ ผลการวิเคราะห์การจำแนกกลุ่ม

จากการนำตัวแปรทุกตัวรวม ๑๕ ตัวแปรมาทำการวิเคราะห์เพื่อหาอิทธิพลของตัวแปรที่มีอำนาจจำแนกกลุ่มตัวอย่างทั้งสองด้วยวิธีการของดิสคริมิแนนต์ (discriminant analysis) ผลของการวิเคราะห์ (ตารางที่ ค-๔๑, ค-๔๒ และ ค - ๔๓) พบว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดที่นำเข้าวิเคราะห์ จำนวน ๑๕ ตัวแปร มีตัวแปรที่ร่วมอธิบายความเป็นผู้ประกอบการหรือตัวแปรที่มีอำนาจจำแนก ($p < 0.05$) กลุ่มผู้ประกอบการออกจากกลุ่มลูกจ้าง มีจำนวน ๑๒ ตัวแปร เรียงตามลำดับความสำคัญตามค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน (standardized function coefficient)

- ลำดับที่ ๑ ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ (-๐.๓๔)
- ลำดับที่ ๒ คุณลักษณะคิคนักประชัน (-๐.๒๓)
- ลำดับที่ ๓ ประสบการณ์ด้านการทัศนศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ (-๐.๒๒)
- ลำดับที่ ๔ ฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัย (-๐.๑๗)
- ลำดับที่ ๕ ทศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ (๐.๑๖)
- ลำดับที่ ๖ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล (-๐.๑๕)
- ลำดับที่ ๗ ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ (-๐.๑๕)
- ลำดับที่ ๘ แรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ (๐.๑๔)
- ลำดับที่ ๙ การฝึกอบรมวิชาชีพ (-๐.๑๑)
- ลำดับที่ ๑๐ ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน (-๐.๐๘)
- ลำดับที่ ๑๑ การศึกษาด้านวิชาชีพ (๐.๐๕)
- ลำดับที่ ๑๒ ลักษณะอาชีพของครอบครัว (๐.๐๕)

ทั้งนี้โดยมีค่ารวมคะแนนเฉลี่ยในสมการจำแนกกลุ่ม (centroids) ของผู้ประกอบการเท่ากับ -๐.๕๔ และของกลุ่มลูกจ้างเท่ากับ ๐.๕๔ ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิกัล (canonical correlation) เท่ากับ ๐.๕๔ ค่า Wilk's Lambda เท่ากับ ๐.๑๑ ค่าไค-สแควร์เท่ากับ ๘๒๑.๘๕ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๐๑ ($p < 0.001$)

นอกจากผลการวิเคราะห์จะแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรที่มีส่วนร่วมในการอธิบายการจำแนกกลุ่มที่มีความสำคัญเรียงตามลำดับได้แก่ ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ คุณลักษณะคิคนักประดิษฐ์ ประสิทธิภาพด้านการทัศนศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจและอื่น ๆ ตามลำดับแล้ว ยังชี้ข้อเท็จจริงที่น่าสังเกตอีกสองประการ ประการแรกได้แก่ คุณลักษณะหรือตัวแปรบางตัวมีแนวโน้มเป็นคุณลักษณะของกลุ่มถูกจ้างมากกว่ากลุ่มผู้ประกอบการ ได้แก่ ทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ แรงจูงใจไม่ล้มเหลว การศึกษาค้นคว้าวิชาชีพ และลักษณะอาชีพของครอบครัว ประการที่สองได้พบตัวแปรที่ไม่มีส่วนร่วมในการอธิบายการจำแนกกลุ่มหรือเป็นคุณลักษณะที่ไม่สามารถชี้เฉพาะว่าเป็นคุณลักษณะเฉพาะของกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดได้จำนวนสามตัวแปร ได้แก่ ความเป็นผู้นำ ระดับการศึกษาและความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ

ผลของการวิเคราะห์สรุปได้ว่า คุณลักษณะเด่น ๆ ของผู้ประกอบการได้แก่ ความสามารถที่จะรับรู้โอกาสทางธุรกิจ คุณลักษณะแห่งการคิคนักประดิษฐ์ ประสิทธิภาพด้านการทัศนศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ ฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัยในระดับดี ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุผล ผลความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ การเคยได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพมาแล้ว ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มถูกจ้าง

๔.๒ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการ

เพื่อที่จะเป็นประโยชน์แก่การศึกษาวิจัยในขั้นต่อไป ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลด้านคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ทุกข้อถามของกลุ่มผู้ประกอบการ รวมทั้งสิ้น ๓๕ ตัวแปรย่อย มาทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ ปรากฏผลดังต่อไปนี้

๔.๒.๑ รายละเอียดของตัวแปรย่อยก่อนการวิเคราะห์ได้แก่

ข้อถามที่	สคมนา	สัญลักษณ์*	ตัวแปรย่อย
๑๗	๒๔	RT - ๑	ความกล้าเสี่ยงในการเพิ่มรายได้
๒๔	๓๑	RT - ๒	ความกล้าเสี่ยงในการผลิตสินค้าใหม่ ๆ
๒๕	๓๒	RT - ๓	ความกล้าเสี่ยงในการลงทุน
๓๔	๔๑	RT - ๔	ความกล้าเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจประจำวัน
๓๕	๔๒	RT - ๕	ความกล้าเสี่ยงในการก่อตั้งหรือขยายกิจการธุรกิจ
๑๘	๒๕	INV - ๑	ความนิยมชมชอบเกี่ยวกับงานแปลก ๆ ใหม่ ๆ
๓๖	๔๓	INV - ๒	คุณลักษณะคึกคักประคึกขี้รู้เกี่ยวกับเครื่องจักรเครื่องมือ
๓๗	๔๔	INV - ๓	คุณลักษณะคึกคักประคึกขี้รู้เกี่ยวกับสินค้า
๓๘	๔๕	INV - ๔	คุณลักษณะคึกคักคึกคักประเภทของงาน
๓๙	๔๖	INV - ๕	คุณลักษณะคึกคักเกี่ยวกับสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ
๑๙	๒๖	BP - ๑	ความสามารถในการมองเห็นช่องทางธุรกิจ
๒๐	๓๓	BP - ๒	ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ
๔๐	๔๗	BP - ๓	การได้เคยรับรู้โอกาสทางธุรกิจ
๔๑	๔๘	BP - ๔	ความสามารถในการมองเห็นช่องทางปรับปรุงธุรกิจ
๔๒	๔๙	BP - ๕	ความสามารถในการเสาะหาความรู้เกี่ยวกับช่องทาง ทำธุรกิจ
๒๐	๒๗	AM - ๑	แรงจูงใจในความเป็นผู้นำ

* รายละเอียดของสัญลักษณ์ได้แก่ RT = ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล, INV = คุณลักษณะคึกคักประคึกขี้รู้, BP = ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ, AM = แรงจูงใจ
ไม่ล้มเหลว, IC = ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน, ER = ความมีเหตุผลทาง
เศรษฐศาสตร์ และ LD = ความเป็นผู้นำ

<u>ข้อคำถามที่</u>	<u>สคมภ</u>	<u>สัญลักษณ์</u>	<u>ตัวแปรย่อย</u>
๓๓	๔๐	AM - ๒	แรงจูงใจที่ในการทำงานตามแผนงาน
๔๓	๕๐	AM - ๓	แรงจูงใจที่จะเอาชนะงาน
๔๔	๕๑	AM - ๔	แรงจูงใจในค่านความเป็นเลิศ
๔๕	๕๒	AM - ๕	ความหนักเอาเบาสู้
๒๑	๒๘	IC - ๑	ความเชื่อเรื่องโชค
๒๓	๓๔	IC - ๒	ความเชื่อเรื่องพรหมลิขิต
๒๔	๓๕	IC - ๓	ความเชื่อเกี่ยวกับฤกษ์ยาม
๒๕	๓๖	IC - ๔	ความเชื่อเกี่ยวกับดวงบอกเหตุ
๓๐	๓๗	IC - ๕	ความเชื่อเกี่ยวกับผลกรรม
๒๒	๒๕	ER - ๑	ความมีเหตุผลในการใช้จ่าย
๓๑	๓๘	ER - ๒	ความมีเหตุผลในการทำงาน
๓๒	๓๙	ER - ๓	ค่านิยมในการทำงาน
๔๖	๕๓	ER - ๔	การเก็บออมเพื่อการลงทุน
๔๗	๕๔	ER - ๕	ความรอบคอบในการใช้จ่าย
๒๓	๓๐	LD - ๑	ความสามารถในการสังคม
๔๘	๕๕	LD - ๒	ความเป็นผู้นำในด้านการช่วยแก้ปัญหาและให้คำปรึกษา แก่ผู้อื่น
๔๙	๕๖	LD - ๓	ความเป็นผู้นำในด้านไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
๕๐	๕๗	LD - ๔	ความเป็นผู้นำในด้านการริเริ่มชักชวนผู้อื่นร่วมทำกิจกรรม
๕๑	๕๘	LD - ๕	ความสามารถในการใช้วาทีศิลป์

ผลการวิเคราะห์ได้พบคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ของผู้ประกอบการรวม ๑๐
ประการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ ๔-๑ องค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการภายหลังการหมุนแกน
(Varimax rotated factor matrix)

ตัวแปร	องค์ประกอบที่									
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐
RT - ๑	๐.๓๓	๐.๒๐	๐.๐๗	๐.๒๒	๐.๐๔	๐.๖๘	๐.๑๒	๐.๐๔	๐.๒๓	-๐.๒๔
RT - ๒	๐.๕๒	-๐.๑๔	๐.๐๖	๐.๖๒	๐.๑๓	-๐.๒๑	๐.๐๑	-๐.๐๔	๐.๐๔	-๐.๒๕
RT - ๓	-๐.๐๖	๐.๐๕	๐.๐๔	-๐.๐๒	๐.๑๔	๐.๔๖	๐.๑๓	๐.๐๕	๐.๐๔	๐.๐๕
RT - ๔	-๐.๑๑	-๐.๐๕	-๐.๒๔	๐.๔๗	๐.๖๔	๐.๑๔	๐.๐๖	๐.๑๕	๐.๒๓	๐.๑๒
RT - ๕	๐.๓๒	๐.๐๑	๐.๑๔	๐.๕๕	-๐.๐๔	-๐.๐๒	-๐.๐๖	๐.๒๔	๐.๔๖	๐.๒๑
INV - ๑	๐.๑๑	-๐.๓๐	๐.๔๕	-๐.๐๓	๐.๑๒	๐.๐๔	๐.๓๕	-๐.๒๖	๐.๑๑	-๐.๒๕
INV - ๒	๐.๓๔	๐.๑๓	๐.๐๑	๐.๑๔	๐.๒๒	๐.๒๖	-๐.๐๔	-๐.๐๒	-๐.๐๓	๐.๑๐
INV - ๓	-๐.๒๐	๐.๑๓	-๐.๑๔	๐.๓๑	-๐.๑๐	๐.๓๓	๐.๐๔	-๐.๒๗	-๐.๑๓	๐.๐๖
INV - ๔	-๐.๐๗	๐.๔๕	๐.๐๔	๐.๑๕	๐.๑๒	-๐.๒๒	-๐.๐๔	๐.๐๓	๐.๑๕	-๐.๑๔
INV - ๕	๐.๓๑	๐.๖๕	๐.๐๑	๐.๔๔	๐.๐๓	-๐.๐๓	๐.๐๔	๐.๑๕	๐.๑๔	๐.๑๓
BP - ๑	๐.๒๑	-๐.๐๗	-๐.๐๗	๐.๐๔	๐.๑๔	๐.๑๗	๐.๖๔	๐.๐๑	๐.๔๐	-๐.๓๕
BP - ๒	๐.๒๔	๐.๐๔	๐.๒๑	๐.๒๓	-๐.๑๒	๐.๐๑	๐.๐๖	๐.๐๔	๐.๔๑	๐.๐๐
BP - ๓	-๐.๐๔	๐.๑๐	-๐.๐๔	๐.๑๗	๐.๕๖	๐.๑๔	๐.๑๐	๐.๑๖	๐.๕๗	-๐.๒๔
BP - ๔	-๐.๐๔	-๐.๐๗	๐.๐๗	๐.๐๕	๐.๒๔	๐.๐๐	๐.๐๑	-๐.๓๕	๐.๖๖	๐.๒๕
BP - ๕	๐.๐๒	๐.๐๔	-๐.๐๔	๐.๔๒	๐.๒๕	๐.๑๐	-๐.๑๑	๐.๑๐	๐.๑๖	๐.๐๓
AM - ๑	๐.๓๕	๐.๒๔	๐.๐๒	๐.๓๔	-๐.๐๖	๐.๒๖	-๐.๓๗	-๐.๔๔	-๐.๐๖	๐.๑๖
AM - ๒	๐.๑๑	๐.๑๗	๐.๔๐	๐.๔๗	๐.๐๔	๐.๐๓	๐.๐๕	-๐.๑๐	๐.๒๑	๐.๕๔
AM - ๓	๐.๓๐	-๐.๐๕	๐.๐๔	๐.๑๖	๐.๐๓	๐.๓๒	๐.๑๑	-๐.๐๔	-๐.๐๑	๐.๐๔
AM - ๔	๐.๑๗	-๐.๐๓	๐.๑๖	๐.๑๒	๐.๔๕	๐.๑๓	๐.๐๗	๐.๑๔	๐.๑๒	๐.๐๒
AM - ๕	๐.๑๓	๐.๒๕	๐.๑๕	๐.๑๑	๐.๓๔	-๐.๐๑	๐.๐๒	๐.๐๔	-๐.๑๓	๐.๒๓

ตารางที่ ๔-๑ (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบที่									
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐
IC - ๑	๐.๙๔	๐.๐๓	๐.๑๖	๐.๐๙	๐.๑๐	-๐.๑๒	๐.๑๐	๐.๐๕	๐.๑๖	๐.๐๙
IC - ๒	๐.๐๓	-๐.๐๘	๐.๑๕	๐.๐๑	๐.๒๘	๐.๑๘	๐.๐๑	๐.๘๐	-๐.๐๒	๐.๐๙
IC - ๓	๐.๐๙	๐.๐๘	-๐.๐๒	-๐.๐๘	๐.๑๕	๐.๖๙	๐.๑๓	๐.๕๕	-๐.๐๙	๐.๑๕
IC - ๔	๐.๑๙	๐.๑๐	๐.๑๓	๐.๐๙	๐.๒๘	๐.๔๑	๐.๒๘	๐.๔๙	๐.๑๒	๐.๔๓
IC - ๕	๐.๒๐	-๐.๐๙	๐.๓๙	-๐.๑๑	๐.๐๕	๐.๓๙	๐.๖๕	๐.๑๐	-๐.๑๖	๐.๑๐
ER - ๑	๐.๑๓	-๐.๑๘	๐.๐๕	-๐.๐๕	๐.๕๙	๐.๓๙	๐.๕๙	-๐.๐๕	-๐.๑๒	๐.๐๙
ER - ๒	-๐.๒๐	๐.๖๘	๐.๑๓	-๐.๒๑	-๐.๑๐	๐.๕๕	๐.๑๑	-๐.๐๘	-๐.๒๐	๐.๑๓
ER - ๓	๐.๒๕	๐.๐๐	-๐.๐๙	-๐.๐๓	๐.๒๒	๐.๐๓	-๐.๐๘	๐.๑๒	๐.๐๓	๐.๘๔
ER - ๔	๐.๓๙	๐.๐๕	-๐.๐๙	-๐.๒๙	๐.๕๙	-๐.๐๓	๐.๑๓	๐.๕๕	๐.๐๖	๐.๓๐
ER - ๕	๐.๖๑	๐.๐๖	๐.๑๙	๐.๑๒	๐.๓๙	๐.๐๘	๐.๐๙	๐.๑๘	๐.๐๕	๐.๓๘
LD - ๑	๐.๐๐	๐.๑๖	๐.๐๔	๐.๑๘	๐.๐๒	-๐.๐๕	๐.๙๐	๐.๐๔	๐.๐๘	๐.๐๒
LD - ๒	๐.๑๐	-๐.๒๐	๐.๙๔	๐.๑๐	๐.๑๑	๐.๑๑	-๐.๑๙	๐.๒๙	-๐.๐๒	-๐.๐๑
LD - ๓	๐.๑๔	๐.๓๔	๐.๘๒	๐.๐๙	-๐.๐๙	-๐.๒๐	๐.๐๔	๐.๐๒	๐.๑๙	๐.๐๐
LD - ๔	๐.๒๘	-๐.๐๕	๐.๘๑	๐.๑๔	-๐.๐๙	๐.๑๙	๐.๑๓	๐.๐๒	๐.๒๑	๐.๐๒
LD - ๕	-๐.๑๖	๐.๑๒	๐.๙๖	-๐.๓๑	๐.๒๓	๐.๐๐	๐.๑๘	-๐.๐๔	-๐.๑๐	๐.๐๙

จากตารางจะเห็นว่า ผลการวิเคราะห์พบองค์ประกอบในค่านคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ของความเป็นผู้ประกอบการ จำนวนทั้งสิ้น ๑๐ องค์ประกอบ องค์ประกอบประการแรกประกอบด้วยตัวแปรร้อยสามตัวแปรเรียงตามลำดับของสำคัญได้แก่ ความเชื่อเรื่องโชค (IC - ๑, ๐.๙๔) แรงจูงใจที่จะเอาชนงงาน (AM - ๓, ๐.๙๐) และความรอบคอบในการใช้จ่าย (ER - ๕, ๐.๖๑) คุณลักษณะดังกล่าวโดยส่วนรวมเป็นคุณลักษณะของความไม่เชื่อโชคกลาง พยายามและรอบคอบ

องค์ประกอบที่สองประกอบด้วยตัวแปรย่อยห้าตัวแปรเรียงตามลำดับ ได้แก่ คุณลักษณะคิคนันงานประเภทของงาน (INV -๔, ๐.๔๕) คุณลักษณะคิคนันประภึษฐ์เกี่ยวกับเครื่องจักรเครื่องมือ (INV -๒, ๐.๓๓) คุณลักษณะคิคนันประภึษฐ์เกี่ยวกับสินค้า (INV -๓, ๐.๓๓) และควมมีเหตุผดในการท้งาน (ER-๒, ๐.๖๔) คุณลักษณะคังกล่าวโดยส่วนรวมเป็นคุณลักษณะของคิคนันประภึษฐ์ควมมีเหตุผด

องค์ประกอบที่สามประกอบด้วยตัวแปรย่อยห้าตัวแปรเรียงตามลำดับ ได้แก่ ความเป็นผู้นำในด้านการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (LD-๓, ๐.๔๒) ความเป็นผู้นำในด้านการริเริ่มชักชวนผู้อื่นร่วมทำกิจกรรม (LD -๔, ๐.๔๑) ความสามารถในการใช้วาทะศิลป์ (LD-๕, ๐.๓๖) ความเป็นผู้นำในด้านการช่วยแก้ปัญหาหรือให้คำปรึกษาแก่ผู้อื่น (LD-๒, ๐.๓๔) และควมนิยมชมชอบเกี่ยวกับงานแปลก ๆ ใหม่ ๆ (INV -๑, ๐.๔๔) คุณลักษณะคังกล่าวโดยส่วนรวมเป็นคุณลักษณะของความเป็นผู้นำ

องค์ประกอบที่สี่ประกอบด้วยตัวแปรย่อยสามตัวแปรเรียงตามลำดับ ได้แก่ ความสามารถในการเสาะหาความรู้เกี่ยวกับช่องทางการทำธุรกิจ (PB-๕, ๐.๔๒) ความกล้าเสี่ยงในการผลิตสินค้าใหม่ ๆ (RT-๒, ๐.๖๒) และควมกล้าเสี่ยงในการก่อตั้งหรือขยายกิจการธุรกิจ (RT-๕, ๐.๕๕) คุณลักษณะคังกล่าวโดยส่วนรวม เป็นคุณลักษณะของความสามารถในการเสาะหาและกล้าเสี่ยงที่จะดำเนินธุรกิจ

องค์ประกอบที่ห้าประกอบด้วยตัวแปรย่อยห้าตัวแปรเรียงตามลำดับ ได้แก่ แรงจูงใจในค่านความเป็นเลิศ (AM-๔, ๐.๔๕) ความหนักเอาเบาสู้ (AM-๕, ๐.๓๔) ความกล้าเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจประจำวัน (RT-๔, ๐.๖๔) ควมมีเหตุผดในการใช้จ่าย (ER-๑, ๐.๕๓) และการเก็บออมเพื่อการลงทุน (ER-๔, ๐.๕๓) คุณลักษณะคังกล่าวโดยส่วนรวม เป็นคุณลักษณะของแรงจูงใจในความเป็นเลิศควมมีเหตุผดทางเศรษฐศาสตร์

องค์ประกอบที่หกประกอบด้วยตัวแปรย่อยสามตัวแปรเรียงตามลำดับ ได้แก่ ความกล้าเสี่ยงในการลงทุน (RT-๓, ๐.๔๖) ความเชื่อเกี่ยวกับฤกษ์ยาม (IC-๓, ๐.๖๔) ความกล้าเสี่ยงในการเพิ่มรายได้ (RT-๑, ๐.๖๔) คุณลักษณะคังกล่าวโดยส่วนรวมเป็นคุณลักษณะของความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผดในแง่ของการลงทุน

องค์ประกอบที่เจ็ดประกอบด้วยตัวแปรย่อยสามตัวแปรเรียงตามลำดับ ได้แก่ ความสามารถในการสังคม (LD-๑, ๐.๕๐) ความเชื่อเกี่ยวกับผลกรรม (IC-๕, ๐.๖๕) และความสามารถในการมองเห็นช่องทางธุรกิจ (BP-๑, ๐.๖๔) คุณลักษณะดังกล่าวโดยส่วนรวมเป็นคุณลักษณะของความสามารถและเชื่อมั่นในการสังคมเชิงธุรกิจ

องค์ประกอบที่แปดประกอบด้วย ตัวแปรย่อยสามตัวแปรเรียงตามลำดับ ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับพรหมลิขิต (IC-๒, ๐.๔๐) ความเชื่อเกี่ยวกับล้างบอกเหตุ (IC-๔, ๐.๔๗) และแรงจูงใจในความเป็นผู้นำ (AM-๑, ๐.๔๔) คุณลักษณะดังกล่าวโดยส่วนรวมเป็นคุณลักษณะของความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่เก้า ประกอบด้วยตัวแปรย่อยสามตัวแปรเรียงตามลำดับ ได้แก่ ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ (BP -๒, ๐.๔๑) ความสามารถในการมองเห็นช่องทางการปรับปรุงธุรกิจ (BP -๑, ๐.๖๖) และการได้เคยรับรู้โอกาสทางธุรกิจ (BP -๓, ๐.๔๗) คุณลักษณะดังกล่าวโดยส่วนรวมเป็นคุณลักษณะของความสามารถในการรับรู้และมองเห็นช่องทางดำเนินธุรกิจ

องค์ประกอบที่สิบ ประกอบด้วยตัวแปรย่อยสองตัวแปร เรียงตามลำดับ ได้แก่ ค่านิยมในการทำงาน (ER-๓, ๐.๔๔) และแรงจูงใจที่จะทำงานตามแผนงาน (AM-๒, ๐.๕๔) คุณลักษณะดังกล่าวโดยส่วนรวมเป็นคุณลักษณะของการมีแรงจูงใจ และค่านิยมที่ดีในการทำงาน

บทที่ ๕

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

เป็นที่ทราบกันว่า ปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาหลายด้าน โดยเฉพาะปัญหาในทางด้านเศรษฐกิจและเท่าที่ผ่านมา วิธีการพัฒนาส่วนมากเน้นการจัดสรรปัจจัยทางกายภาพ มิได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควรแก่ปัจจัยทางด้านบุคคลิกภาพของประชาชน อันมีอิทธิพลยิ่งต่อการพัฒนา และปัญหาด้านนี้เองที่เป็นอุปสรรคอย่างใหญ่หลวงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยตลอดมา นั่นคือ การขาดแคลนทักษะทางธุรกิจของบุคคลในชาติ ในอนาคตความจำกัดของปัจจัยด้านอื่น ๆ จะทำให้ความสามารถในด้านการนี้มีความสำคัญมากขึ้นตามลำดับ ด้วยเหตุนี้การเสริมสร้างบุคคลซึ่งมีทักษะดังกล่าวจึงมีความจำเป็น

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะค้นหากระบวนการเรียนรู้ หรือกระบวนการทางด้านการศึกษาอบรมที่ส่งเสริมให้บุคคลกลายมาเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneur) เพื่อประโยชน์ในการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ เสริมสร้างผู้ประกอบการที่พึงประสงค์ในหมู่ชาวไทย อันจะเป็นการแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจของประเทศดังได้กล่าวมาแล้ว วัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยละเอียดจำแนกออกเป็นสามประการ ประการแรก เพื่อค้นหากระบวนการเข้าสู่อาชีพ สภาพปัจจุบันและปัญหาในอาชีพ ประการที่สองเพื่อค้นหาความแตกต่างในค่านคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ของผู้ประกอบการและถูกจ้าง ประการที่สามเพื่อค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์กับพื้นฐานทางด้านการศึกษาอบรมและภูมิหลัง

แบบแผนของการวิจัยเป็นการสืบสาวหาต้นเหตุของตัวแปรที่เกิดขึ้นอยู่ก่อนแล้ว

(Ex post facto research) และควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนโดยใช้กลุ่มเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นลักษณะของการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) ตัวแปรทั้งหมดจำแนกจำแนกออกเป็นสี่หมวด กล่าวคือ หมวด ก. เป็นตัวแปรด้านกระบวนการเข้าสู่อาชีพสภาพปัจจุบันและปัญหา จำแนกออกเป็น ๑๓ ตัวแปรย่อย ได้แก่ ปัจจัยสนับสนุนการเข้าสู่อาชีพ แรงจูงใจที่เข้าสู่อาชีพ ความต้องการในอาชีพ ปัญหาในอาชีพ อายุ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา ภูมิลำเนา สถานภาพสมรส ระยะเวลาที่ดำเนินกิจการ ประเภทของอุตสาหกรรมที่ดำเนินการ และจำนวนคนงาน

หมวด ข. เป็นตัวแปรด้านคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ จำแนกออกเป็นเจ็ดตัวแปรย่อย ได้แก่ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุผล คุณลักษณะคิคนับประชีฐ์ ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์และความเป็นผู้นำ หมวด ค. เป็นตัวแปรด้านการศึกษาอบรม จำแนกออกเป็นหกตัวแปรย่อย ได้แก่ ระดับการศึกษา การศึกษาด้านวิชาชีพ การฝึกอบรมวิชาชีพ ประสบการณ์ด้านการทัศนศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ ทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ และความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ หมวด ง. เป็นตัวแปรด้านภูมิหลัง จำแนกออกเป็นสองตัวแปรย่อย ได้แก่ฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัย และลักษณะอาชีพของครอบครัว

กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น ๒๐๐ ราย เป็นผู้ประกอบการ ๑๐๐ ราย และลูกจ้าง ๑๐๐ ราย ผู้ประกอบการเป็นเจ้าของโรงงานผลิตสินค้า (manufacturing entrepreneurs) หรือหุ้นส่วนที่ริเริ่มก่อตั้งหรือมีส่วนร่วมรวมทั้งได้ดำเนินกิจการด้วยตนเอง ในโรงงานขนาดย่อมที่มีคนงานตั้งแต่ ๑๐-๔๙ คน ในเขตกรุงเทพมหานคร การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ทำการเลือกแบบระบบ (systematic sampling) จากบัญชีรายชื่อโรงงานจำแนกตามประเภทของอุตสาหกรรม และเรียงลำดับรายชื่อตามตัวอักษร ซึ่งได้จัด จากบัญชีรายชื่อของกระทรวงอุตสาหกรรม สำหรับกลุ่มลูกจ้างได้ทำการเลือกจากโรงงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างควบคุมกับผู้ประกอบการ โดยต้องเป็นผู้ที่ไม่ได้เป็นเครือญาติกับผู้ประกอบการ มิได้เป็นเจ้าของธุรกิจอื่นใด และเป็นผู้ที่ทำงานมาเป็นระยะเวลาที่สุกในโรงงานนั้น ๆ

เครื่องมือรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ ลักษณะของข้อถามเป็นแบบกึ่งสำรวจกึ่งสอบถาม สร้างโดยผู้วิจัยเอง อาศัยแนวทางของแบบสอบถามเกี่ยวกับงานวิจัยด้านนี้ในต่างประเทศ โดยปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและสังคมของไทย เสร็จแล้วได้นำไปปรึกษากับนักธุรกิจ นักเศรษฐศาสตร์ นักวิชาการทางธุรกิจ และนักพฤติกรรมศาสตร์ รวมทั้งได้นำไปทดลองเป็นระยะ ๆ ก่อนที่จะนำไปใช้จริง ข้อถามเกี่ยวกับการวัดคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ที่เป็นข้อถามเชิงจิตวิทยาได้สร้างไว้จำนวนประมาณสองเท่าของที่จะใช้จริง โดยได้นำไปวิเคราะห์หาอำนาจจำแนกก่อนแล้วคัดเลือกเฉพาะข้อถามที่มีอำนาจจำแนกสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยตามโรงงานกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้ รายที่มีปัญหาไม่สามารถทำการสัมภาษณ์ได้ทันที ได้ฝากแบบไว้ให้ตอบ และไปเก็บคืนในภายหลัง ซึ่งมี

จำนวน ๓๕ ราย เป็นผู้ประกอบการ ๑๑ ราย และเป็นลูกจ้าง ๒๔ ราย

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จของ SPSS (Statistical Package for Social Sciences) โดยการหาค่าความถี่ของทุกตัวแปร การทดสอบค่าไค-สแควร์เกี่ยวกับความแตกต่างในค่านคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ระหว่างกลุ่ม การหาค่าความสัมพันธ์แบบซีกอิทธิพลของตัวแปรอื่น (partial correlation) ระหว่างตัวแปรค่านคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์แต่ละค่านกับพื้นฐานทางค่านการศึกษาอบรมและภูมิหลัง การวิเคราะห์การจำแนกกลุ่มด้วยวิธีดิสคริมินันต์ (discriminant analysis) และการวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) ของคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ของกลุ่มผู้ประกอบการ

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลของการวิจัย จะได้อธิบายตามลำดับเช่นเกี่ยวกับการเสนอผลการวิจัยในบทที่ผ่านมา นั่นคือ เป็นการสรุปผลการวิจัยสามตอน ตอนแรกเป็นกระบวนการเข้าสู่อาชีพ สภาพปัจจุบันและปัญหาในอาชีพ ตอนที่สองเป็นการสรุปผลการทดสอบความแตกต่างในค่านคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์เจ็ดประการระหว่างผู้ประกอบการ **ลูกจ้าง** และตอนที่สาม เป็นสรุปผลของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์กับพื้นฐานทางค่านการศึกษาอบรม และภูมิหลัง หลังจากนั้นจะเป็นการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมในค่านการค้นหาคำว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลในการจำแนกกลุ่มและการวิเคราะห์องค์ประกอบของคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ของกลุ่มผู้ประกอบการ

๑. กระบวนการเข้าสู่อาชีพ สภาพปัจจุบันและปัญหาในอาชีพ

ผลการวิจัยในส่วนนี้ที่นับได้ว่าเป็นประโยชน์และเกี่ยวข้องกับความมุ่งหมายของการวิจัยโดยตรง โดยสรุปมีดังนี้

๑.๑ ปัจจัยสนับสนุนการเข้าสู่อาชีพ อาชีพที่เป็นพื้นฐานสำคัญไปสู่อาชีพประกอบการ ได้แก่ อาชีพค้าขาย พบว่าผู้ประกอบการร้อยละ ๔๓ มีอาชีพดังกล่าวมาก่อน อาชีพที่เป็นพื้นฐานสำคัญรองลงมา ได้แก่ การรับจ้างในโรงงาน ซึ่งพบร้อยละ ๓๖

การได้เคยรับสอนหรือฝึกหัดเกี่ยวกับการผลิตสินค้าที่กำลังดำเนินการอยู่เป็นปัจจัยสำคัญไปสู่อาชีพเช่นกัน พบว่า ผู้ประกอบการจำนวนมาก (ร้อยละ ๙๓) เคยได้รับการฝึกหัดเกี่ยว

กับการผลิตสินค้าชนิดนั้น ๆ มาก่อนแล้ว โดยจำแนกเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกมาอย่างดีร้อยละ ๕๔ และได้รับการฝึกมาบ้างร้อยละ ๑๕

การได้รับความช่วยเหลือในระยะเริ่มแรก เป็นปัจจัยที่สนับสนุนการเข้าสู่อาชีพ เช่นกัน ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๗๒) เคยได้รับการช่วยเหลือ โดยจำแนกเป็นผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือจากธนาคารหรือญาติพี่น้องร้อยละ ๔๔ และได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนฝูงในวง การธุรกิจร้อยละ ๒๓ สำหรับผู้ที่มิเคยได้รับการช่วยเหลือมีจำนวนเพียงร้อยละ ๒๐ เท่านั้น ถ้า จำแนกตามค่านที่ได้รับการช่วยเหลือ ส่วนใหญ่ได้รับการช่วยเหลือในด้านการเงิน และการจำหน่าย โดยมีร้อยละ ๔๖ และ ๒๑ ตามลำดับ

บุคคลที่ใกล้ชิดมีส่วนในการสนับสนุนการเข้าสู่อาชีพเช่นกัน ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ แจ้งว่าสาเหตุในการก่อตั้งธุรกิจเกิดจากบิดามารดาและญาติพี่น้องแนะนำให้ทำ (ร้อยละ ๒๔) และ เกิดจากการได้ติดต่อพูดคุยกับนักธุรกิจ (ร้อยละ ๒๗)

๑.๒ แรงจูงใจที่เข้าสู่อาชีพ ข้อเท็จจริงที่ได้พบในค่านนี้แสดงให้เห็นว่าสภาพ แวกळूमมีอิทธิพลมากกว่าแรงจูงใจที่จะทำให้บุคคลประกอบอาชีพประกอบการ กล่าวคือ ต่อข้อถาม ความเห็นถึงจุดมุ่งหมายสำคัญในการประกอบธุรกิจส่วนตัว ผู้ประกอบการมีความเห็นแตกต่างกันออกไป ร้อยละ ๒๒ เห็นว่าเป็นกำไร อีกร้อยละ ๒๐ และ ๑๔ เห็นว่าเป็นการผลิตสินค้าให้มีคุณภาพดีและเป็นการมีคณงานมาก ๆ ตามลำดับ และต่อข้อถามถึงสิ่งที่แรงจูงใจให้ประกอบอาชีพส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ ๓๒ แจ้งว่า เพราะสภาพแวกळूमเอื้ออำนวย อีกร้อยละ ๒๔ แจ้งว่า เป็นอาชีพที่ก้าวหน้ามั่นคง และอีกร้อยละ ๑๕ แจ้งว่า เป็นอาชีพที่มีรายได้ดี ตามลำดับ

๑.๓ ความต้องการในอาชีพ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความพอใจในอาชีพ แสดงให้เห็นด้วยการแจ้งว่าไม่มีความต้องการที่จะเปลี่ยนอาชีพ จำนวนสูงถึงร้อยละ ๕๖ โดยจำแนก เป็นผู้ที่ต้องการดำเนินธุรกิจปัจจุบันต่อไปอีกร้อยละ ๕๖ และต้องการเปลี่ยนไปทำธุรกิจอื่น ๆ ที่ เป็นอาชีพประกอบการเช่นกันอีกร้อยละ ๔๐

ในด้านความต้องการที่จะก่อตั้งธุรกิจเพิ่มเติม ปรากฏว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๖๗) ต้องการจะก่อตั้งธุรกิจเพิ่มเติม และเป็นธุรกิจที่สนับสนุนส่งเสริมกิจการเดิมของตน โดยจำแนกเป็น ต้องการก่อตั้งธุรกิจการนำสินค้าเข้าและส่งออกร้อยละ ๒๐ กิจการค้าส่ง และค้าปลีก ร้อยละ ๒๐ เท่ากันและสถาบันการเงินร้อยละ ๑๐

๑.๔ ปัญหาในอาชีพ ในการดำเนินกิจการปัจจุบันนี้ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านการเงินและการจัดการ ผลการวิจัยพบจำนวนเท่ากันคือ ร้อยละ ๑๕ ส่วนปัญหาอื่น ๆ พบจำนวนอย่างละเล็กน้อย เช่น ปัญหาการจำหน่าย การจัดหาวัตถุดิบ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ผู้ประกอบการจำนวนมากจึงมีความต้องการให้รัฐบาลช่วยเหลือในด้านการเงิน และการจัดการ โดยแจ้งความประสงค์ที่จะให้ช่วยเหลือในก้านเหล่านี้ ร้อยละ ๔๑ และ ๒๓ ตามลำดับ

อาชีพผู้ประกอบการเป็นอาชีพที่ต้องทุ่มเทเวลาให้เป็นอย่างมาก ผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแทบทั้งสิ้น (ร้อยละ ๕๕) ต้องทำงานในวันหยุดประจำสัปดาห์ โดยจำแนกเป็นผู้ที่ต้องทำงานในวันเสาร์ร้อยละ ๗๗ และต้องทำงานทั้งวันเสาร์และอาทิตย์ อีกร้อยละ ๒๒

๑.๕ อายุ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา ภูมิลำเนา และสถานภาพสมรส ข้อเท็จจริงทั่วไปในค้ำนี้สรุปได้ตามลำดับ คือ ในค้ำอายุพบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นบุคคลวัยกลางคนขึ้นไป โดยมีอายุระหว่าง ๓๖-๕๕ ปี ร้อยละ ๗๒ ในค้ำเพศนั้นพบว่าผู้ประกอบการแทบทั้งสิ้นเป็นเพศชาย โดยพบจำนวนสูงถึงร้อยละ ๕๕ ในค้ำเชื้อชาติ พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นบุคคลเชื้อชาติไทย แต่ก็พบว่าผู้ประกอบการอีกจำนวนเกือบครึ่ง (ร้อยละ ๔๓) เป็นบุคคลเชื้อชาติจีน ในค้ำศาสนาพบว่าแทบทั้งสิ้นนับถือศาสนาพุทธ พบเพียงรายเดียวเท่านั้นที่นับถือคริสต์ ในค้ำภูมิลำเนา พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีชีวิตจากสภาพแวดล้อมในเมือง โดยเป็นชาวกรุงเทพฯ ร้อยละ ๗๐ และจากเขตเทศบาลต่างจังหวัดอีกร้อยละ ๒๖ ในค้ำสถานภาพสมรสพบว่า ส่วนใหญ่สมรสแล้ว (ร้อยละ ๘๖) การหย่าและหม้ายไม่พบในการวิจัยครั้งนี้

๑.๖ ระยะเวลาที่ดำเนินกิจการ ผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เพิ่งเริ่มต้นธุรกิจ โดยพบร้อยละ ๕๔ ดำเนินธุรกิจมาระหว่าง ๑-๕ ปี และอีกร้อยละ ๓๐ ดำเนินการมาระหว่าง ๖-๑๐ ปี

๑.๗ ประเภทของอุตสาหกรรมที่ดำเนินการ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ดำเนินอุตสาหกรรมในสินค้าประเภทที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวันและสินค้าที่เป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าอื่น ๆ ต่อไป เช่น การผลิตอาหาร (ร้อยละ ๑๒) หัตถกรรม (ร้อยละ ๑๒) เครื่องแต่งกาย (ร้อยละ ๔) และการผลิตผลิตภัณฑ์โลหะ (ร้อยละ ๑๑) เป็นต้น ส่วนอุตสาหกรรมอื่น ๆ มีจำนวนประเภทละเล็กน้อย

๑.๒ จำนวนคนงาน ขนาดของโรงงานจำแนกตามจำนวนคนงาน พบมากจาก ขนาดเล็กกลดไปตามลำดับจนถึงขนาดใหญ่ ซึ่งมีสัดส่วนประมาณ ๔:๓:๒:๑ จากโรงงานที่มีคนงาน ๑๐-๑๙ คน, ๒๐-๒๙ คน, ๓๐-๓๙ คน และ ๔๐-๔๙ คน ตามลำดับ

๒. คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ของผู้ประกอบการ

ผลการทดสอบความแตกต่างในด้านคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์รวมเจ็ด ประการระหว่างกลุ่มผู้ประกอบการกับกลุ่มลูกจ้างพบว่า มีความแตกต่างกันทุกด้าน โดยกลุ่มผู้ประกอบการมีคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์สูงกว่ากลุ่มลูกจ้างทั้งเจ็ดประการ ได้แก่ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุผล คุณลักษณะคิคนั้นประคิษฐ์ ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ แรงสูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ และความเป็นผู้นำ

อย่างไรก็ดี จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการของคิสคริมินันต์ ซึ่งนำเอาอิทธิพลของความแปรปรวนหรือนำเอาอิทธิพลของตัวแปรอื่น ๆ ไปพิจารณาประกอบด้วย เพื่อที่ว่าตัวแปรใด มีอิทธิพลต่อการจำแนกกลุ่มผู้ประกอบการออกจากกลุ่มลูกจ้าง และมีอำนาจในการจำแนกมากน้อยเท่าใด ปรากฏว่า คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ทั้งเจ็ดด้านดังกล่าวมีส่วนร่วมอธิบายการจำแนก และมีแนวโน้มให้เห็นคุณลักษณะดังกล่าว ในกลุ่มผู้ประกอบการสูงกว่ากลุ่มลูกจ้าง มีจำนวนห้าด้าน ได้แก่ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุผล คุณลักษณะคิคนั้นประคิษฐ์ ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายในและความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ ส่วนคุณลักษณะด้านแรงสูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้น พบว่า กลุ่มลูกจ้างมีคุณลักษณะดังกล่าวสูงกว่า และคุณลักษณะของความเป็นผู้นำไม่มีส่วนร่วมในการอธิบายการจำแนกกลุ่ม

ดังนั้น คุณลักษณะด้านองค์ประกอบเชิงมนุษย์ที่สามารถนำไปกำหนดเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ จะประกอบด้วยคุณลักษณะห้าประการดังได้กล่าวมาแล้ว

๓. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์กับพื้นฐานทางด้านการศึกษาอบรมและภูมิหลัง

เนื่องจากความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้ ต้องการค้นหากระบวนการทางด้านการศึกษาอบรมที่เสริมสร้างคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์บางประการให้แก่บุคคล เพื่อให้มีความพร้อมและสูงใจไปสู่การดำเนินอาชีพประกอบการ ดังนั้น การสรุปผลของการวิจัยในส่วนนี้ จะได้

ยี่ดตัวแปรด้านองค์ประกอบเชิงมนุษย์เป็นหลักแล้วทำการสรุปผลว่ามีความสัมพันธ์แบบซีกอิทธิพลของตัวแปรอื่น (partial correlation) กับตัวแปรด้านการศึกษาอบรมและภูมิหลังใดบ้าง มากน้อยตามลำดับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๓.๑ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ด้านการทัศนศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ สัมพันธ์กับทัศนคติ ค่านิยม และความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ สัมพันธ์กับลักษณะอาชีพของครอบครัว และสัมพันธ์ในเชิงนิเสธกับฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัยตามลำดับ

๓.๒ คุณลักษณะคึกคักกระตือรือร้น มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ค่านิยม และความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ สัมพันธ์กับประสบการณ์ด้านการทัศนศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ สัมพันธ์กับระดับการศึกษา และสัมพันธ์ในเชิงนิเสธกับฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัยตามลำดับ

๓.๓ ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ด้านการทัศนศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ สัมพันธ์กับทัศนคติ ค่านิยม และความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ และสัมพันธ์กับลักษณะอาชีพของครอบครัวตามลำดับ

๓.๔ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ค่านิยม และความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ สัมพันธ์กับประสบการณ์ด้านการทัศนศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ และสัมพันธ์กับการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพตามลำดับ

๓.๕ ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ด้านการทัศนศึกษา และงานเกี่ยวกับธุรกิจ สัมพันธ์กับการศึกษาอบรมวิชาชีพ และสัมพันธ์กับทัศนคติ ค่านิยม และความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพตามลำดับ

๓.๖ ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ด้านการทัศนศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ สัมพันธ์กับทัศนคติ ค่านิยม และความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ และสัมพันธ์กับระดับการศึกษาตามลำดับ

๓.๗ ความเป็นผู้นำ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ค่านิยม และความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ และสัมพันธ์กับประสบการณ์ด้านการทัศนศึกษา และงานเกี่ยวกับธุรกิจตามลำดับ

๔. การวิเคราะห์ความเป็นผู้ประกอบการ

๔.๑ การวิเคราะห์การจำแนกกลุ่ม ตัวแปรที่มีอำนาจในการจำแนกกลุ่มผู้ประกอบการ

ออกจากกลุ่มลูกจ้างที่สำคัญ และจำเป็นที่จะต้องได้รับการพิจารณาในกระบวนการส่งเสริมความเป็น
ผู้ประกอบการเรียงตามลำดับได้แก่ ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ คุณลักษณะคิคน
ประคิษฐ์ ประสพการณ์ด้านการทศนศีกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ ฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัย
ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ และการฝึกอบรมวิชาชีพ ซึ่ง
คุณลักษณะดังกล่าวเป็นคุณลักษณะเด่นของกลุ่มผู้มีอาชีพประกอบการที่แตกต่างจากกลุ่มลูกจ้าง

๔.๒ การวิเคราะห์องค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการ องค์ประกอบของ
ความเป็นผู้ประกอบการในด้านของคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์มีจำนวน ๑๐ ประการ องค์
ประกอบแรกคือคุณลักษณะของความไม่เชื่อโชคกลาง ความพยายามและความรอบคอบ องค์ประกอบ
ที่สอง คือคุณลักษณะของการคิคนประคิษฐ์ควยความมีเหตุผล องค์ประกอบที่สาม คือคุณลักษณะของ
ความเป็นผู้นำในต่าง ๆ องค์ประกอบที่สี่ คือคุณลักษณะของความสามารถในการเสาะหาและ
กล้าเสี่ยงที่จะดำเนินธุรกิจ องค์ประกอบที่ห้า คือคุณลักษณะของแรงจูงใจในความเป็นเลิศด้วย
ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ องค์ประกอบที่หก คือคุณลักษณะของความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุ
สมผลในแง่ของการลงทุน องค์ประกอบที่เจ็ด คือคุณลักษณะของความสามารถและเชื่อมั่นในการ
สังคมเชิงธุรกิจ องค์ประกอบที่แปด คือคุณลักษณะของความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน
องค์ประกอบที่เก้า คือคุณลักษณะของความสามารถในการรับรู้และมองเห็นช่องทางดำเนินธุรกิจ
และองค์ประกอบที่สิบ คือคุณลักษณะของการมีแรงจูงใจและค่านิยมที่ดีในการทำงาน

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยจะได้ดำเนินการไปตามลำดับ เช่นเดียวกับการเสนอผลในบทที่แล้วมานั้นคือ เริ่มจากการอภิปรายผลเกี่ยวกับกระบวนการเข้าสู่อาชีพ สภาพปัจจุบันและปัญหาในอาชีพ ต่อด้วยการอภิปรายผลการพิสูจน์สมมุติฐาน ได้แก่ การพิสูจน์สมมุติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างในค่านิยมลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ระหว่างผู้ประกอบการกับลูกจ้าง และการพิสูจน์สมมุติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์กับพื้นฐานทางด้านการศึกษาอบรมและภูมิหลัง หลังจากนั้นจะได้อภิปรายผลเกี่ยวกับการจำแนกกลุ่มและองค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการไปตามลำดับด้วย

๑. กระบวนการเข้าสู่อาชีพ สภาพปัจจุบันและปัญหาในอาชีพ

การอภิปรายผลการวิจัยในตอนนี้จะได้ดำเนินการตามลำดับตัวแปรย่อย เช่นเดียวกับการเสนอผลการวิจัยและในการอภิปรายจะได้กล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ อันจะเป็นประโยชน์ต่อความมุ่งหมายของการวิจัยเท่านั้น

๑.๑ บัณฑิตสนับสนุนการเข้าสู่อาชีพ

การประกอบธุรกิจค้าขายเป็นพื้นฐานสำคัญที่ส่งเสริมให้บุคคลดำเนินอาชีพประกอบการในเวลาต่อมา จากการวิจัยพบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ โดยมีจำนวนมากถึงร้อยละ ๔๓ เคยมีอาชีพค้าขายมาก่อน ผลของการวิจัยอื่น ๆ เท่าที่แล้วทั้งในต่างประเทศและในประเทศ ได้สนับสนุนข้อเท็จจริงดังกล่าว ดังรายละเอียดในบทที่ ๒ ที่เกี่ยวกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อ (๓) ข้อเท็จจริงเท่าที่ได้อธิบายโดยสรุปคือ ผู้ประกอบการชาวญี่ปุ่น ตรุกี เลบานอน มีอาชีพเดิมในทางค้าขาย ร้อยละ ๒๐, ๔๓ และ ๖๖ ตามลำดับ^๑ ในประเทศเวียดนามใต้ได้พบว่าอาชีพเดิมของผู้ประกอบการนั้นถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาแต่ส่วนใหญ่จะวนเวียนอยู่กับการทำธุรกิจการค้า^๒ สำหรับในประเทศไทยก็ได้พบข้อเท็จจริงในลักษณะเดียวกันมาแล้ว กล่าวคือ ผู้ประกอบกิจการโรงงานขนาดย่อมคงกล่าวว่ามีอาชีพเดิมในการเป็นพ่อค้าและเจ้าของโรงงาน

¹J. Hirschmeier loc. cit.; A. P. Alexander loc. cit.; Y. A. Sayigh. loc. cit.

²K. L. Tran loc. cit.

อุตสาหกรรมอื่น ๆ มาก่อนเป็นสัดส่วนร้อยละ ๔๖.๖^๑ ข้อเท็จจริงจากการวิจัยเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มลูกจ้าง จะเห็นอิทธิพลของอาชีพค้าขายได้ชัดเจนยิ่งขึ้นที่จะมีส่วนช่วยส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ กล่าวคือ ลูกจ้างที่เคยมีอาชีพในทางค้าขายมาก่อนมีจำนวนเพียงร้อยละ ๔ เท่านั้น

สำหรับอาชีพที่เป็นพื้นฐานไปสู่ความเป็นผู้ประกอบการอันดับรองลงมา และมีความสำคัญเช่นกัน ได้แก่ การรับจ้างในโรงงาน โดยได้พบในการวิจัยครั้งนี้ ร้อยละ ๓๖ จะเห็นได้ว่า การมีวิถีชีวิตในสภาพแวดล้อมดังกล่าวย่อมมีอิทธิพลเช่นเดียวกับปัจจัยทางค่านิยมอาชีพเดิม ที่จะนำไปสู่ความเป็นผู้ประกอบการในอนาคตได้ การวิจัยในประเทศไทยที่เคยดำเนินการมาก่อน ก็ได้พบข้อเท็จจริงในลักษณะนี้ กล่าวคือ ผู้ประกอบการร้อยละ ๒๓.๖ เคยเป็นลูกจ้างในกิจการของผู้อื่นมาก่อน^๒ และในประเทศตุรกี พบว่าผู้ประกอบการร้อยละ ๑๗.๓ เคยมีอาชีพเป็นลูกจ้างในระดับลูกที่มีทักษะ (skilled labour) มาก่อน^๓ อย่างไรก็ตาม ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างลูกจ้างเคยเป็นลูกจ้างในโรงงานอื่น ๆ มาก่อนจำนวนมากเช่นกัน (ร้อยละ ๒๗) แต่จากข้อเท็จจริงที่ได้จากการสัมภาษณ์ของผู้วิจัยเองและจากคำถามที่เกี่ยวกับปัญหาของผู้ประกอบการ แสดงให้เห็นว่าเป็นอัตราการเปลี่ยนงานของลูกจ้าง ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ปัญหาหนึ่งในอาชีพประกอบการ (ตารางที่ ก-๑๐)

การที่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีอาชีพเดิมในด้านการค้าขายและการรับจ้างในโรงงานนั้น เป็นเพราะอาชีพทั้งสอง นอกจากจะเป็นพื้นฐานสำหรับการค้าขายอาชีพประกอบการแล้วยังเป็นสภาพแวดล้อมที่ใกล้ชิดกับบุคคลกลุ่มดังกล่าวตลอดเวลาที่ผ่านมา จึงย่อมจะมีอิทธิพลผลักดัน และสนับสนุนส่งเสริมไปสู่อาชีพประกอบการได้ ข้อเท็จจริงด้านอื่นที่พบในการวิจัยครั้งนี้ ก็ชี้ให้เห็นอิทธิพลของสภาพแวดล้อม เช่นในด้านการเข้าถึงของความคิดที่ทำให้ก่อตั้งโรงงาน ผู้ประกอบการส่วนใหญ่แจ้งว่า เกิดจากบิดามารดาหรือญาติพี่น้องแนะนำ (ร้อยละ ๒๔) เกิดจากการได้ติดต่อกับผู้ค้าขายกับนักธุรกิจ (ร้อยละ ๒๗) และเกิดจากการที่ได้เคยฝึกหัดอาชีพ (ร้อยละ ๒๑) ซึ่งสิ่ง

^๑แสง สงวนเรือง สมศักดิ์ แทมบุญเลิศชัย และนิศย์ สัมมาพันธ์ อ.ก. หน้า ๑๓๕

^๒ก.

^๓A. P. Alexander. loc. cit.

เหล่านี้เป็นสภาพแวดล้อมที่ใกล้ชิดทั้งสิ้น ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ได้พบเหล่านี้ย่อมสนับสนุนความเป็นไปได้ที่จะใช้กระบวนการทางด้านการศึกษอบรม ส่งเสริมให้บุคคลเป็นผู้ประกอบการในอนาคตต่อไปได้ เนื่องจากกระบวนการศึกษอบรมก็คือ กระบวนการในการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะให้บุคคลเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ตามที่ต้องการ แนวคิดเช่นนี้มีความเป็นไปได้มากขึ้นเมื่อพบจากการวิจัยครั้งนี้อีกเช่นกันว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๔๕) เคยได้รับการฝึกสอนหรือฝึกหัดเกี่ยวกับการผลิตสินค้าชนิดนั้น ๆ มาก่อนแล้ว (ตารางที่ ก-๒) และข้อเท็จจริงเช่นนี้ทำให้มองเห็นแนวทางของการจัดการศึกษาได้เฉพาะเจาะจงมากขึ้น นั่นคือ การจัดสภาพแวดล้อมทางตรง หรือการฝึกหัดจริง ๆ (apprenticeship) ในสถานธุรกิจ

แม้ว่าสภาพแวดล้อมจะมีอิทธิพลมากต่อการส่งเสริมให้บุคคลเป็นผู้ประกอบการก็ตาม แต่การที่จะเริ่มอาชีพได้นั้น จำเป็นจะต้องอาศัยปัจจัยอื่นสนับสนุนด้วย เช่น เงินทุน ความรู้เกี่ยวกับการตลาด ความสามารถในการจัดการและอื่น ๆ เพราะการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการจำนวนมากถึงร้อยละ ๔๐ ได้รับความช่วยเหลือในระยะเริ่มแรกของกิจการ โดยเฉพาะในด้านการเงิน และการจำหน่าย พบว่ามีผู้ได้รับความช่วยเหลือจำนวนร้อยละ ๔๖ และ ๒๑ ตามลำดับ ด้วยเหตุนี้ถึงแม้ว่าสภาพแวดล้อมจะมีอิทธิพลมากในการนำบุคคลไปสู่ความเป็นผู้ประกอบการเพียงใดก็ตาม จะต้องอาศัยปัจจัยทางด้านอื่นสนับสนุนด้วยโดยเฉพาะในระยะเริ่มแรกของกิจการ

๑.๒ แรงจูงใจที่เข้าสู่อาชีพ

สิ่งที่ผู้ประกอบการเห็นว่าเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญในการประกอบธุรกิจนั้น เป็นแรงจูงใจทางด้านการเงิน นั่นคือ กำไร แต่อย่างไรก็ตามผลการวิจัยที่พบยังไม่เป็นสัดส่วนมากพอที่จะนำมาเป็นข้อสรุปได้ กล่าวคือมีสัดส่วนเพียงร้อยละ ๒๒ ส่วนจำนวนที่เหลือก็มีความคิดเห็นแตกต่างกันออกไป ระหว่างการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพดี (ร้อยละ ๒๐) การมีคณงานมาก ๆ (ร้อยละ ๑๔) และความสนุกสนานกับงานที่ทำ ได้เรียนรู้สิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ (ร้อยละ ๑๔) เมื่อสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจที่ให้ประกอบอาชีพพบข้อเท็จจริงที่ยังหาข้อยุติไม่ได้เช่นกัน ถึงแม้ว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๔๓) แจ้งว่า อาชีพประกอบการที่ตนดำเนินการอยู่มีความก้าวหน้า มั่นคง และมีรายได้ดี แต่ผู้ประกอบการอีกจำนวนหนึ่ง (ร้อยละ ๓๒) ตอบคำถามดังกล่าวในลักษณะของแรงผลักดันให้ประกอบอาชีพ นั่นคือ แจ้งว่า เป็นเพราะสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวย เป็นเพราะได้รับการฝึกมาอย่างนี้ หรือพอที่จะประกอบอาชีพนี้ได้ ผลการวิจัยทั้งสองด้าน ชี้ให้

เห็นอิทธิพลของสภาพแวดล้อมควบคู่ไปพร้อมกับแรงจูงใจในกระบวนการเข้าสู่อาชีพประกอบการ

เป็นที่น่าสังเกตว่า การที่บุคคลเข้าสู่อาชีพประกอบการนั้น แรงจูงใจด้านกำไรรวมทั้งด้านอื่น ๆ มีอิทธิพลอยู่บ้าง แต่ผลการวิจัยหลาย ๆ ด้าน ชี้ให้เห็นว่า แรงผลักดันมีอิทธิพลมากกว่าจึงอาจเป็นไปได้ว่า การที่บุคคลเข้าสู่อาชีพประกอบการนั้นอาจไม่ใช่เพราะแรงจูงใจอย่างหนึ่งอย่างใด แต่เป็นแรงผลักดันหรือความจำเป็นมากกว่า

๑.๓ ความต้องการในอาชีพ

การประกอบการเป็นอาชีพที่สร้างความพอใจให้แก่ผู้ที่อยู่ในวงการได้มาก จะเห็นได้ว่าผู้ประกอบการจำนวนมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ ๕๖) แจ้งว่าต้องการดำเนินธุรกิจปัจจุบันต่อไป แม้ว่าจะประสบปัญหาต่าง ๆ อยู่มาก และอีกจำนวนหนึ่ง (ร้อยละ ๔๐) แจ้งว่า ต้องการเปลี่ยนไปทำธุรกิจอย่างอื่น ซึ่งเป็นอาชีพประกอบการเช่นกัน ซึ่งผลการวิจัยเช่นนี้ เป็นเพราะความมั่นคงในอาชีพ ประกอบกับความคุ้นเคยในอาชีพ กล่าวคือ การที่บุคคลเข้าสู่อาชีพประกอบการแล้ว ทำให้รู้สึกคุ้นเคยแล้วยากที่จะมองเห็นช่องทางการประกอบอาชีพอื่น ๆ แต่อย่างไรก็ตามข้อเท็จจริงดังกล่าวย่อมเป็นประโยชน์ในการพิจารณาส่งเสริมกิจการประเภทนี้โดยตรง กล่าวคือ ความยากลำบากของการส่งเสริมจะอยู่ที่ระยะเริ่มแรกของกิจการ หลังจากนั้นกิจการประเภทนี้มีแนวโน้มจะสามารถดำเนินต่อไปได้ด้วยตนเอง และเมื่อพิจารณาข้อมูลด้านความต้องการในการก่อตั้งธุรกิจเพิ่มเติม จะพบสิ่งที่สนับสนุนข้ออภิปรายดังกล่าวได้เป็นอย่างดี ผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแทบทั้งสิ้นมีความพอใจในอาชีพ โดยแสดงให้เห็นถึงความไม่สนใจก่อตั้งธุรกิจใด ๆ เพิ่มเติมร้อยละ ๓๓ และแสดงความต้องการที่จะก่อตั้งธุรกิจอื่น ๆ อันเป็นกิจการที่สนับสนุนและส่งเสริมกิจการเดิมของตนเอง หรือธุรกิจที่แปลก ๆ ใหม่ ๆ อีกจำนวนร้อยละ ๖๗

๑.๔ ปัญหาในอาชีพ

ปัญหาใหญ่สำหรับผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างก็คือ ปัญหาทางด้านการเงิน ซึ่งพบสอดคล้องกันกับปัญหาในระยะเริ่มแรกกิจการดังที่ได้กล่าวมาแล้ว และเมื่อสอบถามถึงความต้องการที่จะให้รัฐบาลช่วยเหลือก็ปรากฏว่าพบข้อเท็จจริงที่สอดคล้องกันอีก กล่าวคือ ผู้ประกอบการร้อยละ ๔๑ ต้องการให้รัฐบาลช่วยเหลือในด้านการเงิน การที่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีปัญหาทางการเงินเพราะสาเหตุหลายประการ เช่น การมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมอยู่ในระดับต่ำมาก่อน ความจำเป็นในการมีทุนสำรองเพื่อการใช้จ่ายหลายประการ เช่น ค่าจ้างคนงาน

ค่าวัตถุดิบ ค่าสาธารณูปโภคอื่น ๆ ในด้านการจำหน่ายสินค้าส่วนมากเป็นระบบสินค้าเชื่อ และ
สาเหตุอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้สิ่งที่จะต้องตระหนักในการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการก็คือ จะต้อง
หาทางช่วยเหลือด้านการเงินควบคู่ไปพร้อมกันด้วย กรณีเช่นนี้ อาจดำเนินการได้หลายแนวทาง
แต่อยู่นอกขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้ ปัญหารองลงมาที่พบในอาชีพประกอบการก็คือ ปัญหาใน
ด้านการจัดการ จากการสัมภาษณ์ของผู้วิจัย พบว่า ปัญหาค่านี้เท่าที่ผู้ประกอบการส่วนมากประสบ
ก่อให้เกิดภาระที่จะต้องให้การฝึกหัดแก่คนงานใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา ประการที่สองได้แก่ ปัญหา
การขาดความรู้ ความสามารถที่จะบริหารโรงงานให้ราบรื่น ด้วยเหตุนี้ ในการดำเนินงานส่งเสริม
นอกจากการช่วยเหลือทางการเงินที่ได้กล่าวมาแล้ว จะต้องพิจารณาช่วยเหลือใน
ด้านความรู้ ความสามารถในการจัดการ ซึ่งรวมทั้งการจัดหาคนงาน การให้การฝึกหัด และการ
บริหารโรงงานควบคู่ไปด้วย

สำหรับการทำงานในวันหยุดนั้น ได้สอบถามเพิ่มเติมมาด้วย เนื่องจากเห็นว่า ผู้ประกอบการ
ส่วนใหญ่ มักจะต้องทำงานและออกกสิกรรมนอกเหนือเวลา ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหา
ทางด้านครอบครัวตามมาได้ และอีกประการหนึ่ง สภาพการทำงานเช่นนี้เกี่ยวข้องกับลักษณะนิสัย
ของบุคคลด้วยว่าจะชอบลักษณะการทำงานเช่นนี้หรือไม่ ซึ่งข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ได้จากการสำรวจ
ค้านี้จะเป็นประโยชน์ในการที่จะให้ผู้ต้องการเริ่มอาชีพใหม่ ๆ ได้ทราบ เพื่อตรวจสอบกับรสนิยม
และความนิยมชมชอบของตนเอง ก่อนที่จะก้าวลงไปสู่อาชีพดังกล่าว จากการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการ
ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแทบทั้งสิ้น (ร้อยละ ๕๕) ต้องทำงานในวันหยุด โดยจำแนกเป็นผู้ที่ต้องทำงาน
ในวันเสาร์ร้อยละ ๗๗ และต้องทำงานทั้งวันเสาร์และวันอาทิตย์อีกร้อยละ ๒๓ จะเห็นได้ว่า อาชีพ
ประกอบการเป็นอาชีพที่ต้องดำเนินการแทบตลอดเวลา ซึ่งจะต้องให้ผู้ที่จะริเริ่มได้ทราบไว้เป็น
เบื้องต้น

๑.๕ อายุ

การที่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นบุคคลในวัยกลางคนขึ้นไป กล่าวคือร้อยละ
๗๗ มีอายุระหว่าง ๓๖-๕๕ ปี เมื่อเปรียบเทียบกับลูกจ้าง ซึ่งส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๔๓) มีอายุ
ระหว่าง ๑๕-๓๕ ปีนั้น เพราะการประกอบการเป็นอาชีพที่ต้องใช้ประสบการณ์ ความรู้ ทักษะ
รวมทั้งเงินทุน การเริ่มกิจการจึงเริ่มต้นได้ช้า ข้อมูลจากด้านอื่น ๆ แสดงความสอดคล้องกับข้อ
เท็จจริงดังกล่าว เช่น การฝึกหัดเกี่ยวกับการผลิต ปัญหาในอาชีพ เป็นต้น ในด้านเกี่ยวกับระยะ

เวลาในการดำเนินการ ข้อมูลก็สอดคล้องต้องกัน โดยพบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่เพิ่งจะเริ่มกิจการ กล่าวคือ ร้อยละ ๔๔ ดำเนินกิจการมาเป็นระยะเวลา ๑-๕ ปี โดยสามารถที่จะเริ่มกิจการเมื่ออายุถึงวัยกลางคนเป็นส่วนมาก ประโยชน์ที่จะได้จากข้อเท็จจริงในค่านี้นี้ ชี้ให้เห็นความสำคัญของการฝึกหัดหรือการให้การศึกษอบรม การให้ความช่วยเหลือในด้านการเงิน การจัดการ เป็นการสนับสนุนการอภิปรายส่วนใหญ่ที่ได้กล่าวมาแล้ว

๑.๖ เพศ

การที่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นเพศชายอาจเป็นเพราะอาชีพประกอบการเป็นอาชีพที่ต้องลำบากตรากตรำและใช้ความมุมานะเป็นอย่างมาก และเป็นอาชีพที่ต้องออกติดต่อธุรกิจภายนอกแทบตลอดเวลา จึงเหมาะที่บุคคลเพศชายจะกระทำได้ดีกว่า ความแตกต่างยิ่งเห็นได้ชัดเมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลด้านกลุ่มลูกจ้าง จะมีสัดส่วนของเพศหญิงมากกว่า กล่าวคือ มีเพศหญิงในกลุ่มลูกจ้าง ร้อยละ ๓๕ ในขณะที่กลุ่มผู้ประกอบการมีเพศหญิงอยู่เพียงร้อยละ ๕ เท่านั้น ข้อเท็จจริงในค่านี้นี้มีความสำคัญที่จะใช้ประกอบการพิจารณาส่งเสริมเช่นกัน โดยเฉพาะการส่งเสริมบุคคลเพศชายให้เป็นผู้ประกอบการอาจได้ผลมากกว่า

๑.๗ เชื้อชาติ

ผู้ประกอบการธุรกิจต่าง ๆ ในแต่ละประเทศ ส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลเชื้อชาติจีน^๑ การวิจัยครั้งนี้ได้สนับสนุนข้อเท็จจริงดังกล่าว โดยพบว่าผู้ประกอบการกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ ๔๓ เป็นบุคคลเชื้อชาติจีน นับได้ว่าเป็นจำนวนไม่น้อยสำหรับกรณีที่ชาวพื้นเมืองมิใช่บุคคลเชื้อชาติจีนเช่นนี้ เมื่อพิจารณาด้านกลุ่มลูกจ้างได้พบข้อเท็จจริงในลักษณะที่สนับสนุนค่ากล่าวข้างต้น โดยลูกจ้างส่วนใหญ่จะมีเชื้อชาติไทย (ร้อยละ ๔๔) มีลูกจ้างเชื้อชาติจีนเพียงเล็กน้อย (ร้อยละ ๑๑) เท่านั้น

การที่บุคคลเชื้อชาติจีนในต่างประเทศส่วนใหญ่จะมีความสนใจในการประกอบธุรกิจนั้น อาจมีสาเหตุหลายประการ^๒ แต่ที่จะเป็นประโยชน์ต่อความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้

¹E. E. Ayal. (1961) loc. cit.

²W. G. Soslow. loc. cit.; O. F. Collins and D. G. Moore. loc. cit.

ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูและสภาพแวดล้อม เป็นเพราะความจำเป็นหลายประการที่บิดามารดาชาว
จีนส่วนใหญ่จะอบรมสั่งสอนและฝึกหัดให้บุตรของตนได้ทำธุรกิจการค้า เช่น ความจำกัดในเรื่อง
ที่ดินที่จะใช้ทำการเกษตร เพราะชาวจีนในต่างประเทศต่าง ๆ ไม่สามารถมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน
ได้ และที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนั้น เนื่องจากชาวจีนที่อพยพไปยังต่างประเทศ มักจะเริ่มชีวิตใน
เมือง การทำธุรกิจการค้าจึงเป็นอาชีพที่เริ่มต้นได้ง่าย โดยสามารถเริ่มจากกิจการขนาดเล็ก
กวายน้อยต่าง ๆ เหล่านี้ชาวจีนในต่างประเทศจึงมักจะอบรมสั่งสอนลูกหลานให้ประกอบกิจการค้า
ต่อไป ซึ่งข้อเท็จจริงในลักษณะนี้ชี้ให้เห็นโอกาสของการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการโดยวิธี
การอบรมเลี้ยงดู

๑.๘ ศาสนา

ถึงแม้จะมีผู้ชี้ให้เห็นว่า การอบรมสั่งสอนตามศาสนาคริสต์นิกายโปรแตส-
แตนต์ มีผลทำให้บุคคลมีคุณลักษณะเยี่ยงผู้ประกอบการ^๑ แต่ผลจากการวิจัยครั้งนี้ได้พบว่า ผู้ประ-
กอบการก็อาจมาจากบุคคลซึ่งได้รับการอบรมสั่งสอนจากศาสนาอื่นได้เช่นกัน โดยเฉพาะจากศาสนา
พุทธซึ่งได้พบในการวิจัยครั้งนี้มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ ๕๕ เพราะเหตุที่จริงแล้ว อิทธิพลสำคัญต่อความ
เป็นผู้ประกอบการ ก็คือ เนื้อหาสาระและวิธีการในการอบรมสั่งสอนนั่นเอง ข้อเท็จจริงดังกล่าว
ทำให้มองเห็นความเป็นไปได้ที่จะส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการในหมู่ชาวไทย เนื่องจากชาวไทย
ส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ

๑.๙ ภูมิสำเนา

การวิจัยครั้งนี้ได้พบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๗๐) มีภูมิสำเนา
ในเขตกรุงเทพฯ หรือเป็นเขตเมือง สอดคล้องกับการวิจัยในประเทศญี่ปุ่นที่พบว่าผู้ประกอบการ
ชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๕๔) มีภูมิสำเนาในเขตกรุงโตเกียวซึ่งเป็นเมืองหลวง^๒ การที่ผู้
ประกอบการส่วนใหญ่มีภูมิสำเนาในเขตเมืองอาจเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ แต่จะเป็น
ประโยชน์ต่อความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ สภาพแวดล้อม โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมใน

¹M. Weber. loc. cit.

²J. Hirschmeier. loc. cit.

เขตเมืองซึ่งประกอบด้วยการธุรกิจเป็นส่วนมากนั้น มีส่วนช่วยส่งเสริม หรือเป็นแรงผลักดันให้บุคคลประกอบอาชีพประกอบการอยู่ไม่น้อย ผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตเมืองย่อมมีความคุ้นเคยและสามารถมองเห็นช่องทางการประกอบกิจการธุรกิจได้มากกว่า รวมทั้งมีความสามารถในการคาดการณ์ตลาดหรือการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการประกอบอาชีพดังกล่าว จากข้อเท็จจริงเช่นนี้ จะเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมบุคคลให้เป็นผู้ประกอบการ ก็คือ การส่งเสริมบุคคลซึ่งมาจากสภาพแวดล้อมภายในเมืองอาจจะได้ผลมากกว่า และถ้าจะส่งเสริมบุคคลกลุ่มอื่น จะต้องพิจารณาส่งเสริมความรู้ความสามารถในด้านการตลาดควบคู่ไปด้วย เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นสามารถที่จะประกอบกิจการต่อไปได้ด้วยความราบรื่น

๑.๑๐ สถานภาพสมรส

การที่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๘๖) สมรสแล้ว เมื่อเปรียบเทียบกับลูกจ้าง (ร้อยละ ๖๔) เนื่องจากผู้ประกอบการส่วนมากเป็นบุคคลที่มีวัยสูงอายุมากกว่า โดยมีวัยระยะต้นที่อาจยังไม่ได้แต่งงาน (วัย ๑๕-๒๕ ปี) อยู่เพียงร้อยละ ๑ เท่านั้น ในขณะที่ลูกจ้างมีจำนวนอยู่ในวัยดังกล่าวมากถึงร้อยละ ๓๕ ข้อเท็จจริงเช่นนี้ ย่อมยืนยันได้ว่าอาชีพประกอบการนั้น แม้ว่าจะเป็นอาชีพที่ต้องใช้เวลาในการออกศึกต่อธุรกิจมากเพียงใดก็ตาม ก็มิได้เป็นอุปสรรคต่อการสมรสแต่ประการใด รวมทั้งมิได้เป็นอุปสรรคต่อชีวิตครอบครัวด้วย ดังจะเห็นได้จากข้อเท็จจริงด้านการหย่า หรือแม้แต่การหม้าย ซึ่งไม่พบเลยในการวิจัยครั้งนี้ โดยสรุปแล้วข้อมูลต่าง ๆ ในค่านี้นี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้บุคคลเป็นผู้ประกอบการก็คือ ในด้านของการให้ความมั่นใจว่าอาชีพดังกล่าวจะไม่เป็นอุปสรรคต่อชีวิตครอบครัวแต่ประการใด

๑.๑๑ ระยะเวลาที่ดำเนินกิจการหรือระยะเวลาที่ทำงาน

การที่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการดำเนินกิจการมาเพียง ๑-๕ ปี นั้น ประการแรก เนื่องจากเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ว่า จะต้องเป็นเจ้าของโรงงานหรือหุ้นส่วนที่ริเริ่มก่อตั้งและดำเนินกิจการมาด้วยตนเอง โรงงานที่มีระยะเวลาดำเนินกิจการมานาน มักจะมีการเปลี่ยนเจ้าของกิจการ อาจเป็นการซื้อขาย หรือเป็นการรับทอดมรดก ซึ่งอยู่นอกขอบข่ายของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ประการที่สอง ระยะเวลาดำเนินกิจการเพียงเล็กน้อยนั้น อีกด้านหนึ่งแสดงให้เห็นว่า อาชีพประกอบการนั้นเป็นอาชีพที่เริ่มได้ยากพอสมควร ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ มักจะเริ่มก่อตั้งกิจการได้เมื่ออายุวัยกลางคนขึ้นไปแล้ว ข้อเท็จจริง

ค่านอื่น ๆ ก็สอดคล้องกัน สำหรับลูกจ้างนั้น ระยะเวลาในการทำงานสั้นกว่าระยะเวลาในการดำเนินงานของผู้ประกอบการ เป็นลำดับ เช่น ผู้ประกอบการดำเนินกิจการ ๑-๕ ปี มีร้อยละ ๕๔ ในขณะที่ลูกจ้างทำงานมาในช่วงระยะเวลาดังกล่าวมีร้อยละ ๗๑ ผู้ประกอบการดำเนินกิจการมา ๕-๑๐ ปี มีร้อยละ ๓๐ ในขณะที่ลูกจ้างทำงานมาในช่วงระยะเวลาดังกล่าว มีร้อยละ ๑๔ เป็นต้น ข้อเท็จจริงเช่นนี้แสดงให้เห็นถึงอัตราการเปลี่ยนงานของลูกจ้าง เป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่ผู้ประกอบการประสบอยู่ในปัจจุบัน ดังได้กล่าวมาแล้ว

๑.๑๒ ประเภทของอุตสาหกรรมที่ดำเนินการ

ตามที่ได้กล่าวไว้แล้วในผลของการวิจัยว่า กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดตามโควตาของประเภทอุตสาหกรรมที่มีอยู่จริง ดังนั้น สัดส่วนของประเภทอุตสาหกรรมในการวิจัยครั้งนี้ นับว่าเป็นสัดส่วนที่แท้จริงได้ จะเห็นได้ว่า ประเภทของอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนสูง สามารถจำแนกออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้สองกลุ่ม กลุ่มแรกเป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าประเภทบริโภคหรือเครื่องใช้ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน เช่นการผลิตอาหาร (ร้อยละ ๑๒) สิ่งทอสิ่งถัก (ร้อยละ ๑๒) เครื่องแต่งกาย (ร้อยละ ๔) การผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติก (ร้อยละ ๕) อีกกลุ่มหนึ่ง คือการผลิตสินค้าประเภทที่เป็นพื้นฐานในการประกอบกิจการหรืออุตสาหกรรมอื่น ๆ ต่อไปอีก เช่น การผลิตผลิตภัณฑ์โลหะ (ร้อยละ ๑๑) การผลิตเคมีภัณฑ์ (ร้อยละ ๖) อุตสาหกรรมเหล็กกล้าขั้นมูลฐาน (ร้อยละ ๔) เป็นต้น ประเภทของอุตสาหกรรมที่จะดำเนินการได้นั้น ย่อมสัมพันธ์กับความต้องการของผู้บริโภคโดยตรง สินค้าประเภทที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวัน และประเภทที่ใช้เป็นพื้นฐานไปสู่การผลิตผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ต่อไปย่อมเป็นที่ต้องการมาก โดยที่กิจการธุรกิจนั้นมีหลายประเภท จำเป็นจะต้องชี้ให้เห็นแนวทาง ประเภทของธุรกิจอันเป็นความต้องการของตลาด ซึ่งจะทำให้ผู้ที่ลงไปดำเนินการได้มีความมั่นคงและความก้าวหน้าต่อไปในอนาคตได้ จากข้อเท็จจริงดังกล่าว ช่วยทำให้เห็นว่า อุตสาหกรรมประเภทอาหาร เครื่องใช้ในชีวิตประจำวันและอุตสาหกรรมผลิตสินค้าที่เป็นพื้นฐานในกิจการอุตสาหกรรมอื่น ๆ ต่อไป (intermediate goods) เป็นประเภทของอุตสาหกรรมที่อาจขยายตัวได้มากกว่ากิจการอุตสาหกรรมประเภทอื่น หรืออาจส่งเสริมให้ประกอบการได้เป็นจำนวนมากกว่าอุตสาหกรรมชนิดอื่น ๆ นั่นเอง

๑.๑๓ จำนวนคนงาน

ในด้านจำนวนคนงานนั้น การวิจัยพบว่า โรงงานขนาดเล็กมีจำนวนมาก

ขึ้นไปตามลำดับ จนถึงโรงงานขนาดใหญ่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ประกอบกิจการขนาดเล็กหรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ผู้ที่เริ่มอาชีพดังกล่าวนั้น มักจะเริ่มกิจการจากขนาดเล็ก ซึ่งเป็นขนาดที่ง่ายต่อผู้ริเริ่มใหม่ ๆ เช่น ใช้จำนวนเงินทุนไม่มากนัก การจัดตั้งและจัดการยังไม่สลับซับซ้อนมาก เป็นขนาดที่ง่ายต่อการจัดการตลาด เป็นต้น ดังนั้นกิจการขนาดเล็กจึงมีความเป็นไปได้ง่ายกว่าที่จะส่งเสริม อันสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัยโดยตรง

๒. คุณลักษณะของผู้ประกอบการเชิงมนุษยของผู้ประกอบการ

การอภิปรายผลในส่วนนี้จะได้นำผลการตามลำดับตัวแปร เช่น เกี่ยวกับการเสนอผล และมุ่งไปสู่ประเด็นที่จะเป็นประโยชน์ต่อความมุ่งหมายของการวิจัยโดยตรง

๒.๑ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล

การวิจัยพบว่ากลุ่มผู้ประกอบการมีความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผลสูงกว่ากลุ่มลูกจ้างนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของเบลลอน^๑ ที่พบว่าผู้ประกอบการด้านธุรกิจศึกษาในสหรัฐอเมริกา มีคุณลักษณะดังกล่าวแตกต่างจากนักการศึกษาทั่ว ๆ ไป และสอดคล้องกับผลการวิจัยของลอเฟอร์^๒ ที่ว่าผู้ประกอบการชาวฝรั่งเศสที่ดำเนินกิจการประสบความสำเร็จ มีความกล้าเสี่ยงดังกล่าว อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่ามีผลการวิจัยที่ได้ผลแตกต่างออกไป ได้แก่การวิจัยของบรอกเฮาส์^๓ ที่พบว่าไม่มีความแตกต่างในคุณลักษณะดังกล่าวระหว่างผู้ประกอบการกับกลุ่มผู้จัดการบริษัท แต่อาจเป็นไปได้ว่า กลุ่มผู้จัดการนั้น แม้ว่าจะเป็นกลุ่มลูกจ้างประเภทหนึ่งก็ตาม แต่เป็นกลุ่มที่มีคุณลักษณะและวิธีการทำงานแตกต่างจากกลุ่มลูกจ้างโดยทั่วไป และคุณลักษณะและวิธีการทำงานดังกล่าวใกล้เคียงกับกลุ่มผู้ประกอบการมาก

คุณลักษณะแห่งความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล เป็นคุณลักษณะที่จำเป็นยิ่งสำหรับผู้มีอาชีพประกอบการ กล่าวคือ ประการแรก อาชีพดังกล่าวเกี่ยวข้องกับความเสี่ยง

¹D. F. Mollon. loc. cit.

²J. M. H. Laufer. loc. cit.

³B. H. Brockhaus. loc. cit.

เพราะกำไรหรือรายได้ขึ้นอยู่กับความเสี่ยง ประการที่สอง อาชีพดังกล่าวเป็นอาชีพที่ต้องดำเนินการภายใต้ภาวะการณ์ที่ไม่แน่นอนตลอดเวลา โดยเฉพาะภาวะการณ์ทางด้านการเศรษฐกิจ และบางครั้งภาวะการณ์ทางการเมือง โดยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนาเช่นประเทศไทย ดังนั้นผู้มีอาชีพดังกล่าวจำเป็นจะต้องมีคุณลักษณะของความกล้าเสี่ยง จึงจะทำให้ประกอบอาชีพประสบผลสำเร็จได้หรืออย่างน้อยที่สุดสามารถดำรงอยู่ได้ ด้วยเหตุนี้ในการส่งเสริมให้บุคคลเป็นผู้ประกอบการ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเสริมสร้างคุณลักษณะเช่นนี้ให้เกิดขึ้น

๒.๒ คุณลักษณะคึกคักประคิษฐ์

การวิจัยพบว่า กลุ่มผู้ประกอบการมีคุณลักษณะคึกคักประคิษฐ์สูงกว่ากลุ่มลูกจ้างนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของเมลลอน^๑ ที่พบว่าผู้ประกอบการชาวอเมริกันนั้นชอบคึกคักประคิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อยู่เสมอ

อาชีพประกอบการ โดยเฉพาะการประกอบธุรกิจ เป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำ จัดหาสินค้า หรือบริการเพื่อขายให้แก่ประชาชนทั่วไป ดังนั้นคุณลักษณะคึกคักประคิษฐ์จึงเป็นคุณลักษณะจำเป็นขั้นพื้นฐานสำหรับผู้ประกอบอาชีพนี้ ได้มีการพบว่าผู้ประกอบการจำนวนมากเริ่มอาชีพมาจากอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งต่าง ๆ เช่น อเล็กซานเดอร์^๒ พบว่าผู้ประกอบการชาวตุรกีร้อยละ ๑๗.๓ มาจากการเป็นคนงานระดับทักษะ (skilled labour) ซึ่งเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับการประดิษฐ์คิดค้นโดยตรง โดยสรุปแล้ว ในการส่งเสริมให้บุคคลเป็นผู้ประกอบการนั้น จำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะดังกล่าวเป็นเบื้องต้น เนื่องจากเป็นรากฐานของอาชีพประกอบการโดยตรง

๒.๓ ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ

การวิจัยพบว่า กลุ่มผู้ประกอบการมีความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจมากกว่ากลุ่มลูกจ้าง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกิลมอร์^๓ ที่พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่

¹D. E. Mollon. loc. cit.

²A. P. Alexander. loc. cit.

³J. B. Gilmore. loc. cit.

มีคุณลักษณะดังกล่าวสูงกว่าบุคคลโดยทั่วไป

การประกอบการเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาโอกาสทางธุรกิจโดยตรง บุคคลที่มีคุณลักษณะดังกล่าวย่อมคำนึงอาชีพนี้ได้อย่างรอบรู้ และประสบความสำเร็จในงานวิจัยอื่น ๆ ในต่างประเทศก็ได้พบข้อเท็จจริงในลักษณะเช่นนี้ เช่นการวิจัยของฮาร์วีส¹ พบว่าความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจจะส่งผลต่อความสำเร็จในกิจการโดยตรง นอกจากนี้ การที่ผู้ประกอบการของประเทศใดประเทศหนึ่งมีความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ และสามารถที่จะดำเนินกิจการได้เจริญก้าวหน้า ย่อมจะส่งผลต่อการขยายตัวในทางเศรษฐกิจของประเทศโดยส่วนรวม ดังที่การวิจัยของทรัน² ได้สรุปไว้ว่า การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการมีความสามารถที่จะมองเห็นช่องทางหรือโอกาสในทางเศรษฐกิจจะส่งผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศในระยะต่อไป ด้วยเหตุนี้ คุณลักษณะแห่งความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจเช่นนี้ ย่อมมีความสำคัญยิ่ง เพราะการเสริมสร้างคุณลักษณะดังกล่าวให้แก่บุคคลเพื่อเตรียมเป็นผู้ประกอบการ ไม่เพียงแต่จะสร้างกลุ่มบุคคลที่พึงประสงค์เท่านั้น แต่ยังเป็นหลักประกันการขยายตัวในทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคตอีกด้วย

๒.๔ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

การวิจัยพบว่ากลุ่มผู้ประกอบการมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่มลูกจ้าง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในต่างประเทศหลายครั้ง เช่นการวิจัยของแมคเคลแลนด์³ พบว่าผู้ประกอบการมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าบุคคลโดยทั่วไป การวิจัยของสโตกส์⁴ พบว่าผู้ประกอบการชาวอาฟริกันสถาน โดยทั่วไปมีแรงจูงใจที่ต้องการความสำเร็จในชีวิตในระดับสูง การวิจัย

¹J. R. Harris. loc. cit.

²K. L. Tran. loc. cit.

³D. C. McClelland. loc. cit.

⁴R. G. Stokes. loc. cit.

ของไวลีย์^๑ พบว่า ผู้ประกอบอุตสาหกรรมด้านการผลิตของฟิลิปปินส์มีคุณลักษณะดังกล่าว สูงกว่าข้าราชการและผู้จัดการบริษัท นอกจากนี้ยังมีการวิจัยที่โต้แย้งข้อเท็จจริงในลักษณะที่ชี้ให้เห็นว่าแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์นั้น เป็นคุณลักษณะที่จะนำไปสู่อาชีพประกอบการโดยตรง เช่น การวิจัยของบอร์แลนด์^๒ พบว่านักศึกษาที่มีความประสงค์จะออกไปดำเนินการก่อตั้งบริษัทของตนเองนั้น มีคุณลักษณะนี้อยู่ในระดับสูงกว่านักศึกษาที่ไม่มีความประสงค์ดังกล่าว

แรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์เป็นคุณลักษณะที่จำเป็นอีกประการหนึ่งของผู้มีอาชีพประกอบการ เนื่องจากคุณลักษณะทางด้านจิตใจดังกล่าวส่งเสริมให้บุคคลใช้ความสามารถและอุตสาหกรรม เพื่อดำเนินการใด ๆ อันจะนำความมีชื่อเสียงและความมั่นคงมาสู่ตนเอง ดังนั้นคุณลักษณะเช่นนี้จะเป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลประกอบอาชีพดังกล่าว รวมทั้งเมื่อได้ประกอบอาชีพแล้ว จะเป็นแรงจูงใจให้การดำเนินงานเจริญก้าวหน้า ด้วยเหตุนี้การเสริมสร้างผู้ประกอบการด้วยคุณลักษณะดังกล่าว จึงเป็นสิ่งจำเป็น แต่อย่างไรก็ตามคุณลักษณะดังกล่าวมีความจำเป็นสำหรับผู้เป็นลูกจ้าง เช่นกัน เพราะอาชีพรับจ้างนั้นมีหลายระดับ มีการเลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่ง ผู้เป็นลูกจ้างย่อมมีความต้องการหรือมีแรงจูงใจที่จะเลื่อนฐานะตำแหน่งด้วยเช่นกัน ด้วยเหตุนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการของคิสคริมินันต์ จึงพบคุณลักษณะของแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ในกลุ่มลูกจ้างด้วย และพบว่าในกลุ่มลูกจ้างมีคุณลักษณะดังกล่าวสูงกว่ากลุ่มผู้ประกอบการ

๒.๕ ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน

การวิจัยพบว่ากลุ่มผู้ประกอบการมีความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน สูงกว่ากลุ่มลูกจ้าง สอดคล้องกับผลการวิจัยของบรอกเฮาส์^๓ ที่พบว่าผู้ประกอบการมีคุณลักษณะดังกล่าวสูงกว่าผู้ทำหน้าที่รับจ้างในการจัดการบริษัท

ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายในเป็นความรู้สึกหรือความเชื่อ ว่าคนเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมของตนเอง คุณลักษณะเช่นนี้ ย่อมส่งเสริมและสนับสนุนความเชื่อมั่น

¹L. V. Wilcy. loc. cit.

²C. M. Borland. loc. cit.

³R. H. Brockhaus. loc. cit.

ให้แก่บุคคลล้าที่จะดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความสามารถของตนเอง ซึ่งจำเป็นสำหรับบุคคลที่ประกอบอาชีพประกอบการ เนื่องจากอาชีพดังกล่าวต้องอาศัยความเชื่อมั่นเพื่อที่จะทำให้มีความกล้าที่จะประกอบกิจการใด ๆ ด้วยตนเอง

๒.๖ ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์

การวิจัยพบว่ากลุ่มผู้ประกอบการมีความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์สูงกว่ากลุ่มลูกจ้าง

ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์เป็นแนวโน้มทางค่านิยมจิตใจของบุคคลที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมในการดำเนินการใด ๆ อันจะมีผลตอบแทนที่สูงกว่า โดยเฉพาะในค่านิยมของการเก็บออมเพื่อการลงทุนในอนาคต และทัศนคติที่ดีต่อการเพิ่มผลผลิต ด้วยเหตุนี้คุณลักษณะของความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ จึงเป็นคุณลักษณะประจำตัวของกลุ่มบุคคลผู้ดำเนินอาชีพประกอบการ โดยเฉพาะ เนื่องจากการดำเนินอาชีพนี้นั้นถึงแม้ว่าจะมีแรงจูงใจประการอื่นอยู่ด้วย แต่สิ่งที่จะขาดเสียมิได้ก็คือ เป็นผลของความต้องการผลตอบแทนที่สูงกว่า การเก็บออมเพื่อการลงทุน และความต้องการในการเพิ่มผลผลิต หรือความต้องการอื่น ๆ ที่ใกล้เคียง ด้วยเหตุนี้คุณลักษณะของความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์จึงเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นที่จะกระตุ้นหรือส่งเสริมให้บุคคลกลายเป็นผู้ประกอบการในเวลาต่อมาได้ และในขณะที่ได้ประกอบอาชีพดังกล่าวแล้ว คุณลักษณะดังกล่าวก็ยังจำเป็นที่จะส่งเสริมให้มีการเพิ่มผลผลิต และอื่น ๆ อันจำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ

๒.๗ ความเป็นผู้นำ

การวิจัยพบว่า กลุ่มผู้ประกอบการมีความเป็นผู้นำสูงกว่ากลุ่มลูกจ้าง

การที่กลุ่มผู้ประกอบการมีคุณลักษณะของความเป็นผู้นำสูงกว่ากลุ่มลูกจ้าง เนื่องจากการประกอบการเป็นอาชีพเกี่ยวข้องกับการบริหารบุคคลอยู่ด้วย กล่าวคือ ต้องมีความสามารถในการใช้ศิลปวิธีการและสิ่งล่อใจต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลหรือลูกจ้างได้ทำงานเต็มความสามารถเสร็จเรียบร้อยตามวัตถุประสงค์ของตน และโดยที่การวิจัยครั้งนี้ได้เลือกกลุ่มผู้ประกอบการที่เป็นเจ้าของหรือหุ้นส่วนที่จะต้องดำเนินการด้วยตนเอง ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จึงเป็นผลของกลุ่มบุคคลที่เป็นทั้งเจ้าของและผู้จัดการในเวลาเดียวกัน ซึ่งจะต้องมีคุณลักษณะของความเป็นผู้นำอยู่ด้วย เพราะจะต้องทำหน้าที่บริหารบุคคลไปพร้อมกันด้วยดังได้กล่าวมาแล้ว

ความเป็นผู้นำเป็นคุณลักษณะจำเป็นประการหนึ่ง สำหรับผู้มีอาชีพประกอบการ โดยเฉพาะในกิจการขนาดเล็ก และในระยะเริ่มแรกของกิจการ นอกจากนั้นโดยส่วนร่วมแล้ว ยังจำเป็นสำหรับประเทศที่มีกำลังแรงงานเหลือเฟือ (labour surplus economy) เช่นประเทศไทย เพราะเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการส่งเสริมธุรกิจประเภทที่ต้องใช้กำลังแรงงานโดยตรง (labour intensive industries) อันจะเป็นการสอดคล้องกับการแก้ปัญหาการว่างงาน ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังของประเทศมานาน แต่อย่างไรก็ตาม ผู้มีอาชีพรับจ้างก็มีหลายระดับ หลายตำแหน่ง รวมทั้งบางตำแหน่ง เช่น หัวหน้าคนงาน ต้องทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการใช้คุณลักษณะของความเป็นผู้นำด้วย ด้วยเหตุนี้ คุณลักษณะดังกล่าวย่อมจำเป็นสำหรับผู้มีอาชีพรับจ้าง เช่นกัน ดังนั้นในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการของคิสคริมินันต์ จึงพบว่า คุณลักษณะความเป็นผู้นำไม่สามารถจำแนกกลุ่มบุคคลทั้งสองออกจากกันได้

โดยสรุปแล้ว การวิจัยครั้งนี้พบความแตกต่างในด้านคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ระหว่างผู้ประกอบการกับลูกจ้าง ในด้านต่าง ๆ อันได้แก่ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุผล คุณลักษณะคึกคักกระตือรือร้น ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ แรงจูงใจไม่ล้มเหลว เชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์และความเป็นผู้นำ แต่อย่างไรก็ตาม คุณลักษณะดังกล่าวยังจะต้องมีความสำคัญลดหลั่นกันไปและคุณลักษณะบางประการเป็นผลมาจากคุณลักษณะอื่น ซึ่งการวิเคราะห์ด้วยวิธีการของไล-สแควร์ ที่ได้กล่าวมาแล้วไม่สามารถที่จะชี้ให้เห็นข้อเท็จจริงในลักษณะเช่นนี้ได้ แต่เนื่องจากข้อเท็จจริงดังกล่าวได้นำไปกำหนดแนวทางส่งเสริมให้บุคคลเป็นผู้ประกอบการผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปด้วยวิธีการของคิสคริมินันต์ (discriminant analysis) ดังรายละเอียดในหัวข้อที่ว่าด้วยผลการวิเคราะห์การจำแนกกลุ่ม

๓. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์กับพื้นฐานทางด้านการศึกษารวมและภูมิหลัง

การอภิปรายผลในส่วนนี้จะได้นำผลการตามลำดับของตัวแปรตามที่ได้ตั้งสมมุติฐานไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๓.๑ ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์กับระดับการศึกษา

การวิจัยพบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์กับระดับ

ของการศึกษา ได้แก่คุณลักษณะคึกคักกระตือรือร้น และควมมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ ตามลำดับ

ประการแรก คุณลักษณะคึกคักกระตือรือร้นมีความสัมพันธ์กับระดับของการศึกษานั้น เพราะระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ส่งเสริมให้บุคคลไ้รอบรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว และกว้างขวางออกไปตลอดเวลา รวมทั้งการไ้ฝึกการหาเหตุผลในบทเรียน เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมบุคคลในด้านความคิดอ่าน และเป็นพื้นฐานในการคิดค้นสิ่งอื่น ๆ ต่อไปไ้ สำหรับควมมีเหตุผลในทางด้านเศรษฐศาสตร์นั้น ระดับการศึกษาที่สูงขึ้นย่อมส่งเสริมให้บุคคลมีเหตุผลและหลักเกณฑ์ที่ถูกต้องในการตัดสินใจ

โดยสรุปแล้ว ระดับการศึกษานั้นมีส่วนช่วยส่งเสริมคุณลักษณะบางประการของผู้ประกอบการและประการที่สำคัญก็คือ ระดับของการศึกษานั้นจะส่งผลต่อการดำเนินกิจการ หรือเป็นพื้นฐานสำคัญในการฝึกอบรมด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินอาชีพประกอบการต่อไปในอนาคต มีผลการวิจัยสนับสนุนข้อเท็จจริงในลักษณะเช่นนี้ เช่นการวิจัยของ ไคแอมบอมบา¹ ที่ไ้ศึกษาอิทธิพลของตัวแปรที่จะส่งผลต่อการดำเนินงานด้านการประกอบธุรกิจในประเทศด้อยพัฒนา และพบว่าระดับของการศึกษาจะส่งผลต่อการดำเนินกิจการดังกล่าว

๓.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุย์กับการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

การวิจัยพบคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุย์ จำนวนสองด้าน มีความสัมพันธ์กับการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ได้แก่ ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน และแรงจูงใจไ้สัมฤทธิ์ ตามลำดับ

การศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพมีความสัมพันธ์กับความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน เพราะการศึกษาและการฝึกอบรมดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการไ้ฝึกหัดจริง ทำจริง จึงมีส่วนที่จะส่งเสริมให้บุคคลตระหนักถึงผลงานที่เกิดจากการไ้กระทำของตนเอง และการที่การศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ มีส่วนสัมพันธ์กับแรงจูงใจไ้สัมฤทธิ์ เป็นเพราะการที่บุคคลไ้ศึกษาและฝึกหัดอาชีพย่อมมองเห็นช่องทางที่จะกระทำหรือดำเนินกิจการใด ๆ ให้เป็นของตนเองขึ้นมาไ้ ซึ่งเป็นต้นเหตุไ้เกิดแรงจูงใจในการที่จะกระทำสิ่งใดให้สำเร็จต่อไป

¹A. R. Diambomba. loc. cit.

การศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ งานวิจัยจำนวนมาก ได้พบข้อเท็จจริงเช่นนี้ เช่น การวิจัยของ อเล็กซานเดอร์^๑ พบว่าผู้ประกอบการชาวตุรกีส่วนหนึ่ง ดำเนินกิจการโดยการขยายงานช่างของตนที่มีอยู่เดิม การวิจัยของไดแอมบอมบา^๒ พบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ในประเทศคองโกเคยได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพมาก่อน สำหรับในประเทศไทยก็ได้พบข้อเท็จจริงเช่นนี้มาแล้ว โดยแสง สงวนเรือง สมศักดิ์ แทมบุญเลิศชัย และ นิตย สัมมาพันธ์^๓ ซึ่งพบว่าผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดย่อมส่วนใหญ่ประกอบกิจการขึ้นมาเนื่องจากการได้เคยฝึกอบรมและมีความรู้ในกิจการนั้น ๆ มาก่อน

๓.๓ ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์กับประสบการณ์ด้านการทัศนศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ

การวิจัยพบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ทั้งเจ็ด ด้านมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ด้านการทัศนศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ และมีความสัมพันธ์ในระดับสูงแทบทุกด้าน เรียงตามลำดับสูงต่ำของความสัมพันธ์ได้คือ ความสามารถในการรับรู้ โอกาสทางธุรกิจ คุณลักษณะคิคนประคิษฐ์ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุผล ความมีเหตุผลทาง เศรษฐศาสตร์ ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน ความเป็นผู้นำ และแรงจูงใจไม่ สัมฤทธิ์

การที่ประสบการณ์ด้านการทัศนศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะเฉพาะของผู้ประกอบการนั้น เพราะประสบการณ์ในด้านดังกล่าวเป็นจุดเริ่มต้นให้บุคคลเกิดแนวความคิดเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจต่อไปในอนาคตได้ มีการวิจัยหลายครั้งพบข้อเท็จจริงในลักษณะเช่นนี้ เช่น การวิจัยของซายิกห์^๔ พบว่า ผู้ประกอบการชาวเลบานอนส่วนหนึ่งแจ้งว่า การเริ่มดำเนินการของตนเกิดจากการที่ได้ท่องเที่ยวและพบสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ เกี่ยวกับธุรกิจ

¹A. P. Alexander. loc. cit.

²A. R. Diambomba. loc. cit.

³แสง สงวนเรือง สมศักดิ์ แทมบุญเลิศชัย และนิตย สัมมาพันธ์ อ.ก. หน้า ๑๓๔

⁴Y. A. Sayigh. loc. cit.

คอนลินส์ และมัวร์^๑ พบว่า ผู้ประกอบการชาวอเมริกันส่วนหนึ่งดำเนินกิจการได้นั้น เป็นผลมาจากได้เคยคบค้ากับนักธุรกิจอื่น ๆ มาก่อน และมีอีกจำนวนมากที่ออกจากมหาวิทยาลัยก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา เนื่องจากได้พบว่างานธุรกิจน่าสนใจและสามารถหาเงินได้มากกว่า โดยสรุปแล้วจะเห็นได้ว่าประสบการณ์ด้านการทัศนศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจมีความสำคัญและมีอิทธิพลมากในการที่จะส่งเสริมให้บุคคลกลายมาเป็นผู้ประกอบการในเวลาต่อมาและที่สำคัญก็คือ กิจกรรมเช่นนี้ สามารถดำเนินการได้โดยไม่มีความลำบากมากนัก อันจะเป็นปัจจัยประการหนึ่งที่ช่วยในการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการให้แก่บุคคลเป็นไปได้ง่ายยิ่งขึ้น

๓.๔ ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนษยกับทัศนคติ ค่านิยม และความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ

การวิจัยพบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนษยทุกด้าน กับ ทัศนคติ ค่านิยมและความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ เรียงตามลำดับสูงต่ำของความสัมพันธ์ คือ คุณลักษณะคิคนัประคิษฐ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล ความเป็นผู้นำ ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ และ ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน

การที่ทัศนคติ ค่านิยม และความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะเฉพาะของผู้ประกอบการนั้น เพราะลักษณะดังกล่าวเป็นแนวโน้มที่แสดงให้เห็นถึงการฝึกอบรมและใฝ่หาวิชาชีพ อันเป็นพื้นฐานสำหรับอาชีพประกอบการในอนาคตทั้งที่ได้กล่าวมาแล้ว และ กวดยเหตุที่ตัวแปรด้านนี้มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะ เฉพาะของผู้ประกอบการทุกด้านจึงนับว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จำเป็นต้องคำนึงให้เกิดขึ้นในกระบวนการ ส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการให้แก่บุคคล

๓.๕ ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนษยกับฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัย

การวิจัยพบความสัมพันธ์ในทางลบระหว่างคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนษยสองด้านกับฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัย ได้แก่คุณลักษณะคิคนัประคิษฐ์ และความกล้าเสี่ยง

¹O. F. Collins and D. G. Moore. loc. cit.

อย่างสมเหตุสมผล

ฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัยมีความสัมพันธ์ในทางลบกับคุณลักษณะคิคนั้ประคิษฐ์ และ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผลนั้น เพราะฐานะความเป็นอยู่ยอมทำให้บุคคลเกิดความสุข ความสะกอกสบาย และความพร้อมต่าง ๆ จึงไม่มีความจำเป็นและไม่มีความผลักดันมากพอที่จะ ต้องคิคนั้ประคิษฐ์ หรือต้องทำการเสี่ยงใด ๆ เพื่อให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ค่าของ ความสัมพันธ์ในกรณีทั้งสองนี้ มีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ผลการวิจัยจากคานอื่น พบว่า ฐานะทาง การเงินมีส่วนช่วยส่งเสริมกิจการ เช่น ในระยะเริ่มแรกของกิจการนั้น ผู้ประกอบการจำนวนมาก ถึงร้อยละ ๔๖ ได้รับความช่วยเหลือในด้านการเงิน (ตารางที่ ค-๔) เมื่อสอบถามถึงปัญหาที่ เผชิญอยู่ในปัจจุบัน ผู้ประกอบการจำนวนมากเช่นกัน ร้อยละ ๓๕ ประสบปัญหาคานการเงิน (ตารางที่ ค-๑๐) และเมื่อสอบถามความต้องการรับความช่วยเหลือจากรัฐบาล ผู้ประกอบการ จำนวนเกือบครึ่ง (ร้อยละ ๔๑) ต้องการให้รัฐบาลช่วยเหลือในด้านการเงิน (ตารางที่ ค-๑๑) ด้วยเหตุนี้ สิ่งที่คองพึงระวังในการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการก็คือ ขณะที่ได้เสริมสร้างความเป็น ผู้ประกอบการให้บุคคลแล้ว การช่วยเหลือทางด้านการเงิน จะด้วยวิธีการใดก็ตาม จำเป็นจะ ต้องจัดให้มีขึ้นไปพร้อมกันด้วยโดยเฉพาะในระยะเริ่มแรกของกิจการ

๓.๖ ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์กับลักษณะอาชีพของ

ครอบครัว

ลักษณะอาชีพของครอบครัวนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ไว้ว่า อาชีพของ ครอบครัวที่เกี่ยวข้องหรือใกล้เคียง กับอาชีพประกอบการจะมีส่วนช่วยส่งเสริมความเป็นผู้ ประกอบการ อาชีพของครอบครัวที่กำหนดให้เกี่ยวข้องกับอาชีพประกอบการ เรียงตามลำดับได้ แก่ การทำธุรกิจขนาดใหญ่มีคองงานมากกว่า ๑๐ คน การค้าขายหรือทำธุรกิจส่วนคัวเล็ก ๆ น้อย ๆ การทำอาชีพอื่น ๆ การรับราชการ และการรับจ้าง (ภาคผนวก ข. สคมก ๒๐)

การวิจัยพบคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์สองคานมีความสัมพันธ์กับอาชีพของครอบครัว ได้แก่ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล และความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ ตามลำดับ

การที่อาชีพของครอบครัวที่ใกล้เคียงกับอาชีพประกอบการสัมพันธ์กับความกล้าเสี่ยงอย่าง สมเหตุสมผล และความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจนั้น เพราะสภาพแวดล้อมดังกล่าว เกี่ยวข้องกับการทำการเสี่ยงและการเฝ้าหาที่จะรับรู้โอกาสทางธุรกิจโดยตรง และสภาพแวดล้อม

นั่นเอง เป็นปัจจัยสำคัญในการกล่อมเกลापฏิกิริยาของบุคคล โดยเฉพาะเมื่อเยาว์วัย

การพบความสัมพันธ์ในลักษณะเช่นนี้เป็นประโยชน์ในแง่ของการเลือกกลุ่มบุคคลเพื่อส่งเสริม กล่าวคือ การส่งเสริมบุคคลที่มีพื้นฐานทางครอบครัวเกี่ยวข้องกับหรือใกล้ชิดกับอาชีพประกอบการ เช่น อาชีพธุรกิจต่าง ๆ ย่อมจะได้ผลมากกว่า และนอกจากนั้น การพบอิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่มีต่อการประกอบอาชีพในอนาคต เช่นนี้ ย่อมทำให้มองเห็นช่องทางในการจัดการศึกษาอบรมเพื่อส่งเสริมให้บุคคลเป็นผู้ประกอบการในอนาคต เพราะแท้ที่จริงการศึกษาอบรมก็คือ การจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้บุคคลได้เกิดความคิด และพฤติกรรมที่พึงประสงค์นั่นเอง

โดยสรุปแล้วจะเห็นได้ว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์มากกับคุณลักษณะค่านองค์ประกอบเชิงมนุษย์ ได้แก่ ประสิทธิภาพด้านการศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ โดยมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ทุกด้าน คือ ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ คุณลักษณะคิคนัน ประคิษฐ์ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุผล ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์และอื่น ๆ ตามลำดับ นอกจากนี้ตัวแปรที่สำคัญอีกตัวแปรหนึ่งก็คือ ทัศนคติ ค่านิยมและความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ โดยมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะค่านองค์ประกอบเชิงมนุษย์ทุกด้านเช่นกัน ได้แก่ สัมพันธ์กับคุณลักษณะคิคนันประคิษฐ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และอื่น ๆ ตามลำดับ

โดยที่ผลการวิเคราะห์การจำแนกกลุ่มด้วยวิธีการคิสคริมินันต์ พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลในการจำแนกกลุ่มผู้ประกอบการออกจากกลุ่มลูกจ้างมากและเป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญยิ่งที่จำเป็นต้องเสริมสร้างให้เกิดขึ้นกับบุคคลที่ต้องการให้ไปประกอบอาชีพประกอบการ ได้แก่ ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ และคุณลักษณะคิคนันประคิษฐ์ และวิธีการทางการศึกษาอบรมที่ส่งเสริมคุณลักษณะทั้งสองอย่างได้ผลก็คือ การจัดประสบการณ์ด้านการทัศนศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ และการส่งเสริมทัศนคติ ค่านิยม รวมทั้งส่งเสริมให้มีความสนใจในการศึกษาอบรมวิชาชีพ ดังนั้นตัวแปรเหล่านี้จะต้องให้ความสำคัญในกระบวนการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ

๔. ความเป็นผู้ประกอบการ

การอภิปรายในส่วนนี้ จะได้อภิปรายตามลำดับเกี่ยวกับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการจำแนกกลุ่มหรือการอภิปรายการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการคิสคริมินันต์และต่อไปจะเป็นการอภิปรายองค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการหรือเป็นการอภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบนั่นเอง

๔.๑ ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการจำแนกกลุ่ม

ตัวแปรที่มีส่วนร่วมในการอธิบาย การจำแนกกลุ่มผู้ประกอบการจากกลุ่ม ลูกจ้าง มีจำนวน ๑๒ ตัวแปร เป็นตัวแปรด้านคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์จำนวนหกตัวแปร ได้แก่ ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ คุณลักษณะคิคนั้นประคิษฐ์ ความกล้าเสี่ยงอย่าง สมเหตุสมผล ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ แรงจูงใจไป่สัมฤทธิ์ และความเชื่อในอิทธิพลจาก การควบคุมภายใน ตามลำดับ เป็นตัวแปรด้านการศึกษาอบรมจำนวนสี่ตัวแปร ได้แก่ ประสบการณ์ ด้านการทัศนศึกษาและดูงานเกี่ยวกับธุรกิจ ทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ การ ฝึกอบรมวิชาชีพ และการศึกษาด้านวิชาชีพ ตามลำดับ เป็นตัวแปรด้านภูมิหลังสองตัวแปร ได้แก่ ฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัย และลักษณะอาชีพของครอบครัว ตามลำดับ

โดยส่วนรวมตัวแปรที่มีส่วนร่วมอธิบายการจำแนกกลุ่มที่สำคัญ ๆ มีค่าสัมประสิทธิ์สูงมาก กว่า ๐.๑๕ มีจำนวนเจ็ดตัวแปร เรียงตามลำดับคือ ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ (-๐.๓๔) คุณลักษณะคิคนั้นประคิษฐ์ (-๐.๒๓) ประสบการณ์ด้านการทัศนศึกษาและดูงานเกี่ยวกับ ธุรกิจ (-๐.๒๒) ฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัย (-๐.๑๗) ทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษา อบรมวิชาชีพ (๐.๑๖) ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล (-๐.๑๕) และความมีเหตุผลทางเศรษฐ- ศาสตร์ (-๐.๑๕) โดยที่ทุกตัวแปรมีแนวโน้มเป็นคุณลักษณะของกลุ่มผู้ประกอบการ นอกจากตัวแปร ด้านทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพเท่านั้นที่มีแนวโน้มเป็นคุณลักษณะประจำกลุ่ม ลูกจ้างมากกว่า และในจำนวนตัวแปรดังกล่าว ตัวแปรที่สำคัญเด่นชัด ที่สามารถอธิบายความเป็น ผู้ประกอบการได้ดีกว่าและเป็นประโยชน์ต่อความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้โดยตรงคือ ความ สามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ คุณลักษณะคิคนั้นประคิษฐ์ และประสบการณ์ด้านการทัศนคติ และดูงานเกี่ยวกับธุรกิจ และฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัย ตามลำดับ

การที่ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจเป็นตัวแปรสำคัญที่สุดในการจำแนกกลุ่ม นั้น เพราะความสามารถดังกล่าวเป็นวิถีชีวิตของบุคคลในอาชีพผู้ประกอบการ แท้ที่จริงแล้วการ คำนึงธุรกิจเป็นการเสาะหาช่องทางที่จะดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด อันจะนำความสำเร็จทาง เศรษฐกิจมาให้ผู้ตนเองด้วย ดังนั้น คุณลักษณะดังกล่าวย่อมมีความสำคัญยิ่งกว่าคุณลักษณะอื่นใด ส่วนคุณลักษณะคิคนั้นประคิษฐ์ เป็นคุณลักษณะขั้นพื้นฐานที่จะนำไปสู่อาชีพประกอบการโดยตรง ซึ่งมี หลักฐานจำนวนมากพบว่าผู้ประกอบการจำนวนไม่น้อย เริ่มอาชีพจากการขยายงานประคิษฐ์หรือ

งานช่างของตนเอง ดังได้กล่าวมาแล้ว สำหรับประสบการณ์ด้านการทัศนศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจซึ่งมีความสำคัญตามมานั้น เนื่องจากประสบการณ์ในด้านดังกล่าว ช่วยส่งเสริมให้บุคคลได้เกิดแนวคิดในการเริ่มธุรกิจต่าง ๆ ดังที่ได้มีหลักฐานของการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการส่วนหนึ่งเริ่มงานธุรกิจของตน เพราะการได้เดินทางและพบเห็นสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ในวงการธุรกิจ¹ ส่วนฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัยก็เป็นตัวแปรสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีส่วนร่วมในการอธิบายจำแนกกลุ่ม เพราะฐานะทางครอบครัว โดยเฉพาะในทางด้านการเงินนั้น มีส่วนช่วยส่งเสริมให้บุคคลได้ประกอบอาชีพประกอบการ เช่นกัน โดยเฉพาะในระยะเริ่มแรกของกิจการ ผลการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นในการวิจัยครั้งนี้ก็ได้พบข้อเท็จจริงดังกล่าวมาแล้ว

ด้วยเหตุนี้ ในกระบวนการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการนั้น คุณลักษณะเหล่านี้จะต้องได้รับการพิจารณาตามลำดับความสำคัญด้วย

เป็นที่น่าสังเกตว่า ตัวแปรที่มีส่วนร่วมในการอธิบายการจำแนกกลุ่มที่มีค่าสัมประสิทธิ์แสดงให้เห็นคุณลักษณะเหล่านั้นในกลุ่มผู้ประกอบการต่ำกว่ากลุ่มลูกจ้าง ประกอบด้วยตัวแปรด้านทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ แรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ การศึกษาค้นคว้าวิชาชีพ และลักษณะอาชีพของครอบครัว ซึ่งแท้ที่จริงแล้ว คุณลักษณะเหล่านี้ก็เป็นคุณลักษณะที่จำเป็นเบื้องต้นสำหรับบุคคลที่มีอาชีพประกอบการ แต่ตัวแปรเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการอธิบายการจำแนกกลุ่มเช่นกัน

สำหรับตัวแปรที่พบว่าไม่มีส่วนร่วมอธิบายการจำแนกกลุ่มอันได้แก่ ความเป็นผู้นำ ระดับการศึกษาและความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ นั้น เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับอาชีพประกอบการน้อยกว่าตัวแปรอื่น ๆ จะเห็นได้ว่า ความเป็นผู้นำนั้น แม้จะเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบการอยู่บ้าง เฉพาะผู้ที่ต้องทำหน้าที่ดำเนินการด้วย แต่คุณลักษณะดังกล่าวจำเป็นสำหรับกลุ่มลูกจ้างเช่นกัน เพราะกลุ่มลูกจ้างนั้นมีหลายระดับ จากระดับคนงานไปจนถึงระดับหัวหน้าคนงาน ซึ่งบางระดับก็ทำหน้าที่บริหารงานบุคคลเช่นกัน ในด้านระดับของการศึกษานั้น แม้ว่าจะเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบการในฐานะที่เป็นพื้นฐานในการฝึกอบรมด้านอื่น ๆ ต่อไป

¹A. P. Alexander. loc. cit.

แต่คุณลักษณะดังกล่าวมีความจำเป็นสำหรับผู้เป็นลูกจ้างเช่นกัน ด้วยเหตุผลที่แน่นอนเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ และยิ่งกว่านั้นในสภาพของธุรกิจปัจจุบัน การศึกษาจากโรงเรียนยังเป็นเกณฑ์เบื้องต้นในการคัดเลือกลูกจ้างอีกด้วย สำหรับตัวแปรด้านความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ นั้น เหตุผลที่ท่านองเกี่ยวข้องกับทั้งสองคุณลักษณะที่แล้ว ลูกจ้างก็มีความจำเป็นที่จะต้องสนใจเกี่ยวกับการอบรมวิชาชีพเช่นกัน เพราะเป็นเงื่อนไขที่จะส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงของตนเอง

๔.๒ องค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการ

การอภิปรายในส่วนนี้จะได้อธิบายคุณลักษณะเด่น ๆ ในด้านจิตใจของผู้ประกอบการ พร้อมทั้งชี้ให้เห็นเหตุผลที่ผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีคุณลักษณะเหล่านั้น

ผลจากการนำตัวแปรย่อยด้านคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ของกลุ่มผู้ประกอบการจำนวนทั้งสิ้น ๓๕ ตัวแปรมาวิเคราะห์จัดกลุ่มได้ ๑๐ กลุ่ม ได้แก่ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผลในแง่ของการลงทุน คุณลักษณะคิดค้นประดิษฐ์ด้วยความมีเหตุผล ความสามารถในการเสาะหาและกล้าเสี่ยงที่จะดำเนินธุรกิจ ความสามารถในการรับรู้และมองเห็นช่องทางดำเนินธุรกิจ แรงจูงใจและค่านิยมที่ดีในการทำงาน แรงจูงใจในความเป็นเลิศด้วยความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายในในแง่ของการลงทุน ความไม่เชื่อในโชคกลางความพยายามและรอบคอบ ความเป็นผู้นำและความสามารถและเชื่อมั่นในการสังคัมเชิงธุรกิจ

เป็นที่น่าสังเกตประการแรกว่า องค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการทั้งหลายเหล่านี้มีแนวโน้มไปในทางด้านของธุรกิจมากกว่าที่ได้กำหนดไว้เดิม กล่าวคือ พบว่า คุณลักษณะในแง่ของธุรกิจ การลงทุน ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องใกล้ชิด มีส่วนเข้าไปเกี่ยวข้องกับแทบทุกองค์ประกอบ เช่น ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผลในแง่ของการลงทุน ความสามารถในการเสาะหาและกล้าเสี่ยงที่จะดำเนินธุรกิจ ความสามารถและเชื่อมั่นในการสังคัมเชิงธุรกิจ เป็นต้น และแนวโน้มดังกล่าว จะเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เมื่อเปรียบเทียบตัวแปรด้านคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ที่กำหนดไว้เดิม กับองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๕-๑ องค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการที่กำหนดไว้เดิม

ที่	องค์ประกอบที่กำหนดไว้เดิม
๑	ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุผล
๒	คุณลักษณะคิคนักประดิษฐ์
๓	ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ
๔	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
๕	ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน
๖	ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์
๗	ความเป็นผู้นำ

ตารางที่ ๕-๒ องค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการที่ได้จากการวิเคราะห์

ที่	องค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการที่ได้จากการวิเคราะห์
๑	ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุผลในแง่ของการลงทุน
๒	คุณลักษณะคิคนักประดิษฐ์ด้วยควมมีเหตุผล
๓	ความสามารถในการเสาะหาและกล้าเสี่ยงที่จะดำเนินธุรกิจ
๔	ความสามารถในการรับรู้และมองเห็นช่องทางดำเนินธุรกิจ
๕	แรงจูงใจและค่านิยมที่ดีในการทำงาน
๖	แรงจูงใจในความเป็นเลิศด้วยควมมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์
๗	ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน
๘	ความไม่เชื่อเกี่ยวกับโชคกลาง ความพยายาม และรอบคอบ
๙	ความเป็นผู้นำ
๑๐	ความสามารถและเชื่อมั่นในการสังคมเชิงธุรกิจ

การที่องค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการ เหล่านี้มีแนวโน้มที่จะมีเรื่องเกี่ยวกับ
ธุรกิจการลงทุน และควมมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์เข้าไปแทรก เพราะองค์ประกอบดังกล่าว
เป็นคุณลักษณะของบุคคลที่ประกอบอาชีพเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวโดยตรง ในการดำเนินธุรกิจ
นั้นมีความจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงผลได้ผลเสียหรือกำไรอยู่ตลอดเวลา ด้วยเหตุนี้ การศึกษา
เรื่องเกี่ยวกับการประกอบการนั้น จำเป็นจะต้องนำข้อเท็จจริงในลักษณะนี้เข้าไปพิจารณา
ด้วยทุกครั้งเสมอไป

สิ่งที่น่าสังเกตประการที่สองได้แก่ องค์ประกอบที่กำหนดไว้เดิมนั้น เมื่อผ่านการวิเคราะห์
แล้ว พบว่า องค์ประกอบเดิมนั้นประกอบด้วยสององค์ประกอบ เช่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ประกอบ
ด้วย แรงจูงใจและค่านิยมที่ดีในการทำงาน สัมกับแรงจูงใจในความเป็นเลิศด้วยความมีเหตุผลทาง
เศรษฐศาสตร์ ความเป็นผู้นำประกอบด้วยความเป็นผู้นำโดยทั่วไป กับความสามารถและเชื่อมั่น
ในการสังคมเชิงธุรกิจ เป็นต้น ดังรายละเอียดที่ได้เปรียบเทียบไว้แล้วในตารางที่ ๕-๑ และ
๕-๒ การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากองค์ประกอบที่กำหนดไว้เดิมได้มีองค์ประกอบด้าน
ธุรกิจและการลงทุน หรือเรื่องที่ใกล้เคียง เข้าไปแทรกและเกี่ยวข้องทำให้องค์ประกอบเดิมถูก
จำแนกย่อยออกไป

กล่าวโดยสรุปแล้ว ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ให้ประโยชน์สำหรับการศึกษาวิจัยในโอกาส
ต่อไป นั่นคือในการศึกษาเรื่องนี้ จำเป็นจะต้องนำเหตุผลในแง่ของธุรกิจ การลงทุน ความมีเหตุ
ผลทางเศรษฐศาสตร์ หรือเรื่องที่เกี่ยวของใกล้เคียงเข้าไปพิจารณาร่วมด้วย

ข้อเสนอแนะ

ผู้ประกอบการเป็นผู้ผสมผสานปัจจัยการผลิตเพื่อที่จะผลิตสินค้าหรือบริการ อันจะเป็นการเพิ่มความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจพร้อมไปกับการแก้ปัญหาการว่างงานของประเทศ ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังมานาน และประกอบด้วยในอนาคต ความจำกัดในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะพื้นที่สำหรับเพาะปลูก จะทำให้กิจการธุรกิจมีความจำเป็นมากขึ้นตามลำดับและโดยที่การเพิ่มปริมาณของผู้ประกอบการตามธรรมชาติ หรือตามภาวะเศรษฐกิจเป็นไปอย่างชักช้าและไม่ทันการ รวมทั้งคนไทยโดยทั่วไปขาดแคลนทักษะทางธุรกิจอยู่แล้ว จึงมีความจำเป็นต้องจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อเป็นการส่งเสริม กระตุ้น รวมทั้งผลักดันให้มีการเพิ่มปริมาณรวมทั้งคุณภาพของผู้ประกอบการที่พึงประสงค์ในหมู่ชาวไทย

ด้วยเหตุนี้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอบรมเยาวชน และหน่วยงานที่ทำหน้าที่ส่งเสริม ควบคุมกลุ่มบุคคลอาชีพนี้โดยตรง ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐบาล หรือเอกชนจะต้องร่วมมือรวมทั้งดำเนินการเองอย่างรีบเร่งเกี่ยวกับเรื่องนี้

ในการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการให้แก่บุคคลนั้น จะต้องดำเนินการเป็นขั้นตอนและอย่างต่อเนื่อง เริ่มจากการให้การศึกษอบรมแก่เยาวชนในทิศทางที่ต้องการ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะรวมทั้งทักษะเฉพาะบางประการที่จำเป็นสำหรับผู้มีอาชีพดังกล่าว จากนั้นจะต้องมีมาตรการสนับสนุนช่วยเหลือให้สามารถเข้าสู่อาชีพได้ และในขณะที่ประกอบอาชีพ จะต้องคอยติดตามช่วยเหลือตามความจำเป็นอีกด้วย เพื่อเป็นหลักประกันให้สามารถดำเนินอาชีพได้อย่างราบรื่น และสามารถทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติได้ในที่สุด

การวิจัยครั้งนี้ ได้ค้นหากระบวนการที่จะเสริมสร้าง สนับสนุนและช่วยเหลือให้บุคคลเข้าดำเนินอาชีพประกอบการ ตามลำดับขั้นดังได้กล่าวแล้ว ดังรายละเอียดของข้อเสนอแนะต่อไปนี้

๑. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอบรมเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ

๑.๑ ส่งเสริมกิจกรรมเสริมการศึกษาในสถานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ และให้เป็นกิจกรรมหรือประสบการณ์ตรง โดยเฉพาะการจัดทัศนศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ เช่น

การเยี่ยมชมโรงงานผลิตสินค้า การนำเที่ยวงานแสดงสินค้าที่สำคัญ การเยี่ยมชมกิจการสถาน
ธุรกิจต่าง ๆ โดยเฉพาะสถานธุรกิจขนาดใหญ่ การเยี่ยมชมนิทรรศการเกี่ยวกับเครื่องมือเครื่อง-
จักรต่าง ๆ โดยเฉพาะเครื่องมือและเครื่องจักรสำหรับการผลิตสินค้า การจัดประสบการณ์เช่นนี้
สามารถที่จะดำเนินการได้ในการศึกษาระบบโรงเรียนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาเป็นต้นไป
และสามารถดำเนินการได้ในการศึกษานอกโรงเรียนอีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นการศึกษานักเรียน การฝึก
อบรมอาชีพหลักสูตรระยะสั้น นอกจากนี้ยังสามารถดำเนินการได้โดยชมรมหรือสมาคมต่าง ๆ ที่
จัดขึ้นโดยเอกชนเพื่อเป็นแหล่งให้ผู้สนใจเกี่ยวกับธุรกิจ ได้รับความรู้เกี่ยวกับการทัศนศึกษาและ
งานในด้านนี้โดยเฉพาะ

๑.๒ ส่งเสริมและปรับปรุงการสอนและการฝึกหัดวิชาชีพ เน้นการฝึกหัดจริงทำ
จริงในสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจโดยตรง โดยเฉพาะการฝึกหัดงานในโรงงาน สถาน
ธุรกิจต่าง ๆ ในการนี้สถาบันการศึกษาของรัฐ และสถานธุรกิจเอกชนจะต้องร่วมมือกันเพื่อเสริม
สร้างกลุ่มบุคคลที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาประเทศโดยส่วนรวม การฝึกหัดลักษณะนี้เหมาะที่จะทำเนิ
การในสถานศึกษาระดับมัธยมขึ้นไป โดยเฉพาะสายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ เช่น อาชีวศึกษา วิชาชีพ
ชั้นสูง การฝึกอบรมอาชีพหลักสูตรระยะสั้น รวมทั้งดำเนินการได้ในชั้นมัธยมศึกษาสายสามัญที่มีวิชา
เลือกเกี่ยวกับวิชาชีพอีกด้วย

๑.๓ ในด้านของสถานธุรกิจเอกชน อันเป็นเรื่องเกี่ยวเนื่องกับข้อเสนอแนะทั้ง
สองประการที่กล่าวแล้ว จำเป็นจะต้องให้ความร่วมมือที่จะอนุญาต ให้ความสะดวกแก่เยาวชน
และกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ได้เข้าเยี่ยมชม รวมทั้งรับเข้าฝึกหัดงานในสถานธุรกิจของตน สำหรับการ
ให้เข้าเยี่ยมชมนั้น ควรจะให้มีเจ้าหน้าที่ของสถานธุรกิจที่เข้าใจกระบวนการผลิตเป็นอย่างดี ได้
พาเยี่ยมชมพร้อมทั้งให้คำอธิบายต่าง ๆ แก่เยาวชนและกลุ่มบุคคลดังกล่าวได้รับความรู้ความเข้าใจ
ขั้นตอนการดำเนินงานของธุรกิจอย่างถ่องแท้

๑.๔ ส่งเสริมและเพิ่มการฝึกหัดวิชาชีพระยะสั้นเฉพาะอย่างให้แพร่หลายและ
กว้างขวาง โดยเฉพาะการสอนและการฝึกหัดในด้านกรรมวิธีการผลิตสินค้าชนิดต่าง ๆ การส่ง
เสริมการฝึกหัดเช่นนี้สามารถที่จะดำเนินการได้โดยสถานศึกษาและหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบเกี่ยว
กับด้านนี้อยู่แล้ว รวมทั้งสมาคม มูลนิธิและเอกชนที่ควรพิจารณาเพื่อประโยชน์ต่อสังคม

๑.๕ เสริมสร้าง ส่งเสริม ทักษะและค่านิยมที่ดีต่อการศึกษอาชีวศึกษาหรือ วิชาช่างให้แก่เยาวชนและบุคคลทั่วไปให้เห็นความสำคัญ ไม่คู่มั่นเหยียดหยามแก่วิชาชีพหรือกลุ่ม บุคคลที่ประกอบวิชาชีพดังกล่าว การดำเนินงานในเรื่องนี้สำหรับการศึกษาในระบบจะต้องสอดแทรกเนื้อหาที่จะส่งเสริมทักษะและค่านิยมที่ดีในบทเรียนวิชาต่าง ๆ ทุก ๆ วิชาที่สามารถสอดแทรกเข้าไปได้ ในค่านิยมของสื่อมวลชนซึ่งมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของประชาชนอยู่มาก ก็สามารถที่จะช่วยเหลือในด้านนี้ได้เช่นกัน โดยพยายามให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านนี้สอดแทรกลงในรายการต่าง ๆ เท่าที่โอกาสจะอำนวย

๑.๖ ส่งเสริมและกระตุ้นให้เยาวชนและบุคคลทั่วไป มีความสนใจใฝ่หาการฝึกหัดวิชาชีพให้เป็นความรู้ความสามารถเฉพาะตัว ที่จะใช้ประกอบอาชีพได้ หรือเป็นความสามารถพิเศษประจำตัว สามารถใช้ประโยชน์ได้ตามความจำเป็นและความต้องการ มาตรการเช่นนี้สามารถที่จะดำเนินการได้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนและบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะสถานศึกษาของรัฐทุกระดับทุกระดับ สื่อมวลชนต่าง ๆ แม้กระทั่งบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเยาวชน

๑.๗ ส่งเสริมการศึกษาสายสามัญในลักษณะวิชาที่จะเป็นพื้นฐานต่อการประกอบอาชีพประกอบการ หรือเป็นพื้นฐานในการฝึกหัดวิชาชีพในโอกาสต่อไป รวมทั้งลักษณะวิชาที่จะก่อให้เกิดคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับผู้มีอาชีพดังกล่าว เช่นวิชาสามัญที่จะส่งเสริมการติดต่อทางธุรกิจ วิชาสามัญที่จะส่งเสริมคุณลักษณะคึกคักกระตือรือร้น เป็นต้น

๒. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้งสถาบันเชื่อมต่อการศึกษาระบบโรงเรียนกับการเข้าสู่อาชีพประกอบการ

การส่งเสริมให้บุคคลเข้าสู่อาชีพประกอบการนั้น ควรจะได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง หลังจากการส่งเสริมทักษะความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นในระบบโรงเรียนแล้ว ก่อนที่จะเข้าสู่อาชีพประกอบการ ซึ่งเป็นการลงสู่อาชีพที่อาจประสบปัญหาได้หลายประการ ด้วยเหตุนี้ ควรจะได้มีสถาบันรับช่วงต่อจากระบบโรงเรียน เพื่อจุดมุ่งหมายที่จะเตรียมตัวสำหรับการเข้าสู่อาชีพโดยตรง เป็นการเสริมสร้างทัศนคติ คุณลักษณะ และความรู้ความสามารถสำหรับอาชีพประกอบการโดยเฉพาะ ในการนี้อาจดำเนินการเตรียมให้เข้าสู่อาชีพประกอบการทันทีหรือเตรียมเพื่อเป็นกำลังร่วมในกิจการธุรกิจขั้นหนึ่งก่อนก็ได้ และในการเตรียมเพื่อเข้าสู่อาชีพเหล่านั้นอาจดำเนินการไปถึงขั้น เตรียมสำหรับกิจการธุรกิจประเภทหนึ่งประเภทใด โดยเฉพาะ

เช่น อุตสาหกรรมการผลิตสินค้าบางชนิด กิจกรรมนำเข้าและการส่งออก เป็นต้น ก็สามารถที่จะดำเนินการได้ตามระยะเวลาและโอกาส

การจัดตั้งสถาบันดังกล่าว สามารถที่จะดำเนินการได้โดยหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมกิจกรรมด้านนี้ แต่การจัดการต่าง ๆ ต้องเป็นไปด้วยความคล่องตัวและรวดเร็ว เหมาะสมกับความจำเป็น และทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ เช่นการจัดครูผู้ให้การฝึกหัดและความรู้ ควรจะได้พิจารณาประสบการณ์ทางธุรกิจมากกว่าความรู้จากการศึกษาในระบบโรงเรียน ตามหลักเกณฑ์ที่เป็นอยู่ของทางราชการ เป็นต้น ในขณะเดียวกัน สถาบันเช่นนี้อาจดำเนินการได้เป็นอย่างดี โดยมูลนิธิหรือสมาคมของเอกชน แต่จะต้องดำเนินการอย่างมีระบบและต่อเนื่อง เพื่อเป็นสถาบันเชื่อมต่อระหว่างระบบการศึกษาในโรงเรียนกับอาชีพประกอบการอย่างแท้จริง

๓. ข้อเสนอแนะทั่วไปในการส่งเสริมให้บุคคลเข้าสู่อาชีพประกอบการ

๓.๑ ในการส่งเสริมบุคคลให้ดำเนินอาชีพประกอบการนั้น การเลือกกลุ่มบุคคลที่เหมาะสม จะดำเนินการได้ผลดีและประสบความสำเร็จรวดเร็วกว่า ประการแรกในด้านอาชีพเดิม ควรส่งเสริมบุคคลที่มีอาชีพค้าขาย หรือมีปศุสัตว์ ผู้ปกครองประกอบอาชีพในวงการธุรกิจ รวมทั้งส่งเสริมบุคคลที่มีอาชีพรับจ้างในโรงงานต่าง ๆ ในด้านภูมิฐานะควรส่งเสริมบุคคลที่มาจากสภาพแวดล้อมในเมืองที่มีความคุ้นเคยกับสภาพการประกอบธุรกิจอยู่แล้ว ในด้านประสบการณ์ควรส่งเสริมบุคคลที่เคยผ่านงานต่าง ๆ มาแล้ว โดยเฉพาะการได้เคยเกี่ยวข้องกับธุรกิจการค้า การได้เคยฝึกหัดอาชีพ การได้เคยมีส่วนร่วมในการผลิตสินค้าต่าง ๆ เป็นต้น ในประการสุดท้ายในด้านของแรงจูงใจ ควรส่งเสริมบุคคลที่มีความมุ่งมั่นพยายาม เพราะอาชีพประกอบการเป็นอาชีพที่ตรากตรำมากพอควร เช่น ต้องออกติดตามธุรกิจแทบตลอดเวลา มิได้มีเวลาพักผ่อนมากนัก

๓.๒ ในระยะเริ่มแรกที่บุคคลจะเข้าสู่อาชีพประกอบการนั้นหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง จะต้องให้ความช่วยเหลือด้านการเงินในรูปแบบต่าง ๆ เช่นการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งเงินทุนที่สามารถกู้ได้ การส่งเสริมหน่วยงานที่มีหน้าที่ให้กู้ยืมสำหรับกิจการประเภทนี้โดยตรงโดยการเพิ่มเติมเงินทุนให้กู้ยืม สำหรับผู้ริเริ่มอาชีพใหม่ ๆ เป็นต้น ในการนี้ จำเป็นจะต้องส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนโครงการเพื่อเสนอขอกู้เงินไปพร้อมกันด้วย

๓.๓ ในการส่งเสริมผู้เริ่มอาชีพใหม่ ๆ ควรจะส่งเสริมให้เริ่มจากกิจการขนาดเล็กไปก่อน เพื่อการพัฒนาทักษะในการดำเนินงานให้เป็นไปตามลำดับขั้น ก่อนที่จะขยายกิจการเป็นขนาดใหญ่ต่อไป

๓.๔ ในการส่งเสริมกิจการเฉพาะอย่าง โดยเฉพาะธุรกิจการผลิตสินค้าจำเป็นต้องให้การฝึกหัด และอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างดีเกี่ยวกับกรรมวิธีในการผลิตสินค้านั้น ๆ ก่อนที่จะให้บุคคลดำเนินการประกอบกิจการดังกล่าวต่อไป ซึ่งวิธีการนี้อาจดำเนินการเป็นโครงการอบรมระยะสั้นโดยหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับเรื่องนี้

๓.๕ ในการส่งเสริมผู้ริเริ่มใหม่ โดยเฉพาะผู้ที่มีได้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการ หรือการบริหารงานบุคคลมาก่อนจำเป็นต้องให้การฝึกอบรมในด้านนี้ ซึ่งอาจดำเนินการได้ในลักษณะเดียวกับข้อเสนอแนะที่แล้มาแล้ว เพราะความสามารถในด้านนี้จำเป็นสำหรับผู้ประกอบอาชีพดังกล่าว โดยเฉพาะกิจการขนาดเล็กซึ่งส่วนมากต้องดำเนินการด้วยตนเอง

๓.๖ ในด้านประเภทของอุตสาหกรรมที่ควรส่งเสริมให้ก่อตั้ง ควรเป็นอุตสาหกรรมประเภทการผลิตสินค้าที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวันและอุตสาหกรรมประเภทที่ผลิตวัตถุดิบสำหรับการผลิตสินค้าอื่น ๆ ต่อไปอีก เช่น อุตสาหกรรมผลิตสินค้าประเภทอาหาร เครื่องแต่งกาย ผลิตภัณฑ์โลหะและเคมีภัณฑ์ที่เป็นวัตถุดิบสำหรับกิจการอุตสาหกรรมอื่น ๆ เป็นต้น เพราะสินค้าเหล่านี้เป็นที่ต้องการอย่างถาวรของตลาด เหมาะที่จะพัฒนาความสามารถในการประกอบการให้บุคคลได้อย่างต่อเนื่อง

๔. ข้อเสนอสำหรับการส่งเสริมผู้ประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตขนาดย่อม

เนื่องจากการวิจัยพบว่าผู้ประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตขนาดย่อมประสบปัญหาหลายประการ ที่ควรหาทางส่งเสริมและช่วยเหลือ และอีกประการหนึ่ง จะได้เป็นแนวทางในการส่งเสริมผู้ประกอบการที่กำลังจะดำเนินการต่อไปในอนาคตอีกด้วย ดังข้อเสนอแนะต่อไปนี้

๔.๑ ให้หาทางส่งเสริมและช่วยเหลือด้านการเงิน เช่น การให้ข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งเงินทุน การช่วยเหลือการเงินโดยหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงในเรื่องนี้

๔.๒ ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการผลิตสินค้า ควรปรับปรุงกรรมวิธีในการผลิต และอื่น ๆ โดยการฝึกอบรมและฝึกหัดหลักสูตรระยะสั้น

๔.๓ จัดโครงการอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการและการบริหารงานบุคคล โดยการจัดเป็นหลักสูตรระยะสั้น ตามโอกาสอันควร

๔.๔ ช่วยเหลือในด้านการจำหน่าย โดยการหาตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๔.๕ ช่วยเหลือในด้านการจัดหาคนงาน ซึ่งอาจปรับปรุงการติดต่อจ้างชั่วคราวระหว่างโรงงานกับผู้ต้องการงานให้รวดเร็วยิ่งขึ้น หรือการเพิ่มสำนักงานจัดหางาน เป็นต้น

๔.๖ ช่วยเหลือ แนะนำ ให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตขนาดย่อมได้รวมกลุ่มเพื่อก่อตั้งกิจการธุรกิจอื่นเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์และสนับสนุนกิจการเดิมของกลุ่ม เช่น ธุรกิจการนำเข้า ส่งออก ธุรกิจค้าปลีกค้าส่ง เป็นต้น

๔.๗ ช่วยเหลือแนะนำให้ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมได้รวมกลุ่ม เพื่อจัดทำโครงการสร้างแรงจูงใจให้แก่คนงานร่วมกัน เช่นการจัดส่งคนงานไปฝึกหัดและดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการนี้ หน่วยงานของรัฐอาจเข้าดำเนินการเป็นตัวกลางในการคัดเลือกคนงาน รวมทั้งการสนับสนุนด้านการเงินด้วยตามโอกาสอันควร

๔.๘ ให้มีการออกวารสาร เป็นระยะเวลา เป็นวารสารรายเดือนโดยหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้ข่าวสารและความรู้เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงกิจการในปัจจุบัน เช่น ข่าวการตลาด ข่าวแนวโน้มธุรกิจ บทความทางวิชาการเกี่ยวกับการปรับปรุงเทคนิคการผลิต การบริหารบุคคลากร และอื่น ๆ เป็นต้น

๕. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

จากผลและประสบการณ์ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ได้พบประเด็นอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้ต่อไป ดังข้อเสนอแนะต่อไปนี้

๕.๑ สมควรที่จะให้ทำการวิจัยในลักษณะนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประกอบการอุตสาหกรรมผลิตขนาดย่อม เช่นเดิม แต่ดำเนินการให้ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างกว้างขวางออกไปเป็นระดับภาคเช่น ภาคเหนือ ภาคใต้ ซึ่งอาจได้รับผลแตกต่างออกไป เพราะผู้ประกอบการจากภูมิภาคอื่น ๆ ย่อมมาจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมพื้นฐานที่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมผู้ประกอบการแต่ละภูมิภาคได้เฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้น

๕.๒ สมควรที่จะได้นำการวิจัยในลักษณะนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตขนาดย่อมเช่นเคม แต่ดำเนินการให้ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศ ซึ่งจะเป็นการวิจัยที่สมบูรณ์ เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทางส่งเสริมโดยส่วนรวมของประเทศต่อไป

๕.๓ สมควรที่จะได้ทำการวิจัยในลักษณะนี้ แต่เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงขนาดของโรงงาน เช่น เพิ่มเติ่มกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการขนาดกลางที่มีคนงานตั้งแต่ ๕๐-๑๐๐ คน หรือทำการวิจัยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการโรงงานขนาดกลางดังกล่าว เป็นต้น

๕.๔ สมควรที่จะได้ทำการวิจัยในลักษณะนี้ แต่เปลี่ยนแปลงประเภทของผู้ประกอบการกลุ่มตัวอย่าง เช่น ผู้ประกอบการธุรกิจบริการ ผู้ประกอบกิจการนำเข้าส่งออก ผู้ประกอบกิจการด้านการเงิน เป็นต้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทางส่งเสริมบุคคลให้เป็นผู้ประกอบการเฉพาะกิจการต่อไป การวิจัยตามข้อเสนอนี้ อาจดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่างที่มีขอบเขตเฉพาะกรุงเทพฯ ะดับภาค และทั่วทั้งประเทศ และอาจเพิ่มขอบเขตของการวิจัยให้ครอบคลุมหรือดำเนินการเฉพาะ โรงงานขนาดกลาง เหล่านี้เป็นต้น

๕.๕ สมควรที่จะได้มีการศึกษาค้นคว้าอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งเกี่ยวกับกลุ่มผู้ประกอบการ โดยเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านของกระบวนการเข้าสู่อาชีพและคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ ในการศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มอาจจำแนกตามประเภทของอุตสาหกรรม จำแนกตามขนาดของโรงงาน เป็นต้น การศึกษาดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมและเสริมสร้างกลุ่มผู้ประกอบการได้เฉพาะประเภทของอุตสาหกรรมยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นการแก้ปัญหาการอึดตัวของอุตสาหกรรมบางประเภทหรือบางลักษณะไปพร้อมกันด้วย

๕.๖ สมควรที่จะได้มีการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อทดสอบดูว่า การจัดประสบการณ์ด้านการศึกษาอบรม ตามแนวทางในผลการวิจัยครั้งนี้ ว่าจะให้ผลในการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการได้เพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอย่างใดบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงวิธีการส่งเสริมให้รัดกุมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การวิจัยในลักษณะนี้อาจใช้เวลายาวนานไปบ้าง แต่จะให้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า

๕.๗ สมควรที่จะได้มีการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านต่าง ๆ ระหว่างกลุ่มผู้ประกอบการกับกลุ่มบุคคลอาชีพอื่น ๆ นอกเหนือไปจากการเปรียบเทียบกับกลุ่มลูกจ้างในการวิจัยครั้งนี้ โดยเฉพาะการศึกษาเปรียบเทียบกับกลุ่มบุคคลในอาชีพที่ใกล้ชิดกับตัว เพื่อประโยชน์ในการถ่ายทอดอาชีพ

๕.๘ สมควรที่จะได้มีการเปรียบเทียบกลุ่มผู้ประกอบการกับกลุ่มบุคคลอาชีพอื่นที่เห็นว่าใกล้เคียงกัน เพื่อค้นหาความแตกต่างในด้านต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ในการนำมาเป็นแนวทางถ่ายทอดอาชีพ เพราะการถ่ายทอดอาชีพที่ใกล้เคียงกันนั้นง่ายกว่าการส่งเสริมบุคคลในกลุ่มอาชีพที่ไกลออกไป และการศึกษาค้นคว้าในลักษณะนี้ จะต้องค้นหาความเป็นไปได้ของกระบวนการถ่ายทอดอาชีพนั้น ๆ ไปพร้อมกันด้วย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรุณา กิจชัยัน ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอก
ตน และคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดี ปรินทิพย์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๑๗, ๑๑๒ หน้า อักส่าเนา
- จันทร์เพ็ญ เจริญผลารักษ์ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นผู้นำ กับ ความ
เกรงใจและโลกทัศน์แบบควบคุมจากภายนอกภายใน ปรินทิพย์ กศ.ม. วิทยาลัย
วิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๖, ๑๖๐ หน้า อักส่าเนา
- เจดีย์ บุรีภักดิ์ ทิศทางการวิจัยทางพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร ๒๕๒๐, ๑๕ หน้า อักส่าเนา
- นาค พันธมนาวิน ความแตกต่างระหว่างผู้นำทางการเกษตรและผู้ที่มีใช้ผู้นำในเรื่องแรงจูงใจ
ไม่สัมฤทธิ์ พฤติกรรมกล้าเสี่ยง และพฤติกรรมแพร่ขยาย วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ ๒๕๑๘, ๑๑๗ หน้า อักส่าเนา
- ประสาธ ปันทวงกูร ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในวิชาวิทยาศาสตร์ แรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์
และความคิดแบบอเนกนัย ปรินทิพย์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
๒๕๑๖, ๑๒๖ หน้า อักส่าเนา
- พจน์ จันทร์วิรุณ ความสัมพันธ์ระหว่างความอยากรู้อยากเห็น ทักษะคิด แบบเชื่ออำนาจภายใน
ภายนอกตน และความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และประถมศึกษาปีที่ ๗
ปรินทิพย์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๕, ๘๘ หน้า อักส่าเนา
- พรณี เกษก่าแหง ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ความ
วิตกกังวล และพฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา
ชั้นปีที่ ๑ และ ๒ ปรินทิพย์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๕,
๘๘ หน้า อักส่าเนา
- "พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน" มาตรา ๒๕ ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่มที่ ๘๔
ตอนที่ ๓๘ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๒๐

วิเชียร เกตุสิงห์ สถิติวิเคราะห์สำหรับกรวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

๒๕๒๑, ๑๕๕ หน้า อักสำเนา

วินิจ เกตุขำ ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่กับความคิดสร้างสรรค์ ความเป็นผู้นำ และความวิตกกังวล ของนักเรียนชั้น มศ.๓ จังหวัดสุโขทัย ปรินิพนธ์ กศ.ม.

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๕, ๑๕๑ หน้า อักสำเนา

ศักดิ์ไทย สุกิจบวร ผลของแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ และอิทธิพลของกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมการคล้อยตาม ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๑๔, ๔๑ หน้า อักสำเนา

สัญญา จิตตานนท์ การศึกษากับการประกอบอาชีพอิสระ ปรินิพนธ์ กศ.ค. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๒๑, ๒๓๓ หน้า อักสำเนา

แสง สงวนเรือง สมศักดิ์ แท้มบุญเลิศชัย และ นิศย์ สัมมาพันธ์ รายงานการวิจัยเรื่องอุตสาหกรรมขนาดย่อมและขนาดกลางในประเทศไทย ๒๕๒๐, ๒ เล่ม อักสำเนา

สุจิตรา เหลืองรังสรรค์ การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของครูกับนักธุรกิจ ปรินิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๑๖, ๑๒๗ หน้า อักสำเนา

สุวลักษณ์ ศิวลักษณ์ ปรัชญาการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ ๓ เคล็ดไทย ๒๕๑๗, ๒๐๗ หน้า

เอกวิทย์ ณ ถลาง "เพื่อความเข้าใจสาระและธรรมชาติของการศึกษา" ใน วรรณไวทยาการการศึกษา หน้า ๑-๔ ไทยวัฒนาพานิช ๒๕๑๔

Acheson, T. W. "The Social Origin of Canadian Industrialism: A Study in the Structure of Entrepreneurship (1880-1911)," Dissertation Abstracts International. 37(3):1736-A, September, 1976.

Adams, R. W. and others. Social Change in Latin America : Its Implication for the United States Policy. New York, Vintage Books, 1960. 353 p.

Aitken, H. G. J. ed., Explorations in Enterprise. Cambridge, Massachusetts, Harvard University Press, 1965. 420 p.

Alexander, A. P. "Industrial Entrepreneurship in Turkey : Origin and Growth," Economic Development and Cultural Change. 3(4):349-365, July, 1960.

Al-Kasbi, F. A - R. "The Entrepreneurial Factors in Economic Development : Kuwait," Dissertation Abstracts International. 35(4) : 1822-A, October, 1974.

Alpert, P. Economic Development : Objectives and Methods. New York, The Free Press, 1963. 308 p.

Anderson, C. A. and M. J. Bowman. ed., Education and Economic Development. Chicago, Aldine Publishing Com., 1965. 436 p.

Anderson, J. N. "Economic Personalism and Philippine Entrepreneurship," Development Digest. 8(3) : 12-22, July, 1970.

Argyle, M. and P. Robinson. "The Origin of Achievement Motivation" in K. Danziger. ed., Readings in Child Socialization. p.63-84. Oxford, Pergamon Press, 1966.

Atkinson, J. W. "Motivational Determinants of Risk Taking Behavior", Psychological Review. 64 : 359-372, April 1957.

----- ed. Motives in Fantasy, Action and Society; a Method of Assessment and Study. Princeton, D. Van Nostrand, 1958, 873 p.

Ayal, E. B. "Private Enterprise and Economic Progress in Thailand," Journal of Asian Studies. 26(1) : 5-14, November, 1966.

----- "Some Crucial Issues in Thailand Economic Development," Pacific Affairs.(2)151-164, Summer, 1961.

----- "Value System and Economic Development in Japan and Thailand", Journal of Social Issues. 19 : 35-51, January, 1963.

Bach, G. L. Economics. 7th.ed., New Jersey, Prentice Hall, 1971. 722 p.

Baty, G. B. Entrepreneurship; Playing to Win. Virginia, Reston, 1974. 321 p.

Baumal, W. T. "Entrepreneurship in Economic Theory," American Economic Theory. 58(2) : 64-71, May 1968.

✓ Bell, P. F. "The Role of Entrepreneur in Economic Development : a Case Study of Thailand," Dissertation Abstracts. 29(2) : 392-A, August, 1968.

Bendit, R. L. "Working with Entrepreneur" in C. M. Baumback and J. R. Mancuso. ed. Entrepreneurship and Venture Management. p. 296-298, Englewood Cliffs, New Jersey, 1975.

Bendix, R. Max Weber; an Intellectual Portrait. New York, Garden City, 1962. 522 p.

Bie, P. D. "Problem-Focused Multidisciplinary Research," International Social Science Journal. 20(2) : 192-210, February 1968.

Bilkey, W. J. and R. T. Aubey. "A Behavioral Approach to Industrial Simulation Analysis", Economic Development and Cultural Change. 20 (3) : 529-538, April, 1972.

Borland, C. M. "Locus of Control, Need for Achievement and Entrepreneurship," Dissertation Abstracts International. 56(2) : 771-A, August, 1975.

Braibanti, R. J. and J. J. Spengler., ed. Traditional Values and Socio Economic Development. Durkam, Duke University Press, 1961. 305 p.

✓ Brockhaus, R. H. "Locus of Control and Risk Taking Propensity as Entrepreneurial Characteristics : A Comparative Study," Dissertation Abstracts International. 37(12); Part 1:7838-A, June, 1977.

Bryce, M. D. Policies and Methods for Industrial Development. New York, McGraw Hill Book Com., 1965. 309 p.

Burns, T. and S. B. Saul. ed. Social Theory and Economic Change. London, McMillan and Com. Ltd., 1967. 104 p.

C. Isarangkun. Manufacturing Industries in Thailand. Doctor's Thesis. The Australian National University, 296 p. photocopied.

Campbell, D. T. and J. C. Stanley. Experimental and Quasi-Experimental Designs for Research. Chicago, Ran McNally Collage Publishing Com., 1966. 83 p.

Canela, E. Q. "Technology Transfer and Entrepreneurship Development," Small Industry Journal. 8(2) : 12-13, October-December, 1975.

Capati, A. P. "The Search for Phillipine Entrepreneurial Talents," Small Industry Journal. 8(2) : 24-26, October-December, 1975.

Chamberlain, N. W. Enterprise and Environment; The Firm in Time and Place. New York, McGraw Hill Book Com., 1968. 233 p.

Co, M. R. "The Twelve Outstanding Intrepreneurs of the Phillipines", Small Industry Journal. 8(2) : 27-29, October-December, 1975.

Cochran, T. C. "The Entrepreneur in Economic Change" in P. Kilby ed. Entrepreneurship and Economic Development. p. 95-108. New York, The Free Press, 1971.

Cochran, T. C. and W. Miller. The Age of Enterprise; A Social History of Industrial America. New York, Harper, 1961. 396 p.

Cole, A. H. Business Enterprise in its Social Setting. Cambridge, Massachusetts, Harvard University Press, 1959. 286 p.

_____. "The Entrepreneur : Introductory Remark", The American Economic Journal. 58(2) : 60-63, May, 1968.

Collins, O. F. and D. G. Moore. The Organization Makers : A Behavioral Study of Independent Entrepreneurs. New York, Appleton - Century Grofts, 1970. 237 p.

Compulsky, W. and H. W. McNulty. Entrepreneurship and the Cooperation. New York, AMACOM, 1974. 152 p.

Cunningham, J. V. "Entrepreneurship and Urban Public Executive," Dissertation Abstracts International. 32(8):4226-A, February, 1972.

Dart, J. "The Development of Classification System for the Entrepreneurial Types with a Special Investigation of the Potential of Achievement Motivation and its Correlates to Discriminate between these Types," Dissertation Abstracts International. 32(7): 3488-A, January, 1972.

✓ Dianbomba, A. R. "Education, Environment and Entrepreneurship : A Study of Factors Contributing to Entrepreneurial Performance in a Developing Country", Dissertation Abstracts International. 33(5) : 2233A-2234A, November, 1972.

Dickenson, Z. C. Economic Motives. Massachusetts, Harvard University Press, 1924. 304 p.

Ditcher, E. Motivating Human Behavior. New York, McGraw Hill Book Com., 1971. 253 p.

Dwyer, K. T. "The Cultural Bases of Entrepreneur's Activity; A Study of a Peasant Community," Dissertation Abstracts International. 35(7) : 3953-A, January, 1975.

Easterbrook, W. T. "The Entrepreneurial Function in Relation to Technological and Economic Change" in B. F. Hoselitz and W. E. Moore. ed. Industrialization and Society. p. 57-73. Unesco-Mouton, 1970.

Ehrenberg, M. "Additudinal and Personality Differences between Entrepreneurial and Bureaucratic Man," Dissertation Abstracts International. 31(10) : 5518-A, April, 1971.

Eysenck, H. J. The Structure of Human Personality. 3rd. ed., Northampton, John Dickens and Com., 1970. 476 p.

Filloi, R. Social Factors in Economic Development : the Argentina Case. Massachusetts, MIT Press, 1961. 118 p.

Finney, B. R. "New Guinean Entrepreneurs," Development Digest. 8(3) : 42-52, July, 1970.

- Gagné, R. M. ed. Psychological Principles in System Development. New York, Holt, Rinehart and Winston, 1966. 560 p.
- Gilmore, J. B. "An Investigation of Selected Entrepreneurial Models Ability to Predict Successful Entrepreneurial Activity," Dissertation Abstracts International. 32(9) : 47777-A, March, 1972.
- Goldthorpe, J. E. The Sociology of the Third World. Cambridge, Massachusetts, Cambridge University Press, 1975. 325 p.
- Hagen, E. E. The Economics of Development. Homewood, Illinois, Dorsey Press, 1968. 536 p.
- On the Theory of Social Change : How Economic Growth Begins. Homewood, Illinois, Dorsey Press, 1962. 557 p.
- "How Economic Growth Begins : a Theory of Social Change" in P. Kilby ed., Entrepreneurship and Economic Development. p. 123-138. New York, The Free Press, 1971.(A)
- "The Transition in Columbia", in P. Kilby ed., Entrepreneurship and Economic Development. p. 191-224. New York, The Free Press, 1971. (B)
- Harbison, F. and F. B. Ibrahim. Human Resource for Egyptian Enterprise. New York, McGraw Hill Book Com., 1958. 230 p.
- Harbison, F. and C. A. Myers. Education, Manpower and Economic Growth : Strategies of Human Resource Development. New York, McGraw Hill Book Com., 1964. 229 p.
- Management in the Industrial World. New York, McGraw Hill Book Com., 1959. 413 p.
- Manpower and Education, Countries Studies in Economic Development. New York, McGraw Hill Book Com., 1965. 343 p.
- Hartmann, H. "Manager and Entrepreneur : a Useful Distinction", Administrative Science Quarterly. 3(4) : 429-451, March, 1959.
- Harris, J. R. "Nigerian Entrepreneurship in Industry" in P. Kilby ed. Entrepreneurship and Economic Development. p. 331-356. New York, The Free Press, 1971.
- Higgin, B. Economic Development. New York, W. W. Norton & Company Inc., 1959. 803 p.
- Hirschmeier, J. "The Origin of Entrepreneurship in Meiji Japan" in P. Kilby ed. Entrepreneurship and Economic Development. p.241-266. New York, The Free Press, 1971.

- Hornaday, J. A. and J. Aboud. "Characteristic of Successful Entrepreneurs" in C. M. Baumbach and J. R. Mancuso ed. Entrepreneurship and Venture Management. p. 11-21. Englewood Cliffs, New Jersey, Prentice-Hall Inc., 1975.
- Hoselitz, B. F. "A Sociological Approach to Economic Development" in D. E. Novack and R. Lekachmad ed. Development and Society. p. 150-163. New York, St. Martin Press, 1964.
- A Sociological Aspects of Economic Growth. Glancoe, The Free Press, 1965. 250 p.
- Hoselitz, B. F. and W. E. Moore ed. Industrialization and Society. Mouton, Unesco-Mouton, 1970. 437 p.
- Hunt, C. L. Social Aspects of Economic Development. New York, McGraw-Hill Book Com., 1966. 255 p.
- International Labour Organization. Human Resource for Industrial Development. Geneva, 1971. 237 p.
- Jenks, L. H. "Approaches to Entrepreneurial Personality" in H. G. J. Aiken ed. Explorations in Enterprise. p. 80-92. Cambridge, Massachusetts, Harvard University Press, 1965.
- Juhn, D. S. "Entrepreneurship in an Underdeveloped Economy : The Case of Korea 1890-1940," Dissertation Abstracts. 27(4):863A-864A, October, 1966.
- Kasdan, L. "Family Structure, Migration and the Entrepreneurs" in P. Kilby ed. Entrepreneurship and Economic Development. p.225-240. New York, The Free Press, 1971.
- Katona, G. Psychological Analysis of Economic Behavior. New York, McGraw Hill Book Com., 1963. 347 p.
- Psychological Economics. New York, Elsevier Scientific Publishing Com. Inc., 1975. 438 p.
- Kelley, E. L. Assesment of Human Characteristics. New Delhi, Prentice-Hall of India Private Limited, 1969. 114 p.
- Kerlinger, F. N. Foundation of Behavioral Research. New York, Holt Rinehart and Winston Inc., 1967. 739 p.
- Kerlinger, F. N. and E. J. Pedhazur. Multiple Regression in Behavioral Research. New York, Holt, Rinehart and Winston Inc., 1973. 543 p.

- Kerr, C. and others. Industrialism and Industrial Man : The Problem of Labour and Management in Economic Growth. Cambridge, Harvard University Press, 1960. 331 p.
- Kiesler, C. A. and others. Attitude Change : A Critical Analysis of Theoretical Approaches. New York-Wiley, 1969. 306 p.
- Kilby, P. "Hunting the Heffalump" in P. Kilby ed. Entrepreneurship and Economic Development. p. 1-40. New York, The Free Press, 1971.
- Kleimuntz, B. Personality Measurement. Homewood, Illinois, The Dorsey Press, 1967. 463. p.
- Knight, F. H. Risk, Uncertainty & Profit. New York, Harper Torch-books, 1965. 381 p.
- Kunkel, T. F. "Psychological Factors in Analysis of Economic Development", Journal of Social Issues. 1(19) : 68-87, January, 1963.
- _____. "Values and Behavior in Economic Development" in P. Kilby ed. Entrepreneurship and Economic Development. p. 151-180. New York, The Free Press, 1971.
- _____. Society and Economic Growth : A Behavioral Perspective of Social Change. New York, Oxford University Press, 1970. 368 p.
- Larson, J. A. ed. The Responsible Businessman : Reading from Fortune. New York, Holt, Rinehart & Winston, 1966. 295 p.
- /Laufer, J. M. H. "French Entrepreneurship : A Study of the Interaction between Cultural, Technical and Economic Variables in Entrepreneurship," Dissertation Abstracts International. 36(6) :4038A-4039A, December, 1975.
- Lavador, S. F. "Entrepreneurship Development : the Phillipino Experience," Small Industry Journal. 8(2):4-8, October-December, 1975.
- Leibenstein, H. "Entrepreneurship Development," American Economic Review. 58(2) : 72-83, May, 1968.
- LeVine, R. A. "Cultural, Personality and Socialization : An Evolutionary View" in D. A. Goslin ed. Handbook of Socialization : Theory and Research. p. 503-514. Chicago, Rand, McNally College Publishing, 1973.
- Likert, R. "The Method of Constructing and Attitude Scale" in M. Fishbein, ed. Reading in Attitude Theory and Measurement. p. 90-95. New York, John Wiley & Sons Inc., 1967.

Linton, R. "Cultural and Personality Factors Affecting Economic Growth" in D. E. Novack and R. Lekachman, ed. Development and Society. p. 191-199. New York, St. Martin's Press. 1964.

McClelland, D. C. "The Achievement Motive in Economic Growth" in P. Kilby, ed. Entrepreneurship and Economic Development. p. 109-122. New York, The Free Press, 1971.

----- The Achieving Society. Princeton, New Jersey, Van Nostrand, 1961.

----- "Methods of Measuring Human Motivation" in John W. Atkinson, ed. Motives in Fantasy, Action and Society. p. 7-42. Princeton, New Jersey, D. Van Nostrand Com. Inc., 1958.

McClelland, D. C. and D. Winter. Motivating Economic Achievement. New York, The Free Press, 1969. 409 p.

McClelland, D. C. and others. The Achievement Motive. New York, Appleton Century Crofts, 1953.

----- "The Effect of the Need for Achievement on Thematic Apperception" in John W. Atkinson, ed. Motives in Fantasy, Action and Society p. 64-82. Princeton, New Jersey, D. Van Nostrand Com. Inc., 1958.

Macdonald R. "Schumpeter and Max Weber : Central Visions and Social Theory" in P. Kilby, ed. Entrepreneurship and Economic Development. p. 71-94. New York, The Free Press, 1971.

McGregor, D. Human Side of Enterprise. New York, McGraw-Hill Book Com., 1960. 246 p.

Mancuso, J. R. "The Entrepreneur's Quiz" in C. M. Baumback and J. R. Mancuso, ed. Entrepreneurship and Venture Management. Englewood Cliffs, New Jersey, Prentice-Hall Inc., 1975.

----- Fun & Guts : The Entrepreneur's Philosophy. Massachusetts, Addison Wesley Publishing Com., 1973. 208 p.

Marris, P. "Social Barriers to African Entrepreneurship," Development Digest. 8(3) : 3-11, July, 1970.

Marris, P. and A. Sommerset. African Businessman : A Study of Entrepreneurship and Development in Kenya. London, Routledge & Kegan Paul, 1971. 288 p.

Marshall, A. The Principle of Economics. v.1, 8th. ed., London, McMillan and Com. Ltd., 1920. 858 p.

Meier, G. M. Leading Issues in Economic Development. 2nd. ed., New York, Oxford University Press, 1970. 758 p.

✓ Mellon, D. E. "The Role of the Entrepreneur-Education in Private Business Education in the United States from 1850-1915 : A Study in Conditioned Entrepreneurship," Dissertation Abstracts International. 36(V) 5446-A, February 1976.

Menquito-Ortiz, E. "Focus on the Phillipino Entrepreneur," Small Industry Journal. 8(2) : 19-23, October-December, 1975.

Meyer, A. J. Middle Eastern Capitalism. Cambridge, Massachusetts, Harvard University Press, 1959. 161 p.

Miron, D. "Economic Effects on Achievement Motivation Training on Entrepreneurs in Three Population," Dissertation Abstracts International. 37(7) : 4067-A, January, 1977.

Mitani, K. "Key Factors in Economic Development of Thailand" in Committee for Economic Development, ed. Economic Development Issues : Greece, Israel, Taiwan and Thailand. p. 159-210. New York, Frederick A. Praeger, 1968.

Moore, W. E. "Occupational Socialization" in D. A. Goslin, ed. Handbook of Socialization : Theory and Research. p. 861-884. Chicago, Rand, McNally College Publishing Com., 1973.

Morton, S. "Analysis and Development of Success and Failure Factors for Selected Minority Entrepreneurs in New Jersey with Implication for Training Program," Dissertation Abstracts International. 34(8) : 5022A-5023A, February, 1974.

Musgrave, P. W., ed. Sociology, History & Education. London, Methuen & Com. Ltd., 1970. 293 p.

Myer, A. J. "Entrepreneurship and Economic Development in the Middle East", Public Opinion Quarterly. 22:391-396, Fall, 1958.

Nafziger, E. W. "Indian Entrepreneurship : A Survey" in P. Kilby, ed. Entrepreneurship and Economic Development. p. 287-310. New York, The Free Press, 1971.

Nanjappa, K. L. "The Encouragement and Training of Small Entrepreneurs in India," Development Digest. 8(3) : 23-29, July, 1970.

_____ "Motivating Entrepreneurship in Backward Areas," Development Digest. 8(3) : 25-29, July, 1970.

Nie, N. H. and others. Statistical Package for the Social Sciences. 2nd. ed., New York, McGraw-Hill, 1970. 675 p.

- Nelson, R. E. "Entrepreneurship Education in Developing Countries," Asian Survey. 17(9) : 880-885, September, 1977.
- Palmer, M. "The Application of Psychological Testing to Entrepreneurial Potential" in C. M. Baumback and J. R. Mancuso, ed. Entrepreneurship and Venture Management. p. 22-31, Englewood Cliffs, New Jersey, Prentice Hall Inc., 1975.
- Papanek, G. F. "The Industrial Entrepreneur of Pakistan", Development Digest. 8(3) : 30-41, July, 1970.
- _____ "The Development of Entrepreneurship" in P. Kilby, ed. Entrepreneurship and Economic Development. p. 317-330, New York, The Free Press, 1971.
- Patel, V. G. "Entrepreneurship Development," Development Digest. 15(2) : 51-59, April, 1977.
- Piaget, J. Main Trends in Inter-disciplinary Research. New York, Harper & Row, 1970. 73 p.
- Ponna, W. "A New Strategy for Development", International Development Review. 18(3) : 2-7, 1976.
- Putt, W. D., ed. How to Start Your Own Business. Massachusetts, The MIT Press, 1974. 259 p.
- Ramiscal, E. F. "Is there a Difference Source of Entrepreneurship," Small Industry Journal. 8(3) : 9-11, October-December, 1975.
- Rotter, J. B. "Who Ruled You; External vs Internal Control", Psychological Today. 5(1) : 37-42, 58-59, June, 1971.
- Runkel, P. J. and J. E. McGrath, Research on Human Behavior : A Systematic Guide to Method. New York, Holt, Rinehart and Winston Inc., 1972. 493 p.
- Sardana, M. L. "A Curriculum Design for Entrepreneurial Education for Indian Engineering Colleges," Dissertation Abstracts International. 30(11) : 4743A-4744A, May, 1970.
- Sayigh, Y. A. Entrepreneurs of Lebanon : The Role of Business Leader in the Developing Economy. Cambridge, Massachusetts, Harvard University Press, 1962. 181 p.
- Schatz, S. P. "Achievement and Economic Growth : Critical Appraisal" in P. Kilby, ed. Entrepreneurship and Economic Development. p. 181-190, New York, The Free Press, 1971.

- Schreier, J. W. "Identification and Comparision of Interest and Personality Profiles for College Business Students Based on Background and Intention for Entrepreneurial Activity," Dissertation Abstracts International. 37(4) : 1998-A, October, 1976.
- Schumpeter, J. A. Business Cycles : A Theoretical, Historical and Statistical Analysis of the Capitalist Process, Abridged by R. Fels. New York, McGraw-Hill Book Com., 1964. 461 p.
- Capitalism, Socialism and Democracy. 3rd. ed., New York, Harper & Row Publishers, 1975, 431 p.
- Economic Doctrine and Methods, and Historical Sketch, trans. by R. Aris. London, George & Allen & Union, 1954. 207 p.
- "The Fundamental Phenomenon of Economic Development" in P. Kilby, ed. Entrepreneurship and Economic Development. p. 43-70, New York, The Free Press, 1971.
- History of Economic Analysis. New York, : Oxford University Press, 1954. 1260 p.
- Imperialism and Social Class : Two Essays. New York, Meridian Book, 1951. 181 p.
- Ten Great Economists ; from Marx to Keynes. New York, Oxford University Press, 1951. 305 p.
- The Theory of Economic Development ; An Inquiry into Profit, Capital, Credit, Interest and Business Cycles. Cambridge, Massachusetts, Harvard University Press, 1934. 255 p.
- Silberman, L. "The Evolution of Entrepreneurship in the Process of Economic Development," The Annals. 305 : 32-44, May, 1956
- Singer, H. W. International Development; Growth and Change. New York, McGraw-Hill Book Com., 1964. 295 p.
- Small Industry Extension Training Institute, Hyderabad. "Training for Small Industry Development," Development Digest. 8(13):23-26, July, 1970.
- Soltow, J. H. "The Entrepreneur in Economic History," American Economic Review. 58(2) : 84-92, August, 1968.
- Sonfield, M. C. "Entrepreneurship in Black and White ; An Additudinal Comparision of Black and White Small Businessman," Dissertation Abstracts International. 37(8) : 5231A-5232A, February, 1977.
- Soslow, N. G. "A Comparision of Origins and Orientations of True Entrepreneurs, other Owners and Business Hierarchs," Dissertation Abstracts. 27(7) : 1987A-1988A, January, 1967.

Stanley, F. and R. Morse. "Developing Entrepreneurship; Element for a Program" in P. Kilby, ed. Entrepreneurship and Economic Development. p. 357-384. New York, The Free Press, 1971.

----- Modern Small Industries for Developing Countries. New York, McGraw-Hill Book Com., 1965. 435 p.

Stamworth, M. J. K. and J. Curran. Management Motivation in the Smaller Business. Gover Press, 1973, 195 p.

Stoke, R. G. "The Afrikaner Industrial Entrepreneur and Afrikaner Nationalism," Economic Development and Cultural Change. 22(4): 555-579, July, 1974.

----- "The Afrikaner Entrepreneur; Social Origins, Psychological Disposition and Values," Dissertation Abstracts International. 32(10) : 5914-A, April, 1972.

Susbauer, J. C. "The Technical Company Formation Process; A Particular Aspects of Entrepreneurship," Dissertation Abstracts. 30(4) : 1311-1324, October, 1969.

Thurrow, L. Investment in Human Capital. California, Wudsworth Publishing Com. Inc., 1970. 145 p.

Tran, K-L. "Economic Development in Vietnam; The Role of Entrepreneurship and Public Policy," Dissertation Abstracts International. 36(3) : 1659-A, September, 1975.

United Nation. Economic Survery of Asia and the Far East 1973. Hong Kong, United Nation Publication, 1974. 234 p.

Universities-National Bureau Committee for Economic Research. Capital Formation and Economic Growth, 2nd. ed., Princeton, New Jersey, Princeton University Press, 1957. 677 p.

W. Mallikamas. Industrial Promotion in Thailand, Doctor's Thesis. University of Wisconsin, 1967. 251 p. photocopied.

Warner, W. L. and N. H. Martin. Industrial Man. New York, Harper & Brothers, 1959. 580 p.

Weber, M. Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism. Trans. by Talcott Parsons. New York, Charles Skribner's Sons, 1958. 292 p.

Wilde, J. C. de. "India; Nonformal Education in the Development of Small Enterprise" in M. Ahmed and P. H. Coombs, ed. Education for Rural Development. p. 434-485. New York, Praege Publishers, 1975.

- Wiley, L. V. "Some Social and Personal Characteristics of Phillipine Manufacturing Entrepreneurs," Dissertation Abstracts International. 37(10) : 6777-A, April, 1977.
- Wiken, P. H. "Catalysts of Change? : A Comparative Analysis of the Significance of Entrepreneurship in the Eighteenth and Nineteenth Centuries," Dissertation Abstracts International. 38(2) : 1062A, August, 1977.
- Wilson, C. "The Entrepreneur in the Industrial Revolution in Britain" in B. E. Supple, ed. The Experience of Economic Growth. New York, Random House, 1963. 458 p.
- Witken, H. A. and others. Psychological Differentiation. New York, John Wiley & Sons, 1974. 418 p.
- Whyte, W. H., Jr. The Organization Man. New York, Garden City, 1956. 471 p.
- Wolfe, J. A. "Increasing Black Entrepreneurship in the Chetto : An Exploratory of a Management Training Program for Harlem Black," Dissertation Abstracts International. 32(6): 2876A-2877A, December, 1971.
- Yamanura, K. "A Re-Examination of Entrepreneurship in Meiji Japan" in P. Kilby, ed. Entrepreneurship and Economic Development. p. 267-286. New York, The Free Press, 1971.
- Young, F. W. "A Macro Sociological Interpretation of Entrepreneurship" in P. Kilby, ed. Entrepreneurship and Economic Development. p. 139-150. New York, The Free Press, 1971.
- Zinkin, M. "Entrepreneurs; Key to Growth," Stanford Research Institute Journal. 5 : 43-48, 2nd. Quarter, 1961.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

แบบสัมภาษณ์

โครงการวิจัยเรื่อง "การศึกษอาบรมกับความเป็นผู้ประกอบการ"

คำชี้แจง

(๑) การสัมภาษณ์ครั้งนี้จัดทำขึ้นเพื่อขอทราบความคิดเห็นของท่าน เสร็จแล้วจะนำไปรวมเข้ากับความคิดเห็นจากบุคคลอื่น ๆ สำหรับใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาอบรมของประเทศไทยให้สอดคล้องกับการประกอบธุรกิจต่อไปในอนาคต

(๒) การสัมภาษณ์ครั้งนี้ สอบถามเฉพาะความคิดเห็นและประวัติชีวิตบางประการเกี่ยวกับตัวของท่าน มิได้สอบถามเกี่ยวกับรายได้ หรือความลับในธุรกิจใด ๆ อันจะก่อให้เกิดความเสียหายให้แก่ท่าน และมีได้สอบถามเกี่ยวกับความรู้หรือทดสอบความสามารถของท่านแต่ประการใด การตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเองจะเป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุด และจะเป็นประโยชน์เป็นอันมากในการนำไปเป็นแนวทางจัดการศึกษาอบรมให้แก่อนุชนรุ่นหลังต่อไป

ขอขอบพระคุณล่วงหน้าในความอนุเคราะห์ของท่าน

กองแผนงาน

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

โทร. ๒๔๑-๓๐๔๑, ๒๔๒-๖๔๖๔

หมายเหตุ : ผู้ตอบแบบสอบถามนี้มีสองประเภท คือ ผู้ที่เป็นเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมผลิตสินค้ากับลูกจ้างในโรงงานนั้นอีกหนึ่งราย ผู้ตอบที่เป็นเจ้าของโรงงาน จะต้องเป็นผู้ที่ริเริ่มก่อตั้งและดำเนินกิจการด้วยตนเอง หรือ เป็นหุ้นส่วนที่มีส่วนร่วมในการก่อตั้งและร่วมดำเนินกิจการ โดยผู้หนึ่งผู้ใดจะเป็นผู้ตอบก็ได้ สำหรับผู้ตอบที่เป็นลูกจ้างให้เลือกผู้ที่มีได้เป็นเครือญาติกับเจ้าของกิจการ มิได้เป็นเจ้าของธุรกิจอื่นใด และทำงานมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานที่สุดในโรงงานนั้น ๆ

สำหรับผู้วิจัย	
สคมภ	รหัส
๑-๓	
๔	
๕-๖	
๗	
๘-๙	
๑๐	
๑๑	
๑๒	
๑๓	
๑๔	

หมายเลขแบบสัมภาษณ์

--	--	--	--

แบบสัมภาษณ์

โครงการวิจัยเรื่อง "การศึกษาอบรมกับความเป็นผู้ประกอบการ"

คำชี้แจง ให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าคำตอบที่ผู้ตอบเลือก หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่ทำจุดไข่ปลาไว้

- (๑) ประเภทของผู้ตอบ _____ เจ้าของกิจการ _____ ลูกจ้าง
- (๒) สินค้าที่ผลิต _____
- (๓) จำนวนคนงานทั้งหมดในโรงงาน _____ คน
- (๔) เขตที่ตั้งของโรงงาน _____

ตอนที่ ๑ โปรดแสดงความคิดเห็นและบอกรายละเอียดบางประการเกี่ยวกับตัวของท่าน

(๕) ท่านทำกิจการนี้มานานกี่ปีแล้ว (ถ้าเป็นลูกจ้างถามว่าทำงานที่นี้นานกี่ปีแล้ว) ๑๐

- _____ ไม่ถึง ๑ ปี _____ ๑ - ๕ ปี
- _____ ๖-๑๐ ปี _____ ๑๑ - ๑๕ ปี
- _____ ๑๖ ปีขึ้นไป

(๖) ก่อนที่จะทำงานนี้ ท่านทำอาชีพอะไรมาก่อน

- _____ ยังไม่ได้ทำ _____ รับจ้างในโรงงาน
- _____ รับจ้างอื่น ๆ _____ รับราชการ
- _____ ค้าขาย _____ (อื่น ๆ โปรดระบุ)

(๗) ก่อนทำงานนี้ ท่านเคยได้ฝึกวิชาชีพในที่อื่น ๆ มาก่อนบ้างไหม

- _____ ไม่เคยเลย _____ เคย ฝึกอยู่นาน ๑-๖ เดือน
- _____ เคย ฝึกอยู่นาน ๖-๑๒ เดือน _____ เคย ฝึกอยู่นาน ๑ ปีขึ้นไป

(๘) ถ้ามีการฝึกหัด หรือมีการอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับงานที่ท่านทำอยู่ ท่านคิดจะเข้าร่วมไหม

- _____ เข้าร่วมแน่นอน _____ อาจเข้าร่วมถ้ามีเวลา
- _____ ไม่เข้าร่วม _____ ไม่แน่ใจว่าจะว่าง, ยังตัดสินใจไม่ได้

(๙) ผู้ถามมา ขณะที่ทำงานนี้แล้ว ท่านเคยสอดส่องหาช่องทางฝึกอาชีพเพิ่มเติมบ้างไหม

- _____ เคยและได้รับการฝึกด้วย _____ เคยหา พบที่มีฝึกแต่ไม่มีโอกาสได้ฝึก

สำหรับผู้วิจัย	
สคมภ	รหัส
๑๕	
๑๖	
๑๗	
๑๘	
๑๙	
๒๐	
๒๑	
๒๒	
๒๓	

(๑๐) ที่แล้วมา ท่านเคยได้อ่านหนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับงานที่ทำมาน้อยเพียงไร

_____ เคยบ่อยมาก _____ เคยนาน ๆ ครั้ง
_____ ไม่เคยเลย

(๑๑) ในปัจจุบัน ตามความรู้สึกของท่าน คนที่เรียนจบวิชาทางค่านไหนจึงจะหางานทำได้ง่าย

_____ การค้าการพาณิชย์ _____ การช่างหรือวิศวกรรม
_____ วิชาใดก็ได้แล้วแต่โอกาส _____ (อื่น ๆ โปรดระบุ)

(๑๒) ถ้ามีบุตร ตัวของท่านเองอยากจะให้บุตรเรียนวิชาใด

_____ การค้าการพาณิชย์ _____ การช่างหรือวิศวกรรม
_____ แล้วแต่บุตร _____ ไม่ต้องการให้เรียน
_____ (อื่น ๆ โปรดระบุ)

(๑๓) ถ้าท่านมีโอกาสเรียนหนังสืออีกครั้ง อยากจะเรียนวิชาด้านใด

_____ การค้าการพาณิชย์ _____ การช่างหรือวิศวกรรม
_____ ไม่ต้องการเรียน _____ ไม่แน่ใจ หรือ ตอบไม่ได้
_____ (อื่น ๆ โปรดระบุ)

(๑๔) เมื่อสมัยเป็นเด็ก อายุไม่เกิน ๑๖ ปี ท่านใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่ที่ไหน

_____ ในเขตกรุงเทพฯ _____ ในเขตเทศบาลต่างจังหวัด
_____ นอกเขตเทศบาล _____ (อื่น ๆ โปรดระบุ)

(๑๕) เมื่อสมัยเป็นเด็ก อายุไม่เกิน ๑๖ ปี เช่นกัน บิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ท่านอาศัยอยู่ด้วยขณะนั้น ทำอาชีพอะไร

_____ รับจ้าง _____ รับราชการ
_____ ค้าขายหรือทำธุรกิจส่วนตัวเล็กน้อยๆ _____ ทำธุรกิจขนาดใหญ่มีพนักงานมากกว่าสิบคน
_____ (อื่น ๆ โปรดระบุ)

(๑๖) ก่อนที่จะทำงานนี้ ท่านเคยทำสิ่งต่อไปนี้มาน้อยเพียงไร

ก. ไปเยี่ยมชมโรงงาน หรือสถานธุรกิจใหญ่

_____ ไม่เคย _____ เคยสองสามครั้ง _____ เคยมากกว่าสามครั้ง

ข. ไปดูงานแสดงสินค้า

_____ ไม่เคย _____ เคยสองสามครั้ง _____ เคยมากกว่าสามครั้ง

ค. ไปดูงานแสดงเครื่องจักรสำหรับผลิตสินค้า

สำหรับผู้วิจ -	
สคมก	รหัส
(๑๗) ถ้ามีงานให้ทำและมีรายได้แตกต่างกันดังต่อไปนี้ ท่านจะเลือกทำแบบใด _____ งานที่มีรายได้ประจำเดือนละ ๒,๐๐๐ บาท _____ งานที่มีรายได้ประจำ ๑,๐๐๐ บาทและมีเพิ่มอีกตามผลงาน ระหว่าง ๕๐๐ - ๕,๐๐๐ บาท _____ งานที่มีรายได้ขึ้นอยู่กับผลงานอย่างเคียว ซึ่งอาจไม่ได้รับเลยหรืออาจได้รับสูงถึง ๑๐,๐๐๐ บาท _____ แล้วแต่งาน หรือ ตอบไม่ได้	๒๔
(๑๘) งานลักษณะดังต่อไปนี้ ท่านชอบทำแบบใดมากที่สุด _____ งานที่ทำเช่นเดียวกันทุกวัน _____ งานที่เปลี่ยนไปทุกวัน _____ งานที่ทำเช่นเดียวกันครั้งวัน อีกครั้งวันเป็นงานใหม่ ๆ _____ แล้วแต่งาน หรือ ตอบไม่ได้	๒๕
(๑๙) พอจะประเมินได้ไหมครับว่า ตัวของท่านเองมีความสามารถในการมองเห็น ของทางการทำธุรกิจมากน้อยเพียงไร _____ มากที่สุด _____ ค่อนข้างมาก _____ ปานกลาง _____ ค่อนข้างน้อย _____ น้อยมาก _____ ไม่แน่ใจ หรือตอบไม่ได้	๒๖
(๒๐) ในการชมกีฬา สภาใดต่อไปนี้ ท่านจะสนุกมากที่สุด _____ ดูโดยไม่เชียร์ฝ่ายใด _____ พนันกับเขาด้วย _____ รู้จักผู้เล่นฝ่ายหนึ่งและเชียร์ฝ่ายนั้น _____ ไม่แน่ใจ หรือตอบไม่ได้	๒๗
(๒๑) บุคคลที่ทำธุรกิจแล้วล้มเหลว ส่วนมากมีสาเหตุมาจากสิ่งใด _____ ความโชคร้าย หรือถูกผู้อื่นหักหลัง _____ ความผิดพลาดที่ทำขึ้นเอง _____ แล้วแต่กรณี หรือตอบไม่ได้	๒๘
(๒๒) ถ้าท่านถูกลอตเตอรี่รางวัลที่หนึ่ง ท่านจะใช้เงินทำอะไรบ้าง _____ ซื้อบ้าน รถยนต์ หรือเครื่องใช้ต่าง ๆ _____ ฝากธนาคารไว้ทั้งหมดเอา- _____ ฝากธนาคารครึ่งหนึ่งที่เหลือลงทุนทำธุรกิจ _____ คอกเบี้ย _____ ลงทุนทำธุรกิจทั้งหมด _____ (อื่น ๆ โปรดระบุ).....	๒๙
(๒๓) กิจกรรมต่อไปนี้ ถ้าให้เลือกทำเพียงอย่างเคียว ท่านจะเลือกทำอย่างใด _____ อ่านหนังสือที่บ้าน _____ เล่นกีฬากับเพื่อน _____ พาชาวบ้านไปติดคอ- _____ ไม่แน่ใจหรือตอบไม่ได้ _____ ราชการที่เขต	๓๐

ตอนที่ ๒ ข้อความต่อไปนี้ เป็นความคิดเห็นซึ่งได้รวบรวมมาจากที่ต่าง ๆ ท่านเห็นด้วยหรือไม่
เพียงไร (ให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงตามช่องที่ผู้ตอบเลือก)

ข้อความ	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่มี ความ เห็น	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	สำหรับผู้วิจัย	
						สภมก	รหัส
(๒๔) ถ้าจะผลิตสินค้าขาย ควรผลิตชนิดที่มีขาย ในท้องตลาดอยู่แล้ว เพราะผลิตแล้วขาย ได้แน่ ๆ						๓๑	
(๒๕) ถ้ามีเงินก้อนใหญ่ก้อนหนึ่ง ควรฝากธนาคาร เอาดอกเบี้ย เพราะมั่นคงและแน่นอนดีกว่า						๓๒	
(๒๖) โอกาสที่จะทำธุรกิจในประเทศไทยยังมีอีก มาก						๓๓	
(๒๗) การทำธุรกิจจะได้กำไรหรือขาดทุน ส่วน มากขึ้นอยู่กับพรหมลิขิตหรือโชคชะตา						๓๔	
(๒๘) เมื่อจะเริ่มทำธุรกิจหรือทำกิจการใด ควร จะต้องถูกกฤษฎามให้ดีกว่า						๓๕	
(๒๙) เหตุการณ์ร้ายที่เกิดขึ้นนั้น จะมีลางบอกเหตุ ก่อนเสมอ						๓๖	
(๓๐) เรื่องเศร้าในชีวิตของคนเราส่วนมากเป็น ผลมาจากความโชคร้าย						๓๗	
(๓๑) คนเรานั้น ถ้าพอมีกินมีใช้บ้างแล้วก็ไม่ควร ดิ้นรนทำงานให้เป็นภาระหนักต่อไป						๓๘	
(๓๒) คนที่ร่ำรวยโดยการทำธุรกิจและคนที่ร่ำรวย เพราะถูกฉ้อโกง ควรจะได้รับการยกย่อง เท่ากัน						๓๙	
(๓๓) การวางโครงการทำสิ่งใดๆไว้ล่วงหน้ามีแต่ จะทำให้คนเราท้อแท้ เพราะเป็นการยากที่ จะให้ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปตามที่คาดหวัง						๔๐	

ตอนที่ ๓ โปรดพิจารณาว่า คำกล่าวต่อไปนี้ เป็นจริงสำหรับตัวท่านเพียงไร ท่านอาจตอบว่า จริงที่สุด ซึ่งหมายถึงตัวของท่านมีลักษณะตามคำกล่าวมากที่สุด ตอบว่า จริง หมายถึง มีค่อนข้างมาก ตอบว่า จริงครึ่งเดียว หมายถึง มีปานกลาง ตอบว่า จริงน้อย หมายถึง มีอยู่บ้าง และตอบว่า ไม่จริงเลย หมายถึง ตัวของท่านไม่มีลักษณะตามคำกล่าวอยู่เลย (ให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงตามช่องที่ผู้ตอบเลือก)

						สำหรับผู้วิจัย	
						สคมภ	รหัส
ลักษณะ	จริง ที่สุด	จริง	จริง ครึ่ง เดียว	จริง น้อย	ไม่ จริง เลย		
(๓๔) ท่านเป็นคนชอบเสี่ยงในการทำธุรกิจ						๔๑	
(๓๕) ถ้าธนาคารให้เงินกู้เพื่อก่อตั้งธุรกิจใหม่หรือขยายกิจการเดิม ท่านคงคิดจะกู้						๔๒	
(๓๖) ท่านเคยคิดที่จะประดิษฐ์เครื่องจักรหรือเครื่องมือต่าง ๆ						๔๓	
(๓๗) ท่านเคยคิดที่จะผลิตสินค้าใหม่ ๆ ออกขาย						๔๔	
(๓๘) ท่านชอบทำงานประเภทที่ต้องคิดค้นด้วยตนเอง						๔๕	
(๓๙) ท่านชอบคิดสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ อยู่เสมอ						๔๖	
(๔๐) ท่านเคยมองเห็นธุรกิจหลายอย่างที่มีช่องทาง หากำไรไฉฉาแต่ไม่มีโอกาสได้ทำ						๔๗	
(๔๑) (สำหรับผู้ตอบที่เป็นเจ้าของกิจการ) ที่แล้วมา ถ้ามีทุนมากน้อยจะทำธุรกิจได้ดีกว่านี้ (สำหรับผู้ตอบที่เป็นลูกจ้าง) ที่แล้วมาถ้ามีทุน มากน้อยจะมีโอกาสเป็นเจ้าของธุรกิจเอง						๔๘	
(๔๒) ท่านเคยพูดคุยปรึกษาหารือกับผู้มีความรู้หรือ เพื่อนฝูงเกี่ยวกับการทำธุรกิจใหม่ ๆ อยู่เสมอ						๔๙	
(๔๓) ถ้าท่านทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดเต็มความ สามารถแต่ประสบความสำเร็จล้มเหลว ท่านจะรู้สึก ท้อถอย						๕๐	

ลักษณะ	จริง ที่สุด	จริง	จริง ครึ่ง เดียว	จริง น้อย	ไม่ จริง	สำหรับผู้วิจัย	
						สคมก	รหัส
(๔๔) ถ้าท่านได้ทำสิ่งใดแล้ว จะพยายามทำให้ดีกว่าที่ ผู้อื่นได้ทำไว้ก่อนหน้านี้แล้ว.....						๕๑	
(๔๕) ท่านเป็นคนที่หนักเอาเบาผู้อยู่มาก.....						๕๒	
(๔๖) โดยปรกติ ท่านเป็นคนที่พยายามเก็บเงินทองไว้ เพื่อลงทุนอยู่ตลอดเวลา.....						๕๓	
(๔๗) ท่านเป็นผู้ที่มีความรอบคอบในการใช้เงิน.....						๕๔	
(๔๘) ท่านมักต้องให้คำปรึกษาหรือช่วยแก้ปัญหาให้แก่ญาติ พี่น้องเพื่อนฝูง.....						๕๕	
(๔๙) เวลาที่มีเรื่องทะเลาะวิวาทในหมู่ญาติพี่น้องหรือ เพื่อนฝูง ท่านมักต้องช่วยไกล่เกลี่ย.....						๕๖	
(๕๐) ท่านมักเป็นผู้ริเริ่มชักชวนผู้อื่นร่วมกันทำสิ่งใด ๆ.....						๕๗	
(๕๑) ท่านสามารถพูดหว่านล้อมให้ผู้อื่นทำตามได้บ่อย ๆ.....						๕๘	

ตอนที่ ๔ ไปรคบอกรายละเอียดบางประการเกี่ยวกับตัวของท่าน

(๕๒) อายุ

_____ ๑๕-๒๕ ปี

_____ ๒๖-๓๕ ปี

_____ ๓๖-๔๕ ปี

_____ ๔๖-๕๕ ปี

_____ ๕๖ ปี ขึ้นไป

๕๙

(๕๓) เพศ

_____ ชาย _____ หญิง

(๕๔) เชื้อชาติ

_____ ไทย _____ จีน
_____ (อื่น ๆ โปรดระบุ)

(๕๕) ศาสนา

_____ พุทธ _____ อิสลาม
_____ คริสต์ _____ (อื่น ๆ โปรดระบุ)

(๕๖) สภาพสมรส

_____ โสด _____ คู่
_____ หย่า _____ หม้าย

(๕๗) ระดับการศึกษาที่สำเร็จ (ถ้าสำเร็จอาชีวศึกษา อนุปริญญาหรือปริญญา โปรด
ระบุสาขาวิชาที่สำเร็จ)

_____ ไม่เคยเรียน _____ ประถมศึกษาหรือเทียบเท่า
_____ มัธยมศึกษาสามัญหรือ _____ อาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า สาขา.....
เทียบเท่า
_____ อนุปริญญาหรือประกาศ- _____ ปริญญาหรือเทียบเท่าไม่ต่ำกว่า สาขา
นียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
สาขา.....

(๕๘) ฐานะของบิดามารดาหรือผู้ปกครองในขณะที่ท่านเยาว์วัย (อายุไม่เกิน ๑๖ ปี)

_____ ร่ำรวยมาก _____ ร่ำรวย
_____ ปานกลาง _____ ค่อนข้างยากจน
_____ ยากจนมาก

(๕๙) สิ่งของบางประการที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีเป็นของตนเองในขณะที่ท่าน
เยาว์วัย (ตอบได้หลายข้อ)

_____ วิทยุ _____ รถจักรยานยนต์ _____ โทรทัศน์
_____ โทรศัพท์ _____ บ้านและที่ดินในกรุงเทพ _____ รถยนต์
_____ ไม่มีที่ระบุไว้แม้แต่เพียงอย่างเดียว

จนกว่าถามสำหรับเห็นลจจางแต่เพียงเท่านั้น คักไปจะเป็นคำถามเฉพาะนี้ที่เป็นเจ้าของกิจการ

สำหรับผู้วิจัย	
สคมก	รหัส
๖๐	
๖๑	
๖๒	
๖๓	
๖๔-๖๕	
๖๖	
๖๗-๖๘	

ตอนที่ ๕ โปรดให้รายละเอียดและแสดงความคิดเห็นบางประการเกี่ยวกับอาชีพ

- (๖๐) ก่อนที่จะดำเนินกิจการในปัจจุบัน ท่านเคยได้รับการสอนหรือฝึกฝนเกี่ยวกับการผลิตสินค้าชนิดนี้มาก่อนหรือไม่ มากน้อยเพียงไร

_____ เคยได้รับการฝึกฝนมาอย่างดี _____ เคยได้รับการฝึกฝนมาบ้าง
_____ ไม่เคยได้รับการฝึกฝนมาก่อนเลย

- (๖๑) เมื่อแรกเริ่มดำเนินกิจการ ท่านเคยได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือจากผู้อื่นมากที่สุดและในท่านใด

_____ บิดามารดาหรือญาติพี่น้อง ช่วยเหลือในท่าน.....
_____ เพื่อนฝูงในวงการธุรกิจ ช่วยเหลือในท่าน.....
_____ (ผู้อื่นโปรดระบุ)ช่วยเหลือในท่าน.....
_____ ไม่เคยได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น

- (๖๒) ตามความคิดเห็นของท่าน สิ่งใดเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดในการประกอบธุรกิจส่วนตัว

_____ การมีคนงานมาก ๆ _____ กำไรมาก ๆ
_____ การผลิตสินค้าได้หลายชนิด _____ ความมีชื่อเสียง
_____ การใช้เทคนิคและวิธีการผลิตใหม่ ๆ _____ การมีอำนาจ
_____ การขยายกิจการหรือขยายสาขา _____ การผลิตสินค้าที่มีคุณภาพดี
_____ ความสนุกสนานกับงานที่ทำและรู้สิ่งใหม่ๆ _____ (อื่นๆโปรดระบุ)

- (๖๓) ท่านต้องการเปลี่ยนอาชีพบ้างไหม ถ้าต้องการอยากเปลี่ยนไปทำอาชีพใด

_____ รับจ้าง _____ รับราชการ
_____ ทำธุรกิจส่วนตัวอย่างอื่น _____ เปลี่ยนไปทำอาชีพใดก็ได้
_____ ไม่ต้องการเปลี่ยน _____ (อื่นๆโปรดระบุ)

- (๖๔) ถ้าท่านมีทุนรอนเพิ่มเติม ต้องการก่อตั้งธุรกิจอื่น ๆ อีกหรือไม่ ถ้าต้องการ โปรดระบุธุรกิจที่ต้องการก่อตั้ง (เพียงประการเดียว)

_____ ต้องการ ธุรกิจที่ต้องการก่อตั้งเพิ่ม คือ.....
_____ ไม่ต้องการ

สำหรับผู้วิจัย	
สคมภ	รหัส
๖๕	
๗๐-๗๑	
๗๒	
๗๓	
๗๔	

(๒๕) พอจะจำได้ไหมครับว่า ความคิดที่จะก่อตั้งธุรกิจปัจจุบันของท่านเกิดขึ้นเมื่อใด
(โปรดเลือกตอบเพียงประการเดียว)
 _____ เมื่อได้ฝึกหัดงาน _____ เมื่อได้ติดต่อพูดคุยกับนักธุรกิจ
 _____ บิคามารคาหรือญาติพี่น้องบอกให้ทำ _____ คิดขึ้นด้วยตนเอง
 _____ เมื่อได้ศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียน _____ เมื่อได้เดินทางและพบเห็นสิ่งใหม่ๆ
 _____ จำไม่ได้ _____ (อื่นๆโปรดระบุ)

(๒๖) การประกอบธุรกิจในปัจจุบัน ท่านมีปัญหาในด้านใดมากที่สุด

_____ การจำหน่าย _____ การเงิน
 _____ การจัดหาวัตถุดิบ _____ การจัดการ
 _____ (อื่น ๆ โปรดระบุ)

(๒๗) ท่านต้องการให้รัฐบาลช่วยเหลือในด้านใด (โปรดระบุเพียงประเภทเดียว)

_____ การจำหน่าย _____ การเงิน
 _____ การจัดหาวัตถุดิบ _____ การจัดการ
 _____ (อื่น ๆ โปรดระบุ)

(๒๘) โดยปกติ ตัวของท่านเอง ทำงานในวันเสาร์และวันอาทิตย์ด้วยหรือไม่

_____ ทำทุกเสาร์และอาทิตย์ _____ ทำเฉพาะวันเสาร์หยุดวันอาทิตย์
 _____ ทำบ้างในบางวันเสาร์และบาง- _____ นาน ๆ ทำครั้ง
 วันอาทิตย์ _____ ไม่เคยทำเลย

(๒๙) สำหรับตัวท่านเอง คิดว่าสิ่งใดเป็นแรงคลใจหรือเป็นสาเหตุให้ประกอบอาชีพนี้

.....

(๓๐) ถ้าจะจัดการศึกษาอบรมหรือสั่งสอนให้เยาวชนเป็นผู้ประกอบการธุรกิจในอนาคต
เหมือนกับตัวของท่านในขณะนี้ คิดว่าจะจัดการศึกษาอบรมหรือสั่งสอนอย่างไร

.....

.....

.....

(จบคำถามแต่เพียงเท่านี้ ถ้ายังมีได้ตอบคำถามใดโปรดพลิกไปทำอีกครั้ง

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน)

ภาคผนวก ข.

สมุดรหัสนี้และจำนวนผู้ตอบ

(ตัวเลขในวงเล็บท้ายรายการคือลำดับของข้อถามในแบบสัมภาษณ์)

สคมก	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ลูก- จ้าง			
๑-๓	หมายเลขของแบบสัมภาษณ์						
๔	ประเภทของผู้ตอบ (๑)	ความเป็น ผู้ประกอบการ	๑๐๐		๑	ผู้ประกอบการ	
				๑๐๐	๐	ลูกจ้าง	
๕-๖	สินค้าที่ผลิต (๒)	ประเภทของ อุตสาหกรรม ที่ดำเนินการ	๑๒	๑๒	๐๑	การผลิตอาหาร	
			๑	๑	๐๒	การทำเครื่องเค็ม	
			-	-	๐๓	การผลิตยาสูบ	
			๑๒	๑๒	๐๔	การผลิตสิ่งทอสิ่งถัก	
			๘	๘	๐๕	การผลิตเครื่อง- แต่งกาย	
			๒	๒	๐๖	การผลิตผลิตภัณฑ์ หนังสัตว์	
			๑	๑	๐๗	การผลิตรองเท้า	
			๕	๕	๐๘	การผลิตผลิตภัณฑ์ไม้	
			๕	๕	๐๙	การผลิตเครื่องเรือน	
			๓	๓	๑๐	การผลิตกระดาษ	
			๑	๑	๑๑	การผลิตเคมีภัณฑ์ งานอุตสาหกรรม	
			๖	๖	๑๒	การผลิตเคมีภัณฑ์ งานอื่น ๆ	
			-	-	๑๓	โรงกลั่นน้ำมัน	

สคมภ	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส
			ผู้ประ- กอบการ	ลูก- จ้าง		
			๕	๕	๑๔	การผลิตผลิตภัณฑ์ยาง
			๕	๕	๑๕	การผลิตผลิตภัณฑ์ พลาสติก
			-	-	๑๖	การผลิตเครื่องดินเผา
			๑	๑	๑๗	ผลิตภัณฑ์แก้ว
			๒	๒	๑๘	ผลิตภัณฑ์จากแร่โลหะ อื่น ๆ
			๔	๔	๑๙	อุตสาหกรรมเหล็ก และเหล็กกล้าขั้น- มูลฐาน
			๑	๑	๒๐	อุตสาหกรรมขั้น- มูลฐานสำหรับโลหะ ที่ไม่ใช่เหล็ก
			๑๑	๑๑	๒๑	ผลิตภัณฑ์โลหะยกเว้น เครื่องจักรและอุปกรณ์
			๒	๒	๒๒	การผลิตเครื่องจักร ยกเว้นเครื่องไฟฟ้า
			๓	๓	๒๓	การผลิตเครื่องจักร เครื่องมือที่ใช้ไฟฟ้า
			๔	๔	๒๔	การผลิตอุปกรณ์การ ขนส่ง

สค.มก.	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ลูก- จ้าง			
			-	-	๒๕	การผลิตเครื่องควบคุม เครื่องวัด เครื่องมือวิทยาศาสตร์ อุปกรณ์การถ่ายภาพและแว่นตา	
			๖	๖	๒๖	อุตสาหกรรมการผลิตอื่น ๆ	
๓	จำนวนคนงาน (๓)	จำนวนโรงงาน	๔๔	๔๔	๑	๑๐-๑๕ คน	
		จำแนกตาม	๓๑	๓๐	๒	๒๐-๒๕ คน	
		จำนวนคนงาน	๑๗	๑๗	๓	๓๐-๓๕ คน	
			๕	๕	๔	๔๐-๔๕ คน	
๔-๕	เขตที่ตั้งของโรงงาน (๔)	จำนวนโรงงาน	-	-	๐๑	พระนคร	
		จำแนกตามเขตพื้นที่	-	-	๐๒	ลี้มพันธ์วงศ์	
			๑	๑	๐๓	บางรัก	
			๒	๒	๐๔	ปทุมวัน	
			๑๐	๑๐	๐๕	ยานนาวา	
			๑	๑	๐๖	ดุสิต	
			-	-	๐๗	ป้อมปราบศัตรูพ่าย	
			๒	๒	๐๘	บางกะปิ	
			๑๔	๑๔	๐๙	พระโขนง	
			๓	๓	๑๐	มีนบุรี	
			-	-	๑๑	ลาดกระบัง	
			๒	๒	๑๒	ห้วยขวาง	

สค.มก.	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ลูก- จ้าง			
๑๐	ท่านทำกิจการนี้มานานกี่ปีแล้ว (ถ้าเป็นลูกจ้างถามว่าทำงานที่นี่ มานานกี่ปีแล้ว) (๕)	ระยะเวลา ดำเนินกิจ- การหรือระยะ เวลาทำงาน แล้วแต่กรณี	๔	๔	๑๓	บางเขน	
			๒	๒	๑๔	พญาไท	
			๑	๑	๑๕	ธนบุรี	
			๑	๑	๑๖	บางกอกใหญ่	
			๕	๕	๑๗	บางกอกน้อย	
			-	-	๑๘	คลองสาน	
			๑	๑	๑๙	คลองตัน	
			๒๑	๒๑	๒๐	บางขุนเทียน	
			๑๒	๑๒	๒๑	ภาษีเจริญ	
			๗	๗	๒๒	หนองแขม	
			๑๑	๑๑	๒๓	ราษฎร์บูรณะ	
			-	-	๒๔	หนองจอก	
			๔	๓	๑	ไม่ถึงปี	
			๕๘	๗๑	๒	๑-๕ ปี	
			๓๐	๑๘	๓	๖-๑๐ ปี	
			๗	๔	๔	๑๑-๑๕ ปี	
			๑	-	๕	๑๖ ปีขึ้นไป	
๑๑	ก่อนที่จะทำงานนี้ ท่านทำอาชีพ อะไรมาก่อน (๖)	อาชีพเดิม	๑๕	๓๒	๓	ยังไม่ได้ทำ	๓
			๓๖	๒๗	๔	รับจ้างในโรงงาน	๔
			๔	๑๔	๑	รับจ้างอื่น ๆ	๒
			๑	๑	๒	รับราชการ	๒
			๔๓	๔	๕	ค้าขาย	๕
			๑	๒๒	๖	อื่น ๆ	๓

สค.มก.	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ลูก- จ้าง			
๑๒	ก่อนทำงานนี้ ท่านเคยได้ฝึกวิชา ชีพในที่อื่น ๆ มาก่อนบ้างไหม(๓)	การฝึกอบรม วิชาชีพ	๓๑	๔๑	๑	ไม่เคยเลย	๑
			๒๑	๓	๓	เคยฝึกอยู่นาน ๑-๖ เดือน	๓
			๖	๔	๔	เคย ฝึกอยู่นาน ๖-๑๒ เดือน	๔
			๔๒	๒	๕	เคย ฝึกอยู่นาน ๑ ปี ขึ้นไป	๕
๑๓	ถ้ามีการฝึกหัด หรืออบรมให้ความ รู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับงานที่ท่านทำอยู่ ท่านคิดจะเข้าร่วมไหม (๔)	ความสนใจ เกี่ยวกับการ ศึกษาอบรม วิชาชีพ	๖๕	๗	๕	เข้าร่วมแน่นอน	๕
			๒๐	๕๕	๔	อาจเข้าร่วมถ้ามีเวลา	๔
			๖	๓	๑	ไม่เข้าร่วม	๑
			๕	๓๑	๓	ไม่แน่ใจว่าจะว่าง ยังตัดสินใจไม่ได้	๓
๑๔	ที่แล้วมาขณะที่ทำงานนี้แล้ว ท่าน เคยสอคล้องหาช่องทางฝึกอาชีพ เพิ่มเติมบ้างไหม (๕)	"	๒๐	๑	๕	เคย และได้รับการ ฝึกด้วย	๕
			๓๒	๗	๔	เคยหา พบที่ฝึกแต่ ไม่มีโอกาสได้ฝึก	๔
			๓๔	๖๒	๒	เคยคิดจะหาแต่ไม่มี เวลา	๒
			๕	๓๐	๑	ไม่เคย	๑
๑๕	ที่แล้วมา ท่านเคยได้อ่านหนังสือ หรือวารสารเกี่ยวกับงานที่ท่าน ทำมากน้อยเพียงไร (๑๐)	"	๕๗	-	๕	เคยบ่อยมาก	๕
			๒๖	๒๒	๓	เคยนาน ๆ ครั้ง	๓
			๑๗	๗๔	๑	ไม่เคยเลย	๑

สคมภ	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ลูก- จ้าง			
๑๖	ในปัจจุบัน ตามความรู้สึกรู้สึกของ ท่าน คนที่เรียนจบวิชาทางค่าน ไหน จึงจะหางานทำได้ง่าย(๑๑)	ทัศนคติและ ค่านิยมเกี่ยว กับการศึกษา อบรมวิชาชีพ	๒๖	๒๔	๕	การค่าการพาณิชย์	๕
			๖๔	๓๓	๔	การช่างหรือวิศวกรรม	๔
			๕	๔๑	๓	วิชาไหนก็ได้ แล้วแต่	๓
						โอกาส	
			๑	๒	๒	วิชาอื่น ๆ	๒
๑๗	ถ้ามีบุตร ท่านเองอยากจะให้ บุตรเรียนวิชาใด (๑๒)	"	๒๓	๔	๕	การค่าการพาณิชย์	๕
			๔๕	๑๐	๔	การช่างหรือวิศวกรรม	๔
			๒๓	๗๕	๓	แล้วแต่ลูก	๓
			๑	-	๑	ไม่ต้องการให้เรียน	๑
			๔	๗	๒	วิชาอื่น ๆ	๒
๑๘	ถ้าท่านมีโอกาสเรียนหนังสืออีก ครั้ง อยากจะเรียนวิชาด้านใด (๑๓)	"	๒๓	๔	๕	การค่าการพาณิชย์	๕
			๔๐	๕๐	๔	การช่างหรือวิศวกรรม	๔
			๑๐	๕	๑	ไม่ต้องการเรียน	๑
			๒๐	๓๔	๓	ไม่แน่ใจ ตอบไม่ได้	๓
			๗	๓	๒	วิชาอื่น ๆ	๒
๑๙	เมื่อสมัยเป็นเด็ก อายุไม่เกิน ๑๖ ปี ท่านใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่ ที่ไหน (๑๔)	ภูมิลำเนา	๗๐	๓๐	๔	ในเขตกรุงเทพฯ	๔
			๒๖	๑๒	๓	ในเขตเทศบาลต่าง จังหวัด	๓
			-	๕๘	๑	นอกเขตเทศบาล	๑
			๔	-	๕	อื่น ๆ	๕

สคมก	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ถูก- จ้าง			
๒๐	เมื่อสมัยเป็นเด็ก อายุไม่เกิน ๑๖ ปี เช่นกัน บิดามารดา หรือ ผู้ปกครองที่ท่านอาศัยอยู่ด้วย ในขณะนั้น ทำอาชีพอะไร (๑๕)	ลักษณะอาชีพ ของครอบครัว	๒๖ ๔ ๔๗ ๕	๓๒ ๗ ๑๗ -	๑ ๒ ๔ ๕	รับจ้าง รับราชการ ค้าขายหรือทำธุรกิจ ส่วนตัวเล็ก ๆ น้อย ๆ ทำธุรกิจขนาดใหญ่ มีคณงานมากกว่า ๑๐ คน ทำอาชีพอื่น ๆ	๑ ๒ ๔ ๕ ๓
๒๑-๒๓	ก่อนที่จะทำงานนี้ ท่านเคยทำ สิ่งต่อไปนี้ มากน้อยเพียงไร (๑๖)	ประสบการณ์ ด้านการทัศน- ศึกษาและดูงาน เกี่ยวกับธุรกิจ					
	ก. ไปเยี่ยมชมโรงงานหรือ สถานธุรกิจขนาดใหญ่		๑๕ ๒๐ ๖๕	๔๗ ๑๐ ๓	๑ ๓ ๕	ไม่เคย เคยสองสามครั้ง เคยมากกว่าสามครั้ง	๑ ๓ ๕
	ข. ไปดูงานแสดงสินค้า		๕ ๑ ๔๔	๔๗ ๔๕ ๔	๑ ๓ ๕	ไม่เคย เคยสองสามครั้ง เคยมากกว่าสามครั้ง	๑ ๓ ๕
	ค. ไปดูงานแสดงเครื่องจักร สำหรับผลิตสินค้า (๑๖)		๑๑ ๑๐ ๗๕	๔๐ ๑๕ ๑	๑ ๓ ๕	ไม่เคย เคยสองสามครั้ง เคยมากกว่าสามครั้ง	๑ ๓ ๕

สคมก	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ลูก- จ้าง			
๒๔	ถ้ามีงานให้ทำและมีรายได้ แตกต่างกันดังต่อไปนี้ ท่านจะ เลือกทำแบบใด (๑๗)	ความกล้าเสี่ยง อย่างสมเหตุ- สมผล	๒	๒๒	๑	งานที่มีรายได้ประจำ เดือนละ ๒,๐๐๐ บาท	๑
			๒๓	๒๒	๔	งานที่มีรายได้ประจำ ๑,๐๐๐ บาท และมี เพิ่มอีกตามผลงาน ระหว่าง ๕๐๐-๕,๐๐๐ บาท	๔
			๒๔	๑	๕	งานที่มีรายได้ขึ้นอยู่กับ ผลงานอย่างเต็มที่ ซึ่งอาจไม่ได้รับเลย หรืออาจได้รับสูงถึง ๑๐,๐๐๐ บาท	๕
			๓	๑๕	๓	แล้วแต่งานหรือตอบ ไม่ได้	๓
๒๕	งานลักษณะดังต่อไปนี้ ท่านชอบ ทำแบบใดมากที่สุด (๑๘)	คุณลักษณะ- ทัศนคติประภัสสร	๑๒	๔๗	๑	งานที่ทำเช่นเดียวกัน ทุกวัน	๑
			๓๗	๕	๕	งานที่เปลี่ยนไปทุกวัน	๕
			๔๔	๒๓	๔	งานที่ทำเช่นเดียวกัน ครึ่งวัน อีกครึ่งวัน เป็นงานใหม่ ๆ	๔
			๓	๒๕	๓	แล้วแต่งานหรือตอบ ไม่ได้	๓

สคมภ	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ถูก-			
๒๖	พอจะประเมินได้ไหมครับว่า ตัวของท่านเอง มีความสามารถในการ ในการมองเห็นช่องทางการทำ ธุรกิจมากน้อยเพียงไร (๑๕)	ความสามารถ ในการรับรู้ โอกาสทาง ธุรกิจ	๒๘	๑	๕	มากที่สุด	๕
			๓๕	๓	๔	ค่อนข้างมาก	๔
			๓๔	๒๒	๓	ปานกลาง	๓
			๓	๒๔	๒	ค่อนข้างน้อย	๒
			-	๓๖	๑	น้อยมาก	๑
๒๗	ในการชมกีฬา สภาพใดต่อไปนี้ ท่านจะสนุกมากที่สุด (๒๐)	แรงจูงใจ ไม่ล้มเหลว	-	๑๔	๐	ไม่แน่ใจหรือตอบ ไม่ได้	๐
			๒๕	๑๖	๑	ดูโดยไม่เชียร์ฝ่าย ใด	๑
			๑๖	-	๕	พนันกับเขาด้วย	๕
			๓๓	๕๑	๔	รู้จักผู้เล่นฝ่ายหนึ่ง และเชียร์ฝ่ายนั้น	๔
			๑๘	๓๓	๓	ไม่แน่ใจหรือตอบ ไม่ได้	๓
๒๘	บุคคลที่ทำธุรกิจแล้วล้มเหลว ส่วนมากมีสาเหตุมาจากสิ่งใด (๒๑)	ความเชื่อใน อิทธิพลจาก การควบคุม ภายใน	๑	๖	๑	ความโชคร้ายหรือ ถูกผู้อื่นหักหลัง	๑
			๖๖	๑๐	๕	ความผิดพลาดที่ทำ ขึ้นเอง	๕
			๓๓	๘๔	๓	แล้วแต่กรณีหรือตอบ ไม่ได้	๓

สคมภ	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ถูก- จ้าง			
๒๔	ถ้าท่านถูกล่อลวงหรือรางวัลที่หนึ่ง ท่านจะใช้เงินทำอะไรบ้าง (๒๒)	ความมีเหตุผล ทางเศรษฐกิจ- ศาสตร์	-	๑๓	๑	ซื้อบ้าน รถยนต์หรือ เครื่องใช้ต่าง ๆ	๑
			-	๕๗	๒	ฝากธนาคารไว้ทั้งหมด เอาดอกเบี้ย	๒
			๕๐	๒๕	๔	ฝากธนาคารครึ่งหนึ่ง ที่เหลือลงทุนทำธุรกิจ	๔
			๕๖	๑	๕	ลงทุนทำธุรกิจทั้งหมด	๕
			-	-	๓	อื่น ๆ โปรดระบุ	พิจารณา คำตอบ อยู่ระดับ
๓๐	กิจกรรมต่อไปนี้ ถ้าให้เลือกทำ อย่างเดียว ท่านจะทำอย่างไร (๒๓)	ความเป็นผู้นำ	๒๑	๖๕	๑	อ่านหนังสือที่บ้าน	๑
			๒๗	๒๔	๒	เล่นกีฬากับเพื่อน	๒
			๑๓	๑	๕	พาชาวบ้านไปติดต่อกับ ราชการที่เขต	๕
			๓๔	๑๐	๓	ไม่แน่ใจหรือตอบไม่ได้	๓
๓๑	ถ้าจะผลิตสินค้าขาย ควรผลิต ชนิดที่มีขายในท้องตลาดอยู่แล้ว เพราะผลิตแล้วขายได้แน่ ๆ (๒๔)	ความกล้าเสี่ยง อย่างสมเหตุ สมผล	๖	๒๒	๑	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	๑
			๑๗	๑๔	๒	เห็นด้วย	๒
			๒๓	๔๑	๓	ไม่มีความเห็น	๓
			๒๕	๑๗	๔	ไม่เห็นด้วย	๔
			๒๔	๒	๕	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	๕

สค.มก.	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ถูก- จ้าง			
๓๒	ถ้ามีเงินก้อนใหญ่ก้อนหนึ่ง ควรฝากธนาคาร เอาดอกเบี้ยเพราะมันคงและแน่นอนดีกว่านำไปทำอย่างอื่น (๒๕)	ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล	-	๔๕	๑	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	๑
			๔	๒๑	๒	เห็นด้วย	๒
			๖	๒๒	๓	ไม่มีความเห็น	๓
			๒๗	๑๐	๔	ไม่เห็นด้วย	๔
			๖๓	๒	๕	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	๕
๓๓	โอกาสที่จะทำธุรกิจในประเทศไทยยังมีอีกมาก (๒๖)	ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ	๓๕	๑๔	๕	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	๕
			๑๖	๔๑	๔	เห็นด้วย	๔
			๖	๒๓	๓	ไม่มีความเห็น	๓
			๓	๑๐	๒	ไม่เห็นด้วย	๒
			-	๗	๑	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	๑
๓๔	การทำธุรกิจจะได้กำไรหรือขาดทุน ส่วนมากขึ้นอยู่กับพรหมลิขิตหรือโชคชะตา (๒๗)	ความเชื่อในอิทธิพลจากกรรมควบคุมภายใน	-	๔	๑	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	๑
			-	๑๔	๕	เห็นด้วย	๒
			๔	๓๓	๓	ไม่มีความเห็น	๓
			๒๕	๓๒	๔	ไม่เห็นด้วย	๔
			๖๗	๔	๕	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	๕
๓๕	เมื่อจะเริ่มทำธุรกิจหรือทำการใด ควรจะต้องถูกข่มขามให้ดีกว่าก่อน (๒๘)	"	-	๑๖	๑	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	๑
			๓	๓๐	๒	เห็นด้วย	๒
			๑๓	๔๑	๓	ไม่มีความเห็น	๓
			๒๔	๑๒	๔	ไม่เห็นด้วย	๔
			๕๕	๑	๕	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	๕

สคภ	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ถูก- จ้าง			
๓๖	เหตุการณ์ร้ายที่เกิดขึ้นนั้นจะมี लगบอกเหตุก่อนเสมอ (๒๔)	ความเชื่อใน อิทธิพลจาก การควบคุม ภายใน	-	๒๑	๑	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	๑
			-	๒๐	๒	เห็นด้วย	๒
			๘	๔๒	๓	ไม่มีความเห็น	๓
			๓๖	๑๗	๔	ไม่เห็นด้วย	๔
			๕๖	-	๕	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	๕
๓๗	เรื่องเศร้าในชีวิตของคนเรา ส่วนมากเป็นผลมาจากความ โชคร้าย (๓๐)	"	-	๒๔	๑	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	๑
			๔	๗	๒	เห็นด้วย	๒
			๑๕	๓๔	๓	ไม่มีความเห็น	๓
			๔๒	๒๗	๔	ไม่เห็นด้วย	๔
			๓๔	๔	๕	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	๕
๓๘	คนเรานั้น ถ้าพอมีกินมีใช้บ้าง แล้ว ก็ไม่ควรคิรนทำงานให้ เป็นภาระหนักต่อไป (๓๑)	ความมีเหตุผล ทางเศรษฐกิจ- ศาสตร์	-	๑๔	๑	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	๑
			๖	๓	๒	เห็นด้วย	๒
			๔	๒๐	๓	ไม่มีความเห็น	๓
			๒๑	๕๓	๔	ไม่เห็นด้วย	๔
			๖๔	๑๕	๕	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	๕
๓๙	คนที่ร่ำรวยโดยการทำธุรกิจ และคนที่ร่ำรวยเพราะถูกฉ้อ- โกง ควรจะได้รับการยกย่อง เท่ากัน (๓๒)	"	-	๑๔	๑	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	๑
			-	๑๒	๒	เห็นด้วย	๒
			-	๒๖	๓	ไม่มีความเห็น	๓
			๔	๓๔	๔	ไม่เห็นด้วย	๔
			๕๑	๔	๕	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	๕

สค.ภ.	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ถูก- จ้าง			
๔๐	การวางโครงการทำสิ่งใด ๆ ไว้ล่วงหน้ามีแต่จะทำให้คนเรา ท้อแท้ เพราะเป็นการยากที่จะ ให้ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปตามที่ คาดหวัง (๓๓)	แรงจูงใจ ไม่สัมฤทธิ์	-	๑๖	๑	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	๑
			๒	๑๗	๒	เห็นด้วย	๒
			๓	๒๘	๓	ไม่มีความเห็น	๓
			๒๔	๓๔	๔	ไม่เห็นด้วย	๔
			๖๖	๕	๕	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	๕
๔๑	ท่านเป็นคนชอบเสี่ยงในการทำ ธุรกิจ (๓๔)	ความกล้าเสี่ยง อย่างสมเหตุ สมผล	๕๔	-	๕	จริงที่สุด	๕
			๓๖	๖	๔	จริง	๔
			๗	๕๓	๓	จริงครึ่งเดียว	๓
			๓	๑๐	๒	จริงน้อย	๒
			-	๓๑	๑	ไม่จริงเลย	๑
๔๒	ถ้าธนาคารให้เงินกู้เพื่อก่อตั้ง ธุรกิจใหม่หรือขยายกิจการเดิม ท่านคงคิดจะกู้ (๓๕)	"	๖๐	๑	๕	จริงที่สุด	๕
			๒๔	๓๐	๔	จริง	๔
			๗	๔๐	๓	จริงครึ่งเดียว	๓
			-	๒๐	๒	จริงน้อย	๒
			๔	๔	๑	ไม่จริงเลย	๑
๔๓	ท่านเคยคิดที่จะประดิษฐ์เครื่อง- จักรหรือเครื่องมือต่าง ๆ (๓๖)	คุณลักษณะ- คิดค้นประดิษฐ์	๓๔	-	๕	จริงที่สุด	๕
			๒๖	๔	๔	จริง	๔
			๑๐	๑๔	๓	จริงครึ่งเดียว	๓
			๑๕	๑๔	๒	จริงน้อย	๒
			๑๐	๖๘	๑	ไม่จริงเลย	๑

สคมภ	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ถูก- จ้าง			
๔๔	ท่านเคยคิดที่จะผลิตสินค้าใหม่ ๆ ออกขาย (๓๗)	คุณลักษณะ- คึกคนประคิน	๖๔	๑	๕	จริงที่สุด	๕
			๑๒	๑๑	๔	จริง	๔
			๔	๒๗	๓	จริงครึ่งเดียว	๓
			๕	๑๔	๒	จริงน้อย	๒
			๖	๔๗	๑	ไม่จริงเลย	๑
๔๕	ท่านชอบทำงานประเภทที่ต้องคิด ขึ้นด้วยตนเอง (๓๘)	"	๕๕	๒	๕	จริงที่สุด	๕
			๒๕	๑๓	๔	จริง	๔
			๕	๓๗	๓	จริงครึ่งเดียว	๓
			๔	๒๕	๒	จริงน้อย	๒
			๒	๒๓	๑	ไม่จริงเลย	๑
๔๖	ท่านชอบคิดสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ อยู่เสมอ (๓๙)	"	๕๒	๒	๕	จริงที่สุด	๕
			๓๑	๑๔	๔	จริง	๔
			๑๕	๕๐	๓	จริงครึ่งเดียว	๓
			๑	๑๗	๒	จริงน้อย	๒
			๑	๑๓	๑	ไม่จริงเลย	๑
๔๗	ท่านเคยมองเห็นธุรกิจหลายอย่าง ที่มีช่องทางทำกำไรได้งาม แต่ ไม่มีโอกาสได้ทำ (๔๐)	ความสามารถ ในการรับรู้ โอกาสทาง ธุรกิจ	๔๒	๕	๕	จริงที่สุด	๕
			๑๓	๒๗	๔	จริง	๔
			๓	๓๔	๓	จริงครึ่งเดียว	๓
			๒	๑๔	๒	จริงน้อย	๒
			-	๑๖	๑	ไม่จริงเลย	๑

สคมภ	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ลูก- จ้าง			
๔๔	(สำหรับผู้ตอบที่เป็นเจ้าของกิจการ) ที่แล้วมาถ้ามีทุนมากน้อย จะทำธุรกิจได้กี่ครั้ง (สำหรับผู้ตอบที่เป็นลูกจ้าง) ที่แล้วมา ถ้ามีทุนมากน้อย จะมีโอกาสเป็นเจ้าของธุรกิจเอง (๔๑)	ความสามารถ ในการรับรู้ โอกาสทาง ธุรกิจ	๔๑ ๗ ๒ -	๑ ๒๒ ๓๖ ๑๒ ๑๔	๕ ๔ ๓ ๒ ๑	จริงที่สุด จริง จริงครึ่งเดียว จริงน้อย ไม่จริงเลย	๕ ๔ ๓ ๒ ๑
๔๕	ท่านเคยพูดคุยปรึกษาหารือกับผู้มีความรู้หรือเพื่อนฝูงเกี่ยวกับการทำธุรกิจใหม่ ๆ อยู่เสมอ (๔๒)	"	๗๒ ๑๔ ๓ ๓ -	- ๑๔ ๒๗ ๑๔ ๓๗	๕ ๔ ๓ ๒ ๑	จริงที่สุด จริง จริงครึ่งเดียว จริงน้อย ไม่จริงเลย	๕ ๔ ๓ ๒ ๑
๕๐	ถ้าท่านทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดเต็มความสามารถ แต่ประสบความล้มเหลว ท่านจะรู้สึกท้อถอย (๔๓)	แรงจูงใจ ไม่สัมฤทธิ์	๓ ๔ ๑๑ ๔๓ ๓๕	๓๓ ๑๔ ๓๑ ๑๕ ๒	๑ ๒ ๓ ๔ ๕	จริงที่สุด จริง จริงครึ่งเดียว จริงน้อย ไม่จริงเลย	๑ ๒ ๓ ๔ ๕
๕๑	ถ้าท่านได้ทำสิ่งใดแล้ว จะพยายามทำให้ดีกว่าที่ผู้อื่นได้ทำไว้ก่อนแล้ว (๔๔)	"	๖๔ ๓๔ ๒ -	๔ ๕๗ ๓๕ -	๕ ๔ ๓ ๒ ๑	จริงที่สุด จริง จริงครึ่งเดียว จริงน้อย ไม่จริงเลย	๕ ๔ ๓ ๒ ๑

สภามหา	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ลูก- จ้าง			
๕๒	ท่านเป็นคนที่หนักเอาเบาอยู่ มาก (๔๕)	แรงรังใจ ไม่สัมฤทธิ์	๖๖	๗	๕	จริงที่สุด	๕
			๒๓	๔๕	๔	จริง	๔
			๓	๔๖	๓	จริงครึ่งเดียว	๓
			-	๒	๒	จริงน้อย	๒
			-	-	๑	ไม่จริงเลย	๑
๕๓	โดยปรกติ ท่านเป็นคนที่พยายาม เก็บเงินทองไว้เพื่อลงทุนอยู่ ตลอดเวลา(๔๖)	ความมีเหตุผล ทางเศรษฐกิจ- ศาสตร์	๖๗	๖	๕	จริงที่สุด	๕
			๒๔	๓๒	๔	จริง	๔
			๓	๓๖	๓	จริงครึ่งเดียว	๓
			-	๑๐	๒	จริงน้อย	๒
			๒	๑๖	๑	ไม่จริงเลย	๑
๕๔	ท่านเป็นผู้ที่มีความรอบคอบใน การใช้เงิน (๔๗)	"	๕๓	๕	๕	จริงที่สุด	๕
			๓๖	๒๓	๔	จริง	๔
			๕	๔๓	๓	จริงครึ่งเดียว	๓
			-	๒๕	๒	จริงน้อย	๒
			๒	๔	๑	ไม่จริงเลย	๑
๕๕	ท่านมักต้องให้คำปรึกษาหรือช่วย แก้ปัญหาให้แก่ญาติพี่น้องเพื่อนฝูง (๔๘)	ความเป็น ผู้นำ	๔๖	๔	๕	จริงที่สุด	๕
			๔๓	๒๒	๔	จริง	๔
			๑๑	๓๔	๓	จริงครึ่งเดียว	๓
			-	๒๓	๒	จริงน้อย	๒
			-	๑๗	๑	ไม่จริงเลย	๑

สคมภ.	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ถูก- จ้าง			
๕๖	เวลาที่มีเรื่องทะเลาะวิวาทในหมู่ญาติพี่น้องหรือเพื่อนฝูง ท่านมักต้องช่วยไกลเกลี่ย (๔๔)	ความเป็นผู้นำ	๓๗	๓	๕	จริงที่สุด	๕
			๓๔	๒๕	๔	จริง	๔
			๑๖	๓๔	๓	จริงครึ่งเดียว	๓
			๑๓	๒๑	๒	จริงน้อย	๒
			-	๑๗	๑	ไม่จริงเลย	๑
๕๗	ท่านมักเป็นผู้ริเริ่มชักชวนผู้อื่นร่วมกันทำสิ่งใด ๆ (๕๐)	"	๔๔	๒	๕	จริงที่สุด	๕
			๒๔	๒๔	๔	จริง	๔
			๑๔	๒๔	๓	จริงครึ่งเดียว	๓
			๑๑	๒๐	๒	จริงน้อย	๒
			๒	๒๕	๑	ไม่จริงเลย	๑
๕๘	ท่านสามารถพูดหวานล่อมให้ผู้อื่นทำตามได้บ่อย ๆ (๕๑)	"	๓๔	๒	๕	จริงที่สุด	๕
			๔๔	๑๖	๔	จริง	๔
			๑๒	๓๒	๓	จริงครึ่งเดียว	๓
			๔	๒๖	๒	จริงน้อย	๒
			๑	๒๔	๑	ไม่จริงเลย	๑
๕๙	อายุ (๕๒)	อายุ	๒	๓๕	๑	๑๕-๒๕ ปี	
			๒๑	๔๔	๒	๒๖-๓๕ ปี	
			๔๒	๑๒	๓	๓๖-๔๕ ปี	
			๓๐	๕	๔	๔๖-๕๕ ปี	
			๕	-	๕	๕๖ ปีขึ้นไป	
๖๐	เพศ (๕๓)	เพศ	๔๕	๖๕	๑	ชาย	
			๕	๓๕	๒	หญิง	

สคมภ	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ถูก- จ้าง			
๖๑	เชื้อชาติ (๕๔)	เชื้อชาติ	๕๗	๘๘	๑	ไทย	
			๔๓	๑๑	๒	จีน	
			-	-	๓	อื่น ๆ	
๖๒	ศาสนา (๕๕)	ศาสนา	๕๕	๕๗	๑	พุทธ	
			-	-	๒	อิสลาม	
			๑	๓	๓	คริสต์	
			-	-	๔	อื่น ๆ	
๖๓	สภาพสมรส (๕๖)	สถานภาพ สมรส	๑๔	๓๖	๑	โสด	
			๘๖	๖๔	๒	คู่	
			-	-	๓	หย่า	
			-	-	๔	หม้าย	
๖๔-๖๕	ระดับการศึกษาที่สำเร็จ (ถ้า สำเร็จอาชีวศึกษา อนุปริญญา หรือปริญญา โปเณรกระบวนสาขา วิชาที่สำเร็จ) (๕๗)	ระดับ การศึกษา	๕	๕	๑	ไม่เคยเรียน	๑
			๕๕	๗๖	๒	ประถมศึกษาหรือ เทียบเท่า	๒
			๑๕	๑๐	๓	มัธยมศึกษาสามัญหรือ เทียบเท่า	๓
			๕	๓	๔	อาชีวศึกษาหรือ เทียบเท่า	๓
			๓	๒	๕	อนุปริญญาหรือ เทียบเท่า	๔
			๕	-	๖	ปริญญาตรีหรือเทียบ ได้ไม่ต่ำกว่า	๕

สค.ม.ภ.	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ถูก- จ้าง			
๖๖	ฐานะของบิดามารดาหรือ ผู้ปกครองในขณะที่ท่านเยาว์วัย (๕๔)	การศึกษา ด้านวิชาชีพ ฐานะความ เป็นอยู่เมื่อ เยาว์วัย	๕	๑	๕	การศึกษาระดับมัธยมศึกษา	๕
			๑๑	๔	๔	การช่างหรือวิศวกรรม	๔
			๑	-	๓	วิชาอื่น ๆ	๓
			๔๓	๕๕	๑	ไม่มี	๑
			๕	๑	๕	ร่ำรวยมาก	๕
			๑๓	๔	๔	ร่ำรวย	๔
			๓๖	๕๖	๓	ปานกลาง	๓
๖๗-๖๘	สิ่งของบางประการที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองมีเป็นของตนเอง ในขณะที่ท่านเยาว์วัย (๕๕)	"	๒๖	๓๒	๒	ค่อนข้างยากจน	๒
			๑๖	๓	๑	ยากจนมาก	๑
			๓๐	๒๔	๐๑	ไม่มีที่ระบุไว้แน่แท้ แต่เพียงอย่างเดียว	๑
			๑๒	๒๔	๐๒	วิทยุ	๒
			-	๒	๐๓	รถจักรยานยนต์	๕
			-	๔	๐๔	โทรทัศน์	๕
			-	๑	๐๕	โทรศัพท์	๑๐
			-	๓	๐๖	บ้านและที่ดินใน กรุงเทพฯ	๓๐
			-	-	๐๗	รถยนต์	๔๕
			๕	๓	๐๘	วิทยุและรถจักรยาน ยนต์	๓
			๑๔	๑๓	๐๙	วิทยุและโทรทัศน์	๑๓
			-	๒	๑๐	วิทยุและโทรศัพท์	๑๒

สคมภ	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ลูก- จ้าง			
			-	๒	๑๑	วิทยุและบ้านและ ที่ดินในกรุงเทพฯ	๓๒
			-	-	๑๒	วิทยุและรถยนต์	๔๗
			๑	๑	๑๓	รถจักรยานยนต์ และโทรทัศน์	๑๐
			-	-	๑๔	รถจักรยานยนต์ และโทรทัศน์	๑๕
			-	๑	๑๕	รถจักรยานยนต์และ บ้านและที่ดินใน กรุงเทพฯ	๓๕
			-	-	๑๖	รถจักรยานยนต์ และรถยนต์	๕๐
			-	๒	๑๗	โทรทัศน์และโทรทัศน์	๑๕
			-	-	๑๘	โทรทัศน์และบ้าน และที่ดินในกรุงเทพฯ	๓๕
			๑	-	๑๙	โทรทัศน์และรถยนต์	๕๐
			-	-	๒๐	โทรทัศน์และบ้าน และที่ดินในกรุงเทพฯ	๔๐
			-	-	๒๑	โทรทัศน์และรถยนต์	๕๕
			-	-	๒๒	บ้านและที่ดินใน กรุงเทพฯและรถยนต์	๗๕
			๗	๔	๒๓	วิทยุ, รถจักรยานยนต์ และโทรทัศน์	๑๒

สคมก	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ถูก- จ้าง			
			-	-	๒๔	วิทยุ,รถจักรยานยนต์ และโทรทัศน์	๑๗
			-	-	๒๕	วิทยุ,รถจักรยานยนต์ และบ้านและที่ดินใน กรุงเทพฯ	๓๗
			-	-	๒๖	วิทยุ,รถจักรยานยนต์ และรถยนต์	๕๒
			๒	-	๒๗	วิทยุ,โทรทัศน์ และโทรทัศน์	๑๗
			๑	-	๒๘	วิทยุ,โทรทัศน์และ บ้านและที่ดินในกรุงเทพฯ	๓๗
			๕	๔	๒๙	วิทยุ, โทรทัศน์และ รถยนต์	๕๒
			-	-	๓๐	วิทยุ,โทรทัศน์และบ้าน และที่ดินในกรุงเทพฯ	๕๒
			-	-	๓๑	วิทยุ, โทรทัศน์และ รถยนต์	๕๗
			-	-	๓๒	วิทยุ,บ้านและที่ดินใน กรุงเทพฯและรถยนต์	๗๗
			-	-	๓๓	รถจักรยานยนต์, โทรทัศน์และโทรทัศน์	๒๐

สคมภ	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ลูก- จ้าง			
			-	-	๓๔	รถจักรยานยนต์, โทรทัศน์และบ้านและ ที่ดินในกรุงเทพฯ	๕๐
			๑	-	๓๕	รถจักรยานยนต์, โทรทัศน์และรถยนต์	๕๕
			-	-	๓๖	รถจักรยานยนต์, โทรทัศน์และบ้าน และที่ดินในกรุงเทพฯ	๕๕
			-	-	๓๗	รถจักรยานยนต์, โทรทัศน์และรถยนต์	๕๕
			-	-	๓๘	รถจักรยานยนต์, บ้าน และที่ดินในกรุงเทพฯ และรถยนต์	๕๐
			-	-	๓๙	โทรทัศน์, โทรศัพท์ และบ้านและที่ดินใน กรุงเทพฯ	๕๕
			-	-	๔๐	โทรทัศน์, โทรศัพท์ และรถยนต์	๖๐
			-	-	๔๑	โทรทัศน์, บ้านและ ที่ดินในกรุงเทพฯ และรถยนต์	๕๐

สคมก	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ลูก- จ้าง			
			-	-	๔๒	โทรศัพท์, บ้านและ ที่ดินในกรุงเทพฯ และรถยนต์	๘๕
			๒	-	๔๓	วิทยุ, รถจักรยานยนต์ และโทรศัพท์	๒๒
			-	-	๔๔	วิทยุ, รถจักรยานยนต์ โทรทัศน์และบ้านและ ที่ดินในกรุงเทพฯ	๕๒
			-	-	๔๕	วิทยุ, รถจักรยานยนต์ โทรทัศน์และรถยนต์	๕๗
			-	-	๔๖	วิทยุ, รถจักรยานยนต์, โทรศัพท์และบ้านและ ที่ดินในกรุงเทพฯ	๘๗
			-	-	๔๗	วิทยุ, รถจักรยานยนต์, โทรศัพท์และรถยนต์	๖๒
			-	-	๔๘	วิทยุ, รถจักรยานยนต์ บ้านและที่ดินในกรุงเทพฯ และรถยนต์	๘๒
			-	-	๔๙	วิทยุ, โทรทัศน์, โทรศัพท์และบ้านและ ที่ดินในกรุงเทพฯ	๕๗

สคมก	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ลูก- จ้าง			
			๒	-	๕๐	วิทยุ, โทรทัศน์, โทรศัพท์และรถยนต์	๖๒
			-	-	๕๑	วิทยุ, โทรทัศน์ บ้านและที่ดินใน	๘๒
			-		๕๒	กรุงเทพฯและรถยนต์ วิทยุ, โทรศัพท์, บ้าน และที่ดินในกรุงเทพฯ และรถยนต์	๘๙
			-		๕๓	รถจักรยานยนต์, โทรทัศน์, โทรศัพท์ และบ้านและที่ดินใน	๕๐
			๒		๕๔	กรุงเทพฯ วิทยุ, โทรทัศน์, โทรศัพท์และรถยนต์	๖๒
			-		๕๕	รถจักรยานยนต์ โทรทัศน์, บ้านและ ที่ดินในกรุงเทพฯ และรถยนต์	๘๕
			-		๕๖	รถจักรยานยนต์, โทรศัพท์, บ้านและ ที่ดินในกรุงเทพฯ และรถยนต์	๕๐

สคมก	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ลูก- จ้าง			
			-	-	๕๑	โทรทัศน์, โทรทัศน์ บ้านและที่กินใน กรุงเทพฯและรถยนต์	๕๐
			๑	-	๕๒	วิทยุ,รถจักรยานยนต์ โทรทัศน์, โทรทัศน์ และบ้านและที่กินใน กรุงเทพฯ	๕๒
			๓	-	๕๕	วิทยุ,รถจักรยานยนต์ โทรทัศน์, โทรทัศน์ และรถยนต์	๖๓
			-	-	๖๐	วิทยุ,รถจักรยานยนต์ โทรทัศน์,บ้านและ ที่กินในกรุงเทพฯ และรถยนต์	๕๗
			๑	-	๖๑	วิทยุ,รถจักรยานยนต์ โทรทัศน์,บ้านและ ที่กินในกรุงเทพฯ และรถยนต์	๕๒
			๕	-	๖๒	วิทยุ,โทรทัศน์, โทรทัศน์,บ้านและ ที่กินในกรุงเทพฯ และรถยนต์	๕๒

สดมภ์	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ลูก- จ้าง			
			-	-	๒๓	รถจักรยานยนต์ โทรทัศน์, โทรทัศน์ บ้านและที่ดินใน กรุงเทพฯและรถยนต์	๕๕
			๔	-	๒๔	วิทยุ, รถจักรยานยนต์ โทรทัศน์, โทรทัศน์ บ้านและที่ดินใน กรุงเทพฯและรถยนต์	๕๗
๒๕	ก่อนที่จะดำเนินการในปัจจุบัน ท่านเคยได้รับการสอนหรือฝึกฝน เกี่ยวกับการผลิตสินค้าชนิดนี้มา ก่อนหรือไม่ (๒๐)	ปัจจัยสนับสนุน การเข้าสู่อาชีพ	๕๘	-	๑	เคยได้รับการฝึกฝน มาอย่างดี	
			๒๗	-	๒	เคยได้รับการฝึกฝน มาบ้าง	
			๑๕	-	๓	ไม่เคยได้รับการฝึกฝน มาก่อนเลย	
๓๐-๓๑	เมื่อแรกเริ่มดำเนินการท่านเคย ได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือ จากผู้ใดมากที่สุดและในทางใด (๒๑)	"	๔๔	-	๑	บิดามารดาหรือญาติ พี่น้อง	
			๒๓	-	๒	เพื่อนฝูงในวงการ ธุรกิจ	
			๘	-	๓	ผู้อื่น ๆ	
			๒๐	-	๔	ไม่เคยได้รับการ ช่วยเหลือจากผู้ใด	
			๒๑	-	๑	การจำหน่าย	

สคณภ	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ลูก- จ้าง			
๔๒	ตามความคิดเห็นของท่านสิ่งใด เป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดใน การประกอบธุรกิจส่วนตัว (๒๒)	ปัจจัยสนับสนุน การเข้าสู่อาชีพ	๔๖	-	๒	การเงิน	
			๒	-	๓	การจัดหาวัตถุดิบ	
			๒	-	๔	การจัดการ	
			๔	-	๕	อื่น ๆ	
			๒๐	-	๖	ไม่ได้รับการช่วยเหลือ ในร้านค้าใด ๆ	
			๑๘	-	๑	การมีคนงานมาก ๆ	
			๒๒	-	๒	กำไรมาก ๆ	
			๕	-	๓	การผลิตสินค้าได้ หลายชนิด	
			๑๐	-	๔	ความมีชื่อเสียง	
			๕	-	๕	การใช้เทคนิคและวิธี การผลิตใหม่ ๆ	
			๑	-	๖	การมีอำนาจ	
			๓	-	๗	การขยายกิจการหรือ สาขา	
			๒๐	-	๘	การผลิตสินค้าที่มี คุณภาพดี	
			๑๔	-	๙	ความสนุกสนานกับงาน ที่ทำและรู้สิ่งใหม่ ๆ	
			๓	-	๐	อื่น ๆ	

สค.ม.ก.	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ลูก- จ้าง			
๗๓	ท่านต้องการเปลี่ยนอาชีพบ้างไหม ถ้าต้องการ อยากเปลี่ยนไปทำ อาชีพใด (๖๓)	ความต้องการ ในอาชีพ	๒ ๑ ๔๐ ๑ ๕๖ - ๑๐ ๒ ๒๐ ๒๐ ๖ ๔ ๓๓	- - - - - - - - - - - -	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗	รับจ้าง รับราชการ ทำธุรกิจส่วนตัว อย่างอื่น เปลี่ยนไปทำอาชีพ ใดก็ได้ ไม่ต้องการ เปลี่ยน อาชีพ อื่น ๆ สถาบันการเงิน การบริการ การนำเข้าและการ ส่งออก การค้าส่งและค้าปลีก การก่อสร้าง อื่น ๆ ไม่ต้องการ	
๗๔	ถ้าท่านมีทุนรอนเพิ่มเติม ต้องการ ที่จะก่อตั้งธุรกิจเพิ่มเติมอีกหรือไม่ และถ้าต้องการ โปรดระบุ ธุรกิจที่ต้องการก่อตั้ง (เพียง ประการเดียว) (๖๔)	"	๒๑ ๒๗ ๒๔	- - -	๑ ๒ ๓	เมื่อได้เลิกทำงาน เมื่อได้ติดต่อพูดคุย กับนักธุรกิจ ปรึกษามารดาหรือญาติ พี่น้องบอกให้ทำ	

สคมร	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ลูก- จ้าง			
๗๖	การประกอบธุรกิจในปัจจุบัน ท่านมีปัญหาในด้านใดมากที่สุด (๖๖)	ปัญหาในอาชีพ	๑๖	-	๔	คิดขึ้นด้วยตนเอง	
			๔	-	๕	เมื่อได้ศึกษาเล่าเรียน ในโรงเรียน	
			๒	-	๖	เมื่อได้เดินทางและ พบเห็นสิ่งใหม่ ๆ	
			๑	-	๗	จำไม่ได้	
			๑	-	๘	อื่น ๆ	
			๑๒	-	๑	การจำหน่าย	
			๓๔	-	๒	การเงิน	
			๖	-	๓	การจัดหาวัตถุดิบ	
			๓๔	-	๔	การจัดการ	
			๔	-		อื่น ๆ	
๗๗	ท่านต้องการให้รัฐบาลช่วยเหลือ ในด้านใดมากที่สุด (๖๗)	"	๑๕	-	๑	การจำหน่าย	
			๔๑	-	๒	การเงิน	
			๕	-	๓	การจัดหาวัตถุดิบ	
			๒๓	-	๔	การจัดการ	
			๑๖	-	๕	อื่น ๆ	
			๒๒	-	๑	ทำทุกเสาร์และอาทิตย์	
			๗๗	-	๒	ทำเฉพาะวันเสาร์ หยุดในวันอาทิตย์	
๗๘	โดยปกติ ตัวของท่านเอง ทำ งานในวันเสาร์และวันอาทิตย์ ด้วยหรือไม่ (๖๘)	"	๑	-	๓	ทำบ้างในบางวันเสาร์ และบางอาทิตย์	

สคมภ	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ลูก- จ้าง			
๓๕	สำหรับตัวท่านเอง คิดว่าสิ่งใด เป็นแรงจูงใจหรือเป็นสาเหตุ ให้ประกอบอาชีพนี้ (๒๕)	ปัจจัยสนับสนุน การเข้าสู่อาชีพ	-	-	๔	นาน ๆ ทำครั้ง	
			-	-	๕	ไม่เคยทำเลย	
			๑๕	-	๑	รายได้ดี	
			๑	-	๒	ความสนุก	
			๓๒	-	๓	สภาพแวดล้อม เอื้ออำนวย, ใ้ได้รับ การฝึกมาอย่างนี้ หรือพอจะทำอาชีพ นี้ได้	
			๓๔	-	๔	เห็นว่าเป็นอาชีพที่ มีความมั่นคงและมี ความก้าวหน้า	
			๕	-	๕	บิคารมารคาหรือญาติ พี่น้องแนะนำให้ทำ	
			๗	-	๖	ความจำเป็นบีบบังคับ ให้ต้องหาเลี้ยงชีพ, เพื่อการดำรงชีพ	
			๒	-	๗	เพื่อหารายได้ให้ลูก ได้ศึกษาเล่าเรียน และเป็นทุนในการ ประกอบอาชีพต่อไป	

สคมก	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ถูก- จ้าง			
๘๐	ถ้าจะจัดการศึกษาอบรมหรือ สั่งสอนให้เยาวชนเป็นผู้ประกอบ ธุรกิจในอนาคต เหมือนกับตัวของ ท่านในขณะนี้ คิดว่าจะจัดการ ศึกษาอบรม หรือสั่งสอนอย่างไร (๗๐)	ความคิดเห็น ในการจัดการ ศึกษาอบรม เพื่อส่งเสริม ความเป็นผู้ ประกอบการ	๘	-	๘	เป็นอาชีพที่มีอิสระ	
			๒	-	๙	ตอบไม่ได้, ไม่รู้จะทำ อะไร	
			๑๘	-	๑	จัดให้คุ้นเคยกับสภาพ แวดล้อมในการทำ ธุรกิจและการค้าขาย	
			๒๑	-	๒	สอนให้อดทน, ซื่อสัตย์ มานะบากบั่น, หมั่น ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ	
			๑๕	-	๓	ฝึกหัดงานช่างฝีมือ ตั้งแต่เด็ก และส่ง- เสริมให้ชอบงาน ประเภทนี้	
			๑๗	-	๔	สอนให้รู้จักการทำ ธุรกิจและฝึกหัดการ ค้าขาย	
			๔	-	๕	บอกเคล็ดลับทางธุรกิจ ให้	
			๓	-	๖	ฝึกให้อดทน พร้อมทั้ง จัดให้คุ้นเคยกับสภาพ แวดล้อมทางธุรกิจ	

สคมภ	รายการ	ตัวแปร	จำนวนผู้ตอบ		รหัส	ความหมายของรหัส	คะแนน
			ผู้ประ- กอบการ	ลูก- จ้าง			
			๔	-	๘	เป็นตัวอย่างในการ ขยับอุตสาหกรรมในการ ทำงานและไม่เลือก งาน	
			๓	-	๙	ไม่จำเป็นต้องสอน อะไร เพียงแต่จัดหา ทุนให้ดำเนินการ เท่านั้น	
			๓	-	๐	แล้วแต่กรณี,ตอบไม่ ได้ หรืออื่น ๆ	

ภาคผนวก ค.

ตารางแสดงการวิเคราะห์ข้อมูลควยวิธีการทางสถิติ

การจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะต่าง ๆ

ตารางที่ ก - ๑ ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามอาชีพเดิม

อาชีพเดิม	ผู้ประกอบการ		ลูกจ้าง	
	จำนวน	%	จำนวน	%
ยังไม่ได้ทำ	๑๕	๑๕.๐๐	๓๒	๓๒.๐๐
รับจ้างในโรงงาน	๓๖	๓๖.๐๐	๒๗	๒๗.๐๐
รับจ้างอื่น ๆ	๔	๔.๐๐	๑๔	๑๔.๐๐
รับราชการ	๑	๑.๐๐	๑	๑.๐๐
ค้าขาย	๔๓	๔๓.๐๐	๔	๔.๐๐
อื่น ๆ	๑	๑.๐๐	๒๒	๒๒.๐๐
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ค - ๒ ผู้ประกอบการจำแนกตามการได้รับการสอนหรือฝึกหัด
เกี่ยวกับการผลิต ก่อนที่จะดำเนินกิจการ

การฝึกหัดเกี่ยวกับการผลิต	จำนวน	%
เคยได้รับการฝึกฝนมาอย่างดี	๕๔	๕๔.๐๐
เคยได้รับการฝึกฝนมาบ้าง	๒๗	๒๗.๐๐
ไม่เคยได้รับการฝึกฝนมาก่อนเลย	๑๙	๑๙.๐๐
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ก - ๓ ผู้ประกอบการจำแนกตามผู้ให้ความช่วยเหลือ
ในระยะเริ่มกิจการ

ผู้ ช่วยเหลือ	จำนวน	%
บิดามารดาหรือญาติพี่น้อง	๔๔	๔๔.๐๐
เพื่อนฝูงในวงการธุรกิจ	๒๓	๒๓.๐๐
อื่น ๆ	๘	๘.๐๐
ไม่เคยได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น	๒๐	๒๐.๐๐
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ก - ๔ ผู้ประกอบการจำแนกตามการได้รับความช่วยเหลือ
ในระยะเริ่มกิจการ

สถานที่ที่ได้รับการช่วยเหลือ	จำนวน	%
การจำหน่าย	๒๑	๒๑.๐๐
การเงิน	๔๖	๔๖.๐๐
การจัดหาวัตถุดิบ	๒	๒.๐๐
การจัดการ	๒	๒.๐๐
อื่น ๆ	๙	๙.๐๐
ไม่ได้รับการช่วยเหลือ	๒๐	๒๐.๐๐
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ก - ๕ ผู้ประกอบการจำแนกตามบ่อเกิดของความคิด
ในการก่อตั้งธุรกิจ

บ่อเกิดของความคิดในการก่อตั้งธุรกิจ	จำนวน	%
เมื่อได้ฝึกหัดงาน	๒๑	๒๑.๐๐
เมื่อได้ติดต่อพูดคุยกับนักธุรกิจ	๒๓	๒๓.๐๐
มีความร่ำคาหรือญาติพี่น้องบอกให้ทำ	๒๘	๒๘.๐๐
คิดขึ้นด้วยตนเอง	๑๖	๑๖.๐๐
เมื่อได้ศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียน	๔	๔.๐๐
เมื่อได้เดินทางและพบเห็นสิ่งใหม่ ๆ	๒	๒.๐๐
จำไม่ได้	๑	๑.๐๐
อื่น ๆ	๑	๑.๐๐
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ก - ๖ ผู้ประกอบการจำแนกตามความคิดเห็นต่อสิ่งที่เป็นจุด
มุ่งหมายในการประกอบธุรกิจส่วนตัว

จุดมุ่งหมาย	จำนวน	%
การมีคณงานมาก ๆ	๑๘	๑๘.๐๐
กำไรมาก ๆ	๒๒	๒๒.๐๐
การผลิตสินค้าหลากหลายชนิด	๕	๕.๐๐
ความมั่งคั่ง	๑๐	๑๐.๐๐
การใช้เทคนิคและวิธีการผลิตใหม่ ๆ	๕	๕.๐๐
การมีอำนาจ	-	-
การขยายกิจการหรือขยายสาขา	๓	๓.๐๐
การผลิตสินค้าที่มีคุณภาพดี	๒๐	๒๐.๐๐
ความสนุกสนานกับงานที่ทำและการได้บรรลุสิ่งแปลก ๆ ใหม่	๑๔	๑๔.๐๐
อื่น ๆ	๓	๓.๐๐
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ค - ๓ ผู้ประกอบการจำแนกตามแรงจูงใจให้ประกอบอาชีพ

แรงจูงใจ	จำนวน	%
รายได้ดี	๑๔	๑๔.๐๐
ความสนุก	๑	๑.๐๐
สภาพแวดล้อมเอื้ออำนวย ได้รับการฝึกมาเช่นนี้ หรือ พอจะทำอาชีพนี้ได้	๓๒	๓๒.๐๐
ความมั่นคงและความก้าวหน้า	๒๔	๒๔.๐๐
ญาติพี่น้องบอกให้ทำ	๕	๕.๐๐
เพื่อการดำรงชีพ ความจำเป็นบีบบังคับให้ต้องหา เลี้ยงชีพ	๓	๓.๐๐
เพื่อให้ลูกมีอนาคต หารายได้ส่งเสียลูก	๒	๒.๐๐
ความเป็นอิสระ	๔	๔.๐๐
ตอบไม่ได้ ไม่รู้จะทำอะไร	๒	๒.๐๐
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ค - ๔ ผู้ประกอบการจำแนกตามความต้องการเปลี่ยนอาชีพ

อาชีพที่ต้องการเปลี่ยนไปทำ	จำนวน	%
รับจ้าง	๒	๒.๐๐
รับราชการ	๑	๑.๐๐
ทำธุรกิจส่วนตัวอย่างอื่น ๆ	๔๐	๔๐.๐๐
เปลี่ยนไปทำอาชีพใดก็ได้	๑	๑.๐๐
ไม่ต้องการเปลี่ยนอาชีพ	๕๖	๕๖.๐๐
อื่น ๆ	-	-
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ค - ๘ ผู้ประกอบการจำแนกตามธุรกิจที่ต้องการก่อตั้งเพิ่มเติม

ธุรกิจที่ต้องการก่อตั้งเพิ่มเติม	จำนวน	%
สถาบันการเงิน	๑๐	๑๐.๐๐
การบริการ	๒	๒.๐๐
การนำเข้าและการส่งออก	๒๐	๒๐.๐๐
การค้าส่งและค้าปลีก	๒๐	๒๐.๐๐
การก่อสร้าง	๖	๖.๐๐
อื่น ๆ	๕	๕.๐๐
ไม่ต้องการก่อตั้งธุรกิจใดๆเพิ่มเติม	๓๓	๓๓.๐๐
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ค - ๑๐ ผู้ประกอบการจำแนกตามปัญหาที่เผชิญ

ปัญหาที่เผชิญ	จำนวน	%
การจำหน่าย	๑๒	๑๒.๐๐
การเงิน	๓๕	๓๕.๐๐
การจัดหาวัตถุดิบ	๖	๖.๐๐
การจัดการ	๓๕	๓๕.๐๐
อื่น ๆ	๔	๔.๐๐
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ค - ๑๒ ผู้ประกอบการจำแนกตามการทำงานในวันหยุดประจำสัปดาห์

การทำงานในวันหยุดประจำสัปดาห์	จำนวน	%
ทำทุกวันเสาร์และวันอาทิตย์	๒๒	๒๒.๐๐
ทำทุกวันเสาร์หยุดวันอาทิตย์	๙๙	๙๙.๐๐
ทำทุกวันอาทิตย์หยุดวันเสาร์	๑	๑.๐๐
ทำบางในวันเสาร์และวันอาทิตย์	-	-
นาน ๆ ทำครั้ง	-	-
ไม่เคยทำเลย	-	-
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ก - ๑๓ ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามอายุ

อายุ	ผู้ประกอบการ		ลูกจ้าง	
	จำนวน	%	จำนวน	%
๑๓ - ๒๕ ปี	๑	๑.๐๐	๓๕	๓๕.๐๐
๒๖ - ๓๕ ปี	๒๒	๒๒.๐๐	๔๘	๔๘.๐๐
๓๖ - ๔๕ ปี	๔๒	๔๒.๐๐	๑๒	๑๒.๐๐
๔๖ - ๕๕ ปี	๓๐	๓๐.๐๐	๕	๕.๐๐
๕๖ ปีขึ้นไป	๕	๕.๐๐	-	-
ไม่ตอบ	-	-	-	-
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ก - ๑๔ ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามเพศ

เพศ	ผู้ประกอบการ		ลูกจ้าง	
	จำนวน	%	จำนวน	%
ชาย	๔๕	๔๕.๐๐	๖๕	๖๕.๐๐
หญิง	๕	๕.๐๐	๓๕	๓๕.๐๐
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ก - ๑๕ ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามเชื้อชาติ

เชื้อชาติ	ผู้ประกอบการ		ลูกจ้าง	
	จำนวน	%	จำนวน	%
ไทย	๕๓	๕๓.๐๐	๘๘	๘๘.๐๐
จีน	๔๓	๔๓.๐๐	๑๑	๑๑.๐๐
อื่น ๆ	-	-	-	-
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ก - ๑๖ ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามศาสนา

ศาสนา	ผู้ประกอบการ		ลูกจ้าง	
	จำนวน	%	จำนวน	%
พุทธ	๘๘	๘๘.๐๐	๘๗	๘๗.๐๐
อิสลาม	-	-	-	-
คริสต์	๑	๑.๐๐	๓	๓.๐๐
อื่น ๆ	-	-	-	-
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ก - ๑๓ ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามภูมิลำเนา

ภูมิลำเนา	ผู้ประกอบการ		ลูกจ้าง	
	จำนวน	%	จำนวน	%
ในเขตกรุงเทพมหานคร	๓๐	๓๐.๐๐	๓๐	๓๐.๐๐
ในเขตเทศบาลต่างจังหวัด	๒๖	๒๖.๐๐	๑๒	๑๒.๐๐
นอกเขตเทศบาล	-	-	๕๔	๕๔.๐๐
อื่น ๆ	๔	๔.๐๐	-	-
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ก - ๑๔ ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	ผู้ประกอบการ		ลูกจ้าง	
	จำนวน	%	จำนวน	%
โสด	๑๔	๑๔.๐๐	๓๖	๓๖.๐๐
คู่สมรส	๘๖	๘๖.๐๐	๖๔	๖๔.๐๐
หย่า	-	-	-	-
หม้าย	-	-	-	-
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ก - ๑๕

ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามระยะเวลาที่
ดำเนินกิจการ หรือระยะเวลาที่ทำงาน

ระยะเวลาที่ดำเนินกิจการ หรือ ระยะเวลาที่ทำงาน	ผู้ประกอบการ		ลูกจ้าง	
	จำนวน	%	จำนวน	%
ไม่ถึง ๑ ปี	๔	๔.๐๐	๗	๗.๐๐
๑ - ๕ ปี	๕๘	๕๘.๐๐	๗๑	๗๑.๐๐
๕ - ๑๐ ปี	๓๐	๓๐.๐๐	๑๘	๑๘.๐๐
๑๐ - ๑๕ ปี	๗	๗.๐๐	๔	๔.๐๐
๑๖ ปีขึ้นไป	๑	๑.๐๐	-	-
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ก - ๒๐ ผู้ประกอบและลูกจ้างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ผู้ประกอบการ		ลูกจ้าง	
	จำนวน	%	จำนวน	%
ไม่เคยเรียน	๔	๔.๐๐	๔	๔.๐๐
ประถมศึกษาหรือเทียบเท่า	๕๔	๕๔.๐๐	๗๖	๗๖.๐๐
มัธยมศึกษาสามัญหรือเทียบเท่า	๑๕	๑๕.๐๐	๑๐	๑๐.๐๐
อาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า	๔	๔.๐๐	๓	๓.๐๐
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	๓	๓.๐๐	๒	๒.๐๐
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าไม่ต่ำกว่า	๕	๕.๐๐	-	-
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

តារាងទី ក - ២. ជួបរកបកប្រែនិងតួនាទីកំណត់តាមការសិក្សាស្រាវជ្រាវ

ការសិក្សាស្រាវជ្រាវ	ជួបរកបកប្រែ		តួនាទី	
	ចំនួន	%	ចំនួន	%
ការគ្រប់គ្រង	៥	៥.០០	១	១.០០
ការងារវិស្វកម្ម	១១	១១.០០	៤	៤.០០
ដទៃទៀត	១	១.០០	-	-
មិនទទួលបានការសិក្សាស្រាវជ្រាវ	៨៣	៨៣.០០	៩៤	៩៤.០០
សរុប	១០០	១០០.០០	១០០	១០០.០០

តារាងទី ក - ២ ជួបរកបកប្រែនិងតួនាទីកំណត់តាមការកែច្នៃដំណើរការសិក្សាស្រាវជ្រាវ

ការកែច្នៃដំណើរការសិក្សាស្រាវជ្រាវ	ជួបរកបកប្រែ		តួនាទី	
	ចំនួន	%	ចំនួន	%
មិន	៣១	៣១.០០	៩១	៩១.០០
កែច្នៃដំណើរការសិក្សាស្រាវជ្រាវ ១ - ៦ ខែ	២១	២១.០០	៣	៣.០០
កែច្នៃដំណើរការសិក្សាស្រាវជ្រាវ ៦ - ១២ ខែ	៦	៦.០០	៤	៤.០០
កែច្នៃដំណើរការសិក្សាស្រាវជ្រាវ ១ ឆ្នាំឬលើស	៤២	៤២.០០	២	២.០០
សរុប	១០០	១០០.០០	១០០	១០០.០០

ตารางที่ ก - ๒๓ ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามประสบการณ์เกี่ยวกับ
การทัศนศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ

ประสบการณ์	ผู้ประกอบการ		ลูกจ้าง	
	จำนวน	%	จำนวน	%
<u>ไปเยี่ยมชมโรงงานหรือสถานธุรกิจขนาดใหญ่</u>				
ไม่เคย	๑๕	๑๕.๐๐	๘๓	๘๓.๐๐
เคยสองสามครั้ง	๒๐	๒๐.๐๐	๑๐	๑๐.๐๐
เคยมากกว่าสามครั้ง	๖๕	๖๕.๐๐	๓	๓.๐๐
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐	๑๐๐.๐๐
<u>ไปดูงานแสดงสินค้า</u>				
ไม่เคย	๕	๕.๐๐	๔๓	๔๓.๐๐
เคยสองสามครั้ง	๑	๑.๐๐	๔๘	๔๘.๐๐
เคยมากกว่าสามครั้ง	๙๔	๙๔.๐๐	๕	๕.๐๐
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐	๑๐๐.๐๐
<u>ไปดูงานแสดงเครื่องจักรสำหรับผลิตสินค้า</u>				
ไม่เคย	๑๑	๑๑.๐๐	๘๐	๘๐.๐๐
เคยสองสามครั้ง	๑๐	๑๐.๐๐	๑๘	๑๘.๐๐
เคยมากกว่าสามครั้ง	๗๙	๗๙.๐๐	๑	๑.๐๐
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๒๔

ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามความคิดเห็นต่อ
วิชาที่เรียนแล้วจะทำงานทำไถ่กาย

วิชา	ผู้ประกอบการ		ลูกจ้าง	
	จำนวน	%	จำนวน	%
การทำการพาณิชย์	๒๖	๒๖.๐๐	๒๔	๒๔.๐๐
การช่างหรือวิศวกรรม	๖๔	๖๔.๐๐	๓๓	๓๓.๐๐
วิชาไหนก็ได้แล้วแต่โอกาส	๔	๔.๐๐	๔๑	๔๑.๐๐
วิชาอื่น ๆ	๑	๑.๐๐	๒	๒.๐๐
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๒๕

ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามสาขาวิชาที่
ต้องการให้บุตรได้ศึกษาเล่าเรียน

วิชา	ผู้ประกอบการ		ลูกจ้าง	
	จำนวน	%	จำนวน	%
การก การพาณิชย์	๒๓	๒๓.๐๐	๔	๔.๐๐
การช่างหรือวิศวกรรม	๔๕	๔๕.๐๐	๑๐	๑๐.๐๐
วิชาอื่น ๆ	๘	๘.๐๐	๗	๗.๐๐
แล้วแต่บุตร	๒๓	๒๓.๐๐	๗๔	๗๔.๐๐
ไม่ต้องการให้เรียน	๑	๑.๐๐	-	-
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ก - ๒๖

ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามความต้องการ
ศึกษาเล่าเรียน ตามโอกาส

วิชาที่ต้องการเรียน	ผู้ประกอบการ		ลูกจ้าง	
	จำนวน	%	จำนวน	%
การทำการพาณิชย์	๒๓	๒๓.๐๐	๔	๔.๐๐
การช่างหรือวิศวกรรม	๔๐	๔๐.๐๐	๕๐	๕๐.๐๐
วิชาอื่น ๆ	๗	๗.๐๐	๓	๓.๐๐
ไม่แน่ใจ ตอบไม่ได้	๒๐	๒๐.๐๐	๓๔	๓๔.๐๐
ไม่ต้องการเรียน	๑๐	๑๐.๐๐	๔	๔.๐๐
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ก - ๒๗

ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามความต้องการ
ฝึกอบรมวิชาชีพเพิ่มเติม

ความต้องการ	ผู้ประกอบการ		ลูกจ้าง	
	จำนวน	%	จำนวน	%
เข้าร่วมแน่นอน	๖๕	๖๕.๐๐	๗	๗.๐๐
อาจเข้าร่วมตามเวลา	๒๐	๒๐.๐๐	๕๔	๕๔.๐๐
ไม่เข้าร่วม	๖	๖.๐๐	๓	๓.๐๐
ไม่แน่ใจว่าจะว่าง หรือยังตัดสินใจไม่ได้	๘	๘.๐๐	๓๖	๓๖.๐๐
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ก - ๒๔ ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามการไต่เคຍ
 สอดส่องหาช่องทางฝึกอบรมอาชีพเพิ่มเติม

การสอดส่องหาช่องทาง	ผู้ประกอบการ		ลูกจ้าง	
	จำนวน	%	จำนวน	%
เคยและได้รับการฝึกทวຍ	๒๐	๒๐.๐๐	๑	๑.๐๐
เคยหา พยที่ฝึก แต่ไม่มีโอกาสไต่เคຍ	๓๒	๓๒.๐๐	๓	๓.๐๐
เคยคิดจะหาแต่ไม่มีเวลา	๓๕	๓๕.๐๐	๖๒	๖๒.๐๐
ไม่เคย	๕	๕.๐๐	๓๐	๓๐.๐๐
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ก - ๒๕ ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามการไต่เคຍ
 อ่านหนังสือและวารสารเกี่ยวกับงานที่ทำ

การอ่านหนังสือหรือวารสาร	ผู้ประกอบการ		ลูกจ้าง	
	จำนวน	%	จำนวน	%
เคยอ่านบ่อยมาก	๕๓	๕๓.๐๐	-	-
เคยอ่านนาน ๆ ครั้ง	๒๖	๒๖.๐๐	๒๒	๒๒.๐๐
ไม่เคยอ่านเลย	๑๓	๑๓.๐๐	๓๕	๓๕.๐๐
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ค - ๓๐ ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามฐานะของ
 บิคารมารคาหรือผู้ปกครอง เมื่อเยาว์วัย

ฐานะ	ผู้ประกอบการ		ลูกจ้าง	
	จำนวน	%	จำนวน	%
ร่ำรวยมาก	๔	๔.๐๐	๑	๑.๐๐
ร่ำรวย	๑๓	๑๓.๐๐	๔	๔.๐๐
ปานกลาง	๓๖	๓๖.๐๐	๕๖	๕๖.๐๐
ค่อนข้างยากจน	๒๖	๒๖.๐๐	๓๒	๓๒.๐๐
ยากจนมาก	๑๖	๑๖.๐๐	๙	๙.๐๐
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ค - ๓๑ ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามทรัพย์สิน
 บางประการของบิคารมารคาหรือผู้ปกครองเมื่อ
 เยาว์วัย

รายการ	ผู้ประกอบการ		ลูกจ้าง	
	จำนวน	%	จำนวน	%
ไม่มีทรัพย์สินใดแม้แต่เพียงอย่างเดียว	๓๐	๓๐.๐๐	๒๕	๒๕.๐๐
วิทยุ	๑๒	๑๒.๐๐	๒๔	๒๔.๐๐
รถจักรยานยนต์	-	-	๒	๒.๐๐
โทรทัศน์	-	-	๔	๔.๐๐
โทรศัพท์	-	-	๑	๑.๐๐
บ้านและที่ดินในกรุงเทพฯ	-	-	๓	๓.๐๐
รถยนต์	-	-	-	-

ตารางที่ ค - ๓๑ (ต่อ)

รายการ	ผู้ประกอบการ		ลูกจ้าง	
	จำนวน	%	จำนวน	%
วิทยุและรถจักรยานยนต์	๕	๕.๐๐	๗	๗.๐๐
วิทยุและโทรทัศน์	๑๔	๑๔.๐๐	๑๓	๑๓.๐๐
วิทยุและโทรศัพท์	-	-	๒	๒.๐๐
วิทยุและบ้านและที่ดินในกรุงเทพ ฯ	-	-	๒	๒.๐๐
วิทยุและรถยนต์	-	-	-	-
รถจักรยานยนต์และโทรทัศน์	๑	๑.๐๐	๑	๑.๐๐
รถจักรยานยนต์และโทรศัพท์	-	-	-	-
รถจักรยานยนต์และบ้านและที่ดินในกรุงเทพ ฯ	-	-	๑	๑.๐๐
รถจักรยานยนต์และรถยนต์	-	-	-	-
โทรทัศน์และโทรศัพท์	-	-	๒	๒.๐๐
โทรทัศน์และบ้านและที่ดินในกรุงเทพ ฯ	-	-	-	-
โทรทัศน์และรถยนต์	๑	๑.๐๐	-	-
โทรศัพท์และบ้านและที่ดินในกรุงเทพ ฯ	-	-	-	-
โทรศัพท์และรถยนต์	-	-	-	-
บ้านและที่ดินในกรุงเทพ ฯ และรถยนต์	-	-	-	-
วิทยุ รถจักรยานยนต์และโทรทัศน์	๗	๗.๐๐	๔	๔.๐๐
วิทยุ รถจักรยานยนต์และโทรศัพท์	-	-	-	-
วิทยุ รถจักรยานยนต์และบ้านและที่ดินในกรุงเทพ ฯ	-	-	-	-
วิทยุ รถจักรยานยนต์และรถยนต์	-	-	-	-
วิทยุ โทรทัศน์และโทรศัพท์	๒	๒.๐๐	-	-
วิทยุ โทรทัศน์และบ้านและที่ดินในกรุงเทพ ฯ	๑	๑.๐๐	-	-

ตารางที่ ค - ๓๑ (ต่อ)

รายการ	ผู้ประกอบการ		ลูกจ้าง	
	จำนวน	%	จำนวน	%
วิทยุ โทรทัศน์และรถยนต์	๕	๕.๐๐	๔	๔.๐๐
วิทยุ โทรทัศน์และบ้านและที่ดินในกรุงเทพฯ ฯ	-	-	-	-
วิทยุ โทรทัศน์และรถยนต์	-	-	-	-
วิทยุ บ้านและที่ดินในกรุงเทพฯ ฯ และรถยนต์	-	-	-	-
รถจักรยานยนต์ โทรทัศน์และโทรทัศน์	-	-	-	-
รถจักรยานยนต์ โทรทัศน์และบ้านและที่ดินใน กรุงเทพฯ ฯ	-	-	-	-
รถจักรยานยนต์ โทรทัศน์และรถยนต์	๑	๑.๐๐	-	-
รถจักรยานยนต์ โทรทัศน์และบ้านและที่ดินใน กรุงเทพฯ ฯ	-	-	-	-
รถจักรยานยนต์ โทรทัศน์และรถยนต์	-	-	-	-
รถจักรยานยนต์ บ้านและที่ดินในกรุงเทพฯ ฯ และรถยนต์	-	-	-	-
โทรทัศน์ โทรทัศน์และบ้านและที่ดินในกรุงเทพฯ ฯ	-	-	-	-
โทรทัศน์ โทรทัศน์และรถยนต์	-	-	-	-
โทรทัศน์ บ้านและที่ดินในกรุงเทพฯ ฯ และ รถยนต์	-	-	-	-
โทรทัศน์ บ้านและที่ดินในกรุงเทพฯ ฯ และ รถยนต์	-	-	-	-
วิทยุ รถจักรยานยนต์โทรทัศน์และโทรทัศน์	๒	๒.๐๐	-	-
วิทยุ รถจักรยานยนต์ โทรทัศน์และบ้านและที่ดิน ในกรุงเทพฯ ฯ	-	-	-	-
วิทยุ รถจักรยานยนต์ โทรทัศน์และรถยนต์	๑	๑.๐๐	-	-

ตารางที่ ๓ - ๓๑ (ต่อ)

รายการ	ผู้ประกอบการ		ลูกจ้าง	
	จำนวน	%	จำนวน	%
วิทยุ รถจักรยานยนต์ โทรทัศน์และบ้านและที่ดิน ในกรุงเทพฯ ฯ	-	-	-	-
วิทยุ รถจักรยานยนต์ โทรทัศน์และรถยนต์	-	-	-	-
วิทยุ รถจักรยานยนต์ บ้านและที่ดินในกรุงเทพฯ ฯ และรถยนต์	-	-	-	-
วิทยุ โทรทัศน์ โทรทัศน์และบ้านและที่ดิน ในกรุงเทพฯ ฯ	-	-	-	-
วิทยุ โทรทัศน์ โทรทัศน์และรถยนต์	๒	๒.๐๐	-	-
วิทยุ โทรทัศน์ บ้านและที่ดินในกรุงเทพฯ ฯ และ รถยนต์	-	-	-	-
วิทยุ โทรทัศน์ บ้านและที่ดินในกรุงเทพฯ ฯ และ รถยนต์	-	-	-	-
รถจักรยานยนต์ โทรทัศน์ โทรทัศน์และบ้านและที่ดิน ในกรุงเทพฯ ฯ	-	-	-	-
วิทยุ โทรทัศน์ โทรทัศน์และรถยนต์	๒	๒.๐๐	-	-
รถจักรยานยนต์ โทรทัศน์ บ้านและที่ดินในกรุงเทพฯ ฯ และรถยนต์	-	-	-	-
รถจักรยานยนต์ โทรทัศน์ บ้านและที่ดินในกรุงเทพฯ ฯ และรถยนต์	-	-	-	-
โทรทัศน์ โทรทัศน์ บ้านและที่ดินในกรุงเทพฯ ฯ และ รถยนต์	-	-	-	-
วิทยุ รถจักรยานยนต์ โทรทัศน์ โทรทัศน์และบ้าน และที่ดินในกรุงเทพฯ ฯ	๑	๑.๐๐	-	-

ตารางที่ ก - ๓๑ (ต่อ)

รายการ	ผู้ประกอบการ		ลูกจ้าง	
	จำนวน	%	จำนวน	%
วิทยุ รถจักรยานยนต์ โทรทัศน์ โทรศัพท์และรถยนต์	๓	๓.๐๐	-	-
วิทยุ รถจักรยานยนต์ โทรทัศน์ บ้านและที่ดินใน กรุงเทพฯ ฯ และรถยนต์	-	-	-	-
วิทยุ รถจักรยานยนต์ โทรศัพท์ บ้านและที่ดินใน กรุงเทพฯ ฯ และรถยนต์	๖	๖.๐๐	-	-
วิทยุ โทรทัศน์ โทรศัพท์ บ้านและที่ดินในกรุงเทพฯ ฯ และรถยนต์	๕	๕.๐๐	-	-
รถจักรยานยนต์ โทรทัศน์ โทรศัพท์ บ้านและที่ดิน ในกรุงเทพฯ ฯ และรถยนต์	-	-	-	-
วิทยุ รถจักรยานยนต์ โทรทัศน์ โทรศัพท์ บ้านและ ที่ดินในกรุงเทพฯ ฯ และรถยนต์	๔	๔.๐๐	-	-
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐		

ตารางที่ ก - ๓๒ ผู้ประกอบการและลูกจ้างจำแนกตามอาชีพของบิดามารดา
หรือผู้ปกครองเมื่อเยาว์วัย

อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง	ผู้ประกอบการ		ลูกจ้าง	
	จำนวน	%	จำนวน	%
รับจ้าง	๒๖	๒๖.๐๐	๓๒	๓๒.๐๐
รับราชการ	๔	๔.๐๐	๙	๙.๐๐
ค้าขายหรือทำธุรกิจส่วนตัวเล็ก ๆ น้อย ๆ	๔๙	๔๙.๐๐	๑๙	๑๙.๐๐
ทำธุรกิจขนาดใหญ่มีพนักงานมากกว่า ๑๐ คน	๔	๔.๐๐	-	-
อื่น ๆ	๑๗	๑๗.๐๐	๔๔	๔๔.๐๐
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ค - ๓๓ ผู้ประกอบการจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัด
การศึกษาเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ

ความคิดเห็น	จำนวน	%
จัดสภาพแวดล้อมให้มีความคุ้นเคยกับกิจการธุรกิจ	๑๘	๑๘.๐๐
สอนให้ทุกคน ซื่อสัตย์ มีความมานะ พยายาม หมั่นศึกษาหา ความรู้เพิ่มเติม และให้มีความหวังในชีวิต	๒๑	๒๑.๐๐
ฝึกหัดนิสัยให้ชอบและสนใจงานช่าง วิชาชีพต่าง ๆ ตั้งแต่ เล็ก ๆ	๑๘	๑๘.๐๐
สอนให้รู้จักการดำเนินกิจการธุรกิจ และฝึกหัดค้าขาย	๑๗	๑๗.๐๐
บอกเคล็ดลับทางธุรกิจให้	๔	๔.๐๐
ฝึกหัดให้มีความอดทน และจัดสภาพแวดล้อมทางธุรกิจให้	๗	๗.๐๐
สอนให้มีความรู้วิชาการต่าง ๆ ใหม่มาก	๑	๑.๐๐
เป็นตัวอย่างในการขยันทำงานและไม่เลือกงาน	๔	๔.๐๐
ไม่จำเป็นต้องสอน จัดหาทุนให้เท่านั้นก็พอ	๓	๓.๐๐
แล้วแต่กรณี คอยไม่ไค และอื่น ๆ	๓	๓.๐๐
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางเปรียบเทียบความแตกต่างในด้านต่าง ๆ ระหว่างผู้ประกอบการกับลูกจ้าง

ตารางที่ ก - ๓๔ ความแตกต่างในด้านความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผลระหว่าง
ผู้ประกอบการกับลูกจ้าง

ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล	จำนวนผู้ตอบ		
	ผู้ประกอบการ	ลูกจ้าง	รวม
ระดับคะแนน ๑	๑๒	๑๖๔	๑๗๖
ระดับคะแนน ๒	๒๔	๖๔	๘๘
ระดับคะแนน ๓	๕๐	๑๗๑	๒๒๑
ระดับคะแนน ๔	๑๔๐	๑๘๕	๓๒๕
ระดับคะแนน ๕	๒๗๔	๖	๒๘๐
รวม	๕๐๐	๕๐๐	๑,๐๐๐

$$\chi^2(\alpha=0.001, df=4) = 18.465$$

$$\chi^2 \text{ ที่คำนวณได้} = 489.70, p < 0.001$$

ตารางที่ ก - ๓๕ ความแตกต่างในด้านคุณลักษณะคิคนประคิณระหว่างผู้ประกอบการ
และลูกจ้าง

คุณลักษณะคิคนประคิณ	จำนวนผู้ตอบ		
	ผู้ประกอบการ	ลูกจ้าง	รวม
ระดับคะแนน ๑	๓๑	๑๘๔	๒๑๕
ระดับคะแนน ๒	๒๔	๗๐	๙๔
ระดับคะแนน ๓	๔๔	๑๕๓	๑๙๗
ระดับคะแนน ๔	๑๔๑	๖๔	๒๐๕
ระดับคะแนน ๕	๒๕๕	๑๐	๒๖๕
รวม	๕๐๐	๕๐๐	๑,๐๐๐

$$\chi^2(\alpha=0.001, df=4) = 18.465$$

$$\chi^2 \text{ ที่คำนวณได้} = 450.24, p < 0.001$$

ตารางที่ ค - ๓๖ ความแตกต่างในความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ
ระหว่างผู้ประกอบการกับลูกจ้าง

ความสามารถในการรับรู้ ทางธุรกิจ	จำนวนผู้ตอบ		
	ผู้ประกอบการ	ลูกจ้าง	รวม
ระดับคะแนน ๐	-	๑๔	๑๔
ระดับคะแนน ๑	-	๑๒๕	๑๒๕
ระดับคะแนน ๒	๑๑	๓๘	๔๙
ระดับคะแนน ๓	๔๘	๑๔๖	๑๙๔
ระดับคะแนน ๔	๘๙	๑๑๑	๒๐๐
ระดับคะแนน ๕	๓๕๒	๒๖	๓๗๘
รวม	๕๐๐	๕๐๐	๑,๐๐๐

$$\chi^2(\alpha = 0.001, df = 5) = 20.617$$

$$\chi^2 \text{ ที่คำนวณได้ } = 1472.98, p < 0.001$$

ตารางที่ ค - ๓๗ ความแตกต่างในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างผู้ประกอบการกับ
ลูกจ้าง

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	จำนวนผู้ตอบ		
	ผู้ประกอบการ	ลูกจ้าง	รวม
ระดับคะแนน ๑	๓๒	๖๕	๙๗
ระดับคะแนน ๒	๑๐	๓๘	๔๘
ระดับคะแนน ๓	๔๑	๑๙๓	๒๓๔
ระดับคะแนน ๔	๑๙๐	๒๐๒	๓๙๒
ระดับคะแนน ๕	๒๔๗	๒๒	๒๖๙
รวม	๕๐๐	๕๐๐	๑,๐๐๐

$$\chi^2(\alpha = 0.001, df = 4) = 18.465$$

$$\chi^2 \text{ ที่คำนวณได้ } = 299.92, p < 0.001$$

ตารางที่ ค - ๓๔ ความแตกต่างในทัศนคติเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน
ระหว่างผู้ประกอบการกับลูกจ้าง

ความเชื่อในอิทธิพลจาก การควบคุมภายใน	จำนวนผู้ตอบ		
	ผู้ประกอบการ	ลูกจ้าง	รวม
ระดับคะแนน ๑	๑	๘๐	๘๑
ระดับคะแนน ๒	๑๒	๗๕	๘๗
ระดับคะแนน ๓	๗๗	๒๓๔	๓๑๑
ระดับคะแนน ๔	๑๓๒	๘๘	๒๒๐
ระดับคะแนน ๕	๒๗๕	๒๓	๓๐๑
รวม	๕๐๐	๕๐๐	๑,๐๐๐

$$\chi^2(\alpha = 0.001, df = 4) = 18.465$$

$$\chi^2 \text{ ที่คำนวณได้ } = 426.74, p < 0.001$$

ตารางที่ ค - ๓๕ ความแตกต่างในทัศนคติที่มีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ระหว่าง
ผู้ประกอบการกับลูกจ้าง

ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์	จำนวนผู้ตอบ		
	ผู้ประกอบการ	ลูกจ้าง	รวม
ระดับคะแนน ๑	๔	๗๑	๗๕
ระดับคะแนน ๒	๖	๑๐๗	๑๑๓
ระดับคะแนน ๓	๒๐	๑๒๕	๑๔๕
ระดับคะแนน ๔	๑๔๐	๑๖๖	๓๐๖
ระดับคะแนน ๕	๑๓๐	๓๑	๓๖๑
รวม	๕๐๐	๕๐๐	๑,๐๐๐

$$\chi^2(\alpha = 0.001, df = 4) = 18.465$$

$$\chi^2 \text{ ที่คำนวณได้ } = 476.02, p < 0.001$$

ตารางที่ ก - ๔๐ ความแตกต่างในด้านความเป็นผู้นำระหว่างผู้ประกอบการกับ
ลูกจ้าง

ความเป็นผู้นำ	จำนวนผตอบ		
	ผู้ประกอบการ	ลูกจ้าง	รวม
ระดับคะแนน ๑	๒๔	๑๔๘	๑๗๒
ระดับคะแนน ๒	๕๕	๑๑๔	๑๖๙
ระดับคะแนน ๓	๙๓	๑๓๙	๒๓๒
ระดับคะแนน ๔	๑๔๕	๘๓	๒๒๘
ระดับคะแนน ๕	๑๓๙	๑๒	๑๕๑
รวม	๕๐๐	๕๐๐	๑,๐๐๐

$$\chi^2(\alpha = 0.001, df = 4) = 13.465$$

$$\chi^2 \text{ ที่คำนวณได้} = 278.00, p < 0.001$$

ตารางที่ ก - ๔ ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนคุณลักษณะด้านต่าง
ของผู้ประกอบการและลูกจ้าง

คุณลักษณะ	คะแนนเฉลี่ย		ผู้ประกอบการ		ลูกจ้าง		รวม	
	คะแนน เฉลี่ย	ความ เบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน เฉลี่ย	ความ เบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน เฉลี่ย	ความ เบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนน เฉลี่ย	ความ เบี่ยงเบน มาตรฐาน
๑. ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุผล(๒๕)	๒๑.๔๒	๒.๙๘	๑๑.๕๐	๓.๓๓	๑๖.๖๖	๕.๖๘		
๒. คุณลักษณะคิคมประคิษฐ์ (๒๕)	๒๐.๖๐	๓.๔๘	๑๑.๒๓	๓.๒๑	๑๕.๙๑	๕.๙๖		
๓. ความสามารถในการรับรู้โอกาสทาง การธุรกิจ (๒๕)	๒๒.๘๑	๒.๒๖	๑๓.๓๕	๒.๘๓	๑๘.๐๘	๕.๕๐		
๔. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (๒๕)	๒๐.๙๐	๒.๘๕	๑๕.๙๕	๒.๕๙	๑๘.๓๒	๓.๙๕		
๕. ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุม ภายใน (๒๕)	๒๑.๙๔	๒.๙๓	๑๔.๐๔	๓.๒๓	๑๙.๘๙	๔.๘๙		
๖. ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์(๒๕)	๒๒.๘๖	๒.๐๓	๑๔.๙๙	๓.๓๐	๑๘.๘๒	๔.๙๑		
๗. ความเป็นผู้นำ (๒๕)	๑๙.๐๐	๓.๔๔	๑๒.๐๐	๔.๐๕	๑๕.๕๑	๕.๑๓		
๘. ระดับการศึกษา (๕)	๒.๓๖	๐.๘๘	๒.๐๘	๐.๕๔	๒.๒๒	๐.๙๔		
๙. การศึกษาค้นคว้า (๕)	๑.๑๖	๑.๒๔	๑.๕๕	๐.๙๑	๑.๓๖	๑.๐๓		
๑๐. การฝึกอบรมวิชาชีพ (๕)	๓.๒๘	๑.๙๑	๑.๒๒	๐.๙๓	๒.๒๕	๑.๖๘		
๑๑. ประสบการณ์ด้านการทศนศึกษาและ งานเกี่ยวกับธุรกิจ (๑๕)	๑๓.๑๔	๓.๑๐	๔.๘๘	๒.๐๓	๙.๐๑	๔.๙๐		
๑๒. ทศนคคและคานิยมเกี่ยวกับการศึกษา อบรมวิชาชีพ (๑๕)	๑๑.๖๐	๒.๑๕	๑๐.๒๓	๑.๙๙	๑๐.๙๔	๒.๐๘		
๑๓. ความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรม วิชาชีพ (๑๕)	๑๑.๓๒	๓.๑๑	๖.๙๘	๑.๕๒	๙.๑๕	๓.๒๓		
๑๔. ฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัย(๖๙)	๒๕.๓๒	๓๒.๐๖	๑๐.๓๙	๑๒.๓๙	๑๙.๘๖	๒๕.๓๐		
๑๕. ลักษณะอาชีพของครอบครัว (๕)	๓.๐๙	๑.๓๙	๒.๔๖	๑.๑๑	๒.๙๘	๑.๒๙		

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บหน้ารายการ คือ คะแนนเต็มในแบบ ทศสอบ

ตารางที่ ก - ๔๖ ตัวแปรอิสระในการวิเคราะห์แบบดิสคริมิแนนต์

ตัวแปร	Wilk's Lambda	F
๑. ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล	๐.๒๘	๔๓๔.๘๘
๒. คุณลักษณะคิดคนประคิษฐ์	๐.๓๔	๓๘๒.๖๔
๓. ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ	๐.๒๓	๖๓๐.๑๐
๔. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	๐.๕๒	๑๓๙.๑๔
๕. ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน	๐.๓๘	๓๒๓.๓๕
๖. ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์	๐.๓๒	๔๑๓.๔๐
๗. ความเป็นผู้นำ	๐.๕๓	๑๓๓.๑๘
๘. ระดับการศึกษา	๐.๘๖	๓.๒๘
๙. การศึกษาค้นคว้าวิจัย	๐.๘๖	๓.๔๕
๑๐. การฝึกอบรมวิชาชีพ	๐.๖๒	๑๒๐.๖๓
๑๑. ประสบการณ์ด้านการทศศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ	๐.๒๘	๔๘๖.๔๔
๑๒. ทศคติและค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ	๐.๘๐	๒๒.๖๓
๑๓. ความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาอบรมวิชาชีพ	๐.๕๖	๑๕๖.๓๔
๑๔. ฐานะความเป็นอยู่เป็นเยาวยวัย	๐.๘๑	๑๘.๘๘
๑๕. ลักษณะอาชีพของครอบครัว	๐.๘๔	๑๒.๕๕

ตารางที่ ก - ๔๓ ตัวแปรในสมการจำแนกผู้ประกอบการกับลูกจ้าง

ตัวแปร (discriminating variables)	ค่าสัมประสิทธิ์ (standardized discriminant function coefficient)	ค่าเฉลี่ยของกลุ่ม		หมายเหตุ
		ผู้ประกอบการ	ลูกจ้าง	
๑. ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล	- ๐.๑๕			๑. ค่าสหสัมพันธ์
๒. คุณลักษณะคิคนประคิษฐ์	- ๐.๒๓			ค่าโมบีล
๓. ความสามารถในการรับรู้โอกาสทาง ธุรกิจ	- ๐.๓๔			(Cannoni- cal Cor- ration)
๔. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	๐.๑๔			เท่ากับ ๐.๕๔
๕. ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุม ภายใน	- ๐.๐๘			b. Wilk's
๖. ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์	- ๐.๑๕			Lamda
๗. การศึกษาด้านวิชาชีพ	๐.๐๕			เท่ากับ ๐.๑๑
๘. การฝึกอบรมวิชาชีพ	- ๐.๑๑			๑. ค่าไค-สแควร์
๙. ประสบการณ์ด้านการทัศนศึกษาและ งานเกี่ยวกับธุรกิจ	- ๐.๒๒			(Chi - square)
๑๐. ทัศนคติและคานิยมเกี่ยวกับการศึกษา อบรมวิชาชีพ	๐.๑๖			เท่ากับ
๑๑. ฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัย	- ๐.๑๗			๔๒๑.๘๕,
๑๒. ลักษณะอาชีพของครอบครัว	๐.๐๕			p < ๐.๐๐๑
รวมคะแนนเฉลี่ยในสมการจำแนก ประเภท(Centroids)		- ๐.๕๔	๐.๕๔	

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์กับพื้นฐานทางด้านการศึกษา

อบรมและภูมิหลัง

ตารางที่ ค - ๔๔ ความสัมพันธ์เบื้องต้น (zero-order correlation) ระหว่าง
คุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์กับพื้นฐานทางด้านการศึกษาอบรม
และภูมิหลัง

การศึกษาอบรมและภูมิหลัง	องคประกอบเชิงมนุษย์					
	ค - ๑	ค - ๒, ๓	ค - ๔	ค - ๕, ๖	ง - ๑	ง - ๒
ข - ๑	๐.๑๑๐๕ (๐.๐๖๐)	๐.๕๖๙๓ (๐.๐๐๑)	๐.๓๘๓๔ (๐.๐๐๑)	๐.๖๖๙๒ (๐.๐๐๑)	๐.๑๒๕๑ (๐.๐๓๘)	๐.๓๑๑๐ (๐.๐๐๑)
ข - ๒	๐.๒๔๔๖ (๐.๐๐๑)	๐.๕๔๓๘ (๐.๐๐๑)	๐.๓๓๒๔ (๐.๐๐๑)	๐.๓๔๓๐ (๐.๐๐๑)	๐.๑๖๐๕ (๐.๐๑๒)	๐.๑๓๖๘ (๐.๐๐๖)
ข - ๓	๐.๑๐๓๑ (๐.๐๓๓)	๐.๕๕๖๖ (๐.๐๐๑)	๐.๘๐๖๙ (๐.๐๐๑)	๐.๖๔๐๖ (๐.๐๐๑)	๐.๑๕๓๒ (๐.๐๑๕)	๐.๒๓๙๘ (๐.๐๐๑)
ข - ๔	๐.๐๘๕๙ (๐.๑๑๓)	๐.๕๓๑๒ (๐.๐๐๑)	๐.๖๓๓๑ (๐.๐๐๑)	๐.๖๓๕๕ (๐.๐๐๑)	๐.๐๙๕๑ (๐.๐๙๐)	๐.๑๑๒๓ (๐.๐๕๖)
ข - ๕	๐.๑๕๘๕ (๐.๐๑๒)	๐.๖๓๕๑ (๐.๐๐๑)	๐.๓๕๖๙ (๐.๐๐๑)	๐.๖๐๕๕ (๐.๐๐๑)	๐.๑๐๒๐ (๐.๐๓๕)	๐.๑๘๓๖ (๐.๐๐๔)
ข - ๖	๐.๒๑๑๒ (๐.๐๐๑)	๐.๕๔๔๓ (๐.๐๐๑)	๐.๓๖๖๘ (๐.๐๐๑)	๐.๖๑๓๓ (๐.๐๐๑)	๐.๑๘๓๕ (๐.๐๐๕)	๐.๒๐๕๘ (๐.๐๐๒)
ข - ๗	๐.๐๘๒๖ (๐.๑๒๒)	๐.๓๖๘๒ (๐.๐๐๑)	๐.๖๐๔๔ (๐.๐๐๑)	๐.๕๖๙๙ (๐.๐๐๑)	๐.๐๙๘๐ (๐.๐๘๔)	๐.๑๓๑๓ (๐.๐๐๘)

หมายเหตุ ๑. degree of freedom ของความสัมพันธ์ทุกคู่เท่ากับ ๑๙๘

๒. ตัวเลขในวงเล็บคือระดับของการมีนัยสำคัญทางสถิติ

๓. สัญลักษณ์ของตัวแปร มีความหมาย คือ ข - ๑ = ความกล้าเสี่ยงอย่าง

สมเหตุสมผล ข - ๒ = คุณลักษณะจิตคนประคิษฐ์ ข - ๓ = ความสามารถในการรับรู้โอกาส

ทางธุรกิจ ข - ๔ = แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ข - ๕ = ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุม

ภายใน ข - ๖ = ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ ข - ๗ = ความเป็นผู้นำ ค - ๑ =

ระดับการศึกษา ค - ๒, ๓ = การศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ค - ๔ = ประสบการณ์ด้าน

การทัศนศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจ ค - ๕, ๖ = ทักษะ ค่านิยม และความสนใจเกี่ยวกับ

การศึกษอบรมวิชาชีพ ง - ๑ = ฐานะความเป็นอยู่เมื่อเยาว์วัย และ ง - ๒ = ลักษณะ

ตารางที่ ค - ๔๕ ความสัมพันธ์แบบซีกอหิพลของตัวแปรอื่น (partial correlation
ระหว่างคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์กับพื้นฐานทางด้านการ
ศึกษาอบรมและภูมิหลัง

การศึกษาอบรมและ องค์ประกอบ เชิงมนุษย์	ภูมิหลัง						
		ก - ๑	ก - ๒, ๓	ก - ๔	ก - ๕, ๖	ง - ๑	ง - ๒
๗ - ๑		-๐.๐๒๐๐ (๐.๓๙๑)	๐.๑๐๘๐ (๐.๐๖๕)	๐.๔๖๑๕ (๐.๐๐๑)	๐.๓๓๖๘ (๐.๐๐๑)	-๐.๑๒๖๑ (๐.๐๐๑)	๐.๒๙๕๒ (๐.๐๐๑)
๗ - ๒		๐.๓๑๕๔ (๐.๐๐๑)	-๐.๐๖๓๓ (๐.๑๘๘)	๐.๔๖๘๕ (๐.๐๐๑)	๐.๕๐๑๒ (๐.๐๐๑)	-๐.๑๕๕๐ (๐.๐๑๕)	๐.๐๑๙๑ (๐.๓๙๖)
๗ - ๓		-๐.๐๓๖๔ (๐.๓๐๓)	๐.๐๓๓๕ (๐.๑๔๑)	๐.๕๓๑๔ (๐.๐๐๑)	๐.๒๓๒๔ (๐.๐๐๑)	-๐.๐๘๖๘ (๐.๐๘๘)	๐.๑๘๑๔ (๐.๐๐๖)
๗ - ๔		๐.๐๐๖๔ (๐.๔๖๕)	๐.๑๒๑๕ (๐.๐๔๕)	๐.๒๘๘๐ (๐.๐๐๑)	๐.๓๓๑๓ (๐.๐๐๑)	-๐.๐๖๑๓ (๐.๑๘๖)	๐.๐๑๔๐ (๐.๔๒๓)
๗ - ๕		๐.๐๐๘๔ (๐.๔๔๘)	๐.๓๒๘๒ (๐.๐๐๑)	๐.๔๑๘๒ (๐.๐๐๑)	๐.๑๖๓๖ (๐.๐๐๑)	-๐.๑๑๐๐ (๐.๐๖๓)	๐.๐๕๘๘ (๐.๒๐๓)
๗ - ๖		๐.๑๒๘๖ (๐.๐๓๕)	๐.๑๑๓๒ (๐.๐๕๑)	๐.๔๖๐๘ (๐.๐๐๑)	๐.๒๐๕๙ (๐.๐๐๑)	-๐.๐๖๐๑ (๐.๒๐๒)	๐.๐๓๔๖ (๐.๓๑๖)
๗ - ๗		๐.๐๕๘๐ (๐.๒๑๐)	-๐.๐๘๑๖ (๐.๑๒๘)	๐.๓๑๓๒ (๐.๐๐๑)	๐.๒๘๘๘ (๐.๐๐๑)	-๐.๐๘๔๒ (๐.๐๘๕)	๐.๐๖๘๖ (๐.๑๓๐)

หมายเหตุ สัญลักษณ์ของตัวแปรมีความหมายเช่นเดียวกับตารางที่ ค - ๔๔

การศึกษาวรรณ กับ ความเป็นผู้ประกอบการ

บทคัดย่อ
ของ
ปราโมทย์ เจนการ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาศาสตรบัณฑิต
กันยายน ๒๕๒๓

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายที่จะแสวงหาแนวทางด้านการศึกษาอบรมที่ส่งเสริมให้บุคคล กลายมาเป็นผู้ประกอบการ เพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างกลุ่มอาชีพที่จะช่วยแก้ปัญหาการว่าง งานของประเทศ

ความมุ่งหมายของการวิจัยมีสามประการ ประการแรกเพื่อต้องการทราบกระบวนการ เข้าสู่อาชีพ สภาพปัจจุบันและปัญหาในอาชีพประกอบการ ประการที่สองเพื่อต้องการทราบความ แตกต่างในค่านคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ระหว่างผู้ประกอบการกับผู้ที่มีอาชีพรับจ้าง และ ประการสุดท้ายเพื่อต้องการทราบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะองค์ประกอบเชิงมนุษย์ กับพื้นฐาน ทางด้านการศึกษาอบรมและภูมิหลัง

กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน ๒๐๐ ราย เป็นผู้ประกอบการ ๑๐๐ ราย และลูกจ้าง ๑๐๐ ราย ผู้ประกอบการได้เลือกกลุ่มจากผู้ริเริ่มก่อตั้งและดำเนินกิจการอุตสาหกรรมการผลิตขนาดเล็กใน กรุงเทพมหานคร สำหรับลูกจ้างได้คัดเลือกจากโรงงานควบคู่กับผู้ประกอบการที่มีได้เป็นญาติกับ เจ้าของกิจการ มิได้เป็นเจ้าของธุรกิจอื่นใด และทำงานมาเป็นระยะเวลาอันที่สุดในโรงงาน นั้น ๆ

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย ข้อถามถึงสำรวจถึง สอวัก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องจักรสมองกลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จของ SPSS ในการหาค่า ความถี่และค่าร้อยละ การทดสอบค่า ไค-สแควร์ การหาค่าความสัมพันธ์แบบซิกซ์อิทธิพลของตัว-แปรอื่น การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์องค์ประกอบ

การวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมรวมทั้งกลุ่มบุคคลใกล้ชิดที่มีอิทธิพลมากต่อการส่งเสริมความ เป็นผู้ประกอบการ โดยเฉพาะอาชีพเดิมในทางการค้าขาย อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ เกี่ยวข้องกับการธุรกิจ ญาติพี่น้องและผู้รู้จักคุ้นเคยในวงการธุรกิจ เป็นต้น ในค่านคุณลักษณะองค์-ประกอบเชิงมนุษย์พบว่า ผู้ประกอบการมีคุณลักษณะรวมห้าประการสูงกว่าลูกจ้างเรียงตามลำดับ ได้แก่ ความสามารถในการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ คุณลักษณะคิดค้นประดิษฐ์ ความกล้าเสี่ยงอย่าง สมเหตุสมผล ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ และความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน องค์ประกอบด้านการศึกษาอบรมที่พบความสัมพันธ์เด่นชัดกับคุณลักษณะเหล่านี้ ได้แก่ ประสบการณ์ เกี่ยวกับการทัศนศึกษาและงานเกี่ยวกับธุรกิจและทัศนคติ ค่านิยมและความสนใจเกี่ยวกับการ-ศึกษาอบรมวิชาชีพ

EDUCATION AND ENTREPRENEURSHIP

ABSTRACT

BY

PRAMOTE JANEKARN

Presented in partial fulfillment of requirements
for the Doctor of Education degree
at Srinakharinvirot University
September 1980

The main problem of development which has led to this study is that Thailand has been short of entrepreneurs to facilitate its economic growth. Thus there is a great need to identify the process of becoming entrepreneurs; the influencing factors related to the occupation, especially education and training of those prepared to be entrepreneurs; and the ways to generate this group of people, which in the long run will be considered as a vital tool to tackle the chronic unemployment problem of the country.

Three objectives of this study were as follows:

1. To find the process of entering entrepreneurial career, current condition of work and occupational problem confronted.
2. To find the differences in human factors between the entrepreneurs and the wage earners, and
3. To find the relationship among human factors and education and socio-economic background.

A sample of 200 was selected by quota-stratified sampling from small manufacturing industries in Bangkok. This sample composed of 100 entrepreneurs and 100 wage earners. The entrepreneurs were those who owned the enterprise either wholly or partially that generates the business. One wage earner was selected from each of the sampled factory using the criteria that he must not be a relative of the selected entrepreneur nor own any business and have worked more years than any other wage earner.

Data were collected by interviewing and then analysed by the statistical methods of frequency count, percentage, chi-square, partial correlation, discriminant function analysis, and factor analysis.

The major findings are, firstly, the environment and the closely related persons are more influential to becoming an entrepreneur.

Especially the individual's previous occupation in small business, parent's occupation in business, and relatives or close friends in business, are related to one's becoming an entrepreneur. Secondly, the human factors differentiating the two sampled groups are respectively the perception of business opportunity, inventiveness, rational risk taking, economic rationality, and internal control. Finally, the education variables, which are significantly related to such human factors, are the experience of business tours, factory visitings, and attitude, value and interest in vocational education and training.